

Programmabegroting

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Grote Edese opgaven	6
2.1 Grote Edese opgaven	6
2.2 Opgaven versus programma's	7
3. Investeringsfonds/Cofinanciering Edese opgaven	8
3.1 Impuls voor Edese opgaven	8
3.2 Investeringsfonds Impuls Ede	8
3.3 Cofinanciering Edese opgaven	9
4. Corona	11
5. Programmaplannen	14
1 Maatschappelijke voorzieningen	15
2 Preventieve ondersteuning.....	23
3 Individuele ondersteuning	35
4 Economie, arbeidsmarkt en mobiliteit.....	47
5 Ruimtelijke ontwikkeling.....	59
6 Veiligheid	73
7 Kwaliteit leefomgeving	79
8. Bestuur en organisatie	84
6. Financiën	95
6.1 Samenvatting financieel beeld	95
6.2 Financiële positie	97
6.3 Impulsen	99
6.4 Algemene uitkering.....	101
6.5 Investerings	105
6.6 Kredietaanvragen.....	108
7. Actualisatie.....	109
8. Paragrafen	119
8.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	119
8.2 Lokale heffingen	123
8.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	127
8.4 Financieringen (Treasuryparagraaf).....	135
8.5 Bedrijfsvoering.....	138
8.6 Verbonden partijen.....	144
8.7 Grondbeleid	151
8.8 Grote projecten	153

8.9 Gevolgen coronacrisis	162
9. Bijlagen	165
Bijlage 1A - Overzicht meerjarenperspectief	166
Bijlage 1B - Totaaloverzicht programmaplannen	169
Bijlage 1C - Historisch overzicht actuele begroting 2021	171
Bijlage 1D - Overzicht algemene dekkingsmiddelen	173
Bijlage 1E - Overzicht kosten per taakveld	175
Bijlage 1F - Geprognosticeerde balans 2022-2025	178
Bijlage 2 - Meerjarenoverzicht reserves	179
Bijlage 3 - Meerjarenoverzicht voorzieningen	182
Bijlage 4 - Definities kengetallen paragraaf Weerstandsvormogen	183
Bijlage 5 - Berekening kostendekkendheid tarieven	185
Bijlage 6 - Overzicht (Depla)beleidsindicatoren.....	187
Bijlage 7 - Kerngegevens	189
Bijlage 8 - EMU saldo	191
Bijlage 9 - Begrotingssubsidies.....	192
Bijlage 10 - Aanbevelingen Rekenkamercommissie	194
Bijlage 11 - MPG Lite 2021	198

1. Inleiding

Onzekerheid. Die term komt telkens weer naar voren als we de perspectiefnota of de begroting maken. Onzekerheid over ontwikkelingen die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. Een corona pandemie, die – daar gingen we vorig jaar nog vanuit – onze economie zou doen krimpen. Die verwachting komt gelukkig niet uit, maar ondertussen hebben we nog steeds te maken met een pandemie die wereldwijd niet bedongen is. Een andere onzekerheid wordt gevormd door het landelijk bestuur. Na jaren van onenigheid krijgen gemeenten eindelijk extra geld voor de jeugdzorg. Met het uitblijven van een nieuwe regering blijft onduidelijk voor hoelang die extra middelen ingezet worden. Met een onzekere buitenwereld is het des te meer van belang dat Ede uitgaat van haar eigen kracht. Inzet op haar sterke punten en zelfbewust de uitdagingen van deze tijd aangaat. De Programmabegroting 2022-2025 is een uitwerking van de perspectiefnota die in juli 2021 is vastgesteld. We kiezen om te blijven investeren in de opgaven en uitdagingen van Ede en daarbij de goede basis voor onze inwoners te behouden.

Ede is een dynamische gemeente met grote ontwikkelopgaven. Gezien de versneld toenemende groei van onze gemeente staan we voor vraagstukken als het bouwen van voldoende woningen, een gezonde arbeidsmarkt, goede infrastructuur, energievoorziening, leefbare wijken, gezondheid en zorg voor onze natuur. We hebben veel te doen, maar de fysieke ruimte is beperkt. Onze uitdaging is verantwoorde groei te realiseren met oog voor mens en omgeving.

Met dit gegeven: onzekerheid en moeten afwachten aan de ene kant en de dynamiek in onze gemeente, die ons noopt tot het maken van keuzes, kiezen wij ervoor om in beweging te blijven! De schaalprong waar Ede voor staat en de urgentie van grote opgaven maakt dat we de eerste stappen zelfbewust zetten.

In de perspectiefnota hebben we dan ook incidenteel en structureel middelen vrijgemaakt. Structureel om de basis op orde te houden en te zorgen dat het prettig wonen en leven blijft in Ede. En incidenteel om een eerste impuls te geven aan noodzakelijke ontwikkelingen.

Bij de start van deze raadsperiode was de opdracht die het college in het bestuursakkoord mee kreeg *‘Een duurzaam financieel perspectief waar structurele uitgaven betaald worden uit structurele middelen’*. We stonden in 2018 voor de opgave om forse tekorten in met name het sociaal domein aan te pakken. Zodat er ruimte zou ontstaan om de Edese ambities voortvarend aan te pakken. *‘Zorgen en ambities worden gelijktijdig opgepakt’*, staat in het bestuursakkoord 2018 – 2022.

Bij het opstellen van deze begroting concluderen we dat dat gelukt is. Onze inkomsten en uitgaven zijn duurzaam in evenwicht. Zelden heeft de gemeenteraad een begroting ontvangen met een weerstandsratio van 3,1. Door afnemende risico's en toenemende reserves is de financiële positie van Ede robuust. Daarbij zijn de lasten voor de inwoners historisch laag. Woonlasten voor de Edese inwoners liggen 15% onder de gemiddelde woonlasten van Nederland. Ede staat op plek 25 van alle 352 gemeenten en plek 4 van de 40 grote steden als gemeente met de laagste woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing). Zonder de lasten voor de inwoners te verhogen, is het gelukt om de financiën in evenwicht te brengen. In 2022 wordt de OZB zelfs niet geïndexeerd voor inflatie.

Tegelijkertijd moeten we de onzekerheid van onze tijd goed onder ogen zien. Risico's, hoewel nog niet kwantificeerbaar, zijn er volop. De grote woningbouw opgave zal de komende jaren een groot beroep op de financiën doen. De alsmars stijgende bouwkosten in niet alleen de woningbouw maar ook in de utiliteitsbouw (scholen, sportzalen etc.) en de weg- en waterbouw zal effect hebben op de aanbestedingen die we in de markt zetten. De energieprijzen volgen eenzelfde stijgende lijn. En de effecten van Corona op de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners zijn nog onvoldoende duidelijk. Een robuuste financiële positie is een mooie

uitgangspositie maar vraagt van college en raad tegelijkertijd terughoudendheid in het aangaan van financiële verplichtingen die niet noodzakelijk zijn.

Ons financiële perspectief is ten opzichte van de perspectiefnota dankzij de septembercirculaire licht verbeterd. Wij hadden echter de hoop dat een nieuw kabinet zou zijn aangetreden met als gevolg helderheid over beleidskeuzes en de financiële implicaties hiervan voor onze gemeente. Voor dit moment is min of meer sprake van een status quo.

Wat betekent dit concreet voor 2022? We gaan, in lijn met de Perspectiefnota, zo'n drie miljoen investeren. De vertaling hiervan is te vinden op de programmabladen. Nieuw is de toekenning van enkele actuele zaken die bij de Perspectiefnota nog niet bekend of voldoende uitgewerkt waren (paragraaf 6.3). Verder zijn er wijzigingen in de indeling gemaakt. Hoofdstuk 2 van dit document beschrijft de grote Edese opgaven en hoofdstuk 3 gaat over het Investeringsfonds en de Reserve Cofinanciering. De stand van zaken rond het sociaal domein vindt u in deze begroting in de paragraaf grote projecten (paragraaf 8.9).

Met deze laatste programmabegroting van deze bestuursperiode doen we recht om het Ede van 'Food en Veluwe' te koesteren en tegelijkertijd een zelfbewuste stap in de toekomst te zetten.

Leon Meijer,
Wethouder Financiën.

2. Grote Edese opgaven

2.1 Grote Edese opgaven

Als gemeente zijn we actief op allerlei terreinen. De programma's in deze programmabegroting en de verschillende onderdelen daarbinnen, bieden daar zicht op.

Deels in deze programma's, maar ook overstijgend zijn er thema's te vinden die een combinatie zijn van omvangrijk, urgent en invloedrijk. Vaak spelen deze thema's ook op landelijk en regionaal gebied. Het zijn de zogenaamde 'grote opgaven'.

De 'grote opgaven' zijn tevens de thema's die ten grondslag liggen aan de Reserve Cofinanciering en onderdeel zijn van de 'strategische keuzes' van de Omgevingsvisie die de komende maanden ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Wij zien ons als gemeente in ieder geval voor de volgende grote opgaven gesteld:

- Realiseren voldoende woningen
- Versterken vestigingsklimaat
- Vergroten van duurzaamheid (onder andere de energietransitie)
- Versterken van de natuur en transitie van de landbouw
- Transformatie van het sociaal domein
- Zorgen voor leefbare wijken en dorpen

Landelijk en ook in Ede is een grote vraag naar woningen. Het huidige woningaanbod is beperkt. Starters komen nauwelijks aan bod. Ook is het lastig voor inwoners van onze gemeente om door te stromen. Om te kunnen voldoen aan de vraag die er is, verwachten we de komende 20 jaar zo'n 11.000-15.000 woningen te moeten bijbouwen. De groei vraagt ook om acties ten aanzien van ons vestigingsklimaat. Mobiliteit, werkgelegenheid en het voorzieningenniveau moeten meegroeien, zodat we ook aantrekkelijk blijven en een complete leefomgeving kunnen bieden.

Tegelijkertijd staat ook de Edese natuur onder druk door de neerslag van stikstof, de toenemende droogte en recreatieve drukte. We willen hierop ingrijpen en de natuur weer versterken door te werken aan biodiversiteit, groen, landschap en klimaatadaptatie.

De transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem voor iedereen in Ede hangt samen met de landbouwopgave. Onze agrarische sector is onze kracht en speelt een cruciale rol in het produceren van voedsel en het innoveren op voedselgebied. Om deze kracht te blijven we benutten is er de noodzaak voor een transitie naar circulaire en natuurinclusieve landbouw met een duurzaam toekomstperspectief, waarbij lokaal voedsel een belangrijk speerpunt is.

Ook de energietransitie draagt bij aan minder druk op natuur en klimaat. Onze ambitie is om de energie die in onze gemeente wordt gebruikt op een hernieuwbare manier op te wekken.

Verder is er de opgave om te komen tot een duurzaam toekomstscenario voor het sociaal domein. We zien de vraag naar zorg en ondersteuning toenemen en door de vergrijzing zal die vraag verder oplopen. We blijven steeds kritisch waar het efficiënter en effectiever kan en stimuleren welzijn en gezondheid (ook door voeding) zodat de zorg beschikbaar blijft waar deze het hardst nodig is. Dit vraagt innovatie en samenwerking met allerlei partijen.

De druk op de ruimte in combinatie met bovengenoemde opgaven raakt de leefomgeving van onze inwoners. De leefbaarheid van onze wijken en dorpen houden wij continue voor ogen. Daarbij is ook de veiligheid van inwoners essentieel belang. We zetten in op het tegengaan van overlast en ondermijning. De leefbaarheid in sommige delen van Ede (Ede-Zuid en Veldhuizen) vraagt extra aandacht vanwege de grote concentratie van sociale huurwoningen en stapeling van sociale problematiek.

Opgaven raken elkaar in de leefomgeving

Al deze opgaven raken elkaar en komen samen in onze leefomgeving. Ze zijn urgent, maar ook complex en hebben behoorlijke implicaties - niet in de laatste plaats doordat ze allemaal drukken op de ruimte. Verantwoorde groei waarbij we zorgdragen voor een prettige en verantwoorde leefomgeving die 'Food en Veluwe' blijft ademen, vraagt om het maken van keuzes en slimme combinaties. Dit in combinatie met de schaa sprong waar we voor staan als gevolg van de versnelde groei, maakt dat we voor uitdagingen staan waar ook de Omgevingsvisie op in gaat: hoe geven we de opgaven een plek?

Impact op de organisatie

Het anticiperen op de maatschappelijke opgave en de veranderende omgeving heeft impact op de gemeentelijke organisatie. Het vraagt om een andere manier van werken en zorgt voor druk op de organisatiecapaciteit. Het is zaak om onze organisatie hier naar de toekomst toe verder op in te richten. Met het programma Ede in Beweging wordt de organisatie verder ontwikkeld op het gebied van rolneming, kwaliteit en opgavegericht werken. Ook ontwikkelingen rond datasturing en de doorontwikkeling van wijkgericht werken dragen bij aan de beweging die nodig is.

2.2 Opgaven versus programma's

De gemeentelijke planning en controlcyclus, en dus ook deze programmabegroting, is ingericht volgens de structuur van acht begrotingsprogramma's. De hierboven geschetste opgaven vallen soms samen met een programma (woningbouw, programma 5) maar vaker raken ze aan meerdere programma's (leefbare wijken en dorpen, duurzaamheid). In onderstaande matrix staat weergegeven op welke manier de opgaven raken aan de programma's. De programma's waar een opgave primair aan raakt zijn de 'thuisbasis' van de opgave. Zo zijn bijvoorbeeld de ontwikkelingen rond woningbouw te vinden in programma 5 en de 'integrale gebiedsaanpak delen veldhuizen en Ede-Zuid' (gezonde en leefbare wijken en dorpen) in programma 2.

Zoals gezegd komen de opgaven samen in de leefomgeving. Echt integraal werken gebeurt op gebiedsniveau. Dáár komen de belangen (tegenstellingen) bij elkaar. Dit overstijgt en loopt door de begrotingsprogramma's 1 t/m 8 en de daarop deels gebaseerde indeling naar domeinen/vakdisciplines. We zullen meer en meer van buiten naar binnen moeten werken en denken.

	1. Maatschappelijke voorzieningen	2. Preventieve ondersteuning	3. Individuele ondersteuning	4. Economie, arbeidsmarkt, mobiliteit	5. Ruimtelijke ontwikkeling	6. Veiligheid	7. Kwaliteit leefomgeving	8. Bestuur en organisatie
1. Realiseren voldoende woningen								
2. Versterken vestigingsklimaat								
3. Natuurversterking en landbouwtransitie								
4. Vergroten duurzaamheid								
5. Stimuleren sociaal welzijn en gezondheid								
6. Zorgen voor leefbare wijken en dorpen								

Hoofdprogramma; hieraan raakt de opgave primair

Programma waaraan de opgave ook raakt

3. Investeringsfonds/Cofinanciering Edese opgaven

3.1 Impuls voor Edese opgaven

Het realiseren van enkele van de grote opgaven heeft de afgelopen jaren een impuls gekregen via het nu aflopende investeringsfonds.

De Reserve Cofinanciering grote Edese opgaven is recentelijk ingericht en is ook bedoeld om te kunnen versnellen en versterken op de genoemde opgaven.

Beide onderdelen komen in dit hoofdstuk verder aan de orde.

3.2 Investeringsfonds Impuls Ede

Het Investeringsfonds Impuls Ede is in 2015 ingesteld om een impuls te geven aan de prioriteiten zoals verwoord in de Visie Ede 2025 en latere bestuursakkoorden. Zoals in de Perspectiefnota 2022-2025 aangegeven loopt aan het eind van dit jaar de financiële voeding van het Investeringsfonds definitief af en stopt het fonds.

De bestedingen voor de onderdelen World Food Center, Regio Deal Foodvalley en verkabeling hoogspanningslijnen lopen nog wel door na 2021. De afwikkeling van deze onderdelen vindt vanaf 2022 via de programma's plaats en wordt ook daar verantwoord. Om deze reden wordt het Investeringsfonds Impuls Ede niet meer als afzonderlijk hoofdstuk opgenomen in de begroting.

Financieel verloop

Investeringsfonds Impuls Ede

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting	Actualisatie	Raming	Raming	Raming
	2021	2021	2022	2023	2024
Stand reserve begin jaar	5.841	5.841	5.095	1.405	248
<i>Voeding</i>					
In: precarioramingen in perspectiefnota	6.150	6.150			
Uit: naar algemene middelen (am. lastenverlichting)	-1.500	-1.500			
Totaal	4.650	4.650			
<i>Food, landbouw en WFC</i>					
Gezond en duurzaam voedsel voor iedereen	672	672			
Landelijk gebied als proeftuin	450	450			
Inventarisatie buitengebied	107	107			
Adviseur buitengebied	117	117			
Kennishart van Foodvalley - Agrifood	200	75			
WFC	400	400			
Onttrekking middelen WFC	1.910	1.910	2.500	779	
	3.856	3.731	2.500	779	
<i>Duurzaamheid en natuur</i>					
Behoud, herstel en ontwikkeling biodiversiteit	395	395			
Naar een klimaatrobuust Ede	65	65			
	460	460			
Regiodeal Foodvalley	290	290	255	178	123
<i>Overig inclusief aflopende programma's</i>					
Levendig Centrum	400	400			
Revitalisering (economie)	90	90			
Verkabeling hoogspanningslijnen	50	50	900	200	
Vrijval algemene middelen van restant	25	25	35		
Leefbare wijken	350	350			
	915	915	935	200	
Totaal	5.521	5.396	3.690	1.157	123
Stand reserve per einde jaar	4.970	5.095	1.405	248	125

In 2021 zijn geen grote afwijkingen ten opzichte van de begroting te verwachten, met uitzondering van het onderdeel Kennishart van Foodvalley. De verwachting is dat circa € 125.000 minder inzet nodig is, omdat de verdere uitwerking van de Investeringsagenda Vestigingsklimaat een heldere uitkomst van de Verstedelijkingsstrategie en Omgevingsvisie vereist.

Wij stellen voor deze middelen bij de Programma 2021 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Hierdoor loopt de reserve naar nul.

3.3 Cofinanciering Edese opgaven

De Reserve Cofinanciering Edese Opgaven is bij de Programmabegroting 2021-2024 ingericht om extra middelen te genereren voor het realiseren van urgente opgaven. Deze opgaven zijn vaak eveneens provinciale en landelijke opgaven, waar andere partijen en overheden ook in willen investeren. Voorwaarde is vaak dat de gemeente ook geld beschikbaar stelt. Door de reserve in te zetten kunnen relevante investeringen met een onrendabele top tóch van de grond komen of halen we cofinanciering van projecten, impulsen en investeringen van andere overheden binnen. Dit betekent dat we meer kunnen bereiken op de opgaven waar we voor staan.

De opgaven

De reserve kan worden ingezet voor de volgende opgaven:

Thema	Opgave
Wonen en Leefomgeving	Het realiseren van voldoende (betaalbare) woningen voor de verwachte groei, met behoud en liefst versterking van de leefbaarheid, natuur, duurzaamheid en met ruimte voor Food.
Vestigingsklimaat	Het versterken en uitbouwen van een top-vestigingsklimaat dat optimaal is voor bedrijven, kenniswerkers, inwoners en voor bezoekers (zowel zakelijk als toeristisch). En daarmee een plús realiseren op de leefomgeving van alle inwoners van Ede.
Natuurversterking	Het komen tot een robuuste versterking van de Edese natuur door onze krachten op het gebied van natuur, biodiversiteit, groen, landschap en klimaatadaptatie te bundelen, stevige allianties aan te gaan en een ambitieuze investeringsagenda uit te rollen.
Landelijk gebied	Het ondersteunen van de agrarische sector in de transitie naar circulaire en natuur-inclusieve landbouw met een duurzaam toekomstperspectief voor de agrariër en voor de sector als geheel.
Energietransitie	Het opwekken van alle energie die in onze gemeente wordt gebruikt, op een schone (hernieuwbare) manier en het liefst binnen onze eigen gemeentegrenzen.
Sociaal en Gezond	Het komen tot een duurzaam toekomstscenario voor het sociaal domein door onze krachten in zorg, welzijn, gezondheid en participatie te bundelen en vanuit stevige allianties met onze partners te werken aan het ontwikkelen van duurzame modellen.

Investeringskader en -agenda

1 juli 2021 heeft uw raad de investeringsagenda en het investeringskader vastgesteld. Daarmee zijn de richtlijnen vastgesteld voor het toekennen van middelen uit de reserve; zowel inhoudelijk (waarvoor is de

reserve bedoeld) als financieel (kwantitatieve kaders). In de investeringsagenda heeft het college opgaven, ambities en voorgenomen activiteiten beschreven.

Financieel

In 2020 is € 7,5 miljoen in de bestemmingsreserve gestort en daarna wordt gedurende drie jaar € 1 miljoen per jaar toegevoegd. In 2021 is de eerste toevoeging gedaan. Daarmee komt de reserve voor nu op € 8,5 miljoen en kan deze de komende jaren oplopen tot (maximaal) € 10,5 miljoen. In begrotingsjaar 2022 staat een storting van € 1,0 miljoen geraamd.

Verantwoording

De inhoudelijke en financiële verantwoording van de reserve wordt opgenomen in de P&C-cyclus.

In de programmarekening wordt gerapporteerd over de aanwending van de reserve, in de perspectiefnota vooruitgeblikt naar de komende jaren en bij de begroting worden voorgenomen activiteiten gemeld.

Toekenningen

- Versnelling Woningbouw

In de Perspectiefnota 2022-2025 is besloten om voor 2022 en 2023 € 300.000 uit de reserve toe te kennen voor versnelling van de woningbouw. De provincie heeft dit bedrag verdubbeld door in ieder geval voor 2022 ook € 300.000 toe te zeggen.

Ontwikkelingen

- Gebiedsproces de Ginkel en Otterlo

In het kader van de gebiedsprocessen Natuur en Recreatie van met name de Ginkel en Otterlo is een aanvraag bij de Regiodeal Veluwe in voorbereiding. Verwachting is een aanvraag van € 3 miljoen te doen. Hiervoor is € 750.000 cofinanciering benodigd.

- Buiten de lijntjes - GGZ dichtbij

Onder de naam 'buiten de lijntjes' werken we met onze partners in de regionale geestelijke gezondheidszorg samen. Dit is bijvoorbeeld het ziekenhuis De Gelderse Vallei en zorgverzekeraar Menzis. Het doel van de samenwerking is om de zorg voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid zo dicht mogelijk bij de cliënten en hun naasten te organiseren. We verwachten circa € 60.000 bij te moeten dragen aan een totale begroting van circa € 900.000.

4. Corona

Tegelijk met de Perspectiefnota 2022-2025 hebben wij u de Herstelagenda Corona aangeboden. Hierin hebben wij aangegeven op de voortgang hiervan periodiek terug te komen in de reguliere p&c instrumenten. Zo ook nu in deze programmabegroting.

De insteek van de Herstelagenda blijft om mee te groeien met versoepelingen en deze aan te passen wanneer dat nodig is. Hieronder beschrijven we de voortgang per actielijn.

Veilige opstart

Het idee van een 'veilige opstart' is nog steeds even actueel als in het voorjaar van 2021. Dat betekent dat ook het belang van informeren en waar nodig handhaven nog even groot is. De inzet om de mogelijkheden die er wél zijn zo goed mogelijk te benutten, blijft overeind.

Levendige gemeente

Uitgangspunt is dat we in Ede de landelijke maatregelen volgen, ook als deze onverhoopt weer strenger worden. De maatregelen voor de Herstelagenda richten zich op marketing en promotie, het versterken van online presence; de steun- en herstelregeling lokale culturele instellingen, als ook het compenseren van de verlaagde reclamebelasting voor gerichte activiteiten.

In juni waren er kort meer mogelijkheden voor het creëren van levendigheid. Vanaf medio juli waren nieuwe beperkingen opnieuw een remmende factor. Intussen zijn er weer versoepelingen en mag er weer (veel) meer, zij het met voorzorgsmaatregelen. Al met al hebben partijen nog steeds te maken met onzekerheid en beperkingen in toegang en capaciteit. Iedereen in Ede heeft dat afgelopen periode gemerkt. Vanwege de landelijke maatregelen hebben meerdere evenementen geen doorgang kunnen vinden.

De marketingcampagne 'Blijf Ede Ontdekken' ging begin augustus van start. Doel was om inwoners en de vakantiegangers die zich al bevinden in de gemeente Ede op ontdekkingstocht of op avontuur te laten gaan in Ede. De campagne was gericht op het aantrekken als ook het 'spreiden' van bezoekers. Alles in nauwe samenwerking met onder meer de culturele sector, sportsector, winkelcentra en de toeristische sector. In oktober start het tweede deel van de campagne, gericht op de herfst in Ede (wandelen, wild en cultuur).

In juli is de (tweede) Steun- en Herstelregeling lokale culturele instellingen opengesteld. Instellingen in de cultuursector doen een beroep op deze regeling voor noodsteun, overbrugging en transformatie. Zodoende stellen we culturele instellingen in staat te anticiperen op een veranderende wereld en werken we aan een toekomstbestendige en weerbare cultuursector. De regeling voorziet in een grote behoefte.

Winkeliersverenigingen uit Ede Centrum en Bennekom hebben erop ingezet om hun winkeliers minder te 'belasten' door de reclamebelasting te verlagen. De gemeente heeft toegezegd ervoor open te staan deze verminderde inkomsten te compenseren als het gaat om het realiseren van concrete activiteiten om zo levendigheid, binnen de geldende regels, te stimuleren. Doordat ook gedurende de zomermaanden nog sprake was van beperkingen en onzekerheid, hebben echter nog weinig georganiseerde activiteiten plaatsgevonden.

In de komende periode zal in de samenwerking tussen accountmanagers en initiatiefnemers (ondernemers, culturele organisaties, sportorganisaties, et cetera) steeds gekeken worden naar de mogelijkheden en kansen om de levendigheid van onze gemeente te stimuleren. Het idee voor een 'zomerstrand' in het centrum van Ede is uitgesteld tot 2022. De ambities van de Herstelagenda (veilige opstart en vergroten van de levendigheid) blijven echter onverminderd overeind.

Sociaal verbonden

De Edese samenleving heeft het afgelopen jaar veel veerkracht en creativiteit getoond. Zowel voor ouderen als jongeren zijn diverse initiatieven ontstaan om elkaar te kunnen ontmoeten, steunen, samen te bewegen en ervaringen te delen. Inzet van de Herstelagenda is om oog te hebben voor de negatieve gevolgen van corona voor onze inwoners. Binnen het thema Sociaal Verbonden stimuleren wij ontmoeting, verbinding en ondersteuning met aandacht voor leefstijl, mentale en fysieke gezondheid en veerkracht.

We ontwikkelen een subsidieregeling gericht op herstel en het versterken van het sociaal netwerk van onze inwoners. De eerste tranche van deze subsidieregeling stellen we naar verwachting open in het najaar van 2021. Hiermee stimuleren we bewonersinitiatieven, vrijwilligersorganisaties en verenigingen om activiteiten te organiseren. Deze regelarme subsidie biedt ruimte voor nieuwe initiatieven en ideeën in onze sociale. De regeling steken we ruim in: we sluiten aan op de energie en ideeën van onze inwoners. Daarbij stimuleren we gebruik te maken van de bestaande kennis en kunde en bijvoorbeeld de bekende locaties, zoals buurt-, wijk- en dorpshuizen. Zo draagt de Herstelagenda ook duurzaam bij aan een sterke sociale basis.

Naast deze brede subsidieregeling ondersteunen we de formele organisaties met extra subsidie voor specifieke knelpunten. Te denken valt aan extra aanbod bij het Centrum voor Jeugd en Gezin, het wegwerken van wachtlijsten in de vrij toegankelijke jeugdhulp, extra inzet jongerenwerk en extra inzet op contact met ouderen.

Tot slot ontwikkelen we samen met partners een publiekscampagne met als doel het bevorderen van ontmoeting, gezondheid, het doen van vrijwilligerswerk en oog hebben voor elkaar.

Brede talentontwikkeling jongeren

De coronacrisis heeft grote invloed op het onderwijs voor kinderen en jongeren. Het onderwijs kampte afgelopen jaar met vele uitdagingen. Kinderen zaten veel thuis, ouders moesten plots thuiswerken en tegelijkertijd hun kinderen ondersteunen bij het volgen van onderwijs. Scholen maakten de overstap naar digitaal lesgeven en fysiek contact was beperkt. Ook in de komende tijd zal corona voor extra druk zorgen. Niet alleen blijft er een risico op uitbraken op scholen maar ook moeten kinderen bij verkoudheidsklachten altijd eerst getest worden voordat ze naar school mogen komen. Dit heeft zijn effecten op het onderwijs en thuis bij de gezinnen. De rijksoverheid investeert daarom met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) de komende twee schooljaren € 8,5 miljard extra in het onderwijs om steun te bieden op cognitief, executief of sociaal-emotioneel vlak. Gemeente Ede en alle Edese scholen zetten met deze middelen komende twee jaar extra in op die kinderen en gezinnen die extra steun kunnen gebruiken. Scholen zetten in op extra begeleiding op school. De gemeente investeert vooral in voor- en naschools aanbod. Ouders met peuters met een achterstand die gebruik maken van de VVE-opvang (Voor- en Vroegschoolse Educatie) hoeven komend schooljaar geen ouderbijdrage te betalen. Het college wil niet dat er financiële drempels zijn voor deze ouders om gebruik te maken van extra VVE ondersteuning. Hiernaast krijgen de VVE-opvangorganisaties extra middelen van de gemeente om peuters die dat nodig hebben individueel of in kleine groepjes wat extra aandacht te geven.

Bij het inzetten van de NPO-middelen van het Rijk is ook aandacht voor het mentale welzijn van kinderen. Door de impact van corona, zowel op kinderen zelf als in hun privésituatie, is de behoefte aan schoolmaatschappelijk werk momenteel groter. Daarom wordt een deel van de middelen vanuit het Rijk gebruikt om het schoolmaatschappelijk werk de komende twee jaar uit te breiden. Binnen de begroting zal flexibel geschoven worden tussen de verschillende activiteiten om zo goed aan te sluiten op de vraag en wisselende coronamaatregelen.

Veerkrachtige en ondernemende gemeente

De vijfde en laatste actielijn uit de Herstelagenda richt zich op de aanpak vroegsignalering schulden; betere vindbaarheid gemeente bij kleine schulden; intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk; scholing

en ontwikkeling voor behoud van werk en de opzet van een samenwerking tussen de regionale mobiliteitsteams en het zelfstandigenloket van de gemeente Ede. Dit loket is bestemd voor ondernemers die zich op een andere toekomst willen oriënteren dan het ondernemerschap.

Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld waarmee Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) worden ingericht. Met deze aanvullende dienstverlening kunnen mensen die door de coronacrisis geen werk meer hebben geholpen worden aan een baan. In juni 2021 is een kwartiermaker gestart met de opdracht om tot een plan van aanpak en de inrichting en samenwerking van het RMT te komen. In 2022 zal er uitvoering aan gegeven worden.

We zien vooralsnog geen grote stijging aan uitkeringsaanvragen. Sterker nog: er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. De werkloosheid in Nederland is momenteel laag. In regio Foodvalley is het gemiddelde werkloosheidscijfer nog lager.

De verwachte boeg golf rond schulden is vooralsnog nog niet zichtbaar in de cijfers. Mogelijk vanwege de verlenging van de maatregelen. In de komende maanden worden meerdere landelijke goede voorbeelden binnen de gemeente Ede nader uitgewerkt om geïmplementeerd te worden zodat inwoners met schulden sneller geholpen kunnen worden. In de communicatie naar onze inwoners zal aandacht besteed worden aan de toegankelijkheid van alle aangeboden producten.

Tot slot

In de Herstelagenda hebben wij tevens een eerste inschatting gegeven van de benodigde middelen. Hierbij maken wij gebruik van de beschikbaar gestelde middelen van het Rijk, de provincie Gelderland en van de reserve Steun- en Herstel Corona. Als indicatieve verdeling van de benodigde middelen over de vijf actielijnen gaven wij het volgende beeld:

Bedragen x € 1.000	
Actielijn	
1. Veilige opstart	300
2. Levendige gemeente	250
3. Sociaal verbonden	1.900
4. Brede talentontwikkeling jongeren	2.000
5. Veerkrachtige en ondernemende gemeente	550
	5.000

Vooralsnog volstaan wij op dit moment met de nu aanwezige en naar verwachting nog beschikbaar komende middelen.

Via de Edese Impactmonitor Covid-19 volgen wij de sociale, maatschappelijke en economische impact van corona. Nu het einde van de coronacrisis in zicht is, passen we de monitoring daarop aan. We houden de vinger aan de pols totdat de landelijke maatregelen zijn afgeschaald. Vanaf januari stoppen we met de Edese Impactmonitor Covid-19. Actuele cijfers vindt u via <https://ede.incijfers.nl/dashboard/edese-impactmonitor-covid-19/>.

5. Programmaplannen

Leeswijzer

Methode Duisenberg

Inmiddels zijn alle aanbevelingen die kwamen uit de pilot methode Duisenberg toegepast in de programmabladen.

De aanbevelingen zijn onder meer:

- De formulering van subdoelen is concreter en meer in overeenstemming met de vastgestelde beleidsnota's.
- Relaties tussen subdoelen en prestaties zijn zichtbaar.
- Er staan nu beeldindicatoren (nauwelijks beïnvloedbaar maar wel relevant), effectindicatoren (enigszins beïnvloedbaar) en prestatie-indicatoren (wel beïnvloedbaar).
- Ketenpartners zijn vermeld.
- Streefcijfers zijn opgenomen bij effect- en prestatie-indicatoren.
- Waar mogelijk zijn referentiecijfers van gemeenten met 100.000-300.000 inwoners opgenomen.

Indicatoren programma's

In alle programma's zijn zo veel als mogelijk streefwaarden opgenomen bij de effect- en prestatie-indicatoren. Ingaande 2020 worden in door de gemeenteraad vast te stellen nota's, waar van toepassing, streefwaarden opgenomen. Deze streefwaarden komen dan terug in de programmabegroting. Omdat voor lang niet alle onderwerpen nota's zijn opgesteld, is voor de andere beleidsterreinen gekozen om streefwaarden op te nemen die vanuit de beleidsafdeling in samenspraak met de wethouder in de programmabegroting worden opgenomen. Uitgangspunt is een reële inschatting/ambitie zodat de gemeenteraad een idee heeft waar we naar toe willen/kunnen gegeven de ontwikkelingen en de budgettaire mogelijkheden. Dit kan betekenen dat de streefwaarde gelijk is aan de laatst gemeten waarde.

- Nieuwe indicatoren worden aangeduid met een (1).
- De streefwaarde is de streefwaarde voor het jaar 2022.
- Referentiewaarde is de waarde bij gemeenten 100.000-300.000 inwoners uit Waarstaatjegemeente.nl (laatst beschikbare meting).

Overig

Diverse thema's zoals bijvoorbeeld duurzaamheid, food en transformatie sociaal domein spelen binnen verschillende programma's. Dit maakt dat gedeeltelijke herhaling noodzakelijk is.

Doel programma

Adequate voorzieningen voor onderwijs, sport en cultuur en duurzaam behoud van erfgoed.

Ontwikkelingen programma

Onderwijshuisvesting

De belangrijkste ontwikkeling voor de onderwijsaccommodaties is de noodzaak om een bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstellingen van Parijs 2050: het Klimaatakkoord. De daadwerkelijke beschikbaarstelling van middelen voor kwaliteitsverbetering is nodig om bij te dragen aan deze doelstellingen. De kwaliteitsverbetering van het Senioregebouw van het Marnixcollege is een essentieel onderdeel van ons SHP en biedt ons de kans een belangrijke bijdrage te leveren aan de realisatie van het Klimaatakkoord.

Sport

Sport en bewegen worden steeds meer onderdeel van brede preventie. Daarbij zijn een goed aanbod van sport- en beweegactiviteiten en het stimuleren van deelname aan deze activiteiten de twee grote speerpunten. In de sportvisie en het daarbij behorende uitvoeringsplan is aangegeven hoe we deze speerpunten gaan vormgeven. Daarbij hebben we extra aandacht voor de relatie tussen sport en zorg en het versterken van de sportaanbieders na de coronacrisis.

Cultuur

Een goed en gevarieerd cultuuraanbod draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. De cultuursector wordt hard geraakt door COVID-19. Het Rijk heeft gemeenten tot en met Q2 2021 ondersteund bij het overeind houden van de culturele infrastructuur. In Ede is deze steun via subsidieregelingen beschikbaar gesteld aan de lokale cultuursector. Met het maatregelenpakket van het Rijk in Q3 2021, ondersteunen we onze cultuursector opnieuw. We hopen dat onze culturele instellingen hierna voldoende toekomstbestendig zijn. Het Rijk zet in op de ontwikkeling van cultuurregio's. De cultuurregio Ede-Wageningen participeert hierin met de proeftuin Ede-Wageningen. Door corona zijn er minder activiteiten mogelijk; met het Rijk overleggen wij over het continueren van de uitkomsten van de proeftuin in de eerste helft 2022. We werken samen aan het culturele klimaat voor het gebied Ede en Wageningen. Zo vergroten we de samenwerking tussen culturele partijen in onze regio met als doel een interessanter en gevarieerder cultuuraanbod. De ontwikkeling van ArtBaseEde gericht op het benaderen van fondsen en het inrichten van de governance zetten wij voort.

Erfgoed

We kijken wat er nodig is om te voldoen aan de nieuwe wettelijke taak van de gemeente om de aantasting van de omgeving van monumenten ('monumentenbiotoop') te voorkomen. Verdergaande bedrijfsbeëindigingen, functiewijzigingen en schaalvergroting in het buitengebied kunnen, direct of indirect, leiden tot verlies van

erfgoed. Ondergrondse archeologische resten gaan ongezien verloren en karakteristieke gebieden veranderen van identiteit. Urgente opgaven op gebied van energietransitie en natuur versterken dit proces. In stedelijk gebied versnelt de woningbouw. De kans dat karakteristiek vastgoed wordt gesloopt, neemt hierdoor toe. Dit geldt steeds vaker ook voor 'Jong Erfgoed' (1965-1985). Tegelijkertijd biedt deze ontwikkeling kansen voor herbestemming van gebouwd erfgoed.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Onderwijshuisvesting	5.855 N	5.423 N	6.354 N	6.588 N	7.558 N	7.487 N
Sport	7.678 N	7.173 N	7.301 N	7.342 N	7.323 N	7.529 N
Cultuur	9.561 N	10.317 N	9.643 N	9.694 N	9.339 N	9.291 N
Lasten programma	23.094 N	22.913 N	23.298 N	23.624 N	24.220 N	24.307 N
Onderwijshuisvesting	0 N	30 V	30 V	30 V	30 V	30 V
Sport	307 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Cultuur	179 V	162 V	201 V	162 V	162 V	162 V
Baten programma	486 V	192 V	231 V	192 V	192 V	192 V
Saldo van baten en lasten	22.608 N	22.721 N	23.067 N	23.432 N	24.028 N	24.115 N
Storting reserve	264 N	412 N	247 N	247 N	246 N	245 N
Onttrekking reserve	1.269 V	3.163 V	509 V	648 V	293 V	245 V
Resultaat	21.604 N	19.970 N	22.806 N	23.031 N	23.981 N	24.116 N

Productgroep ONDERWIJSHUISVESTING

Doel

Onderwijsaccommodaties die passen bij de huidige maatschappelijke verwachtingen en die voldoen aan de huidige bouwbesluit eisen voor nieuwbouw.

Ketenpartners

Schoolbesturen (en in mindere mate schooldirecties en MR); Instellingen voor Kinderopvang (in de rol van huurder/gebruiker van onderwijsaccommodatie); Sportservice Ede.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Integraal huisvestingsplan onderwijs 2015-2018 \(2014\)](#)
- [Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Ede 2017 ev.](#)
- [Strategisch huisvestingsplan onderwijs deel 1 2017-2020](#)
- [Strategisch huisvestingsplan onderwijs, deel 2 2018-2021](#)
- [Programma, overzicht en huisvestingsagenda voor kalenderjaar 2021. Toekenningen en weigeringen aanvragen & huisvestingsagenda SHP2021](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Prestaties

Betere kwaliteit van de (bestaande) onderwijsgebouwen.

- Afronden (financiële afwikkeling) bouwprojecten ENKA en Calvijnschool (met ieder + € 100k).
- Beschikbaar stellen van (aanvullende) middelen voor:
 - Het nieuwe schoolgebouw van de SmdB Ruitenbeek.

- Klimaatinstallatie in gebouw Collage Bennekom (onder andere Wilhelminaschool) vanwege eisen van ruimtelijke kwaliteit.
- Eerste inrichting meubilair en onderwijsleermiddelen vanwege groei van de Lettertuint.
- Beslissen over Procesafspraken vernieuwing Senioregebouw Marnixcollege.
- Besluitvorming en daadwerkelijke realisatie Streek, Bovenbuurtweg.

Indicatoren

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage schoolgebouwen dat voldoet aan de huidige bouwbesluiteisen van nieuwbouw	-	-	3 (3 van 74)	6	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	5.855 N	5.423 N	6.354 N	6.588 N	7.558 N	7.487 N
Baten	0 N	30 V	30 V	30 V	30 V	30 V
Storting reserve	0 N	164 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	137 V	1.685 V	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

De lasten in 2022 nemen met € 0,35 miljoen toe als gevolg van fluctuaties in de raming van de kapitaallasten vanwege de investeringsplanning onderwijshuisvesting. Daarnaast is in 2021 eenmalig de stelpost kapitaallasten neerwaarts bijgesteld met € 0,55 miljoen doordat dit deels niet is ingezet onder andere door vertraging van SmdB Ruitenbeek en De Vuurvogel.

Productgroep SPORT

Doel

We bieden of geven onze inwoners voldoende kansen en mogelijkheden om te sporten en bewegen. Dit vinden we belangrijk omdat het vitaliteit en contact stimuleert. We streven ernaar dat onze inwoners geen belemmering ervaren om te gaan sporten en bewegen en via sport en bewegen een gezonde leefstijl aan gaan meten en sociaal actief zijn.

Ketenpartners

Sportservice Ede; (commerciële) sportaanbieders; onderwijsinstellingen en zorgaanbieders.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Integraal huisvestingsplan binnensport 2015-2018 \(2014\)](#)
- [Toekomstvisie zwemproduct \(2016\)](#)
- [Accommodatieplan buitensport \(2017\)](#)
- [Sportakkoord \(2019\)](#)
- [Sportvisie Ede \(2020\)](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen. Daarmee meten we in hoeverre Edenaren op het gebied van sport en bewegen een gezonde leefstijl hebben.
Prestatie	<ul style="list-style-type: none"> • Toekennen initiatieven sportakkoord en uitvoeren herstelagenda door programma's te ondersteunen die als doel hebben nog niet actieve Edenaren meer te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen. • Aanbod sportaanbieders en Sportservice Ede beter in beeld brengen zodat inwoners makkelijker passend aanbod kunnen vinden.
Subdoel	Het aantal voorzieningen sluit aan bij de samenstelling van de bevolking. Hiermee willen we zorgen dat de sportaanbieders voldoende faciliteiten hebben.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • De accommodatieplannen binnensport- en buitensport worden uitgewerkt naar een investeringsagenda voor de komende jaren. • Ontwikkelen voorzieningen voor bewegingsonderwijs op kazerneterrein.
Subdoel	Voorzieningen worden gewaardeerd met een 7 of hoger. We willen dat onze faciliteiten goed worden beoordeeld omdat goede accommodaties het gebruik bevordert.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Renovatie van diverse gymlokalen afronden. • Geplande renovatie kunstgrasvelden.
Subdoel	Hogere deelname aan sportverenigingen. Via sportverenigingen sporten bereiken we ook de sociale activatie.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit herstelagenda verenigingen ondersteunen bij herstel en ontwikkeling naar duurzame, vitale sportaanbieder. • Fase 2. Open sportpark Peppelensteeg starten voor meer samenwerking en intensiever gebruik sportpark door verenigingen, onderwijs en buurt.
Subdoel	Hoger lidmaatschap van organisaties op het gebied van sport en bewegen. Daarbij gaat het ook om het bevorderen van de sociale activatie, maar kijken we breder dan alleen naar sportverenigingen, maar ook naar fitness, loopgroepen, maneges en dergelijk.
Prestatie	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit herstelagenda samen met sportaanbieders leefstijltrajecten aanbieden aan inwoners die nog niet voldoen aan de beweegrichtlijnen.
Subdoel	De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger. Sportservice Ede is onze partner in de uitvoering en belangrijk voor het halen van onze resultaten bij elk thema. De waardering willen we daarom meten.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Integratie Sportservice Ede en Zwembad De Peppel afronden. • Aanbod sportaanbieders en Sportservice Ede beter in beeld brengen zodat inwoners makkelijker passend aanbod kunnen vinden.

Indicatoren

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage inwoners dat sport in sportverenigingen	22	22,1	40	25	n.v.t.
<i>Wordt tweejaarlijks gemeten. Sporten in clubverband volgt de landelijke trend van anders-georganiseerd sporten, bijvoorbeeld door loopgroepen, fitness en bedrijfscompetitie.</i>					
Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook fitness, loopgroepen, maneges e.d.)	-	-	-	28	n.v.t.

Percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (1)	56	n.b.	n.b.	56	n.v.t.
Oordeel gebruikers/bezoekers over gemeentelijke sportaccommodaties (1)	-	-	7,5	7	n.v.t.

Rapportcijfer. Wordt tweejaarlijks gemeten.

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal sportaccommodaties (nodig tot 2030) <i>In procenten.</i>	75	80	90	100	n.v.t.
Waardering van sportaccommodaties is 7 of hoger	-	-	7,5	7	n.v.t.
De mate waarin de hoeveelheid accommodaties aansluit bij de samenstelling van de bevolking <i>In procenten. In het accommodatieplan is per jaar ingeschat hoeveel accommodaties nodig zijn; het percentage geeft aan in welke mate dit is gerealiseerd.</i>	85	85	95	100	n.v.t.
Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger	-	-	7,5	7	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	7.678 N	7.173 N	7.301 N	7.342 N	7.323 N	7.529 N
Baten	307 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Storting reserve	25 N	14 N	14 N	14 N	13 N	13 N
Onttrekking reserve	47 V	41 V	106 V	41 V	41 V	41 V

Toelichting

De verschillen in lasten tussen de begrotingen van 2021 en 2022 voor de productgroep Sport worden verklaard door de actualisaties op de doorbelastingen vanuit Vastgoed, de actualisatie van de kapitaallasten op investeringen en de toekenning van prijscompensatie op de te verstrekken subsidies.

Productgroep CULTUUR

Doel

Kunst, cultuur en erfgoed worden meer zichtbaar en de voorzieningen sluiten aan op de behoefte van inwoners.

Ketenpartners

Ministerie OCW; Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE); Provincie Gelderland; Kröller-Müller Museum; Moe (museum overleg Ede); lokale musea; Omroep Ede; Cultura; Openluchttheater; culturele instellingen die (incidentele) subsidie van de gemeente Ede ontvangen; monumenteneigenaren, -gebruikers en -huurders; architecten; restauratie-bedrijven; aannemers; hoveniers; beheerders; commissie ruimtelijke kwaliteit Ede (CRK); Bond Heemschut; Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM); Vereniging Edese Monumenten (VEM); Nationale Maatschappij tot Restaureren en Herbestemmen van Cultureel Erfgoed (BOEi); Stichting Monumentenwacht Gelderland; Comité Open Monumenten Dag Ede (OMD); Historische verenigingen; Vereniging Behoud Begraafplaats Bennekom; BAK (belangenvereniging amateurkunst).

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Cultuurhistorische Waardenkaart \(2021\)](#)
- [Raadsbesluit vaststelling Cultuurhistorische Waardenkaart \(2012\)](#)
- [Cultuurnota 2016 en verder \(2016\)](#)

- [Subsidieregeling cultuur 2017](#)
- [Subsidieregeling Instandhouding Erfgoed \(2017\)](#)
- [Nota 'Erfgoed maakt Ede!' \(archeologie, monumentenzorg, archief\) \(2018\)](#)
- [Beleidsregels voor onderhoud en restauratie van monumenten \(Beleidsregel MOOI Ede\) \(2020\)](#)
- [Erfgoedverordening Gemeente Ede \(2020\)](#)
- [Reglement van orde Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Ede \(2021\)](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Cultuur

Subdoel Prestaties

- Alle kinderen maken kennis met en krijgen een basis van alle cultuurvormen.
- Het subsidiëren van specifieke projecten die het Kröller-Müller Museum uitvoert.
 - Het subsidiëren van het Cultuurpunt binnen Cultura.
 - Het herijken van het samenwerkingsconvenant met het Kröller-Müller Museum.
 - Het deelnemen aan de matchingsregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' (landelijke samenwerking van Rijk, provincie en gemeenten om cultuuronderwijs te verbeteren).

Subdoel Prestaties

- Edenaren kennen de (militaire) historie van Ede (het verhaal van Ede)
- Het faciliteren van Cultura Erfgoed (een locatie voor ontmoeting, onderzoek en expositie); daar wordt het verhaal van Ede verteld.
 - Het subsidiëren van wisseltonstellingen in musea en de Stichting Militaire Historie Ede.

Subdoel Prestaties

- Inwoners en bezoekers komen meer met elkaar in contact via kunst en cultuur. Dit versterkt de sociale cohesie en sociale kracht van Ede.
- Het subsidiëren van een bibliotheekvoorziening met ontmoetingsfunctie.
 - Het verstrekken van waarderingssubsidies aan verenigingen voor amateurkunst.
 - Het handhaven 'subsidieregeling overige culturele aangelegenheden' (onderdeel van de subsidieregeling cultuur) vanwege de focus op ontmoeting en sociale cohesie.

Subdoel Prestaties

- Een beter (cultureel) ondernemersklimaat.
- Het ondersteunen/subsidiëren van de culturele programmering van het Akoesticum.
 - Het ondersteunen/subsidiëren van de programmering van podiumkunsten, cultuureducatie en het kunstencentrum van Cultura.
 - Het ondersteunen/subsidiëren van een cultuurmakelaar.

Subdoel Prestaties

- Een culturele uitstraling van Ede die beter aansluit bij de behoefte van inwoners.
- Doorontwikkeling van cultuurregio Ede-Wageningen.
 - Het ondersteunen van het kunstfestival Woest & Bijster.
 - Het faciliteren van de ontwikkeling van ArtBase Ede als culturele hotspot.

Erfgoed

Subdoel Prestaties

- Wij komen tegemoet aan de eisen van de Omgevingswet en het Omgevingsplan.
- Alle leden van de commissie CRK, die b&w verplicht adviseert over (tenminste) erfgoed, zullen voor medio 2022 nieuw of opnieuw worden aangesteld.
 - We leveren een bijdrage aan de totstandkoming van het Omgevingsplan en oriënteren ons daarbij op hoe te voldoen aan de nieuwe wettelijke taak om de aantasting van de omgeving van 'monumentenbiotopen' rond ieder beschermd monument te voorkomen.

Subdoel Prestaties	Inzage krijgen in de waarden van 'Jong Erfgoed' (1965-1985) in Ede (uitwerking Erfgoednota). <ul style="list-style-type: none"> • Inventariserend veldonderzoek naar de aard en omvang van deze erfgoedperiode. • Nadere categoriale typering en eerste aanzetten tot waardering.
Subdoel Prestaties	Effectueren van erfgoedbescherming op diverse deelgebieden (uitwerking Erfgoednota). <ul style="list-style-type: none"> • Het planologisch beschermen van 'Karakteristieke Panden' (tot 1965) in Ede. • Het beschermen als gemeentelijk monument van de meest waardevolle objecten in het buitengebied uit de periode van 'Oorlog & Wederopbouw' (1945-1965). • Het beschermen als gemeentelijk monument van de meest waardevolle objecten en structuren binnen het totale funeraire erfgoed in Ede.
Subdoel Prestaties	Cultura Erfgoed is centrum voor erfgoed in de hele gemeente, een locatie voor kennisuitwisseling en uitvalsbasis voor cultuurhistorisch (veld)onderzoek (uitwerking Erfgoednota). <ul style="list-style-type: none"> • We bieden Edenaren de ruimte om deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek onder begeleiding van professionals. • Vrijwilligers worden verder bekwaamd tot gastheren/dames en ambassadeurs; we trekken nieuwe vrijwilligers aan.
Subdoel Prestaties	Edenaren en bezoekers kennen de historie van Ede; de geschiedenis van Ede wordt tastbaar en beleefbaar (uitwerking Erfgoednota). <ul style="list-style-type: none"> • We blijven evenementen gericht op erfgoededucatie ondersteunen, zoals Open Monumentendag en Historisch Café Ede. • Erfgoed in de klas wordt gepromoot en we houden een pilot rond erfgoededucatie in het voortgezet onderwijs.
Subdoel Prestaties	De Cultuurhistorische Waardenkaart is geactualiseerd, ontsloten en vastgesteld (uitwerking Erfgoednota). <ul style="list-style-type: none"> • Samen met bedrijven en erfgoedinstellingen vullen we specifieke kennishiaten in. • (Pre)historisch erfgoed in het landschap is beter geïnventariseerd en gewaardeerd. • Een regeling en handreiking voor de uitvoering van interdisciplinair cultuurhistorisch onderzoek in bepaalde gebieden is gereed. • We leggen cultuurhistorische kernkwaliteiten vast en herijken cultuurhistorische zones en beleidsstrategieën op de cultuurhistorische beleidskaart

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Sociale cohesie <i>Schaalscore op 10-puntsschaal die is opgebouwd uit vier stellingen over sociale samenhang in de buurt. Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	6,4	-	n.v.t.	n.v.t.
Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat cultuuraanbod voldoende vindt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	70	-	63	70	n.v.t.
Percentage jongeren (15-22 jaar) dat tevreden is over het vrijetijdsaanbod in Ede <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	77	-	82	70	n.v.t.
Woon aantrekkelijkheid Ede	25	25	26	25	n.v.t.

Rangnummering woonaantrekkelijkheidsindex (Atlas voor gemeenten):
hoe lager des te aantrekkelijker is de gemeente.

Deelname aantal scholen aan het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit'	22	29	33	50	n.v.t.
Percentage inwoners dat een (zeer) positief beeld heeft van de gemeente Ede (als gebied)	72	-	77	77	n.v.t.

Wordt tweejaarlijks gemeten.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	9.561 N	10.317 N	9.643 N	9.694 N	9.339 N	9.291 N
Baten	179 V	162 V	201 V	162 V	162 V	162 V
Storting reserve	239 N	234 N	233 N	233 N	233 N	233 N
Onttrekking reserve	1.084 V	1.437 V	403 V	607 V	252 V	204 V

Toelichting

De verschillen tussen de begrotingen van 2021 en 2022 op de productgroep Cultuur worden met name verklaard door:

- De Corona steunmaatregelen die in 2021 in de begroting van Cultuur zijn opgenomen. In totaal betreft het steun ter hoogte van € 0,9 miljoen die wegvalt in 2022. De steunmaatregelen worden gedekt vanuit de specifiek hiervoor ingestelde reserve, waar een vergelijkbaar verschil waarneembaar is.
- Het aflopen van het project Proeftuin Ede Wageningen in 2021 zorgt voor een verschil van € 0,1 miljoen.
- In de Perspectiefnota 2022-2025 is besloten om vanaf 2022 structureel € 0,25 miljoen toe te voegen aan de begroting cultuur ten behoeve van de realisatie van Artbase Ede.

Doel programma

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame inwoners die zich veilig, vrij en thuis voelen in Ede en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Ontwikkelingen programma

Versterken Sociale basis en Preventieve maatschappelijke ondersteuning

De gevolgen en het herstel van de coronacrisis vragen de komende periode veel van de inzet van vrijwilligers en de belastbaarheid en ondersteuning van mantelzorgers. Ook de maatschappelijke trends die we al langer zagen, zoals vergrijzing, vereenzaming, individualisering, medicalisering, leiden tot een groter beroep op de sociale basis. In ons actieprogramma Versterken Sociale Basis Preventie spelen wij hier voortvarend op in.

Het aanbod van het preventieve voorveld groeit en binnen het sociaal domein verwijzen we hier actiever naar door. De beweging die we nastreven. Om deze groei ook financieel te dragen, kiezen we er vaker voor om binnen het totale budget sociaal domein te schuiven van maatwerkvoorzieningen naar effectief preventief aanbod. Zo nemen we als gemeente de regie over het sociaal domein.

Preventieve jeugdhulp

Ook voor de komende jaren verwachten we een stijgend beroep op preventieve jeugdhulp, omdat er meer vanuit beschikte jeugdhulp verwezen wordt naar voorliggende voorzieningen. De coronacrisis heeft bovendien veel invloed (gehad) op jeugdigen en hun ouders in Ede. Jongeren ervaren meer psychische klachten door corona, zoals eenzaamheid en somberheid. Met de herstelagenda hebben we de mogelijkheid om hier gericht op te anticiperen.

Een andere belangrijke ontwikkeling binnen de preventieve jeugdhulp is het steeds meer en beter betrekken van het netwerk bij oplossingen, zodat deze duurzaam zijn.

Inburgering en maatschappelijke begeleiding statushouders

Op 1 januari 2022 zal er een nieuw stelsel rond inburgering worden ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente de regie voert over het inburgeringsproces. Samen met een externe partij gaan wij nieuwe werkprocessen ontwikkelen, zoals een brede intake en de ontwikkeling van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), zodat statushouders sneller integreren en doorstromen naar financiële zelfstandigheid. In de tweede helft van 2021 besteden we de leerroutes inburgering aan en bereiden we de werkprocessen met betrekking tot de leerroutes samen met de nieuwe aanbieder voor.

Inclusie

Vanaf 2021 is Ede een Regenbooggemeente. De specifieke aandacht voor inwoners met een lhbt-achtergrond betekent dat er beleid wordt ontwikkeld gericht op zichtbaarheid, sociale acceptatie en sociale en fysieke veiligheid. We stellen eind 2021 een beleidsplan ten aanzien van LHBTI-beleid vast, waarin het element van ontmoeten en verbinden belangrijk is. Dit is in lijn met ons algemene inclusiebeleid, waarin we er naar streven dat meer (kwetsbare) inwoners mee kunnen doen aan de samenleving met minder fysieke en mentale drempels.

Integrale gebiedsaanpak delen Ede-zuid en Veldhuizen

In het bestuursakkoord is opgenomen dat leefbaarheid en sociale cohesie in wijken, buurten en dorpen waar mogelijk wordt bevorderd. In Ede is de leefbaarheid in delen van Ede-Zuid en Veldhuizen gemiddeld minder dan in andere Edese wijken. De gebieden kenmerken zich door seriematige en gestapelde bouw, veel sociale huurwoningen, een lager gemiddeld inkomen, hoog gebruik van inkomens- en zorgvoorzieningen en (fors) meer ervaren overlast, gemelde misdaden en gevoelens van onveiligheid dan het Edese gemiddelde. Er is een ontwikkelperspectief opgesteld voor delen van Veldhuizen (Horsten en Burgen) en Ede-zuid (Hoogbouw-Zuid, de Uitvindersbuurt en de Elskamp), met een ontwikkelambitie voor de korte en langere termijn.

Ook zijn quick wins benoemd die we op korte termijn in gang kunnen zetten en een positieve bijdragen leveren aan de leefbaarheid. Het betreft interventies binnen bestaande beleidskaders die we relatief eenvoudig kunnen starten. Deze quick wins hebben betrekking op de domeinen: bewoners, fysieke omgeving, sociaal en gezond, veiligheid en voorzieningen.

Vanaf begin 2022 wordt een deel van de quick wins uitgevoerd. In deze programmabegroting worden hiervoor middelen vrijgemaakt (zie paragraaf 6.3). De quick wins moeten ertoe leiden dat de gebieden een positieve impuls krijgen en niet achteruitgaan of wankelen. Doel is daarmee stabilisering van de leefbaarheid. Dit monitoren we.

Naar de toekomst toe kan worden overwogen om de leefbaarheid in de gebieden *aanzienlijk* te verbeteren en in lijn te brengen met de rest van Ede. Hiervoor is een fundamentele, langetermijnstrategie nodig en daaraan gekoppelde gebiedsprogramma's. De quick wins die nu niet worden uitgevoerd worden hierin ook meegenomen. Een dergelijke aanpak kijkt circa vijftien jaar vooruit en vraagt om grote sociale en fysieke interventies die kostbaar zijn en ook gevolgen hebben voor anderen - te ontwikkelen - gebieden in Ede (bijvoorbeeld door betere spreiding van sociale huurwoningen).

Onderwijs

Het coronavirus heeft een grote impact (gehad) op de wijze waarop VVE peuteropvang en onderwijs kan worden geboden. Het rijk investeert daarom de komende twee jaar 8,5 miljard via het Nationaal Programma Onderwijs. In Ede pakken we dit op binnen de herstelagenda samen met de kinderopvang en de scholen. De Edese scholen zetten extra in op onder andere klassenverkleining, tutorschap en bijles. De gemeente vult aan met onder andere extra schoolmaatschappelijk werk en investeringen in de voorschoolse fase (VVE). Gezien alle ontwikkelingen zal dit de komende tijd ook nog de nodige creativiteit en flexibiliteit van alle partners vragen waarbij soms andere en hogere prioriteiten voorrang krijgen. Dit kan een effect hebben op de beoogde prestaties. We houden daarbij vast aan de ingezette koers van het Beleidsplan Jeugd en Onderwijs

Gezondheidsondersteuning

In brede zin is er sprake van een toenemend bewustzijn dat preventieve inzet winst oplevert, zowel voor de gezondheid als voor de financiën. Zowel het nationale preventieakkoord als de regionale preventiecoalitie in Regio Foodvalley geven hier blijk van.

De coronacrisis laat zien dat mensen met leefstijl gerelateerde aandoeningen als obesitas, hart- en vaatziekten en diabetes type 2 het hoogste risico lopen om ernstig ziek te worden en beduidend meer kans hebben om hieraan te overlijden. Op initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is de rijksoverheid daarom een publiekscampagne gestart om mensen te laten zien en ervaren welke eenvoudige stappen ze zelf kunnen zetten richting een gezonde leefstijl: [fitopjouwmanier.nl](https://www.fitopjouwmanier.nl). Daarnaast worden aan

gemeenten middelen beschikbaar gesteld voor ondersteuning van lokale gezondheidspreventie en specifieke voor een gezonde leefstijl. De middelen zetten wij in binnen het kader van het uitvoeringsplan Lokaal Gezondheidsbeleid en de herstelagenda.

Het bevorderen van gezondheid is binnen steeds meer beleidsvelden een thema. Bijvoorbeeld binnen de fysieke leefomgeving als het gaat om bewegen en ontmoeten, of binnen het sociaal domein als het gaat om de impact van inkomensproblematiek op een gezonde leefstijl. Integrale samenwerking met maatschappelijke partners is daarom belangrijk.

We verwachten tot slot ook in 2022 in de strijd tegen corona samen met de GGD extra in te zetten op het verhogen van de vaccinatiegraad.

Geweld in afhankelijkheidsrelaties

Het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis' stopt per 2022. De ingezette acties van de afgelopen jaren vragen borging en vervolg en staan daarom in het uitvoeringsplan aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties 2021-2022. Voor het behalen van deze doelen en resultaten zijn we afhankelijk van medewerking van partners met autonome bevoegdheden uit verschillende ketens.

De landelijke impactmonitor 'huiselijk geweld en kindermishandeling' wordt de komende jaren stapsgewijs verder uitgebreid en gevuld, onder andere met gegevens uit een cohortstudie van het Verwey Jonker Instituut waar wij aan meewerken. Wij gebruiken de impactmonitor om inzicht te krijgen in het effect voor de gezinnen waar onveiligheid was.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Maatschappelijke Ondersteuning	15.932 N	17.483 N	16.914 N	16.610 N	16.694 N	16.678 N
Onderwijsondersteuning	4.062 N	4.968 N	4.847 N	4.847 N	4.847 N	4.847 N
Gezondheidsondersteuning	7.153 N	7.535 N	7.223 N	7.210 N	7.210 N	7.210 N
Lasten programma	27.146 N	29.985 N	28.984 N	28.667 N	28.751 N	28.735 N
Maatschappelijke Ondersteuning	174 V	85 V	135 V	135 V	135 V	135 V
Onderwijsondersteuning	2.922 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V
Gezondheidsondersteuning	561 V	493 V	493 V	493 V	493 V	493 V
Baten programma	3.657 V	4.066 V	4.116 V	4.116 V	4.116 V	4.116 V
Saldo van baten en lasten	23.490 N	25.920 N	24.869 N	24.551 N	24.635 N	24.619 N
Storting reserve	755 N	49 N	49 N	49 N	49 N	49 N
Onttrekking reserve	774 V	1.253 V	69 V	2 N	2 N	2 N
Resultaat	23.471 N	24.716 N	24.848 N	24.602 N	24.686 N	24.670 N

Productgroep MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Doel

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame inwoners die zich veilig, vrij en thuis voelen in Ede en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Ketenpartners

Voor maatschappelijke ondersteuning werken we samen met meer dan 60 organisaties. Specifiek voor jeugd gaat het om ongeveer 15 organisaties, zoals het CJG (Centrum voor Jeugd & Gezin), Opella, Malkander en

Youth for Christ. Voor volwassenen en ouderen werken we samen met partijen als Malkander, Netwerk Dien je Stad, Stichting Present, Meet-Inn, Diaconaal Platform Ede, buurt-, wijk-, en dorps huizen, Koffieluitjes, FlowerPower, De Vluchtheuvel, Toon Hermans Huis, Resto van Harte, Vluchtelingenwerk Oost Nederland, onderwijsinstellingen/taalaanbieders (onder andere ROC/Dulon), Werkkracht, COA, Nidos, COA, Stichting Present, Girl Movement, CVV Ede en de Internationale Schakelklas (ISK). Rond inclusie werken we samen met onder andere Onderling Sterk, Astrant het Oogcafé, Auti-café, Fierce en de Koplopers Inclusie.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Actieprogramma Versterken Sociale basis & preventie 2020](#)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019 - 2022](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Lokaal gezondheidsbeleid 2020-2024](#)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020](#)
- [Visie op ontmoeten](#) (2017)
- ['Project pilot logeerszorg ouderen - Programma Langer Thuis'](#) (2019)
- Gebiedsagenda's (2019-2023):
 - [Ede de Dorpen](#)
 - [Ede-Centraal](#)
 - [Veldhuizen en Kernhem](#)
 - [Ede-Zuid en Bennekom](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Een sterkere sociale basis met meer/gerichtere activiteiten en inwoners die zich inzetten in de buurt zodat:

- Het welzijn van onze inwoners gelijk blijft of verbetert.
- Er minder aanspraak is op formele ondersteuning en zorg.
- Inwoners langer actief zijn en ondersteuning zoeken bij elkaar; zoveel mogelijk inwoners zijn zelf- en samenredzaam.

Prestaties Wij voeren het actieprogramma 'versterken sociale basis en preventie' uit:

- We subsidiëren welzijnswerk, bewonersinitiatieven en vrijwilligersorganisaties.
- We zorgen voor afstemming tussen de inzet van de sociale basis, de vraag van inwoners en de doelstellingen van de gebiedsagenda.
- We faciliteren de samenwerking binnen de sociale basis onder andere door in de subsidie- en inkoopafspraken samenwerking als vereiste op te nemen en door de samenwerking te regisseren. In 2022 zetten we met name in op het verbreden van het netwerk dat inmiddels is ontstaan
- Wij stimuleren laagdrempelige activiteiten voor alle inwoners.
- Wij zorgen ervoor dat er vroegtijdig ondersteuning is voor ouderen.
- We stimuleren dat inwoners elkaar meer ontmoeten in de buurt-, wijk- en dorps huizen, door de vrijwillige bestuurder te ondersteunen naar de ontwikkeling van BWD-huizen naar 'huiskamers van de buurt'.

Subdoel Er zijn meer mantelzorgers en minder mantelzorgers zijn overbelast.

Prestaties We voeren de actielijn mantelzorg (actieprogramma sociale basis en preventie) uit; dit bevat onder andere:

- Het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en
- Het stimuleren van samenwerking tussen formele en informele zorg.

Subdoel Het stabiliseren van de leefbaarheid in delen van Veldhuizen (Horsten en Burgen) en Ede-zuid

Prestaties	<p>(Hoogbouw-Zuid, de Uitvindersbuurt en de Elskamp).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in gang zetten van extra acties en interventies uit het 'Ontwikkelperspectief delen Veldhuizen en Ede-Zuid'.
Subdoel	<p>Problemen met betrekking tot opvoeden en opgroeien worden voorkomen en/of verminderd.</p>
	<p>Het CJG is het vanzelfsprekende adres voor alle ouders, kinderen en jongeren bij opgroei- en opvoedingsvragen.</p>
	<p>Vraag en aanbod op het gebied van preventieve jeugdhulp sluiten goed op elkaar aan.</p>
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wij voeren het 'uitvoeringsplan jeugdbeleidsplan', onderdeel preventie uit: ondersteuning is zo vroeg mogelijk, het CJG is zichtbaar en bekend en er is een passend preventief aanbod. • We maken afspraken met partners over het meten van de resultaten van het uitvoeringsplan, onderdeel preventie. Wanneer nodig sturen we bij. • We zorgen voor afstemming tussen de inzet vanuit preventieve jeugdhulp, de vraag van inwoners en de doelstellingen vanuit de gebiedsagenda. • Wij subsidiëren partners en hebben inkoopopdrachten met partners om preventieve ondersteuning te realiseren en jeugdactiviteiten uit te voeren, zodat: <ul style="list-style-type: none"> – Er voldoende en passend aanbod is; – Jongeren en ouders ondersteund worden, om problemen met betrekking tot opvoeden en opgroeien te voorkomen/verminderen. – Jongeren een positieve tijdsbesteding hebben. • We faciliteren en stimuleren samenwerking: in de subsidie- en inkoopafspraken nemen we samenwerking als vereiste op.
Subdoel	<p>Statushouders krijgen van de gemeente een duaal inburgeringstraject aangeboden zodat zij sneller inburgeren en integreren in de Edese samenleving én financiële zelfstandigheid bereiken via (regulier) werk.</p>
Prestaties	<p>Wij voeren de taken uit die in de nieuwe Wet Inburgering (nWI) aan gemeenten zijn opgelegd:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met Werkkracht en onderwijsaanbieders ontwikkelen wij duale trajecten: inburgering gecombineerd met participatieve activiteiten (waar mogelijk: werk). • Samen met onder andere Werkkracht en Vluchtelingenwerk Oost-Nederland werken we de brede intake en PIP (persoonlijk Plan Inburgering en Participatie) verder uit zodat elke inburgeraar een passende inburgeringsroute aangeboden krijgt. • Statushouders die in de tweede helft van 2021 instromen worden zoveel mogelijk geholpen als ware de nieuwe wet al van kracht. • We bieden (extra) ondersteuning en maatwerk aan statushouders die onder de oude wetgeving inburgeren en die minder dan een jaar inburgeringstermijn over hebben. Voor hen kopen we bijvoorbeeld extra taallessen in. • De wijze waarop we de nieuwe wet uitvoeren wordt afgestemd binnen de arbeidsmarktregio. Op die manier kunnen we van elkaar leren, scheppen we randvoorwaarden die gezamenlijke inkoop (bijv.) mogelijk maken en zo hoge kwaliteit diensten in te kunnen kopen die ten goede komen aan de inburgeraars. • Met de gemeenten in de arbeidsmarktregio volgen we een inkooptraject ten behoeve van de onderwijsroutes inburgering. • Op basis van ervaringen in de praktijk ontwikkelen we waar nodig beleidsregels.

Subdoel	Meer volwassenen beschikken over taal-, reken- en digitale vaardigheden.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> – Het bereik onder de NT1 doelgroep (i.c. autochtone inwoners) én – het aantal deelnemers aan NT1- trajecten, neemt in de periode 2022-2025 toe. • We trainen medewerkers om laaggeletterdheid beter te herkennen. • We ontwikkelen inzicht in het werkelijke aandeel laaggeletterden onder de verschillende klantgroepen die zich voor dienstverlening melden bij de gemeente, Taalhuis, bibliotheek en andere vindplaatsen. • We maken inwoners bewuster van de gevolgen van laaggeletterdheid. In onze communicatie-uitingen gebruiken we praktijkvoorbeelden om onze boodschap toe te lichten. • Wij kiezen een structurele vorm van screening zodat wij uiterlijk in 2024 een instrument hebben (zoals bijvoorbeeld Taalmeter) dat standaard onderdeel is in het aanvraagproces van een uitkering, een schulddienstverleningstraject, aanvraag Wmo-voorziening, enz. • We wisselen kennis en ervaringen over datgene wat goed aanslaat bij de NT1-doelgroep uit in de regionale, ambtelijke overleggen rond volwasseneneducatie. zo willen we voortdurend aan de kwaliteit van dienstverlening aan laaggeletterden blijven werken.

Subdoel	Meer (kwetsbare) inwoners doen mee aan de samenleving in al haar facetten, wonen zo lang mogelijk zelfstandig en ervaren daarbij minder fysieke en mentale drempels.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het ‘bevorderen van een inclusieve samenleving’ is één van de toetsingselementen binnen ons subsidiebeleid • Wij voeren het inclusiebeleid uit: <ul style="list-style-type: none"> – De voortdurende verbetering van de toegankelijkheid van openbare ruimte, publieke gebouwen en dienstverlening zijn een blijvend aandachtspunt. – Wij stimuleren ondernemers, maatschappelijke organisaties en derden om bij te dragen aan een inclusieve samenleving waarin niemand wordt uitgesloten en mensen elkaar met respect voor elkaars identiteit en achtergrond elkaar ontmoeten en samenwerken/samenleven. – Wij steunen initiatieven die uiteenlopende groepen binnen de samenleving met elkaar in contact brengen. – Als Regenbooggemeente werken wij aan de zichtbaarheid, de sociale acceptatie en de sociale en fysieke veiligheid van mensen met een lhbti-achtergrond.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Taakstelling huisvesting statushouders <i>Taakstelling voor 2021 bedraagt 163 personen.</i>	133	106	86	n.v.t.	n.v.t.
Aantal trajecten vroeghulp (gericht op het jonge kind) (CJG)	44	40	32	n.v.t.	n.v.t.
Aantal meldingen CJG (1)	409	510	483	n.v.t.	n.v.t.
Aantal collectieve activiteiten (trainingen, cursussen, webinars) (CJG) (1)	51	52	38	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bereik (deelnemers collectieve activiteiten (CJG) (1))	-	-	1.024	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat zich eenzaam voelt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	33	-	33	30	34 (2019)
Percentage Edenaren dat minimaal een keer per week mantelzorg geeft <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	18	-	17	20	n.v.t.

Percentage mantelzorgers dat zich tamelijk zwaar of zeer zwaar belast voelt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	8	-	6	6	n.v.t.
Percentage Edenaren dat vrijwilligerswerk doet <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	48	-	48	n.v.t.
Percentage Edenaren dat zegt zich goed te kunnen redden <i>Zelfredzaamheid. Wordt tweemaal gemeten.</i>	90	-	91	90	n.v.t.
Percentage inwoners dat het CJG kent (1)	-	-	78		n.v.t.
Tevredenheid ouders die afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met het CJG (% (zeer) tevreden) (1)	-	-	78	80	n.v.t.
Percentage inwoners dat (waarschijnlijk) een beroep wil en kan doen op hun sociale netwerk wanneer zij hulp of zorg nodig hebben (1)	-	-	85	88	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	15.932 N	17.483 N	16.914 N	16.610 N	16.694 N	16.678 N
Baten	174 V	85 V	135 V	135 V	135 V	135 V
Storting reserve	345 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	650 V	1.253 V	69 V	2 N	2 N	2 N

Toelichting

Buurt-, wijk en dorpshuizen

In de Perspectiefnota 2022-2025 is voor 2022 € 0,1 miljoen toegekend voor onderzoek naar investeringen in De Kolk en De Commanderieje.

Inburgering

Het budget voor inburgering laat een daling zien van € 0,15 miljoen omdat we in 2021 extra middelen hadden voor de invoering van de nieuwe wet Inburgering (€ 0,35 miljoen uit de reserve Inburgering). Vanaf 2022 krijgen we via de algemene uitkering € 0,2 miljoen voor de uitvoering van daarmee gepaard gaande extra werkzaamheden.

Corona

In 2021 is voor € 0,3 miljoen aan Corona ondersteuningsregelingen zoals bijvoorbeeld voor jongerenwerk en buurt-, wijk- en dorpshuizen begroot. De regelingen zijn voor 2022 niet meer begroot. Dekking vindt plaats vanuit de reserve Steun en Herstel Corona. Het gevolg is een even groot verschil aan onttrekking uit deze reserve.

Productgroep ONDERWIJSONDERSTEUNING

Doel

Alle jeugd in Ede groeit zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk op.

Ketenpartners

We werken op dit onderdeel samen met Kindcentra (VVE en regulier), scholen voor primair-en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, regiogemeenten FoodValley Jeugd, regiogemeenten VSV/RMC, Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO, CJG en welzijnsinstellingen.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Subsidieregeling peuteropvang](#)
- [Subsidieregeling peuteractiviteiten, onderwijsachterstanden en onderwijsondersteuning 2019-2022](#)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019 - 2022](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Iedere peuter maakt een sterke start in het Primair Onderwijs.
Prestaties	<p>Wij zorgen er samen met partijen voor dat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Peuters in Ede terecht kunnen op een VVE-geregistreerd kindcentrum naar keuze.• 85% van de VVE-peuters VVE-ondersteuning krijgen op een VVE-kindcentrum.• Er een VVE-toeleider is om VVE-peuters naar een VVE-kindcentrum te leiden.• Er een vraaggericht aanbod is voor gezinnen die vanuit een pedagogische overtuiging hun kind niet naar een kindcentrum brengen.• Extra in 2022: Gratis VVE voor ouders met een smalle beurs (NPO).• Extra in 2022: Extra tutoring voor VVE-peuters (NPO).• Extra in 2022: HBO professionals in de VVE-peuteropvang met ingang van 1 januari 2022.• Extra in 2022: Integraal Kwaliteitsprogramma VVE: pilots ouderprogramma, ambulante pedagogisch medewerker VVE peuters reguliere kinderopvang & zorg voor peuters die extra aandacht nodig hebben in de kinderopvang.

Subdoel	Er zijn minder kinderen met achterstanden.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• We controleren VVE-geregistreerde kindcentra of ze voldoen aan de wettelijke eisen.• We zorgen ervoor dat nieuwkomers met forse taalachterstand deelnemen aan onderwijs.• Extra in 2022: We verkennen samen met het onderwijs de mogelijkheden van een integrale voorziening voor VO leerlingen die door taalachterstand of andere beperkingen (nog) niet kunnen doorstromen naar regulier onderwijs/ werk.

Subdoel	Potentials op de basisschool worden extra uitgedaagd.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Wij zorgen dat er een alternatief aanvullend aanbod komt voor 'ondernemende herrieschoppers' in het Primair onderwijs (de klusklassen).• Extra 2022: We realiseren een nieuwe Gelijke Kansen Agenda Ede.

Subdoel	Jeugdhulp en (passend) onderwijs sluiten goed op elkaar aan.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Wij voeren schoolpilots uit om het gebruik van jeugd GGZ te verlagen.• Wij zorgen ervoor dat kinderen met een ondersteuningsbehoefte voor het vierde jaar een ondersteuningsplan hebben.• Extra eind 2021: we realiseren een regionale focusagenda jeugd en onderwijs in samenwerking met regiogemeenten en Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.• Extra 2022: we realiseren regionaal schoolpilots speciaal onderwijs om kwetsbare kinderen eerder en beter te ondersteunen.• Extra 2022: we realiseren regionaal een gericht basisschoolaanbod voor kinderen met onderwijspotentie die nu nog volledig jeugdhulp ontvangen.

Subdoel	Alle kinderen krijgen een passend diploma.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Wij zorgen voor een voorziening/schakelroute voor jongeren die tussen wal en schip dreigen te raken.

- We hebben alle jongeren in beeld: ze zitten op school, hebben werk of ontvangen begeleiding.
- We realiseren de maatregelen zoals opgenomen in ons Regionale VSV programma 2020-2024 zodat het aantal schoolverlaters afneemt.

Indicatoren

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streefwaarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage doelgroepkinderen dat deelneemt aan programma's voor- en vroegschoolse educatie (vve)	n.t.b.	77 (67+10)*	72	85**	n.v.t.
<i>* Op basis van onbetrouwbare gegevens, vanaf 2019 betrouwbaar vanuit Peutermonitor die het minimale bereik aangeeft. In de tabel het feitelijke bereik. ** Streefwaarde dient bijgesteld te worden.</i>					
Percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar dat het onderwijs heeft verlaten zonder startkwalificatie in betreffend schooljaar	1,6	1,6	1,6	1,6	2,0 (2020)
Percentage jongeren tussen de 18 en 23 jaar dat geen startkwalificatie heeft	6,8	7,8	7,8	7,0	n.v.t.
<i>Metingen vinden plaats per schooljaar.</i>					

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streefwaarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Klusklassen in het Primair Onderwijs	0	2	6	6	n.v.t.
Aantal schoolpilots	0	3	5	8	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	4.062 N	4.968 N	4.847 N	4.847 N	4.847 N	4.847 N
Baten	2.922 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V	3.487 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

De beschikking van het Rijk met betrekking tot het onderwijsachterstandenbeleid wordt in het najaar verwacht. Dan wordt begroting, lasten en baten, aangepast met de definitieve bedragen.

Productgroep GEZONDHEIDSONDERSTEUNING

Doel

Inwoners in Ede hebben gelijke kansen op een optimale gezondheid, met voorkoming (of vroegtijdige opsporing /signalering) van gezondheidsrisico's en geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Ketenpartners

Voor gezondheidsondersteuning werken we samen met huisartsen, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, schoolbesturen PO-en VO-scholen, ouderenbonden en vele andere organisaties zoals Adviesraad Sociaal Domein Ede, Christelijke Hogeschool Ede, Centrum voor Jeugd en Gezin Ede, hulpverlenings-, welzijns- en zorgorganisaties, Verloskundig Samenwerking Verband Ede, Alliantie Voeding, Voedselraad, Zorgverzekeraars en vrijwilligersorganisaties. Voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties zijn onze partners Veilig Thuis, vrouwenopvang Moviera, het Centrum Seksueel Geweld en het Veiligheidshuis. Daarnaast zijn er vele organisaties in de sociale basis en zorg die een rol hebben in

preventie, signalering en aanpak, bijvoorbeeld welzijnswerk, scholen, kinderopvang, jongerenwerk en hulpverleners in brede zin.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Lokaal gezondheidsbeleid 2020](#)
- [Regiovisie Publieke gezondheidszorg \(2021\)](#)
- [Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2018: een gezond vooruitzicht, RIVM](#) (2018)
- [Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024](#) (2020)
- [Taken van Veilig Thuis en een doorkijk naar 2017 e.v.](#) (2017)
- [Regiovisie Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2020-2024](#)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs 2019 - 2022](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Actieprogramma Versterken Sociale basis & preventie 2020](#)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020](#)
- Omgevingsvisie gemeente Ede (in ontwikkeling)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Edese kinderen groeien gezond op, met een lager risico op chronische ziekten, ontwikkelings- en gedragsproblemen.

- Prestaties**
- We verkrijgen inzicht in verbeterpunten/-acties op het gebied van signalering en samenwerking in de geboortezorg en de jeugdgezondheidszorg in samenwerking met partners Kansrijke Start Ede (verloskundigen, kraamzorg, ziekenhuis, jgz).
 - We versterken de integrale aanpak alcohol- en drugspreventie op maat (denk aan wijken en doelgroepen).
 - We creëren bewustwording bij scholen over leefstijlonderwijs en de Gezonde School-aanpak door hen hierbij te ondersteunen in proces (gebruikmakend van het programma 'Gezonde School', Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), aansluiten bij het bestaande aanbod/inzet).
 - 'Rookvrij' is een vanzelfsprekende randvoorwaarde op alle plekken waar kinderen komen en zijn.
 - We stellen in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg een plan van aanpak op voor het verhogen van de vaccinatiegraad voor het Rijksvaccinatieprogramma, onder meer op basis van de resultaten uit de pilot 'vaccinatieconsult' Barneveld.

Subdoel Inwoners van gemeente Ede weten wie hen kan helpen bij het werken aan een optimale gezondheid.

- Prestaties**
- We verkrijgen inzicht in de buurten/wijken waar de meeste gezondheidswinst te behalen is door extra preventieve inzet (gebaseerd op positieve gezondheid, bijv. ontmoeten gecombineerd met bewegen). Deze inzet realiseren we door gebruik te maken van bestaande initiatieven en deze aan elkaar te koppelen en te verspreiden in andere wijken.
 - In de omgevingsvisie zijn aanknopingspunten opgenomen voor gezondheidsbevordering in de openbare ruimte door inwoners te verleiden om meer te bewegen (groen, veilige wandel- en fietspaden, etc.), gezonder te eten en te leven in een rookvrije gemeente.
 - We verkrijgen inzicht in hoe we het huidige AED netwerk kunnen optimaliseren en de juiste partners (in- en extern) hierbij aanhaken.

Subdoel Inwoners van gemeente Ede blijven langer vitaal.

- Prestaties**
- Bij de inzet voor vitaal ouder worden, richt preventieve ondersteuning zich op het

vergroten van zelfredzaamheid en zo laagdrempelig mogelijke ondersteuning (positieve gezondheid, normaliseren).

- We stimuleren passende huisvesting en (zorg)voorzieningen via de ontwikkeling van de omgevingsvisie in samenwerking met wonen, ruimtelijke ontwikkeling, werk en inkomen.
- Een gezonde leefstijl (bewegen, voeding, alcoholgebruik, roken) koppelen wij aan bestaande initiatieven voor ontmoeting en preventie van eenzaamheid in het sociale domein in nauwe samenwerking met lokale partners (Sportservice, welzijnsorganisaties, huisartsen).

Subdoel Prestaties

Minder inwoners worden slachtoffer van geweld in een afhankelijkheidsrelatie.

Wij zorgen ervoor dat situaties van geweld in afhankelijkheidsrelaties eerder en beter in beeld komen, onder andere door:

- Voorlichting en deskundigheidsbevordering voor professionals (onder andere scholen, kinderopvang, huisartsen, hulpverleners).
- Voorlichting aan inwoners (informatie, bewustwording en wat men kan doen bij zorgen of als er hulp nodig is).
- Versterken van kennis en deskundigheid in onze sociale teams.
- We bevorderen het toepassen van de meldcode 'huiselijk geweld en kindermishandeling' intern en extern.
- We hebben aandacht voor specifieke doelgroepen en problematieken, zoals ouderenmishandeling, mensenhandel, seksueel geweld en schadelijke traditionele praktijken.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal meldingen Veilig Thuis: huiselijk geweld en kindermishandeling <i>Dit betreft alle meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen, inclusief zorgmeldingen Jeugd van politie.</i>	636	734	666	n.v.t.	n.v.t.
Percentage volledig gevaccineerde kinderen <i>De WHO-norm is 90% (in 2019 was het cijfer voor Gelderland-Midden 86,4% en landelijk 90,8%).</i>	80,9	80,6	n.n.b.**	n.v.t.	n.v.t.
Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage kinderen (15-16 jaar) dat overmatig alcohol drinkt (heeft afgelopen 4 weken meer dan 5 glazen per keer gedronken)	21	20	n.n.b.**	18	n.v.t.
(Ernstig) overgewicht jeugd 3 jaar* <i>Percentage van alle kinderen in die leeftijdscategorie. Gegevens VGGM voor 2020 zijn nog niet bekend.</i>	7,8	8,8	n.n.b.**	8,3	n.v.t.
(Ernstig) overgewicht jeugd 5/6 jaar* <i>Percentage van alle kinderen in die leeftijdscategorie. Gegevens VGGM voor 2020 zijn nog niet bekend.</i>	10,3	11,4	n.n.b.**	10,9	n.v.t.
(Ernstig) overgewicht jeugd 10/11 jaar* <i>Percentage van alle kinderen in die leeftijdscategorie. Gegevens VGGM voor 2020 zijn nog niet bekend.</i>	16,2	15,3	n.n.b.**	14,8	n.v.t.
(Ernstig) overgewicht jeugd klas ½ VO*	14,8	15,3	n.n.b.**	14,8	n.v.t.

Percentage van alle kinderen in die leeftijdscategorie. Gegevens VGGM voor 2020 zijn nog niet bekend.

In het nationaal preventieakkoord is de ambitie opgenomen om het percentage jeugdigen met overgewicht te laten dalen met grofweg 5% in 2040. Huidige gemeentelijke indicatoren komen niet helemaal overeen met de landelijke, streven is voor elke leeftijdscategorie -5% in 2040, dus jaarlijks -0,25%.

NB. Preventieve inzet richt zich voornamelijk op het voorkómen van overgewicht.

Vaccinatiegraad tegen Corona (1)

n.v.t. n.v.t. n.v.t. 85%***

Cijfer voor Gelderland-Midden en inschatting voor gemeente Ede (peildatum augustus 2021)

*** De streefwaarde is gebaseerd op de landelijke streefwaarde in september 2021.

Percentage kinderen (15-16 jaar) dat recent alcohol heeft gedronken (1)

30 27 n.n.b.** 25 n.v.t.

In het Nationaal preventieakkoord wordt in 2040 gestreefd naar:

- Daling van het deel van het percentage scholieren dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken van 25% naar 15%.

- Onder het aantal jongeren dat de afgelopen maand heeft gedronken, een daling van het percentage dat binged van 71% naar 45% (afname van een kwart).

In aansluiting op deze ambities gecombineerd met de aanpak van alcohol in het verkeer, en rekening houdend met de effectiviteit van een gedragsinterventie, zijn de streefwaarden voor Ede benoemd.

In de aanpak wordt de focus gelegd op het versterken van bewustwording, waarin de houding van ouders ten opzichte alcohol een grote rol speelt.

* Overgewicht is bepaald aan de hand van de lengte- en gewichtsgegevens, die door de JGZ-medewerker tijdens een regulier contactmoment zijn gemeten. De BMI en gewichtsklasse van het kind is op basis van internationale afkapwaarden voor overgewicht naar halve leeftijdsjaren en geslacht. Cijfers zijn aangeleverd door VGGM, zoals ook worden opgenomen in de Integrale Jeugdrapportage.

** Over 2020 is geen integrale jeugdrapportage beschikbaar. Omdat in dat jaar onderzoeken door JGZ met name zijn uitgevoerd in het geval van geconstateerd risico of op verzoek kunnen de cijfers een vertekend beeld geven. Vergelijking met voorgaande jaren is daardoor niet zonder meer mogelijk.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	7.153 N	7.535 N	7.223 N	7.210 N	7.210 N	7.210 N
Baten	561 V	493 V	493 V	493 V	493 V	493 V
Storting reserve	410 N	49 N	49 N	49 N	49 N	49 N
Onttrekking reserve	124 V	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

De begrotingscijfers 2022 kennen geen bijzonderheden ten opzichte van eerdere jaren.

Doel programma

Zoveel mogelijk inwoners met problemen op sociaal maatschappelijk gebied te bereiken, te ondersteunen en financiële zelfstandigheid te bevorderen, zodat de kwaliteit van hun leven verbetert c.q. op peil blijft.

Ontwikkelingen programma

Algemeen

Voor het sociaal domein in het algemeen en programma 3 in het bijzonder geldt dat de vraag van inwoners uit Ede groter is dan het historische budget dat oorspronkelijk uitgekeerd werd voor het sociaal domein. Dat geldt overigens voor (vrijwel) alle gemeenten in Nederland. De incidentele toevoeging van middelen aan het budget voor jeugdhulp maakt dat de druk voor 2022 van de ketel is. Wanneer deze middelen door een volgend kabinet niet structureel worden toegevoegd aan het gemeentefonds, zal het doel van programma 3 wederom onder druk komen te staan.

In het derde kwartaal van 2021 gaan we starten met de integrale sociaal teams. We gaan in het sociaal domein nog nauwer samen werken door de alle disciplines te betrekken bij casussen die over de verschillende domeinen heen problematiek kennen. We stemmen interventies af zodat ze elkaar versterken. Dit moet leiden tot betere oplossingen voor onze inwoners tegen lagere kosten.

Maatwerkvoorziening

Wmo

Het beroep op ondersteuning vanuit de Wmo zal de komende jaren stijgen; zowel de vergrijzing als het abonnementstarief dragen hieraan bij. Door de dubbele vergrijzing (zowel het aandeel ouderen als de leeftijd nemen toe) stijgt het aantal hulpbehoevende ouderen. Door het landelijke en Edese beleid om zoveel mogelijk zelfstandig te wonen, verwachten we in 2022 een verdere verzwaring van de zorgvraag. In 2022 zetten we extra in op passend indiceren en het afschalen van specialistische naar reguliere begeleiding.

Met ingang van 2022 zal de gemeente Veenendaal onderdeel worden van de Valleiregio v.w.b. beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het beschermd wonen zal met ingang van 2023 verder worden gedecentraliseerd van Ede als centrumgemeente naar alle regiogemeenten. Dit leidt tot een majeure verschuiving van taken en daarmee tot een majeure verschuiving van de financiën. In 2022 vinden alle voorbereidingen plaats.

De maatschappelijke opvang is in de voorgaande periode uitgebreid met de noodopvang. In 2022 komen alternatieven beschikbaar zoals zelfstandige huisvesting. Afhankelijk hiervan wordt een besluit genomen over de noodopvang.

Samen met Werkkracht onderzoeken we de mogelijkheden om meer inwoners te laten participeren. We kijken hierbij nadrukkelijk naar de inwoners die nu dagbesteding ontvangen. We hebben hiervoor gezamenlijk een nieuw product ontwikkeld, Opmaat naar werk, komende tijd onderzoeken we de effecten hiervan.

Jeugd

Uit recente cijfers (zomer 2021) zien we een opnieuw oplopend beroep op de ambulante jeugdhulp. Een trend is zichtbaar dat meer professionele hulp wordt ingezet en dat de behandeltrajecten langer doorlopen. Het beroep op de GGZ stijgt en we zien dat door druk bij de toegangsteams de route vanuit de huisarts vaker gekozen wordt. Aan de hand van de aard van de hulp kan een deel van de toename worden gerelateerd aan covid-19. Denk aan uitgestelde zorg en de hogere intensiteit daarvan, meer stress-, somberheid- en eenzaamheidsklachten en een verschuiving van groepsbegeleiding naar individuele begeleiding. Bij de kanttekeningen hoort ook dat wij steeds vaker signalen ontvangen van krapte op de arbeidsmarkt voor jeugdzorgwerkers en jeugdhulpverleners. We werken aan een analyse om meer zicht en achtergrond te krijgen bij de gesignaleerde ontwikkeling opdat passende maatregelen ingezet kunnen. De uitkomst moet vanuit financieel perspectief inzichtelijk maken in welke mate we te maken hebben met een 'covid-hobbel' en/of met een structureel karakter.

Dat in 2022 een financieel knelpunt ontstaat lijkt onafwendbaar. In 2021 ingezette trajecten lopen door in 2022, het nemen van gerichte maatregelen vertaalt zich met vertraging terug in cijfers. Het beeld dat zich in Ede aftekent past in een landelijk beeld van een toenemend beroep op jeugdhulp. Deskundigen geven aan dat goede stappen gezet worden vanuit het gedachtegoed en de bedoeling van de decentralisaties, dat effecten zichtbaar worden maar dat het nog wel een zaak is van lange adem.

Mede vanuit deze achtergrond zijn eerder dit jaar de extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld. Naar aanleiding van de landelijke discussie over de tekorten in de jeugdzorg hebben het Rijk en gemeenten afgesproken samen een niet vrijblijvende Hervormingsagenda 2022-2028 op te gaan stellen. Daardoor moet het jeugdstelsel op den duur beter gaan werken en financieel houdbaar worden. Deze agenda kan voor de komende jaren een behoorlijke invloed hebben op bestaand beleid. Vooruitlopend hierop zal in het najaar van 2021 in jeugdhulpregio FoodValley de Norm voor Opdrachtgeverschap in alle zeven gemeenten worden vastgesteld. Met deze norm spreken we als zeven gemeenten af hoe we willen samenwerken en welke inhoudelijke ontwikkelingen in de regio gewenst zijn. Daarnaast zal er voor wat betreft beleid en inkoop meer bovenregionaal moeten worden afgestemd.

Naar aanleiding van het kritische inspectierapport "Kinderen onvoldoende beschermd" van november 2019 is door de minister een wetswijziging van de jeugdwet aangekondigd.

In 2021 is deze wijziging bekendgemaakt. In reactie op het inspectierapport hebben de zeven Gelderse jeugdhulpregio's een verbeteragenda opgesteld onder voorzitterschap van de Edese wethouder Jeugd. In 2021 is de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming door zeven jeugdhulpregio's, twee Veilig Thuis organisaties, de Raad voor de Kinderbescherming en vier Gecertificeerde Instellingen voor Jeugdbescherming vastgesteld. In 2022 zal deze agenda verder worden geïmplementeerd. Deze agenda sluit nauw aan bij het in ontwikkeling zijnde landelijke scenario kind- en gezinsbescherming en de pilot Jeugdlink die in Ede wordt uitgevoerd waarmee we de jeugdbescherming aan gezinnen in Ede sterk verbeteren.

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet zal met ingang van 1 januari 2022 veranderen. De consequenties van deze wijziging zijn voor Ede relatief groot: jeugdigen die oorspronkelijk niet uit Ede komen maar hier verblijven, vallen vanaf 2022 niet langer onder onze (financiële) verantwoordelijkheid. Jeugdigen die oorspronkelijk uit

Ede komen maar nu elders verblijven, vallen vanaf 2022 zowel inhoudelijk als financieel onder onze verantwoordelijkheid.

Werk en participatie

Vanaf 2022 worden de budgetten loonkostensubsidie door het Rijk over gemeenten verdeeld op basis van gerealiseerde plekken. De bedoeling is om gemeenten te stimuleren het instrument loonkostensubsidie vaker in te zetten om meer mensen die behoren tot de doelgroep banenafpraak of beschut werk aan het werk te helpen. Het jaar 2021 geldt als nulmeting. Financiële gevolgen voor individuele gemeenten zijn nog niet bekend.

De arbeidsmarkt blijkt onverminderd krap. De dienstverlening van Werkkracht verbreedt, na een periode waarbinnen intensieve ondersteuning niet mogelijk was, weer haar focus om ook de groep werkzoekenden in het bestand die meer tijd nodig heeft om de arbeidsmarkt toe te leiden naar werk. Dit proces zal in 2022 gepaard gaan met meer nadruk op iets terugdoen voor de Edese samenleving.

Om meer inwoners te laten doorstromen vanuit arbeidsmatige dagbesteding naar werk - en waar nodig ook omgekeerd - wordt de ontbrekende schakel tussen arbeidsmatige dagbesteding en werk georganiseerd bij Werkkracht. Werkkracht onderzoekt het arbeidspotentieel van de kandidaten die aangeven de stap naar werk te willen zetten maar waarvan nog niet duidelijk is of die stap gezet kan worden.

Inkomensvoorziening

Algemene inkomensvoorziening

De demissionair minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de als onevenredig ervaren hardheden in de Participatiewet geïnventariseerd. De inventarisatie leidt tot adviezen om de wet op onderdelen te herzien. De herziening van de wet is zo fundamenteel dat uitvoering hiervan aan een nieuw kabinet wordt overgelaten. De gemeente Ede heeft, vooruitlopend op de verwachte wijzigingen, het giftenbeleid verruimd. De effecten hiervan zullen in 2022 en volgende worden gemonitord.

Aanvullende inkomensvoorziening

Het beroep op de aanvullende inkomensvoorziening zal na een jaar van onderbesteding in verband met de maatregelen rond de coronacrisis, naar verwachting terugkeren naar het niveau van voor 2020. Met de volgende kanttekening: de gemeente Ede heeft een vestigingsplicht voor statushouders. Het aantal voor 2022 wordt in het najaar door het ministerie vastgesteld. Wat dit betekent voor het beslag op de aanvullende inkomensvoorziening is nu op voorhand niet te overzien.

Schulddienstverlening

In 2021 is de vroegsignalering vanuit Wet gemeentelijke schulddienstverlening geïmplementeerd. Met de uitvoering van deze taak wordt samengewerkt met instanties als woonstede, energiebedrijven, zorgverzekeraars om problematische schulden bij inwoners te voorkomen. Door deze vorm van preventie wordt een beroep op intensievere vormen van schulddienstverlening ondervangen.

Het Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind, die de samenwerking moet gaan stimuleren tussen rechters, gemeenten en bewindvoerders, is ingevoerd. Deze samenwerking maakt het mogelijk om de meest passende hulp te vinden voor mensen met schulden. Gemeente Ede heeft, hierop vooruitlopend, BudgetPlus ontwikkeld. Met dit product wordt de inwoner ondersteund met zijn financiële problemen en gecoacht om in de toekomst financieel zelfredzaam te zijn. Toepassing hiervan kan betekenen dat het aantal inwoners dat schuldenbewind door de rechter opgelegd krijgt afneemt, en daarmee het beroep op de bijzondere bijstand dat voor de kosten van schuldenbewind wordt verstrekt ook afneemt.

In 2022 wordt het collectief schuldenregelen geïmplementeerd. Het gaat hier om landelijke afspraken met grote schuldeisers zodat zij vooraf akkoord gaan met een schuldsaneringsvoorstel dat door de schulddienstverlening wordt gedaan.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Maatwerkvoorziening	93.379 N	92.023 N	84.307 N	81.251 N	80.741 N	80.742 N
Werk en Participatie	18.203 N	19.643 N	15.968 N	15.729 N	15.560 N	15.517 N
Inkomensvoorziening	38.920 N	30.771 N	31.083 N	30.947 N	30.632 N	30.632 N
Lasten programma	150.502 N	142.437 N	131.359 N	127.927 N	126.933 N	126.891 N
Maatwerkvoorziening	3.395 V	2.289 V	2.202 V	2.125 V	2.020 V	2.020 V
Werk en Participatie	2.986 V	1.557 V	847 V	847 V	847 V	847 V
Inkomensvoorziening	34.118 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V
Baten programma	40.500 V	29.334 V	28.537 V	28.461 V	28.356 V	28.356 V
Saldo van baten en lasten	110.002 N	113.103 N	102.821 N	99.466 N	98.578 N	98.536 N
Storting reserve	3.332 N	3.064 N	1.278 N	1.418 N	1.429 N	1.429 N
Onttrekking reserve	3.511 V	5.855 V	276 V	2.186 V	136 V	136 V
Resultaat	109.824 N	110.312 N	103.824 N	98.699 N	99.871 N	99.829 N

Productgroep MAATWERKVOORZIENING

Doel

Zoveel mogelijk inwoners in Ede hebben regie over hun eigen leven, zijn financieel zelfredzaam, doen mee naar vermogen en worden indien nodig op maat ondersteund, waarbij de jeugd in Ede zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk opgroeit.

Ketenpartners

Circa 300 zorgaanbieders Wmo en Jeugd; GGZ-instellingen, met name Pro Persona; Woningcorporaties Woonstede en Plichtgetrouw); Financiers: zorgverzekeraars en zorgkantoor Menzis; Onderwijs (basis en voortgezet); Werkkracht en werkgevers; Tal van partijen in de sociale basis; Andere gemeenten in de regio Foodvalley/Valleiregio.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Regionaal beleidsplan Jeugd Foodvalley 2015-2018 \(2013\)](#)
- [Minimabeleid 2015 en verder \(2014\)](#)
- [Regionale Visie Zorg voor jeugd Foodvalley 'Elke jeugdige telt en doet mee' \(2014\)](#)
- [Nota Effectiviteit van het Minimabeleid en bijlage \(2015\)](#)
- [Groeidocument Beschermd Wonen Valleiregio 2015-2017 \(2015\)](#)
- [Woonvisie Ede 2030 \(2015\)](#)
- [Raadsvoorstel voortzetten Minimabeleid 2015 en verder](#)
- [Inkoop Jeugdhulp samenwerkende gemeenten regio FoodValley 2016 e.v. \(2016\)](#)
- [Notitie Eigen bijdrage Wmo-maatwerkvoorzieningen \(2016\)](#)
- [Nota Minima-effectrapportage gemeente Ede 2016](#)
- [Visie op Schulddienstverlening Ede-Wageningen \(2016\)](#)
- [Voorstel toekomst huishoudelijke ondersteuning \(2016\)](#)
- [Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)

- [Regionaal visiedocument specialistische jeugdhulp Ons Verhaal \(2018\)](#)
- Minima effectrapportage gemeente Ede 2019 (onderzoek van het NIBUD) (geen link beschikbaar)
- [Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Uitvoeringsplan Jeugdbeleidsplan 2019-2022](#)
- [Regiovisie Geweld in afhankelijkheidsrelaties 2020-2024](#)
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Ede 2020](#)
- [Verordening Jeugdhulp Ede 2020](#)
- [Verordening Leerlingenvervoer 2020](#)
- [Beleidskader transformatie sociaal domein 2020](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Prestaties	<p>Meer inwoners zijn zelfredzaam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding Wmo is daar waar mogelijk gericht op actieve participatie. • Ondersteuning van inwoners naar financiële zelfredzaamheid door inzet van Budgetplus. • Preventie van schuldenproblematiek door voorlichting aan jonge inwoners onder andere in het onderwijs en met inzet van digitale innovaties. • Inwoners ondersteunen om zelf verantwoordelijk te zijn voor de administratie van hun financiën en daarmee er voor te zorgen dat inwoners goed om kunnen gaan met het beheer van hun inkomsten. • Het stimuleren van ouders en leerlingen om - daar waar mogelijk - zelfstandig te reizen en minder gebruik te maken van het leerlingenvervoer.
-------------------------------	--

Subdoel Prestaties	<p>Inwoners krijgen de professionele ondersteuning die nodig is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het doorontwikkelen van een integraal aanbod van Wmo-producten/arrangementen waardoor zo veel mogelijk passende zorg wordt geboden. • Het verder versterken van de regiefunctie, met name op de dure/duurdere trajecten, zodat professionele ondersteuning betaalbaar is en blijft voor de inwoners die het echt nodig hebben. • Aan 30% van de jeugdigen met jeugdhulp is een regievoerder gekoppeld, daarmee is 70% van het budget onder actieve regie. • We organiseren een eenduidige toegang. • We zorgen ervoor dat inwoners met een permanente en intensieve zorgbehoefte tijdig worden overgedragen naar de Wlz. • Inzetten van breed aanbod van schulddienstverlening dicht bij de inwoners in wijken en kernen. • Bekendheid, bereik en effectiviteit van aanvullende inkomensondersteuning optimaliseren door laagdrempelige voorlichting en bieden van maatwerk.
-------------------------------	---

Subdoel Prestaties	<p>Het aantal personen dat intramuraal verblijft neemt af.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen en starten met de uitvoering van het plan van aanpak wonen-zorg ouderen • Het verder opschuiven van 'zorgbeleid' naar 'woonbeleid' in Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (extramuralisering). Mensen wonen zo normaal mogelijk (in de wijk en niet in de zorginstelling). • Gerichte uit- en doorstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang. • Het structureel inbedden en borgen van Housing First. • Minder huisuitzettingen. • Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor: <ul style="list-style-type: none"> – Jeugdigen met een duurzaam perspectief vanuit residentiële zorg naar pleegzorg
-------------------------------	--

	<p>gaan of naar huis terug</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er minder jeugdigen vanuit pleegzorg overgeplaatst worden naar residentiële zorg. – Residentiële zorg voorkomen wordt door gezinsopnames en/of een tijdelijke uithuisplaatsing. – Als gemeente stimuleren we pleegouderschap zodat er voldoende pleegouders zijn in Ede. – De veiligheid van jeugdigen wordt daarbij gewaarborgd.
--	---

Subdoel	Meer personen die te maken hebben met geweld in afhankelijkheidsrelaties krijgen passende ondersteuning in de eigen omgeving.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het inzetten van - als dat veilig is - zo veel mogelijk ambulante hulpverlening, zodat vrouwen en kinderen in hun eigen omgeving hulp krijgen in plaats van opname in de vrouwenopvang. Wie dat nodig heeft, wordt opgenomen in de vrouwenopvang. • Kinderen in de vrouwenopvang krijgen meer begeleiding en we zorgen voor meer ondersteuning voor 'plegers' van/betrokkenen bij huiselijk geweld. Daarbij is het hele systeem met alle betrokkenen erin van belang. • We maken de ondersteuning vanuit diverse organisaties beter bekend zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen.

Subdoel	Benodigde dienstverlening voor jongvolwassenen vanuit de Jeugdwet en Wmo sluiten op elkaar aan.
Prestaties	<p>Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle jeugdigen van 16 jaar of ouder met specialistische jeugdhulp een perspectiefplan 18+ heeft. • Verlengde jeugdhulp met verblijf niet meer ingezet wordt als het Wmo aanbod voor handen en passend is. • De noodzakelijke ondersteuning aan 18+ jongeren vergelijkbaar of hetzelfde is.

Subdoel	Minder diagnoses en toch passende ondersteuning voor jeugdigen.
Prestaties	<p>De voorliggende algemene voorzieningen voor hulp en ondersteuning die aantoonbaar het beroep op specialistische jeugdhulp verminderen en die passend zijn bij de ondersteuningsvragen van jeugdigen worden uitgebreid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zorgen ervoor dat ons CJG (het preventieve aanbod), het toegangsteam jeugd en onze sociaal teams goede bereikbaar zijn voor alle huisartsen in Ede. • We zorgen ervoor dat 70% van alle huisartsen de beschikking hebben over een SOJ. • We zorgen ervoor dat SOJ'ers in Ede vanuit onze visie systeemgericht werken.

Subdoel	Professionele hulpverleners en vrijwilligers werken altijd gelijkwaardig samen aan de doelen van het gezin.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Als gemeente stimuleren en verplichten we aanbieders altijd te werken met een JIM of een andere vergelijkbare methode. • Als gemeente voeren we actieve regie op zorg waardoor aanbieders altijd systeemgericht werken en aansluiten bij het integrale gezinsplan.

Subdoel	Van exclusieve opvang naar toegankelijke voorzieningen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte maken gebruik van reguliere kinderopvang en buitenschoolse opvang met extra begeleiding op locatie. • Kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte maken gebruik van het reguliere vrijetijd- en sportaanbod in Ede.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat belemmeringen ervaart in de algemene lichamelijke gezondheid om deel te nemen aan het maatschappelijke leven	15	-	15	n.v.t.	n.v.t.
<i>Percentage Edenaren dat een matige of ernstige belemmering ervaart door zijn/haar lichamelijke gezondheid, fysiek functioneren en/of geestelijke gezondheid. Wordt tweemaal gemeten.</i>					

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal dak- en thuislozen in gemeente Ede dat gebruik maakt van opvang	202	112	124	140*	n.v.t.
<i>Het aantal 2020 is inclusief mo-trajecten, crisisbed LDH en noodopvang (vanaf december 2020).</i>					
<i>* Het totaal aantal plekken is 35. De doorlooptijd is maximaal drie maanden. Dat maakt 140 op jaarbasis.</i>					
Percentage jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)	12,3	12,5	11,6	12	12,4 (2020)
<i>Depla-indicator. Percentages op basis van facturatiegegevens.</i>					
Aantal huishoudens met schulddienstverlening	342	403	345	420	
<i>Aantal aanmeldingen in het betreffende kalenderjaar.</i>					
Aantal leerlingen dat gebruik maakt van taxivervoer (busjes)	422	430	357	370	n.v.t.
Aantal inwoners dat uitstroomt uit budgetbeheer naar zelfstandig beheer van hun financiën (1)	-	-	-	12%	
<i>Percentage in kalenderjaar.</i>					

Effectindicatoren Wmo	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	313	325	344	335	n.v.t.
<i>Depla-indicator. Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar. Het gaat hier om unieke zorgklanten die indicatie hebben voor begeleiding (individueel of groep), hulp bij het huishouden, persoonlijke verzorging, beschermd wonen of kortdurend verblijf.</i>					
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo Huishoudelijke Hulp per 10.000 inwoners	201	211	221	225	n.v.t.
<i>Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar.</i>					
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo Beschermd Wonen per 10.000 inwoners	21	22	22	18	n.v.t.
<i>Peildatum is 1 januari van het kalenderjaar. Het aantal neemt af, doordat Wageningen indicaties van cliënten met Beschermd wonen zelf regelt (zijn niet meer in de cijfers meegenomen) en door de extramuralisering Beschermd Wonen.</i>					
Percentage Wmo cliënten dat zich door de ondersteuning beter kan redden	84	86	87	86	78 (2016)

Effectindicatoren ZIN	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Verhouding indicaties begeleiding regulier en specialistisch (ZIN)	32,3	34,2	41,1	50*	n.v.t.
<i>In procenten. Er heeft conform beleid een (lichte) verschuiving plaatsgevonden naar relatief meer begeleiding regulier.</i>					
<i>* Evenveel uren geïndiceerde begeleiding regulier als geïndiceerde uren begeleiding specialistisch</i>					
Verhouding indicaties dagbesteding regulier en dagbesteding specialistisch (ZIN)	71,0	77,6	83,3	80	n.v.t.
<i>In procenten.</i>					
Gemiddelde omvang indicatie begeleiding per jaar (ZIN)	105,3	94,9	91,6	90	n.v.t.
<i>De gemiddelde omvang indicatie begeleiding is conform beleid in 2020 verder afgenomen.</i>					

Gemiddelde omvang indicatie dagbesteding per jaar (ZIN)	168,0	159,5	148,7	150	n.v.t.
<i>Meeteenheid = dagdelen. De gemiddelde omvang indicatie dagbesteding is conform beleid in 2020 verder afgenomen.</i>					
Gemiddelde omvang indicatie thuisondersteuning per jaar (ZIN)	106,6	100,0	94,5	95	n.v.t.
Gemiddelde omvang indicatie beschermd wonen per jaar (ZIN)	302,8	300,3	287,8	295	n.v.t.

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal huishoudens dat begeleid wordt vanuit budgetbeheer (1) <i>Aantal in kalenderjaar.</i>	393	382	401	420	
Percentage succesvol afgeronde schuldhulptrajecten (1) <i>Aantal in kalenderjaar.</i>	71,5	63,5	87,9	75	

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	93.379 N	92.023 N	84.307 N	81.251 N	80.741 N	80.742 N
Baten	3.395 V	2.289 V	2.202 V	2.125 V	2.020 V	2.020 V
Storting reserve	2.754 N	1.174 N	1.278 N	1.418 N	1.429 N	1.429 N
Onttrekking reserve	1.829 V	1.281 V	276 V	2.186 V	136 V	136 V

Toelichting

De productgroep maatwerkvoorzieningen daalt in 2022 fors in de lasten. Naast ombuigingen betreft dit € 4,5 miljoen aan incidentele budgetten 2021 voor het plan van aanpak 'Iedereen een eigen passende woonplek'. Dit is bestemd voor de transformatie van leegstaand vastgoed, begeleiding aan cliënten, renovatie van de opvang en het incidenteel continueren van Housing First. Daarnaast daalt het budget jeugdzorg in 2022 structureel met € 4,4 miljoen, voornamelijk als gevolg van het gewijzigde woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022.

De onttrekkingen vanuit de reserves dalen in 2022 aangezien onttrekkingen in 2021 vanuit diverse reserves incidenteel van aard zijn. In 2023 zie we een hogere onttrekking van € 2 miljoen en dat betreft de eenmalige uitname reserve beschermd wonen vanuit de ombuigingen, vanwege de decentralisatie in 2023.

Hieronder gaan we nog nader op enkele producten in.

Maatwerkvoorzieningen - transformatieopgave sociaal domein

Op de algemene begrotingspost van maatwerkvoorzieningen zien we de nog in te vullen transformatieopgave vanuit het proces ombuigingen, maar ook enkele tijdelijke personele budgetten om de opgave te realiseren. De nog te realiseren taakstelling en daarmee daling van lasten loopt op tot een kleine € 2 miljoen in het jaar 2023. Het tijdelijke benodigde personele budget wordt in twee jaar volledig afgebouwd. Een en ander conform de besluitvorming in de Perspectiefnota 2022-2025.

Maatschappelijke opvang

Binnen de maatschappelijke opvang zien we een afnemend budget vanwege het hierboven al gemelde plan van aanpak 'Iedereen een eigen passende woonplek'. Ook nemen de lasten af vanwege teruglopende kosten van de noodopvang in relatie tot de renovatie van het sociale pension. Hier tegenover stijgen de lasten aangezien de gemeente Veenendaal op dit dossier vanuit centrumgemeente Amersfoort overgaat naar Ede. De decentralisatie-uitkering MO is vanaf 2022 hierop aangepast.

Jeugdhulp

Het totale budget jeugdzorg daalt in 2022 per saldo met € 4,4 miljoen. Het gewijzigde woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022 is de grootste factor hierin. Deze wijziging leidt tot een daling van de verblijfsuitgaven, zodat het

effect op de algemene middelen in principe nihil moet zijn. Daarnaast dalen de begrote lasten door de noodzakelijke ombuigingen, is het budget op grond van besluitvorming bij de perspectiefnota gecompenseerd voor een nieuwe systematiek van prijscompensatie die nauwer aansluit bij landelijke ontwikkelingen en is € 0,5 miljoen toegevoegd voor het beschikbaar stellen van crisiscapaciteit en complexe casuïstiek.

Vraagafhankelijk vervoer

De lasten van het vraagafhankelijk vervoer stijgen met € 0,2 miljoen naar uiteindelijk € 1,7 miljoen in 2024. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten die de provincie voor haar rekening nam nu door de gemeenten zelf betaald worden.

Productgroep WERK EN PARTICIPATIE

Doel

Iedere inwoner met een ondersteuningsvraag op grond van de Participatiewet krijgt begeleiding naar zo mogelijk duurzaam betaald werk of naar scholing. Is scholing of betaald werk -tijdelijk- niet mogelijk dan is meedoen in -en bijdragen aan- de Edese samenleving het perspectief zolang de inwoner afhankelijk is van een uitkering.

Werkgevers worden ondersteund met het verstrekken van loonkostensubsidie, het aanbieden van een no-riskpolis, ondersteuning op de werkvloer door middel van jobcoaching en aanpassingen aan de werkplek die het gebruikelijke overstijgen.

Ketenpartners

We werken samen met Werkkracht, UWV, (Pro/VSO-)onderwijs en aanbieders van arbeidsmatige dagbesteding.

Voor het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt werkt de gemeente Ede bestuurlijk samen met regiogemeenten, UWV, onderwijs en werkgevers- en werknemersorganisaties in de overlegtafel Regionaal Werkbedrijf (RWB).

Voor de arbeidsmarktregio Foodvalley fungeert Ede als centrumgemeente.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Beleidsplan Participatiewet](#) (2013)
- [Ontwerp Participatiebedrijf Ede](#) (2016)
- [Evaluatie handhaving- en fraudebeleid 2014 -2018](#) (2019)
- [“Natuurlijk Naleven”, Beleidsplan handhaving en fraude 2020 - 2023](#) (2019)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel

Bereiken van duurzaam, betaald werk voor de brede doelgroep van de Participatiewet uitgevoerd door Werkkracht.

Prestaties

- Prestatieafspraken tussen de gemeente en Werkkracht worden elk jaar hernieuwd en vastgelegd in de bijlage bij de begroting van Werkkracht. Dit gaat over aantallen uitstroom naar (parttime) werk, waaronder ook begrepen beschut werk en de banenafpraak, het faciliteren van werkgevers door middel van jobcoaching en de uitstroom naar scholing.
- De toegang naar het ondersteuningsaanbod van de gemeente is integraal ingericht waarbij Werkkracht in samenwerking met gemeentelijke afdelingen de ondersteuning richting werk of scholing faciliteert.
- Werkgeversdienstverlening gebeurt via het participeren van Werkkracht in het WSP.

Subdoel	Inwoners in de uitkering die tijdelijk niet werken of tijdelijk niet naar school gaan doen iets terug in de Edese samenleving.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Deze inwoners krijgen een niet vrijblijvend passend aanbod om iets terug te doen in de Edese samenleving.

Subdoel	Meer inwoners stromen door van dagbesteding naar werk.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Door middel van (her)indicatiestelling WMO krijgen inwoners met arbeidsmatige dagbesteding of uitstromers uit het speciaal onderwijs een passend aanbod om hun arbeidsvermogen te onderzoeken en te ontwikkelen bij Werkkracht. Kandidaten met arbeidsvermogen stromen door naar (beschut) werk. Kandidaten zonder arbeidsvermogen stromen door of terug naar arbeidsmatige dagbesteding.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage loonkostensubsidie op totaal BUIGbudget (1)	-	-	5	n.v.t.	

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal inwoners geregistreerd in het doelgroepregister met een uitkering op grond van de Participatiewet	88	116	147	120	n.v.t.
Aantal beschutte werkplekken reguliere arbeidsmarkt met loonkostensubsidie (1)	-	4	4	5	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	18.203 N	19.643 N	15.968 N	15.729 N	15.560 N	15.517 N
Baten	2.986 V	1.557 V	847 V	847 V	847 V	847 V
Storting reserve	578 N	1.890 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	1.682 V	4.574 V	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

Arbeidsmarktregio

De begroting 2021 voor de Arbeidsmarktregio (AMR) inclusief het programma Werkgelegenheid (Human Capital in samenwerking met Regio Foodvalley) kenmerkt zich door eenmalige posten die zodoende niet geraamd zijn voor de begroting 2022 en de meerjarenraming voor 2023. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de middelen die we eerder verkregen hebben voor Perspectief Op Werk. De lasten dalen hierdoor met € 3,6 miljoen, de baten met € 0,7 miljoen en per saldo wordt € 2,1 miljoen minder onttrokken aan de reserves. Middelen die niet in 2021 worden besteed blijven beschikbaar in 2022. Ten tijde van het bevriezen van de cijfers voor deze programmabegroting, was de begroting 2022 voor AMR nog niet voorhanden. Op basis van dit plan worden op een later moment de lasten en baten in onze begroting bijgesteld, wetende dat dit niet ten koste gaat van de algemene middelen van Ede.

Volwasseneneducatie

Bij de Programmarekening 2020 is middels resultaatbestemming € 0,1 miljoen doorgeschoven naar 2021 om te voorkomen dat de wachtlijsten te veel gaan groeien. Deze middelen die in 2021 als onttrekking aan de reserve Overlopende verplichtingen zijn geraamd, zijn in 2022 niet meer beschikbaar.

Doel

Rechtmatig en doelmatig verstrekken van een uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ en financiële ondersteuning van zelfstandigen op grond van het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz).

Ondersteuning van inwoners om financiële zelfredzaamheid te bevorderen.

Ketenpartners

We werken samen met Werkkracht Ede B.V.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [“Natuurlijk Naleven”, Beleidsplan handhaving en fraude 2020 - 2023 \(2019\)](#)
- [Evaluatie handhaving- en fraudebeleid 2014 -2018 \(2019\)](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel

Prestaties

Elke betaalde uitkering is rechtmatig verstrekt.

- In de toegang tot de uitkering wordt de rechtmatigheid vastgesteld.
- Voeren van regelmatige gesprekken met de inwoner waarbij een check op de rechtmatigheid van de uitkering wordt gedaan en gekeken wordt naar de mate van financiële zelfredzaamheid.
- Handhaven op fraude en in samenwerking met Werkkracht handhaven op het niet meewerken aan het plan van aanpak voor arbeidsmarkttoeleiding.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal huishoudens dat in een jaar een of meerdere bedragen bijzondere bijstand of een minimaregeling heeft ontvangen <i>Aantal op 1 januari. Inclusief Collectieve Ziektekostenverzekering.</i>	3.657	3.858	3.690	n.v.t.	-
Aantal inwoners (op 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder) dat een bijstandsuitkering ontvangt (1)	-	-	29,7	n.v.t.	
Aantal inwoners met een WW-uitkering (per 1.000 inwoners van 15 - 74 jaar) (1)	-	-	1.31	n.v.t.	

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal huishoudens dat uitstroomt naar werk vanuit de bijstand	265	224	165	225	
Aantal huishoudens in de bijstand met parttime inkomsten uit werk	392	375	317	320	
Aantal huishoudens dat een bijstandsuitkering ontvangt; periode	2.436	2.290	2.235	2.250	
Aantal huishoudens dat een bijstandsuitkering ontvangt; peildatum 31 december	1.793	1.719	1.814	1.725	
Preventiequote (aantal instroom in de uitkering op aantal aanvragen) <i>Percentage.</i>	26,2	31,3	25,2	30	n.v.t.
Aantal beëindigingen uitkering door handhaving	63	57	32	60	n.v.t.
Aantal huishoudens met opgelegde en geëffectueerde maatregel <i>Korting op uitkering, inclusief maatregel 0%.</i>	45	38	29	30	n.v.t.
Aantal huishoudens met opgelegde maatregelen (1)	-	22	17	20	
Aantal arbeidsplaatsen met loonkostensubsidie banenafpraak (1)	-	-	-	160	

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal beschutte werkplekken Beschut Werk BV met loonkostensubsidie (1)	-	-	11	35	

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	38.920 N	30.771 N	31.083 N	30.947 N	30.632 N	30.632 N
Baten	34.118 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V	25.488 V

Toelichting

Algemene Inkomensvoorziening

Bij de Programmabegroting 2021-2024 is het budget als gevolg van de groei van het bijstandsvolume structureel met € 1 miljoen opgehoogd vanaf 2021. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 zijn daarbovenop extra bedragen beschikbaar gesteld. Voor de begroting 2022 werkt dit met € 0,3 miljoen door ten opzichte van 2021.

Tozo en Tonk regeling

De Tozo en Tonk regeling lopen in 2021 nog door en zijn verlengd tot en met 30 september 2021. Gemeenten worden door het Rijk volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten. Het beroep dat op deze regelingen gedaan wordt, was redelijkerwijze niet te schatten en is niet opgenomen in de begroting van 2021. We zien het daadwerkelijke beroep op deze regelingen wel terug in de programmarekening(en), zowel bij de baten als de lasten.

4

ECONOMIE, ARBEIDSMARKT EN MOBILITEIT

Werkgelegenheid, Food, Kennisas
Grondexploitatie werken
Verkeersveiligheid, parkeren

Economische ontwikkeling
Uitgifte bedrijfslocaties
Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Doel programma

Een gezonde economie, met ruimte voor innovatie en dynamiek. Belangrijke bouwstenen daarvoor zijn een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten en een goed functionerende arbeidsmarkt. Als Ede aantrekkelijk is voor bedrijven en instellingen is dat positief voor de inwoners van Ede: er ontstaan (meer) banen en er is sprake van economische dynamiek.

Ontwikkelingen programma

Economische ontwikkeling

De effecten van corona pandemie op de (lokale) economie worden duidelijker. Vooralsnog lijkt de impact op de economie als geheel te overzien en het vertrouwen in de economie herstelt langzaam. Voor een aantal sectoren is de impact echter steviger en meer structureel van aard. Retail, horeca, cultuur, evenementenbranche en daaraan gelieerde sectoren zijn bovenmatig getroffen en staan voor een grote herstelopgave. Terugkeren naar de oude situatie is niet altijd mogelijk: innovatie en vernieuwende concepten zijn (altijd) belangrijk voor een gezonde bedrijfsvoering.

Sowieso zullen toekomstbestendigheid en verduurzaming van zowel processen, diensten als (werk)locaties de komende jaren belangrijke thema's blijven. Voldoende aanbod en goede kwaliteit van 'ruimte voor ondernemen' is één van de kernopgaven vanuit economisch perspectief. Dat gaat over werklocaties (bedrijventerreinen, kantorenlocaties), maar ook over retailgebieden (levendig centrum en dorpskernen) en over ruimte voor toeristisch-recreatieve bedrijvigheid. Het werken aan maatschappelijke opgaven, zoals de verduurzaming van werklocaties (revitalisering), klimaatadaptatie en het stimuleren van impact-ondernemen vormen daarbij de leidraad.

De afgelopen periode heeft opnieuw bevestigd hoe belangrijk accountmanagement is, ook voor de toekomst. Zo houden we als gemeente de verbinding met bedrijfsleven, weten we welke behoeftes er leven en versterken we de samenwerking op maatschappelijke thema's als duurzaamheid en sociaal ondernemen.

Uitgifte bedrijfslocaties

De impact van corona op de uitgifte van bedrijfslocaties lijkt, na een tijdelijke dip in de vraag, beperkt te zijn. De vraag naar ontwikkelingsruimte (bedrijfslocaties) herstelt zich. We zien een toenemende belangstelling voor vestiging op Food & Business park (A12) en Food Innovation District (WFC). Uitgifte van nieuwe bedrijfskavels op andere locaties (uitbreiding Kievitsmeent en in Lunteren) staat in de steigers middels enkele (private)

initiatieven. Voor wat betreft nieuwe werklocaties is de Omgevingsvisie Ede richtinggevend: deze wordt eind 2021 ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

KennisAs en Foodvalley 2030

In het kader van het programma KennisAs werken de gemeente Ede en Wageningen en provincie Gelderland samen om het gebied Ede-Wageningen in de Regio Foodvalley verder door te ontwikkelen tot een economisch foodcluster van nationale en internationale betekenis. Met als belangrijkste oogmerk voor Ede de duurzame versterking van het vestigingsklimaat voor de kenniseconomie en brede werkgelegenheid. In 2020 hebben wij daarvoor samen met de provincie Gelderland en gemeente Wageningen in coproductie een Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030 vastgesteld. We zien dat deze ambitie een sterke verbinding heeft met lopende ontwikkelingen (en grote opgaven) omtrent de verstedelijkingsopgaven van Ede en Foodvalley: zorgvuldige en slimme afwegingen zijn nodig voor kwaliteit en voor samenhang tussen onderwerpen als kenniseconomie, wonen en de kwaliteit van het landschap. Dit vraagt om een gebiedsgerichte uitwerking van het concept van de KennisAs, in de context van de Verstedelijkingsstrategie.

Food

Food ontvouwt zich de komende jaren verder als een blijvende ambitie voor Ede. Een logisch perspectief gezien de groeiende behoefte van regionale en nationale partners om samen te werken aan een gezond en duurzaam voedselsysteem, met kansen voor ondernemers. En een vanzelfsprekend perspectief gezien de gedeelde ambitie van zowel Ede als het WFC. Het belang groeit om deze opgave in te zetten om verdere impact te realiseren voor inwoners, de agrifood sector verder te versterken en Ede als Foodstad zichtbaar te houden.

Ook in 2021 wordt hard gewerkt aan de borging van deze opgave in de lijn; een opgave die staat voor een gezond en duurzaam voedselsysteem. Een stevige focus is gekomen op de gezonde voedselomgeving en een gezonde eetstijl voor iedereen in Ede. Het programma is in de afgelopen jaren afgebouwd en richt zich nu op inbedding van de opgave in de lijn. De resterende middelen zijn bedoeld om dit te realiseren. Daarnaast heeft Ede een regionale verplichting in het Voedsel- en Eiwittransitieprogramma. Hiervoor zijn in paragraaf 6.3 extra middelen opgenomen voor 2022 en 2023.

Naar verwachting wordt in 2022 bij de meerjarenbeleidsvisie een beroep gedaan op een extra impuls om samen met Rijk en nationale stakeholders de vervolgstappen te zetten in het realiseren van een gezonde voedselomgeving, specifiek rond het stationsgebied.

Arbeidsmarktregio Foodvalley

De krapte op de arbeidsmarkt en tegelijkertijd de mismatch maakt dat het nóg belangrijker wordt om goed te werken aan deze grote opgaven voor de arbeidsmarktregio Foodvalley. Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld waarmee Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) worden ingericht. Met deze aanvullende crisisdienstverlening kunnen mensen die door de coronacrisis geen werk meer hebben, geholpen worden aan een baan. In 2021 is gewerkt aan een plan van aanpak en de inrichting en samenwerking van het RMT, in 2022 zal er uitvoering aan gegeven worden. Daarnaast lopen de projecten uit Perspectief op Werk nog door en wordt de opdracht voor het Werkgevers Service Punt (WSP) herijkt en aangescherpt.

Human Capital

Nog steeds is de belangrijkste uitdaging voor de regio FoodValley de mismatch op de arbeidsmarkt. Te veel mensen werken in een beroep of functie waarin weinig of geen toekomst zit en voor de beschikbare banen is onvoldoende (goed geschoold) personeel voorhanden. Het matchingsplatform www.werkeninregiofoodvalley.nl is ontwikkeld om de mismatch te verminderen door vacatures en het regionale opleidingsaanbod enerzijds en competenties van de beroepsbevolking anderzijds beter te verbinden. Het matchingsplatform wil minimaal 1.000 bezoekers per maand bereiken.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Foodvalley blijft groeien in banen, bedrijven, kennisinstellingen én inwoners. De verwachting is dat in Ede tot 2040 circa 15.000 extra woningen worden gebouwd. Op steeds meer plekken worden de capaciteitsgrenzen van het verkeerssysteem bereikt. Dit zorgt voor impact op het ruimtebeslag, maar ook op luchtkwaliteit, geluid, de individuele perceptie van het algehele verkeersbeeld, de mate van gezond bewegen door mensen en daarmee op het menselijk welzijn en gezondheid in het algemeen.

Het is aannemelijk dat plaatsafhankelijk werken en leren voor een aantal beroepen en opleidingen blijft. Dit leidt tot minder spitsgebonden verplaatsingen. De structurele toename van plaatsafhankelijk werken en leren zal effect hebben op het openbaar vervoergebruik, op verkeersintensiteiten en parkeren.

De geografische spreiding van de drukte op de weg verandert. Schaalvergroting en functieveranderingen in landbouwgebieden leiden tot meer intensiteit en meer diversiteit van de voertuigen die gebruik maken van de plattelandswegen. Ook in de woonstraten verandert het verkeersbeeld: steeds meer inkopen worden online gedaan en aan huis bezorgd. Dit leidt tot een groei van de pakketbezorgers. De transformatie van winkels en kantoren naar woningen heeft ook effect op het spits- en parkeerprofiel van gebieden.

De reispatronen in de Regio Foodvalley gaan wijzigen. Op korte en middellange afstanden, met name in de corridors Veenendaal-Ede en Ede-Bennekom-Wageningen, is de (elektrische) fiets een steeds beter alternatief voor de auto.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Economische Ontwikkeling	3.423 N	3.161 N	2.764 N	2.404 N	2.563 N	2.438 N
Uitgifte Bedrijfslocaties	7.981 N	13.986 N	19.664 N	15.269 N	12.976 N	9.977 N
Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid	2.629 N	2.597 N	2.907 N	3.252 N	3.546 N	3.543 N
Lasten programma	14.034 N	19.745 N	25.335 N	20.924 N	19.086 N	15.959 N
Economische Ontwikkeling	620 V	233 V	333 V	333 V	333 V	333 V
Uitgifte Bedrijfslocaties	11.066 V	13.844 V	19.532 V	15.137 V	12.845 V	10.944 V
Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid	1.621 V	1.497 V	1.637 V	1.637 V	1.637 V	1.637 V
Baten programma	13.307 V	15.574 V	21.503 V	17.108 V	14.815 V	12.914 V
Saldo van baten en lasten	727 N	4.170 N	3.832 N	3.816 N	4.270 N	3.045 N
Storting reserve	216 N	145 N	127 N	126 N	126 N	1.223 N
Onttrekking reserve	1.457 V	1.989 V	430 V	367 V	311 V	188 V
Resultaat	-514 V	2.326 N	3.528 N	3.575 N	4.085 N	4.080 N

Productgroep ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Doel

Voldoende bedrijvigheid, dynamiek en investeringen in Ede, en een goed functionerende arbeidsmarkt waar vraag en aanbod in balans zijn en een gezond en duurzaam voedselsysteem.

Ketenpartners

Regio Foodvalley, Provincie Gelderland, Foodvalley NL, VNO/NCW; EBC (Edes Bedrijfs Contact) en overige bedrijfs/ondernemersverenigingen.

Provincie Utrecht en provincie Gelderland, ministeries LNV, EZK, VWS en BZK, Voedselraad, Voedingscentrum, Ziekenhuis Gelderse Vallei, NEON, Voedingsalliantie, MUFPP.

In het programma werkgelegenheid werken we samen met WUR, COG, Aeres groep, CHE, NRTO, VNO-NCW, FOV, FNV, CNV, UWV, andere gemeenten in de regio en Nederland

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030](#) (2020-2021)
- [Strategische Agenda Regio Foodvalley](#) (2020)
- [Regionale kantorenvisie](#) (2019)
- Regionale visie Perifere Detailhandel regio Foodvalley (vaststelling in 2021)
- [Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030](#) (2020-2021)
- [Structuurvisie WFC](#) (2019)
- [Gebiedsopgave Veluwe](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties Foodvalley 2017-2020](#) (2017)
- [Visie werklocaties Foodvalley 2017-2025](#) (2017)
- [Visie op Recreatie en Toerisme](#) (2017)
- [PDV/GDV-beleid Regio Foodvalley 2016-2018](#) (2016)
- [Visie openbare ruimte gemeente Ede](#) (2016)
- [Retailvisie 2030](#) (2016)
- [Plan Levendig Centrum](#) (2015/2016)
- [Startnotitie duurzaam Ede](#) (2015)
- [Visie Food](#) (2015)
- [De economische ambitie van Ede \(programma Economie\)](#) (2013)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Prestatie	<p>Behoud en toename van bedrijven en werkgelegenheid in Ede</p> <ul style="list-style-type: none">• Samenwerking met lokale bedrijfsleven en bedrijvenverenigingen versterken middels concrete projecten die bijdragen aan het doel.• Account- en relatiemanagement op hoog niveau houden door inzet van capaciteit en middelen.• Bijdragen aan toekomstbestendige werklocaties (centrum, bedrijventerreinen, kantoorlocaties).• Investeren in samenwerking tussen gemeente, onderwijs en bedrijfsleven.
Subdoel Prestaties	<p>Toekomstbestendig en aantrekkelijke centrum- en detailhandelsstructuur</p> <ul style="list-style-type: none">• Versterken ondernemerschap en online presence in samenwerking met SBE.• Verder versterken van de collectieve ondernemersvertegenwoordiging.• Bijdragen aan herinrichting van enkele retailgebieden.• Bijdragen (via subsidieregeling) aan verbetering winkelgebieden op gebied van promotie en marketing.• Actieve (adviserende) bijdrage aan ruimtelijke projecten en transformatietrajecten.
Subdoel Prestaties	<p>Ede heeft een levendig centrum</p> <ul style="list-style-type: none">• Ondersteunen bij organiseren BIZ voor eigenaren (Ede Centrum).• Versterken van de verbinding met de culturele en sociale thema's• Toekomstwaarde versterken en leegstand verminderen, conform beleid.

Subdoel Prestaties	<p>Groei agrifoodcluster in termen van werkgelegenheid en aantal bedrijven/partijen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanjagen, uitwerken en uitvoeren van concrete projecten in het kader van Vestigingsklimaat Foodvalley 2030 (in samenwerking met Wageningen en provincie). • Intensiveren van resultaatgerichte samenwerking met Wageningen, provincie, Foodvalley NL en andere relevante stakeholders in het cluster. • Uitwerken omgevingsprogramma/gebiedsvisie voor de KennisAs. • Versterken community foodbedrijven op WFC en in de regio (NEON). • Realisatie 'etalage' voor foodbedrijven op WFC, voor (internationale) delegaties.
Subdoel Prestatie	<p>Ede staat bekend als gemeente die aan de voedselopgave logisch samenhangend uitvoering geeft.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van het benaderen van het voedselsysteem als 1 geheel en voorkomen van fragmentatie in beleid. • Intensiveren van duurzaam strategische partnerschappen op het gebied van voedselaanpakken als de Voedselraad, City Deals en MUFPP.
Subdoel Prestaties	<p>Ede draagt in 2025 bij aan een gezonde en duurzame voedselomgeving ten behoeve van een gezondere leefstijl van en door inwoners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van een gezonde leefstijl zodat dat Edenaren weten wat een gezond voedingspatroon is en in staat zijn een gezonde leefstijl te kiezen. • Stimuleren en reguleren dat er een gezond voedselaanbod is op specifieke locaties als het stationsgebied en in specifieke wijken. • Faciliteren en stimuleren dat voedselonderwijs en gezond voedselbeleid op de BO en VO scholen gerealiseerd is. • Regisseren dat meer eetbaar groen in met name de publieke ruimte gerealiseerd is. • Intensiveren van partnerschappen als Voedingsalliantie. • Verankeren van uitgangspunten van een gezonde en duurzame voedselomgeving in omgevingsvisie, gebiedsvisies en andere gemeentelijke visies. • Stimuleren van vermindering voedselverspilling en in regionaal verband aanjagen van de eiwittransitie.
Subdoel Prestaties	<p>Ede is in 2025 een gemeente waar alles rond voedsel samenkomt waardoor bedrijven en organisaties zich hier graag vestigen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van korte voedselketens ten behoeve van het creëren van marktkansen voor Edese (agrarische) ondernemers en het verbinden van Edenaren met het buitengebied. • Intensiveren van samenwerking in en met partnerschappen als NEON, WFC-network en (inter)nationale netwerken rond voedsel ten behoeve van meer onderlinge samenwerking in en bedrijvigheid ten behoeve van de regio. • Stimuleren van duurzaam en innovatief ondernemerschap (MKB) in de hele voedselketen ten behoeve van een robuuste en toekomstbestendige agrifoodsector. • Aanjagen en verbinden van initiatieven rond het WFC ten behoeve van het vergroten van zichtbaarheid van de Food-ambitie van Ede als ook het WFC.
Subdoel Prestatie	<p>Het gebruik van bijstand duurt niet langer dan de competenties en talenten van werkzoekenden noodzakelijk maakt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkzoekenden beter zichtbaar maken door intensiever samen te werken met werkgevers, UWV, werknemers en onderwijs, zodat werkgevers meer direct kunnen bepalen onder welke voorwaarden werkzoekenden een (gedeeltelijke) werkplek kunnen krijgen voor hun verdere ontwikkeling.

Subdoel Prestatie	<p>Dat er meer personen uit een uitkeringssituatie in een duurzame werksituatie terechtkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met werkgevers, gemeenten/UWV en onderwijs nieuwe werkmethoden en processen ontwikkelen met hulp van Rijksmiddelen (Perspectief op Werk).
Subdoel Prestaties	<p>Excellente dienstverlening via het werkgeversservicepunt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sluitende afspraken maken met onze partners (gemeenten en UWV) te maken om werkgeversdienstverlening te optimaliseren. Werkgevers en overheid hebben beide belang bij een stevig netwerk met werkgevers. <p>Het Werkgeversservicepunt doorontwikkelen opdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verbinding tussen vraag en aanbod verbetert. • Er meer transparantie is in het aanbod van alle vacatures en werkzoekenden, waardoor matching en duurzame plaatsing van werkzoekenden efficiënter wordt gerealiseerd en kosten van uitkeringen dalen. • Werkgevers dienstverlening regionaal geharmoniseerd is en regelluwigheid is geborgd. • De samenwerking tussen WSP en private bemiddelaars is gerealiseerd. • De grip verbetert als gevolg van de doorontwikkeling van sturingsdata.
Subdoel Prestatie	<p>Dat meer mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk komen zodat meer mensen financieel zelfredzaam zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met werkgevers, onderwijs, UWV, gemeenten en werknemers in de Arbeidsmarktregio zoveel mogelijk mensen regulier aan de slag te helpen en te houden.
Subdoel Prestaties	<p>Meer toptalent, ook vakmanschap, kiest voor de regio.</p> <p>Uitvoeren regionale arbeidsmarktagenda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projecten uitvoeren die gericht zijn op het verbeteren van de aantrekkelijkheid van de regio voor toptalent. • Inzetten specifieke instrumenten zodat latent potentieel (herintreders, zij-instromers, parttimers die meer willen werken en werkloos werkzoekenden) de arbeidsmarkt hernieuwd betreedt. • Het matchingsplatform inzetten om informatie te verzamelen voor nieuwe interventies op de arbeidsmarkt.
Subdoel Prestaties	<p>Leven lang leren en ontwikkelen is het centrale concept in onze regio.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit concept versterken in onze regio om tekorten op de arbeidsmarkt op te lossen. • Bewustwording tot stand brengen over het belang dat meer medewerkers al hun ervaring en competenties inzetten op de plek waar dit het meeste nodig is. • Transitie vormgeven: voor ieder probleem op de arbeidsmarkt zijn de mensen deels aanwezig, maar op de verkeerde plek. • Duurzame inzetbaarheid: met werkgevers en onderwijs mensen vanuit het vak van het verleden opleiden voor de kansen van de (nabije) toekomst. • Na de revitalisering van het loket leren en werken structureel werken aan de 'leercultuur' in Regio Foodvalley en het versterken van de kennisstructuur leren en werken. • Nut en noodzaak van een regionaal opleidingsfonds onderzoeken: 'een leven lang leren en ontwikkelen'.

Indicatoren

Voor indicatoren Food zie ook programma 2 Preventieve ondersteuning.

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage nieuwe bedrijven in Ede <i>Aandeel nieuwe gestarte bedrijven (ten opzichte van totaal aantal bedrijven).</i>	13,0	11,8	8,8	n.v.t.	n.v.t.
Percentage ontwikkeling aantal bedrijven gemeente Ede <i>Jaarlijkse groei van het aantal bedrijven in gemeente Ede.</i>	5,4	3,8	0,9	n.v.t.	n.v.t.
Percentage leegstaand winkelvloeroppervlak in Ede-Centrum <i>Peildatum januari.</i>	16,4	15,4	20,6	n.v.t.	n.v.t.
Aantal winkels (verkooppunten) Ede Centrum exclusief leegstand	336	338	327	n.v.t.	n.v.t.
Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners van de beroepsbevolking (15 t/m 74 jaar) <i>Depla-indicator.</i>	680	693	668	n.v.t.	n.v.t.
Aantal banen in topsector Agrifood	7.884	8.180	8.400	n.v.t.	n.v.t.
Percentage foodstarters (van totaal aantal starters) in Ede <i>Aandeel nieuwe gestarte Food-bedrijven (ten opzichte van totaal startende bedrijven).</i>	6,2	6,0	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.
Oordeel inwoners over horeca-aanbod <i>Oordeel uitgedrukt in een rapportcijfer van 1 t/m 10 (1 = zeer slecht en 10 = uitstekend). Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	7,1	-	7,2	n.v.t.	n.v.t.
Aantal MBO Food studenten dat in Ede studeert <i>Aantal MBO studenten ingeschreven aan MBO-FOOD opleiding in Ede. Food-opleidingen bestaan uit de MBO-sector 'agrarisch' en bedrijfstak 'Voedsel en leefomgeving'.</i>	3.372	3.384	3.422	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Bezoekt minstens 1x per week Ede-Centrum <i>Percentage. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	34	-	29	34	n.v.t.
Oordeel inwoners over Ede centrum <i>Rapportcijfer van 1 t/m 10 (1 = zeer slecht en 10 = uitstekend). Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	6,4	-	6,6	6,8	n.v.t.
Oordeel inwoners over aanbod activiteiten/festivals <i>Oordeel uitgedrukt in rapportcijfer van 1 t/m 10 (1 = zeer slecht en 10 = uitstekend). Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	6,4	-	6,3	6,3	n.v.t.
Aantal basisscholen met vignet 'gezonde school, themacertificaat voeding' <i>In de uitvoeringsplannen van programma Food is als ambitie voor 2025 opgenomen: 24% van de basisscholen in gemeente Ede (15 in aantal) zijn gezonde school met themacertificaat voeding/hebben gezond voedselbeleid.</i>	1	3	7	9	n.v.t.
Aantal basisscholen met een schooltuin	23	23	22		n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	3.423 N	3.161 N	2.764 N	2.404 N	2.563 N	2.438 N
Baten	620 V	233 V	333 V	333 V	333 V	333 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	1.398 V	1.752 V	255 V	178 V	123 V	0 N

Toelichting

De belangrijkste verschillen in de productgroep Economische ontwikkeling tussen 2021 en 2022 worden verklaard door de beëindiging van de impuls vanuit de daarvoor ingestelde reserve investeringsfonds impuls Ede. In totaal loopt de impuls vanuit de reserve daarmee met circa € 1,4 miljoen terug in 2022. De programma's zijn echter niet geheel gestopt. Voor Food en Kennishart zijn structurele budgetten beschikbaar gemaakt voor 2022 en verdere jaren, voor Levendig Centrum is nog incidenteel budget beschikbaar in 2022. Met name op Food en Levendig Centrum zijn voor 2022 wel minder middelen beschikbaar dan vanuit de impuls gelden beschikbaar waren. Dit is zichtbaar in de lasten die in 2022 ten opzichte van 2021 met € 0,6 miljoen afnemen.

Een andere oorzaak voor verschillen in de lasten tussen 2021 en 2022 komt voort uit de actualisatie van kapitaallasten. Een deel van de investeringen voor met name het Levendig Centrum wordt in 2021 afgesloten en naar de balans gebracht. Daarmee starten in 2022 de afschrijvingen, de kapitaallasten nemen in 2022 met circa € 0,25 miljoen toe.

Het verschil in baten tussen 2021 en 2022 (€0,1 miljoen) wordt verklaard door de kortingen die vanuit Corona maatregelen in 2021 zijn gegeven op de reclamebelasting. Deze worden verrekend met de reserve die hiervoor ingesteld is.

Productgroep UITGIFTE BEDRIJFSLOCATIES

Doel

Voldoende bedrijventerreinen/werklocaties beschikbaar die kwalitatief voldoen aan de vraag van het bedrijfsleven.

Ketenpartners

Regio Foodvalley; provincie Gelderland; EBC (Edes Bedrijfs Contact); overige bedrijfs/ondernemersverenigingen; private ontwikkelende partijen.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Regionale programmering bedrijfsterrainen FoodValley](#) (2017)
- [Structuurvisie WFC](#) (2019)
- [Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030](#) (2020-2021)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Huisvesten van bedrijven op Edese werklocaties en (naar behoefte) ontwikkeling van nieuwe locaties
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Aantrekken van (nieuwe) foodbedrijven in Ede, onder andere door verkoop van kavels op het Food & Businesspark.• Aantrekken van (nieuwe) foodbedrijven in Ede, door huisvesting op het Food Innovation District.• Concrete projecten ter revitalisering (verbetering) van bestaande werklocaties: investeren in kwaliteit, duurzaamheid en samenwerking tussen bedrijven (parkmanagement).• Bijtijds realiseren van nieuwe werklocaties, conform de Omgevingsvisie Ede (vaststelling 2022) en inspeland op behoeftes. Nieuwe locaties moeten bovendien passen in de regionale afspraken.• Verkennen mogelijkheden en noodzaak voor uitbreiding Harskamp.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage ontwikkeling aantal bedrijven bedrijventerreinen <i>Jaarlijkse groei van het aantal bedrijven gevestigd op bedrijventerreinen.</i>	6,0	2,3	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Oppervlakte uitgegeven nieuwe bedrijventerreinen <i>Aantal hectare grond uitgegeven voor (nieuwe) bedrijventerreinen. De streefwaarde 2022 is lager omdat er in 2021 veel ha zijn uitgegeven (13).</i>	11,1	4,9	3,4	1,8	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	7.981 N	13.986 N	19.664 N	15.269 N	12.976 N	9.977 N
Baten	11.066 V	13.844 V	19.532 V	15.137 V	12.845 V	10.944 V
Storting reserve	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N	1.098 N
Onttrekking reserve	0 N	173 V	148 V	148 V	148 V	148 V

Toelichting

De begrote lasten en baten zijn gebaseerd op de projectplanningen zoals deze bij het MPG 2021 zijn vastgesteld. De hogere baten worden met name veroorzaakt door de verwachte leveringen op het WFC-terrein. De hogere lasten komen voort uit de daarmee samenhangende balansmutatie.

Productgroep BEREIKBAARHEID EN VERKEERSVEILIGHEID

Doel

Ede heeft een verkeers- en vervoersysteem dat maximaal bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat, een prettig woonklimaat en aan de behoefte om te ontmoeten en te verbinden waarbij de negatieve gevolgen (zoals emissie) van mobiliteit zo veel mogelijk worden beperkt.

Ketenpartners

Regio Foodvalley (de gemeenten hierin), provincies Gelderland en Utrecht en het Rijk. Openbaar vervoerbedrijven (landelijk en regionaal).

CROW (bepaalt met veel adviseurs landelijke richtlijnen voor weginrichting).

Er is een regionaal mobiliteitsconvenant opgesteld, getekend door circa 30 partijen (worden er steeds meer).

Hieraan nemen grote bedrijven, overheidsorganisaties en onderwijsinstellingen deel. De regio zet een mobiliteitsmakelaar in, die samen met deze partijen plannen maakt om het vervoer van personeel slimmer, duurzamer en gezonder te maken.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Verbinden en bereiken. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan Ede \(Deel A: kadernota\)](#) (2014)
- [Verbinden en bereiken. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan Ede \(Deel B: supplement\)](#) (2014)
- [Verbinden en bereiken. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan Ede \(Factsheets\)](#) (2014)
- [Van peloton naar kopgroep. Fietsplan gemeente Ede](#) (2016)
- [Integrale projecten Verkeer & Ruimte Levendig Centrum](#) (2018)

- [Nota parkeernormering gemeente](#) (2017)
- [Beleidsnotitie parkeren woonwijken](#) (2012)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Prestaties

Ede nationaal en regionaal bereikbaar.

- Faciliteren ontwikkeling van de Rijnlijn (opvolger Valleilijn bus) tot hoogwaardig openbaar vervoer.

Subdoel Prestaties

Sterke netwerken.

- Uitvoeren diverse fietsplanprojecten zoals (delen van) snelle fietsroutes Ede-Veenendaal en Ede-Wageningen.
- Uitvoeren maatregelen ter bevordering van de bereikbaarheid van bedrijfstreinen in Ede-West.
- Aanleggen delen van de Parklaan, inclusief bijbehorende fietsinfrastructuur.

Subdoel Prestaties

Veilige netwerken.

- Uitwerken risicogestuurde aanpak op regionaal niveau, waarbij de regionale verkeersdesk wordt ingezet om verkeersdata slim te bundelen.
- Verbeteren diverse verkeersregelinstanties.
- Oplossen van kleinschalige verkeersklachten, aangegeven door inwoners Ede.
- Voortzetten diverse campagnes die zich richten op gedragsbeïnvloeding (scholieren, alcohol, enz.).
- Voortzetten fietsstimulerende maatregelen en campagnes.
- In samenwerking met provincie verbeteren oversteekbaarheid langzaam verkeer op N224 Ede en N310 Otterlo.

Subdoel Prestatie

Aantrekkelijke netwerken.

- Streven naar invoering eenduidige, logische en eerlijke parkeertarieven op straat en inpandig.
- Optimalisatie benutting parkeercapaciteit door mogelijke fiscalisatie/herziening, uitbreiding en/of toevoeging van parkeervergunninggebieden.

Subdoel Prestaties

Gezonde, inclusieve en schone mobiliteit.

- Faciliteren wens provincie aanpassen halte Rijnlijn naar huidige eisen toegankelijkheid voor visueel gehandicapten.
- Faciliteren aanbrengen dynamische reisinformatie (DRIS) op diverse grotere bushaltes door provincie.
- Bijdragen aan kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief vervoer op maat, ten behoeve van doelgroepen en ook als aanvulling op het reguliere openbaar vervoer.
- Stimuleren aanleg oplaadvoorzieningen elektrische auto's.
- Faciliteren oplaadpunten voor emissievrij busvervoer.
- Stimuleren initiatieven voor deelmobiliteit.
- Voorbereiden besluit tot invoering zero emissiezone stadslogistiek.

Subdoel Prestaties

Mobiliteit & governance.

- Stimuleren van empowerment, het versterken van samenwerkende groepen in de samenleving (bewoners en ondernemers beslissen mee over de inrichting van de openbare ruimte).

- Stimuleren nieuwe deelnemers aan Regionaal Mobiliteitsconvenant ten behoeve van werkgeversaanpak.
- Uitvoering onderdelen actieplan "slimme mobiliteit Parklaan".

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over de bereikbaarheid van de buurt met het OV <i>Oordeel inwoners. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	68	-	69	n.v.t.	n.v.t.
Verkeersdrukke snelwegen (avondspits) <i>Reistijd A12 Maanderbroek (Ede) - Waterberg (Arnhem) in minuten.</i>	15,7	16,3	13,5	n.v.t.	n.v.t.
Verkeersongevallen met dodelijke afloop (%)	0,4	0,2	0,3	n.v.t.	0,3 (2020)

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over de bereikbaarheid van de buurt met de auto <i>Oordeel inwoners. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	88	-	89	90	n.v.t.
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over parkeergelegenheid in de buurt <i>Oordeel inwoners. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	63	-	61	63	60
Aantal openbare laadpalen, geplaatst in opdracht van de gemeente <i>Het aantal laadpalen dat in opdracht van de gemeente Ede in de openbare ruimte is geplaatst. Iedere laadpaal is voorzien van twee laadpunten. Streefwaarde 2022 is gebaseerd op de zogenaamde EV Outlooks van E-laad en is gekoppeld aan prognoses voor de groei van het aantal elektrische auto's binnen de gemeente Ede.</i>	56	92	128	293	
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over de verkeersveiligheid in de buurt <i>Oordeel inwoners. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	62	-	57	60	n.v.t.
Fietsgebruik Edenaren <i>Percentage Edenaren dat minimaal vier keer per week de fiets gebruikt. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	56	-	48	58	n.v.t.
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over fietspaden/fietsroutes van en naar de buurt <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	86	-	86	88	n.v.t.
Verkeersongevallen per 1.000 inwoners (inclusief rijks- en provinciale wegen)	7,4	8,6	n.n.b.	8,0	7,8 (2019)

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal bedrijventerreinen, ontsloten door een snelle fietsroute (SFR)	1	1	3	4	n.v.t.
Aantal gemeentelijke voorrangslotondes <i>Zonder provinciale rotondes.</i>	24	24	25	27	n.v.t.

Vervallen indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Schone lucht (blootstelling NO2 in microgram/m3) <i>Waarden geven vertekend beeld.</i>	18,2	n.n.b.	n.n.b.	n.v.t.	17,3 (2020)

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	2.629N	2.597N	2.907N	3.252N	3.546N	3.543N
Baten	1.621V	1.497V	1.637V	1.637V	1.637V	1.637V
Storting reserve	216N	145N	127N	126N	126N	125N
Onttrekking reserve	60V	64V	27V	41V	40V	40V

Toelichting

Verkeersveiligheid

Bij de programmabegroting 2021-2024 is er structureel geld beschikbaar gesteld voor de centrumafsluitingen Ede en Lunteren. Voor 2022 is dit een bedrag van € 128.000. Daarnaast zijn de kapitaallasten met € 180.000 gestegen door activering van kredieten, waaronder het Fietsplan.

Parkeren

In de begroting voor 2022 zijn de parkeeropbrengsten geactualiseerd, waarbij de laatste inzichten voor wat betreft parkeergelden en afnames van vergunningen en ontheffingen zijn verwerkt en de actuele tarieven zijn opgenomen. Dit zorgt voor een toename van verwachte inkomsten met ongeveer € 130.000. Het te verwachten resultaat is zoals gebruikelijk aan de egaliseringsreserve Parkeren toegevoegd.

5

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Grondexploitatie: wonen, bouwen en wonen | Woningmarkt
Algemene milieuactiviteiten, duurzaamheid, afvalstoffenverwijdering | Duurzaamheid en energie
Ruimtelijke ontwikkeling, omgevingsvergunning, ontwikkeling buitengebied, Recreatie en Toerisme | Ruimtelijke planvorming

Doel programma

Een gemeente waar het fijn wonen, werken en recreëren is voor de huidige inwoners en voor de toekomstige generaties. Ruimtelijk gezien zijn een gezonde leefomgeving, een passende woning en goede (recreatieve) voorzieningen daarin belangrijke randvoorwaarden.

Ontwikkelingen programma

Veel ontwikkelingen hebben direct impact op de ruimte en onze fysieke leefomgeving, veelal vanwege ruimteclaims. Denk daarbij aan de opgaven rondom de energietransitie, woningbouw, klimaatadaptatie, landbouwtransitie en natuurversterking ook in relatie tot de stikstofproblematiek. Daardoor heeft programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling een sterke relatie met andere programma's zoals 4 en 7 en speerpunten uit het voormalig Investeringsfonds. Veel onderwerpen binnen het ruimtelijk domein overstijgen de gemeentegrens en worden, waar nuttig, regionaal en met verschillende samenwerkingspartners opgepakt. Die samenwerkingen bieden kansen en mogelijkheden voor cofinanciering, maar ook verandering in rolname en werkwijzen. Met deze veranderingen geven we invulling aan de invoering van de Omgevingswet.

Woningmarkt

De druk op de woningmarkt is ongekend hoog en zal de komende jaren naar verwachting hoog blijven. Starters met een (laag)middeninkomen en ouderen hebben daar het meest last van. Juist daarom is het creëren van een goede balans in de opbouw van het woningaanbod en daarbinnen het realiseren van een stevig aandeel sociale (en betaalbare) woningbouw keihard nodig. Wij sturen daarom op de realisatie van een kwantitatief en kwalitatief voor de (toekomstige) inwoners van Ede passende woningbouw. Dit betekent dat er naast het realiseren van betaalbare woningen ook aandacht is voor het bevorderen van de interne doorstroming op de Edese woningmarkt en voor nieuwe levensloopbestendige en passende woonconcepten voor ouderen. Samen met de regio en de provincie wordt gewerkt aan het versneld omzetten van zachte naar harde plancapaciteit voor woningbouw. Onze speerpunten in het ruimtelijk en woonbeleid de komende jaren zijn vertaald in de Omgevingsvisie, de verstedelijkingsstrategie Groene Metropool, de Ruimtelijke verkenning Foodvalley en de Regionale Woonagenda van de Regio FoodValley.

De onrust in de wereld heeft tot effect dat er steeds meer mensen vluchten uit hun eigen land. Een deel daarvan komt uiteindelijk in Nederland terecht. Het rijk bepaald ieder half jaar de taakstelling voor alle individuele gemeenten. Iedere gemeente heeft de plicht om de vluchtelingen met een vergunning tot verblijf die aan de gemeente gekoppeld worden te huisvesten. Dit gebeurt in Ede binnen de corporatievoorraad op basis van de urgentieregeling uit de Huisvestingsverordening. Deze opgave wordt bemoeilijkt door de krapte op

de woningmarkt en beïnvloed de slagingskansen van andere woningzoekenden. Door de grote toestroom en de lange procedures in combinatie met de trage uitstroom naar de gemeenten duurt het verblijf van de vluchtelingen in opvangcentra te lang en dit leidt tot overbezetting in de landelijke opvanglocaties. Daarom doet het rijk een beroep op alle gemeenten om de vergunninghouders die aan de gemeente gekoppeld worden versneld lokaal op te vangen. Hier moeten nieuwe maatwerkoplossingen voor worden gevonden.

Duurzaamheid en energie

Energietransitie

Ede heeft als doel om in 2050 energieneutraal te zijn. Sinds 2018 vormen de routekaart Ede energieneutraal en het bijbehorende stappenplan daarvoor de basis. In de komende jaren wordt voor de energietransitie op strategische wijze de regie gepakt. Dat houdt in dat we waar nodig meer acteren als een netwerkende en responsieve overheid die aanjaagt, stimuleert en faciliteert. Voor duurzame energieopwekking worden lokale initiatieven aangejaagd. Financiële participatie en het terug laten vloeien van de opbrengsten naar de omgeving ten behoeve van verduurzaming worden gestimuleerd. De omwenteling naar elektrisch vervoer wordt gestimuleerd door middel van het proactief plaatsen van laadinfrastructuur en een nul-emissiezone voor stadsdistributie. Het wordt duidelijk welke wijken wanneer overgaan op duurzame warmtebronnen. Op regionaal niveau wordt samengewerkt in de uitvoering van de regionale energiestrategie Foodvalley (RES). Leren en experimenteren staan centraal in de sturing op de (energie)transitie.

De energietransitie is niet meer tijdelijk van aard. Een ontwikkeling in de komende jaren is dan ook het borgen van een financiering van de energietransitie voor een langere termijn dan nu. Daarin heeft de rijksoverheid een belangrijke rol. Uit het actuele onderzoek 'Van Parijs naar praktijk' van de Raad voor het Openbaar Bestuur blijkt namelijk dat voor de uitvoering van het klimaatakkoord de uitvoeringslasten van met name de gemeentelijke overheden gaan toenemen. Daar komt het Europese Klimaatpakket Fit for 55 bij dat is gepresenteerd in juli 2021. Met dat klimaatpakket heeft Europa als doel om in 2030 de CO₂-uitstoot met 55% verminderd te hebben en in 2050 klimaatneutraal te zijn. Daarmee is dat klimaatpakket ambitieuzer dan het landelijk klimaatakkoord (49% minder CO₂-uitstoot in 2030). Dit heeft ook gevolgen voor gemeenten. Verder is een ontwikkeling dat de reductie van CO₂-uitstoot een integrale benadering van verschillende sectoren en transitieën behoeft. De energietransitie is één van de routes naar een duurzame toekomst. We gaan het steeds meer hebben over CO₂-doelstellingen in plaats van energiedoelstellingen. Ook in Ede gaan we met elkaar verkennen hoe we die omslag kunnen maken.

Huishoudelijk afval

Vanuit het streven naar circulaire economie wordt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen verder geoptimaliseerd. Hierbij is aandacht voor meer recycling en kwaliteit van grondstofstromen. De prijs van oud papier en karton lijkt zich te herstellen. Per 1 juli 2021 is landelijke statiegeld op kleine plastic flesjes ingevoerd. Per 1 januari 2022 wordt landelijke statiegeld op drinkblikjes ingevoerd. Beide maatregelen moeten leiden tot minder zwerfafval.

Ruimtelijke planvorming

Ruimtelijk is de gemeente divers. Ede Stad met zijn verschillende woon- en werkgebieden is omgeven door een groot en afwisselend buitengebied met agrariërs, natuur, niet-agrarische bedrijvigheid en karakteristieke dorpen. Ruimtelijke planvorming bestrijkt vele thema's; hieronder worden enkele actuele thema's belicht.

Implementatie Omgevingswet

Per juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking met een overgangstermijn tot 2029. Het doel van de Omgevingswet is om een leefomgeving te realiseren met hoge kwaliteit, waarbij gebruik en bescherming in evenwicht zijn, toegesneden op de maatschappelijke behoeften, ondersteund door effectieve dienstverlening en vergunningverlening. Dit vraagt om investeringen in dienstverlening, digitalisering, integraal werken, participatie en nieuwe wijzen van werken.

In Ede zorgen we dat we klaar zijn voor de Omgevingswet, inclusief invulling van alle verplichtingen. We zorgen dat alles werkt, de systemen gevuld zijn en dat iedereen weet hoe ermee gewerkt moet worden. Bij de implementatie werken we nauw samen met andere opgaven (zoals dienstverlening) en benutten we bestaande budgetten en inzet voor organisatieontwikkeling Ede-breed. Daarmee brengen we de basis op orde en worden verdergaande verbeteringen werkenderwijs uitgebouwd. De uitgestelde inwerkingtreding en de vertraging in de landelijke voorzieningen van het DSO maken dat ook in 2022 nog volop aan de implementatie gewerkt zal worden.

Impuls ruimtelijke ontwikkeling

De verwachte ruimtelijke ontwikkelingen in de regio Foodvalley en in de gemeente Ede zijn van een forse omvang. Er is sprake van een schaa sprong in opgaven, waarop ook onze manier van werken moet worden aangepast. Inhoudelijk vraagt deze schaa sprong om meer gewogen locatiekeuzes voor inbreiding of uitbreiding, afgestemde ontwikkelingen en samenhang met voldoende voorzieningen (landschap, infra, maatschappelijk) en een goed beeld van de bestaande en toekomstige behoeften van de stad en de dorpen. De basis hiervoor vormen de vijf strategische keuzes in de Omgevingsvisie. Via een uitvoeringsagenda wordt gewerkt aan verschillende gebiedsgerichte en themagerichte omgevingsprogramma's. Samen is dit de basis voor de ruimtelijke ontwikkelstrategie voor de komende jaren. De capaciteit, prioriteit en benodigde middelen worden jaarlijks herijkt. Een investeringsagenda helpt ons daarbij om onze financiële (on)mogelijkheden in beeld te hebben en met partners te bespreken.

Binnen de kern van Ede-Stad zien we een toenemende vraag naar mogelijkheden om locaties te verdichten of te transformeren. Passend bij de versnellingsopgave woningbouw willen we dit aanjagen en bijbehorende initiatieven pro-actief begeleiden. Tegelijkertijd blijft het noodzakelijk (uitbreidings)locaties voor te bereiden voor onze eigen en de regionale woon- en werkopgaven. Dit kan alleen als we de groene kwaliteiten van onze leefomgeving blijven versterken, juist als de druk daarop groter wordt.

Gezonde leefomgeving

De fysieke leefomgeving heeft veel invloed op de gezonde leefomgeving en levensstijl en wordt geborgd in de Omgevingsvisie. We sturen permanent op verbetering van het aspect milieukwaliteit in de fysieke leefomgeving. Daarbij geven we bijzondere aandacht aan verbetering van de luchtkwaliteit. Met de deelname aan en uitvoering van het Schone Lucht Akkoord werken we samen (als regio en landelijk) actief aan verdergaande verbetering van de luchtkwaliteit met als doel 50% gezondheidswinst in 2030.

De verkabeling van de bestaande hoogspanningslijn boven de kern van Ede is een nadrukkelijke wens van omwonenden en de politiek en draagt bij aan een gezondere leefomgeving. Op basis van het eind 2019 vastgestelde voorlopig tracé voor de ondergrondse kabel is gewerkt aan de nader technisch uitwerking door de netbeheerder. Dit heeft geresulteerd in het vaststellen van het definitief tracé in juli 2021. Op basis hiervan wordt de omgevingsvergunning aangevraagd en wordt de aanbesteding gestart. Realisatie van de verkabeling en het amoveren van de bestaande hoogspanningslijn staat gepland voor 2022 en 2023.

Landbouw

In onze dienstverlening en beleidsontwikkeling zijn we erop gericht om de agrarische sector te ondersteunen in de transitie naar circulaire en natuur-inclusieve landbouw met een duurzaam toekomstperspectief voor de agrariër en voor de sector als geheel. Daarmee borduren we voort op het afgeronde programma Buitengebied en sluiten we aan bij de opgaven rondom natuur, voedsel en energie en de samenwerkingen daarop op regionaal niveau.

Impuls opgaven landbouwtransitie en natuurversterking

Het Rijk heeft besloten om de komende 10 jaar € 5 miljard te besteden aan de aanpak van de

stikstofproblematiek, voor zowel natuurherstel als bronmaatregelen ter vermindering van de uitstoot. De provincies zijn aan zet om samen met de betrokken partijen in de regio's deze maatregelen in een gebiedsgerichte aanpak vorm te geven. In Ede zijn er gebiedsgerichte processen op De Ginkel en in het Renkums Beekdal (met de nadruk op natuur) en in het Binnenveld, De Valk en Otterlo (met een nadruk op landbouw). We zorgen voor gemeentelijke regie op landbouwtransitie en robuuste natuurversterking.

Opgave Robuuste Natuurversterking

De Opgave Robuuste Natuurversterking heeft tot doel te komen tot een robuuste versterking van de Edese natuur door onze interne krachten op het gebied van natuur, biodiversiteit, groen, landschap en klimaatadaptatie te bundelen. Hierdoor kunnen we onze beleidsdoelen beter realiseren. In een investeringsagenda worden onze ambities op het gebied van robuuste natuurversterking opgenomen. Dit biedt meer kansen op cofinanciering, het aangaan van allianties en geeft richting aan de jaarplannen van de onderliggende programma's (voor biodiversiteit zie P7) in 2022.

De gewenste opschaling van de samenwerkingen ter versterking van ons cultuurlandschap en biodiversiteit, bijvoorbeeld via Levend Landschap, krijgt onder de opgave verder vorm. Dit wordt in 2022 verder zichtbaar in diverse gebiedsprocessen waar we in samenhang en met partners tot landschapsversterking komen en diverse projecten voor natuurinclusieve landbouw. In 2022 gebruiken we bij alle ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied de in 'Landschap op de kaart' verwerkte basiskwaliteit, om gericht te sturen op borging en versterking van de minimale basiskwaliteit. We zetten in op herstel en duurzaam beheer van onze natuurgebieden. Het uitvoeren van het project 'bekalken Ginkel' in 2020 was een begin van robuuste maatregelen die we treffen om ecosystemen te herstellen en een impuls te geven aan populaties, waaronder insecten die van bodem en vegetatie afhankelijk zijn. Ook binnen het stedelijk gebied blijven we inzetten op het versterken van ecologisch groen en het betrekken van kinderen bij dit onderwerp.

Ook de in 2020 vastgestelde ambitie voor klimaatadaptatie, om in 2050 klimaatrobust te zijn, heeft in 2021 organisatorisch vorm gekregen binnen het team rondom de opgave robuuste natuurversterking. Immers de veranderingen in het klimaat (zoals perioden van extreme neerslag en grote droogte) hebben grote invloed op onze leefomgeving en onze natuur. Integratie van klimaatadaptatie in de beleidsprocessen en benutten van. In 2022 integreren we klimaatadaptatie verder in beleidsprocessen en beheerplannen en benutten we koppelkansen bij ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld in de bloemen- en zeeheldenbuurt en het levendig centrum. Verwacht wordt dat met extra middelen (aangevraagd bij Rijk via Stimuleringsfonds DPRA, Delta programma ruimtelijke adaptatie) vanaf 2022 impuls gegeven kan worden aan fysieke maatregelen in de buitenruimte. We gaan door met de acties vanuit Steenbreek Ede met onze burgers en geven uitvoering aan Steenbreek openbare ruimte, om actief overtollige verharding in de openbare ruimte om te vormen om een bijdrage te leveren aan de robuuste natuur.

Recreatie en toerisme

Ons cultuurlandschap en de Veluwe nodigen uit tot recreëren en afgelopen jaren hebben steeds meer mensen dit ontdekt. De spanning tussen recreatie en natuur is enorm toegenomen. We willen een belangrijke en prettige vakantie/recreatie-bestemming blijven, maar ook de natuur versterken. Daarom zetten we met partners in op een kwalitatief goed aanbod en is er aandacht voor balans tussen recreatie en natuur.

Met het uitvoeringsprogramma, dat in 2021 wordt afgerond, is een impuls gegeven aan kwalitatief hoogwaardige routestructuren (wandel-, fiets/MTB- en ruitersporen) en wordt vanaf 2022 ingezet op de doorontwikkeling en beheer. Met het programma vitale vakantieparken werken we aan de toekomst van de sector via meerdere sporen: economische/innovatiespoor, het ruimtelijke spoor en het handavings- en veiligheidsspoor. Conform afspraken wordt ook in 2022 nog uitvoering gegeven aan deze regionale aanpak. Door actief regie te nemen in samenwerkingen scheppen wij voorwaarden om aantrekkelijk te zijn en te blijven voor dag- en verblijfsrecreatie en de zakelijke markt. Uitdaging blijft om de kwaliteit van het aanbod beter te

laten aansluiten bij de verschillende doelgroepen. We hebben onder andere ingezet op herinneringstoerisme en zullen dit in 2022 beheren en waar mogelijk doorontwikkelen en vernieuwen. Op www.bezoek.ede.nl is het aanbod en de informatie daarover te vinden voor een bezoek aan Ede. Deze informatie wordt voortdurend aangevuld en doorontwikkeld.

Ede neemt deel aan de vorig jaar toegekende Regio Deal Veluwe. Partijen bouwen voort op de Veluwe Agenda en op het programmaplan Vitale Vakantieparken. Er is aandacht voor het behouden en herstellen van de biodiversiteit, de 'toegangspoorten' voor de Veluwe, gebiedsontwikkeling en de verduurzaming van de recreatiesector, waarbij de actualiteit rond de stikstofdepositie niet uit het oog verloren wordt. De Veluwse partners willen de balans tussen de verschillende functies op de Veluwe verbeteren, onder andere door uitvoering te geven aan het provinciale zoneringsplan (vaststelling verwacht in 2022 door GS). Vanuit recreatie en toerisme wordt in 2021 de aanvraag voor de regiodeal op het thema 'Veluwse ontvangstlocaties' voorbereid om zo de kansen en gelden (op basis van cofinanciering) uit de Regio Deal te kunnen benutten. In 2022 verwachten we over te kunnen naar de uitvoering. Ook op andere thema's uit de Regio Deal Veluwe en Veluwe Agenda wordt waar mogelijk aangehaakt en samengewerkt met Veluwse partijen.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woningmarkt	24.243 N	33.676 N	14.337 N	10.788 N	10.189 N	8.406 N
Duurzaamheid en energie	16.686 N	13.903 N	15.257 N	15.041 N	14.346 N	14.346 N
Ruimtelijke Planvorming	22.267 N	22.667 N	50.064 N	27.402 N	15.288 N	17.226 N
Lasten programma	63.195 N	70.246 N	79.658 N	53.231 N	39.824 N	39.978 N
Woningmarkt	24.869 V	31.369 V	13.936 V	10.565 V	10.202 V	8.278 V
Duurzaamheid en energie	12.404 V	12.460 V	12.753 V	13.548 V	13.743 V	13.843 V
Ruimtelijke Planvorming	11.062 V	14.269 V	38.437 V	12.403 V	8.189 V	9.156 V
Baten programma	48.334 V	58.097 V	65.126 V	36.516 V	32.134 V	31.277 V
Saldo van baten en lasten	14.861 N	12.148 N	14.533 N	16.714 N	7.690 N	8.701 N
Storting reserve	12.846 N	13.982 N	36.962 N	11.029 N	6.050 N	6.609 N
Onttrekking reserve	20.487 V	14.130 V	39.253 V	16.516 V	5.330 V	7.265 V
Resultaat	7.220 N	11.999 N	12.242 N	11.228 N	8.410 N	8.045 N

Productgroep WONINGMARKT

Doel

We streven naar een functioneel en financieel passende woning voor alle inwoners en woningzoekenden (meer specifiek voor alle volkshuisvestelijke doelgroepen) en streven daarmee naar de opbouw van een woningvoorraad passend bij de behoefte(n) van inwoners en bij de groeiprognoses van bevolking en huishoudens tot 2030.

Ketenpartners

Onder andere de woningbouwcorporaties en andere marktpartijen zoals projectontwikkelaars/bouwers, beleggers, lokale/regionale koepels, zorgaanbieders, uitzendbureaus, werkgevers, huisvesters van arbeidsmigranten.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Woonvisie Ede 2030 inclusief Actieprogramma 2016-2018](#) (2015)

- [Monitor studentenhuysvesting](#) (2020)
- [Integraal Portefeuillemanagement Wonen - IPW](#) (2017)
- [Regionale woonagenda](#) (2018)
- [Nota woningbouwproductie](#) (2020)
- [Notitie uitgangspunten huysvesting arbeidsmigranten](#) (2019)
- [Huysvestingsverordening gemeente Ede 2019-2023](#) (2019)
- [Beleidsnotitie betaalbare huur- en koopwoningen](#) (2019)
- [Prestatieafspraken 2021-2025 \(jaarschijf 2021\) Woonstede, Plichtgetrouw, huurdersvereniging](#) (2020)
- [MPG 2021](#) (2020)
- [Doelgroepenverordening sociale koop- en huur en middeldure huur gemeente Ede](#) (2020 en 2021)
- Beleidsregel prijsgrenzen, prijscategorieën, uitgangspunten woningbouwprogrammering Ede 2021 (2021)
- [Regeling Koopgarant gemeente Ede](#) (2020)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Gedifferentieerd aanbod woningen per dorp/gebied/locatie.
Prestaties	• Beleidsmatig inzetten op de vastgestelde programmering voor woningbouwplannen zodat de beleidsmatig gewenste percentages per prijscategorie per dorp/gebied/locatie worden gerealiseerd. • Monitoren in hoeverre de programmering leidt tot de gewenste samenstelling van de woningvoorraad.

Subdoel	Voldoende kwalitatief passende goedkope woningen (zowel huur als koop) voor reguliere en bijzondere doelgroepen.
Prestaties	• Prestatieafspraken maken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties. • (Ontwikkelde) Instrumenten inzetten die ertoe bijdragen dat goedkope woningen (huur en koop) terecht komen bij en beschikbaar blijven voor de doelgroep van beleid (starters en huishoudens met een laag en middeninkomen). • Het aandeel sociale huurwoningen in bezit bij corporaties bedraagt 22% van de woningvoorraad. • (Nieuwe) oplossingen bedenken voor een versnelde opvang van aan de gemeente gekoppelde vergunninghouders.

Subdoel	Betere door- en uitstroom in intramurale zorg.
Prestaties	Goede samenwerking met zorgpartijen.
Het realiseren van voldoende kleine zelfstandige woningen om de lokale uitstroom te faciliteren.

Subdoel	Passende huysvesting voor circa 700 arbeidsmigranten.
Prestaties	• Het stimuleren van marktpartijen om plannen voor voldoende en goede huysvesting van arbeidsmigranten te ontwikkelen. • Het inzetten van een toetsingskader om deze particuliere initiatieven te toetsen en waar mogelijk te faciliteren om plannen mogelijk te maken. • Evalueren of de huidige aanpak tot het gewenste resultaat leidt.

Subdoel	Snellere toename van meer specifieke woonvormen passend bij marktinitiatieven.
Prestaties	• Inzetten op het realiseren van flexwoningen om de acute vraag voor de korte termijn te faciliteren. • Het ontwikkelen van beleid gericht op collectief particulier opdrachtgeverschap.

- Het ontwikkelen van beleid gericht op het realiseren van passende woonvormen - levensloopbestendig en/of met een gemeenschappelijk accent - voor ouderen.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Totaal aantal nieuwe gereedgemaakte woningen (inclusief sloop)	1.157	748	745	n.v.t.	n.v.t.
Aantal gesloopte woningen	26	30	130	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddelde verkoopprijs van woningen	282	303	342	n.v.t.	n.v.t.
Verkoopsnelheid woningen mediaan (in dagen) <i>Bron NVM.</i>	43	35	28	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddelde WOZ-waarde woningen in Ede <i>Depla-indicator. Bedragen x € 1.000.</i>	244	263	284	n.v.t.	261 (2020)
Gemiddelde zoektijd actieve woningzoeker <i>Zoektijd in jaren. Betreft huurwoningen.</i>	3,0	2,6	2,4	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage woningen in gemeente Ede in eigendom van woningcorporaties	20,6	21,4	n.n.b.	22	32 (2019)

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Totaal aantal nieuwe gereedgemaakte woningen (exclusief sloop)	1.183	778	875	600/750	n.v.t.
Percentage gerealiseerde sociale huur- en koopwoningen in de totale woningbouwproductie <i>Percentage op basis van aantal goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen, exclusief zorgwoningen (bron: Nota Woning Bouw Productie).</i>	27	12	19	-	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	24.243 N	33.676 N	14.337 N	10.788 N	10.189 N	8.406 N
Baten	24.869 V	31.369 V	13.936 V	10.565 V	10.202 V	8.278 V
Storting reserve	459 N	2.622 N	1.407 N	1.702 N	1.518 N	943 N
Onttrekking reserve	194 V	1.726 V	395 V	385 V	375 V	365 V

Toelichting

De begrote lasten en baten zijn gebaseerd op de projectplanningen zoals deze bij het MPG 2021 zijn vastgesteld. De belangrijkste oorzaak voor de lagere baten in 2022 ten opzichte van 2021 is dat naar verwachting minder bouwgrond geleverd zal worden. Dit doet zich met name voor op de bijna uitverkocht rakende Kazerneterreinen. De verkoopopbrengsten van alle woongrexen samen zijn circa € 17,2 miljoen lager dan in 2021. De lagere lasten hangen hiermee samen: omdat onze verkopen pieken in 2021, neemt ook onze voorraad flink af.

In 2022 zijn de stortingen en onttrekkingen aan de reserves lager dan in 2021. De belangrijkste oorzaak is dat in 2021 € 1,0 miljoen onttrokken is aan de reserve Starters en doorstromers ten behoeve van de reserve Koopgarant. Dit betrof een incidentele mutatie.

Doel

Een groene, gezonde en aantrekkelijke gemeente om in te wonen, werken en recreëren, ook in de toekomst, met een evenwichtige balans tussen 'people, planet en profit'.

Ketenpartners

Onder andere provincie, Regio De Vallei, omliggende gemeenten, VNG, Omgevingsdienst De Vallei, woningcorporaties, ontwikkelaars, vastgoedbeheerders, ACV, afvalverwerkers (3 of 4), NVRD (Nederlandse Vereniging voor Reinigingsmanagement = brancheorganisatie), Warmtebedrijf Ede, energiecoöperatie ValleiEnergie, netbeheerders, de samenleving (inwoners/bedrijven).

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Regionale Energiestrategie Foodvalley 1.0 \(2021\)](#)
- [Tussentijdse evaluatie routekaart Ede energieneutraal 2050 \(2021\)](#)
- [Startnotitie proactieve laadvisie en plaatsingsbeleid \(2021\)](#)
- [Voorstel inwerkingtreding nul-emissie stadsdistributie \(2021\)](#)
- [Startnotitie en quickscan windmolens in energiecluster A12-A30 \(2021\)](#)
- [De Duurzame Energie Monitor \(2020\)](#)
- [Schets Transitievisie warmte \(2020\)](#)
- [Wind- en zonnwijzer \(2019\)](#)
- [Routekaart Ede Energieneutraal \(2018\)](#)
- Samenwerkingsovereenkomst (met onder andere MPD Groene energie) duurzame warmte (2015)
- [Notitie Afval apart, daar maken we meer van \(2016\)](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	20% van de energie in 2022 is afkomstig uit wind, zon, biomassa, bodem of lucht (Routekaart Ede energieneutraal).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Stimuleren en faciliteren van het opwekken van windenergie in het energiecluster A12-A30 voor ten minste 22 megawattuur (besluit te ontwikkelen locaties en ontwikkelen ontwikkelstrategieën).• Stimuleren en faciliteren van 50 ha aan zonnenvelden (beoordelen aanvragen omgevingsvergunning, betrokken zijn bij participatie met omwonenden).• Stimuleren en faciliteren van zonnepanelen op restgronden en door middel van andere innovatieve kansen voor dubbel ruimtegebruik (ontwikkelen business cases, opzetten projecten in samenwerking met Rijkswaterstaat).• Stimuleren en faciliteren van verdrievoudiging van het aantal zonnepanelen op daken van woningeigenaren, bedrijven en huurders (zonnepanelen op daken van bedrijven sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).• Borgen van de energietransitie in nieuwe gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke projecten grondbedrijf (onder andere via de omgevingsvisie 2040 en programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).• Bijdragen aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES) Foodvalley 1.0.• Uitvoeren van de Transitievisie Warmte voor een aardgasvrij Ede. Wat daarvoor wordt gedaan is: 1. Het faciliteren van bewonersinitiatieven, 2. Het stimuleren van individuele kansen en 3. Inzetten op gebiedsgerichte aanpakken onder regie van de gemeente.• Beoordelen en faciliteren van de activiteiten van Warmtebedrijf Ede (uitbreiding van het warmtenet naar minimaal 30.000 woningequivalenten, onderzoek doen naar

aardwarmte als duurzame warmtebron, maatregelen voor de beperking van de uitstoot, maken van nadere samenwerkingsafspraken c.q. strategische agenda).

Subdoel Prestaties

Afname energieverbruik (in bestaande gebouwen) met gemiddeld 1% per jaar.

- Stimuleren en faciliteren van energiebesparing door woningeigenaren, bedrijven en huurders via woningcoöperaties (voeren van gemeentebrede campagne, ontwikkelen wijkgerichte aanpakken, inzetten diensten van energieloket Ede-Natuurlijk. Energiebesparing op bedrijventerreinen sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).
- Maatregelen om duurzame en slimme mobiliteit te bevorderen (laadinfrastructuur, fietsplan, deelfervoer (sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).
- Stimuleren en faciliteren van nul-emissie zone voor stadsdistributie (sluit aan op programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).

Subdoel Prestaties

Minder restafval uit huishoudens en meer brongescheiden afvalinzameling bij huishoudens.

- Rapportage aan de raad over stand van zaken over huishoudelijk afval en uitvoeren van de daaruit voortkomende maatregelen.
- Uitbreiden aantal locaties ondergrondse papiercontainers bij hoogbouw.
- Verdere intensivering bio-afval inzameling bij hoogbouw.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage hernieuwbare energie landelijke gegevens <i>Op basis van Klimaatmonitor.</i>	8,6	9,3	n.n.b.	n.v.t.	4,2 (2016)
Oordeel inwoners duurzaamheid gemeente Ede <i>Uitgedrukt in rapportcijfer van 1 t/m 10, waarbij 1 = helemaal niet duurzaam, 10 = zeer duurzaam. Wordt tweemaal gemeten.</i>	6,5	-	6,5	n.v.t.	n.v.t.
Percentage woningen met zonnepanelen Nederland <i>Aandeel woningen met zonnepanelen.</i>	9,3	12,3	n.n.b.	n.v.t.	11,2
Aantal elektrische auto's per 10.000 auto's <i>De cijfers bij de bron (klimaatmonitor) zijn aangepast. Aantallen 2018, 2019 en 2020 hierop aangepast.</i>	117	162	250	n.v.t.	315
Oordeel inwoners eigen duurzame leefstijl <i>Uitgedrukt in rapportcijfer van 1 t/m 10, waarbij 1 = helemaal niet duurzaam, 10 = zeer duurzaam. Wordt tweemaal gemeten.</i>	6,6	-	6,8	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage brongescheiden huishoudelijk afval <i>(totaal huishoudelijk afval - huishoudelijk restafval) / totaal huishoudelijk afval.</i>	76,5	77	77	75	62 (2019)
Aantal kg huishoudelijk restafval per jaar <i>De streefwaarde is gebaseerd op het landelijke programma VANG (Van Afval Naar Grondstof).</i>	107	107	112	100	171 (2019)
Energiegebruik gebouwde omgeving (in Terajoule)	4.380	4.365	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.
Gerealiseerde bijdrage aan CO2 reductie als gevolg van afvalbeheer <i>Aantal tonnen. De streefwaarde is gebaseerd op een verdere afname van restafval van 107 naar 100 kg.</i>	33.310	34.466	38.474	33.000	n.v.t.
Percentage woningen met zonnepanelen in Ede	11,1	13,7	17,4	n.v.t.	11,0 (2019)

Aandeel woningen met zonnepanelen. De streefwaarde is niet van toepassing omdat een doel is gesteld in aantal zonnepanelen op woningen. Het doel voor 2022 is 100.000 zonnepanelen erbij ten opzichte van 2018. Zie de duurzame energie monitor Ede.

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Mobiliteit - percentage groene auto's wagenpark gemeente Ede <i>Aandeel auto's dat op biogas rijdt of elektrisch is, in het bezit van de gemeente Ede. Het aandeel groene auto's in percentages is afgenomen in 2020 ten opzichte van 2019 wegens een besparing in de poelauto's die overwegend groen zijn. Het vertrekpunt blijft om zo duurzaam mogelijk auto's in te kopen voor het wagenpark (zie toelichting programma economie, arbeidsmarkt en mobiliteit).</i>	28,0	48,7	39,5	50	n.v.t.

Vervallen indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage hernieuwbare energie eigen gegevens <i>Gegevens niet voldoende reproduceerbaar.</i>	9,0	n.n.b.	n.n.b.		n.v.t.
Hernieuwbare elektriciteit (in %) <i>Indicator is niet meer opgenomen in Ede in Cijfers en in Duurzame energiemonitor.</i>	9,0	9,25	n.n.b.	20	8,3 (2018)

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	16.686 N	13.903 N	15.257 N	15.041 N	14.346 N	14.346 N
Baten	12.404 V	12.460 V	12.753 V	13.548 V	13.743 V	13.843 V
Storting reserve	959 N	903 N	903 N	903 N	903 N	903 N
Onttrekking reserve	4.366 V	385 V	905 V	205 V	0 N	0 N

Toelichting

De kosten van de afvalstoffenverwijdering stijgen met € 0,3 miljoen. Daartegenover staat een extra opbrengst van de afvalstoffenheffing door uitbreiding van areaal met € 0,1 miljoen. Het verschil van € 0,2 miljoen wordt extra onttrokken uit de voorziening Afval.

Bij de Perspectiefnota 2022-2025 is € 0,3 miljoen aan extra middelen toegekend voor 2022 en 2023 voor energie-transitie. Dit leidt tot hogere lasten in 2022 en 2023.

In 2022 staat de realisatie van de verkabeling van de hoogspanningsmasten gepland. Ten opzichte van 2021 levert dit een stijging van lasten op van circa € 0,9 miljoen. Doordat deze kosten worden betaald uit de reserve investeringsfonds impuls Ede leidt dit tot een stijging van de onttrekking van de reserve van eenzelfde bedrag.

Verder hadden we in 2021 eenmalig middelen beschikbaar voor klimaatdoeleinden ter hoogte van circa € 0,25 miljoen. Dit levert een daling van de lasten op in 2022. Deze middelen liepen via de reserve overlopende verplichtingen, vandaar dat de onttrekkingen uit de reserves in 2022 ook afnemen met eenzelfde bedrag.

Tot slot is er een stijging van lasten in 2022 door indexatie van circa € 0,1 miljoen.

Doel

Het faciliteren van planvorming zodat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn of worden gemaakt rekening houdend met de transitieopgaven, de veranderende samenleving en veranderende wet- en regelgeving.

Ketenpartners

Onder andere Ministeries (LNV, I&W), Provincie Gelderland, gemeenten (Foodvalley, Veluwe en andere omliggende gemeenten), Omgevingsdienst De Vallei, brancheorganisaties (KHN en Recron), terreinbeherende organisaties (Gelders Landschap en Kastelen, Stichting Mooi Binnenveld), Agrarische natuurvereniging, Stichting Landschapsbeheer Gelderland, IVN, LTO-Noord/Gelderse Vallei, vrijwilligersstichtingen/platforms, Veluwe Board, Ede Marketing, Visit Veluwe, toeristische ondernemers.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Structuurvisie buitengebied](#) (2011)
- [Uitvoeringsprogramma Buitengebied](#) (2016)
- [VOR, Visie Openbare Ruimte](#) (2016)
- [Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij](#) (2016)
- [Programma buitengebied](#) (2016)
- [Nota Vertrouwen en verantwoordelijkheid, Beleid op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving](#) (2016)
- [Nota Grondbeleid 2016](#)
- [Visie op Recreatie en Toerisme gemeente Ede](#) (2017)
- [Bestuursakkoord Vitale Vakantieparken](#) (2017)
- [Veluwe Agenda](#) (2017)
- [Stadsvisie Ede 2030](#) (2017)
- [Samenwerkingsovereenkomst regionale toeristische marketing Veluwe](#) (2017)
- [Manifest van Salentein](#) (2017) -> landbouwnetwerk regio Foodvalley (2020)
- [Menukaart Regio FoodValley](#) (2018)
- [Samenwerkingsovereenkomst Veluwe Agenda \(gebiedsopgave Veluwe\)](#) (2018)
- [Startnotitie Implementatie Omgevingswet](#) (2018)
- [MPG 2021](#) (2020)
- [Handreiking omgevingskwaliteit](#) (2019)
- [Beleidsuitwerking functiewisselingswoningen Ede](#) (2018)
- [Regiodeal Foodvalley 2019](#) (2019)
- [Ruimtelijk ontwikkelingskader recreatieparken](#) (2019)
- [Inspiratieboekje vakantieparken](#) (2019)
- [Programmaplan regio Vitale Vakantieparken 2019-2022](#)
- [Levend landschap Ede 2019-2021](#) (2019)
- [Landbouwvisie](#) (2019)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Biomorfologische kaart](#) (2020)
- [Puntensysteem natuurinclusief bouwen](#) (2020)
- [Schone Lucht Akkoord](#) (2020)
- [Programmaplan Klimaatadaptatie](#) (2020)
- [Leidende principes Omgevingsvisie Ede 2040](#) (2021)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Zorgen dat we in Ede klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Omzetten van vastgestelde Omgevingsvisie Ede naar digitale raadpleging in DSO.• Uitvoeren transitie Omgevingsplan van rechtsweg naar Omgevingsplan Ede.• Helemaal klaar zijn om het DSO te kunnen werken. Dit behelst software, de technische aansluiting en opleiden van medewerkers.• Het Omgevingswet-proof maken van processen voor Omgevingsvergunningen in Ede.• Informeren van externe stakeholders over de aankomende veranderingen.

Subdoel	Het ruimtelijk beleid en de uitvoering daarvan sluiten aan bij de actualiteit en zijn toegerust op verwachte ontwikkelingen en wensen in de samenleving.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Implementatie en doorontwikkeling omgevingsvisie in de planvorming.• Het voorbereiden van een omgevingsplan• Actualiseren van het welstandsbeleid.• Het faciliteren van ontwikkelingen door heldere en vindbare kaders.• Het actief ophalen van ontwikkelingen en wensen vanuit de samenleving.• Pro-actief begeleiden van binnenstedelijke transformatie locaties

Subdoel	Een gezondere leefomgeving in samenhang met ruimtelijk beleid.
Prestaties	Het thema gezonde leefomgeving een plek geven in ruimtelijk beleid en de uitvoering. Regionaal uitvoering geven aan Schone Lucht Akkoord en pilotprojecten (landbouw). Start realisatie van het ondergronds brengen van de 50 kV hoogspanningslijn boven Ede. Bijdragen aan uitvoering projecten onder Regiodeal Foodvalley.

Subdoel	Een robuuste versterking van de Edese natuur.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Verder integreren van onze activiteiten op het gebied van natuur, biodiversiteit, groen landschap en klimaatadaptatie in 1 opgave met 1 jaarplan.• Opstellen van een investeringsagenda Robuuste Natuurversterking en start werving van fondsen hiervoor.• Uitvoeren van gebiedsprocessen rondom natuur, zoals in De Ginkel, Renkums Beekdal en Otterlo.

Subdoel	Een Klimaatrobuust Ede
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Aansluiten en borgen van klimaatadaptatie in lopende beleidsontwikkelingen.• Aanjagen en faciliteren van klimaatadaptieve maatregelen bij fysieke maatregelen in de leefomgeving.• Vanuit Steenbreek Ede versterken bewustwording en aanjagen tot klimaatrobuust handelen van inwoners, ondernemers en organisaties.

Subdoel	Transitie naar natuurinclusieve en circulaire landbouw met een duurzaam toekomstperspectief voor de agrariërs
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Het bevorderen van natuurinclusief en circulair ondernemen.• Het stimuleren van verduurzaming van de voedselproductie en gezondere voedselomgeving middels het uitvoeringsprogramma landbouw en voedsel.• Het actief deelnemen aan de regionale samenwerking op landbouw.• Actief bijdragen aan gebiedsprocessen zoals in Binnenveld en De Valk.

Subdoel	Permanente groei van initiatieven vanuit en met de maatschappij voor landschapsversterking en versterking van de biodiversiteit.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Extra impuls geven aan realisatie groen-blauwe raamwerk met ketenpartners/bewoners. • Uitvoering geven aan project Levend Landschap, begeleiden vrijwilligersgroepen en organiseren cursusprogramma Levend Landschap voor bewoners. • Organiseren bijeenkomsten voor bewoners en ambtenaren gericht op kennisdeling en inspiratie om het ontwikkelde Landschap op de kaart toe te passen.

Subdoel	Een veelzijdig, aantrekkelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod in dag- en verblijfsrecreatie dat aansluit bij de wensen van recreanten en toeristen en dat bijdraagt aan een toename van bestedingen en werkgelegenheid in de sector.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Beheer en doorontwikkeling van het Edese recreatieve aanbod, zowel fysiek als online (actueel en regionaal en lokaal vindbaar). • Optimaliseren recreatieve routes (MTB, fiets, wandel en ruiter) in samenwerking met buurgemeenten, vrijwilligers en ondernemers. • Uitvoering aanpak Vitale vakantieparken lokaal en regionaal in combinatie met project aanpak permanente bewoning. • Uitvoeren Masterplan ontvangstlocaties met cofinanciering vanuit de Regiodeal Veluwe.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal landbouwbedrijven gevestigd in gemeente Ede	690	681	661	n.v.t.	
Aantal personen werkzaam in buitengebied <i>Het buitengebied bestaat uit alles wat niet onder de bebouwde kom valt, waarbij de bebouwde kom bestaat uit bebouwing, Sportveld en bedrijventerrein.</i>	9.300	9.890	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.
Functiewisselingen buitengebied <i>Aantal plannen in buitengebied waarbij woningen zijn gerealiseerd middels inzet van sloop van agrarische bebouwing.</i>	5	6		n.v.t.	
Sloopmeters per jaar <i>Aantal m² gesloopte aanwezige agrarische bedrijfsbebouwing.</i>	5.141	16.979	n.n.b.	n.v.t.	

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Waardering landschap buitengebied door inwoners <i>Percentage inwoners dat landschap aantrekkelijk vindt. Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	93	-	93	93	n.v.t.
Ratingpositie van de MTB route Ede in Nederland <i>De MTBroutes TOP10 wordt samengesteld door de laatste 20 (actieve) ingezonden routebeoordelingen. Een maal per week wordt de top 10 vernieuwd. Er zijn meerdere mtb-routes in Ede: de hoogst scorende wordt hier ingevuld. In het najaar zijn twee nieuwe routes in Otterlo en Lunteren geopend. Otterlo staat al langere tijd in de top 10 van NL. Alle Edese mtb-routes staan in de top 10 van Gelderland.</i>	4	2	6	1-10	n.v.t.
Tevredenheid over wandelpaden	-	-	7,7	7	n.v.t.
Tevredenheid over ruiterpaden	-	-	7,4	7	n.v.t.
Tevredenheid over fietspaden	-	-	7,8	7	n.v.t.
Tevredenheid over MTB paden	-	-	8,3	8	n.v.t.
Subsidieaanvragen voor groene schoolpleinen (1)	-	8	6	8	

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aanleg natuur- en landschapontwikkeling <i>Aantal hectare gerealiseerde nieuwe landschapselementen.</i>	6	5	5	3	n.v.t.
Aantal klompenpaden	11	11	11	12	

Vervallen indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal toeristische overnachtingen waarvoor toeristenbelasting wordt betaald	n	n	n		

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	22.267 N	22.667 N	50.064 N	27.402 N	15.288 N	17.226 N
Baten	11.062 V	14.269 V	38.437 V	12.403 V	8.189 V	9.156 V
Storting reserve	11.428 N	10.456 N	34.651 N	8.424 N	3.629 N	4.763 N
Onttrekking reserve	15.927 V	12.019 V	37.953 V	15.926 V	4.955 V	6.900 V

Toelichting

Binnen deze productgroep nemen de lasten in 2022 ten opzichte van 2021 toe met circa € 27,4 miljoen. Het overgrote deel van dit verschil, namelijk € 27 miljoen, is te verklaren vanuit wijzigingen binnen het project Veluwe poort. Zowel de projecten Parklaan als Spoorzone gaan in 2022 vol in uitvoering. Voor de Parklaan is de uitvoering van zowel het noordelijk als het zuidelijke tracé gegund en zal uitvoering starten eind 2021 en doorlopen tot eerste helft van 2023. Voor de Spoorzone is het eerste "Spoorse" contract gegund en zal de uitvoering doorlopen tot en met 2024. Omdat de projecten grotendeels worden gedekt vanuit incidentele subsidies en beschikbare middelen in de reserves Spoorzone en Parklaan zijn in de baten (€ 24 miljoen), stortingen (€ 24,1 miljoen) en onttrekkingen reserves (€ 26,6 miljoen) eveneens grote verschillen waarneembaar.

Om de ambities ten aanzien van het WFC, zoals geformuleerd in Bestuursakkoord, te kunnen realiseren, is ook na het beëindigen van het Investeringsfonds Impuls Ede in 2022 en 2023 nog incidenteel budget beschikbaar voor het WFC. Met deze middelen wordt in 2022 de realisatie van de Experience door de Stichting WFC Experience ondersteund en wordt ingezet op communicatie, placemaking en acquisitie van bedrijven voor het WFC-gebied. De verhoging van de lasten ad € 0,6 miljoen ten opzichte van 2021 betreft het verwerken van de fasering van de besteding. Tegenover deze lastenverhoging staat een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserves.

Naast deze verschillen als gevolg van de actualisatie budgetten van de Veluwe poort en WFC zijn de lasten in 2022 gewijzigd door een aantal incidentele mutaties. De grootste hiervan zijn de extra middelen in 2022 voor versnellingsopgave woningbouw van € 0,66 miljoen. Daarnaast zijn de middelen voor onder andere de implementatie omgevingswet (€ 0,37 miljoen) en programma buitengebied (€ 0,45 miljoen) in 2022 lager dan in 2021.

Doordat er aan het einde van 2021 een einde komt aan de inzet van de reserve investeringsfonds Impuls Ede, zien we een afname van de onttrekking uit de reserve ter hoogte van ruim € 1 miljoen ten opzichte van 2022.

Tot slot zien we aan de opbrengstenkant een stijging als gevolg van inflatiecorrectie op de leges bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen van ruim € 0,1 miljoen.

Doel programma

Een veilige samenleving in Ede.

Ontwikkelingen programma

Het jaar 2020 was als gevolg van de wereldwijde coronapandemie een uitzonderlijk jaar waarin, mede als gevolg van de strenge maatregelen, een trendbreuk zichtbaar was in het veiligheidsbeeld ten opzichte van voorgaande jaren. Traditionele vormen van criminaliteit en verkeersincidenten namen af en meldingen over sociale overlast, kwetsbare personen met verward gedrag en digitale criminaliteit namen toe. De tegenstellingen in de maatschappij zijn versterkt en het vertrouwen in de overheid is onder druk komen te staan. De sociale media heeft een grote rol bij de beïnvloeding en mobilisering van mensen. Dit kwam tot uiting in een toegenomen online en offline activisme en extremisme.

Ook in 2021 is de impact van Corona nog duidelijk merkbaar. Tegelijkertijd lijkt het veiligheidsbeeld op basis van de eerste maanden weer langzaam terug te komen op het niveau van 2019. De onderliggende maatschappelijke spanning blijft daarentegen een aanwezige en onzekere factor om rekening mee te houden. De belangrijkste thema's voor 2022, zijn:

- De georganiseerde criminaliteit -drugs, mensenhandel, witwassen, milieu en zorgfraude- lijkt weinig hinder ondervonden te hebben van de pandemie. Door een aantal schokkende liquidaties van gezagsdragers op nationaal niveau en de toenemende zorg om aard en omvang van de drugscriminaliteit, is de doorlopende aanpak van ondermijning een steeds groter thema voor de landelijke en lokale politiek. Het Rijk heeft aangekondigd extra middelen uit te trekken voor de aanpak. Ook in de komende jaren blijft ondermijning hoog op de agenda staan.
- Het aantal meldingen over sociale overlast, waaronder personen met verward gedrag en risicojeugd toont na een sterke stijging in 2020 een lichte daling, maar blijft onder invloed van de toegenomen persoonlijke en maatschappelijke spanningen een blijvend punt van aandacht.
- Het aantal verkeersongevallen met letsel is gestegen. Met betrokken partijen wordt geanalyseerd waar dit door komt en of aanvullende maatregelen op de bestaande aanpak mogelijk zijn.
- De digitalisering is tijdens de pandemie in een stroomversnelling gekomen. De verschuiving van criminaliteit van het publieke naar het digitale domein kreeg daarmee ook een impuls. Ook jeugdige daders komen vaker in beeld met gedigitaliseerde criminaliteit. Dit vraagt om een andere aanpak. Rijksoverheid en gemeenten onderzoeken samen met wetenschappelijke instellingen welk juridisch instrumentarium passend is voor de aanpak hiervan en welke taak en verantwoordelijkheid daarin voor gemeenten is weggelegd.

- Door de sterke profilering op het gebied van food en leisure is er steeds meer belangstelling van externe organisatoren om aantrekkelijke evenementen in Ede te organiseren die onder meer bijdragen aan een levendig centrum. Na een volledige stop in 2020 hebben in 2021 weer enkele aansprekende evenementen plaats gevonden. Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom Corona, verwachten we in 2022 naast een inhaaleffect, een toename in de grotere evenementen. Verkend wordt hoe het integrale evenementenbeleid, waaronder de vergunningverlening, verder geoptimaliseerd kan worden om deze evenementen goed en veilig te laten verlopen.

Op de langere termijn moet blijken hoe groot de impact van de coronapandemie op de sociaal economische positie en de mentale kwetsbaarheid van de Edese inwoners is geweest. Specifieke groepen ondernemers zijn ondanks de aantrekkende economie hard geraakt. Als de overheidssteun stopt kunnen zij kwetsbaar zijn voor criminele weldoeners of dubieuze investeringen. Vanwege de veelvuldige coronagerelateerde inzet van politie, handhaving en veiligheid was er minder capaciteit beschikbaar voor andere veiligheidsthema's. Binnen de afdeling Toezicht is in bredere context een doorontwikkelingstraject opgestart. Hierin komt het capaciteitsvraagstuk, mede in relatie tot het Integraal Veiligheidsplan, nadrukkelijk aan de orde. De uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2023 is op onderdelen getemporeerd. De elementaire veiligheidszorg in Ede is niet in het geding gekomen.

De veiligheidsportefeuille is sterk in beweging. De gemeente heeft een steeds grotere (regie) rol in de aanpak van complexe maatschappelijke veiligheidsvraagstukken. Waar de OOV-portefeuille voorheen bestond uit klassieke handhaving van de openbare orde en crisisbeheersing, zijn zorg, leefbaarheid, veiligheid en de bestuurlijke aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit, inmiddels zwaarwegende onderdelen. Deze taken vragen een andere, innovatieve aanpak. Ook het bestuurlijk instrumentarium is omvangrijk en wordt steeds verder uitgebreid. De (juridische) waarborgen die hierbij in acht genomen moeten worden, stellen hogere kwantitatieve en kwalitatieve eisen aan de organisatie. De capaciteit op de afdeling is onvoldoende meegegroeid met deze ontwikkelingen. Er wordt een kwalitatieve en kwantitatieve benchmark uitgevoerd, waarin wordt onderzocht wat ervoor nodig is om de afdeling veiligheid voor nu en de komende jaren goed toe te rusten voor deze uitdagende maatschappelijke opgave. Vooruitlopend op de resultaten van de benchmark en de totstandkoming van het integraal veiligheidsplan wordt voor de korte termijn gekeken naar tijdelijke oplossingen voor een adequate aanpak van de huidige veiligheidsvraagstukken. In 2022 worden de nieuwe beleidsuitgangspunten geformuleerd ten behoeve van het nieuwe integrale veiligheidsplan 2023-2026. Dan wordt ook in kaart gebracht wat dit voor de formatie van de afdeling betekent. De resultaten van de benchmark worden hierbij betrokken.

Het integraal Veiligheidsplan 2019-2023 loopt eind 2022 af. In het komende jaar wordt in samenspraak met het College, de gemeenteraad en maatschappelijke partners, zoals Politie en Openbaar Ministerie gewerkt aan een nieuw Integraal Veiligheidsplan voor de komende vier jaar.

Lokale brandweezorg Ede

De brandweerkazerne Otterlo is verouderd en voldoet niet meer aan de ARBO-normering. In 2022 wordt in afstemming met de VGGM in beeld gebracht wat dit ruimtelijk, financieel en operationeel betekent.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Veiligheid en Toezicht	13.230 N	12.934 N	12.914 N	12.652 N	12.591 N	12.560 N
Lasten programma	13.230 N	12.934 N	12.914 N	12.652 N	12.591 N	12.560 N
Veiligheid en Toezicht	2.271 V	1.029 V	807 V	389 V	389 V	389 V
Baten programma	2.271 V	1.029 V	807 V	389 V	389 V	389 V
Saldo van baten en lasten	10.959 N	11.905 N	12.107 N	12.262 N	12.201 N	12.171 N
Storting reserve	0 N	11 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	0 N	291 V	184 V	146 V	70 V	22 V
Resultaat	10.959 N	11.626 N	11.922 N	12.117 N	12.132 N	12.149 N

Productgroep VEILIGHEID EN TOEZICHT

Doel

Veiligheid heeft 1 productgroep. Het doel van deze productgroep is gelijk aan het programmadoel: Een veilige samenleving in Ede. In het Integraal Veiligheidsplan zijn 9 thema's opgenomen die alle bijdragen aan dit doel.

Ketenpartners

Onder andere Politie; Openbaar Ministerie; Brandweer Ede; VGGM; Veiligheidshuis; woningcorporatie Woonstede; Malkander; ProPersona; RIEC; Veilig thuis; Veiligheidsnetwerk Oost Nederland en diverse maatschappelijke organisaties.

Relevante nota's en lokale regelgeving

- [Integraal VeiligheidsPlan 2019-2022](#) (2019)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 De Dorpen](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Veldhuizen-Kernhem](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Ede Centraal](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Ede Zuid en Bennekom](#)
- [Regionale Veiligheidsstrategie 2019-2022](#) (2019)
- [Nalevingsbeleid Drink- en horecawet](#) (2017)
- [BIBOB-beleid \(Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur\)](#) (2016)
- [Integraal hennepconvenant Oost-Nederland](#) (2019)
- [Algemene Plaatselijke Verordening Ede](#) (APV) (2019)
- [Plan van aanpak Ondernijning](#) (2019)
- [Verkeersveiligheidsnota Ede](#) (2017)
- [Beleidsplan Jeugd en Onderwijs](#) (2019)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Over alle subdoelen is informatie te vinden in het [Integrale Veiligheidsplan 2019](#)

Subdoel

Veiliger kijken.

Prestaties

- Alle multiproblemegezinnen van een sluitende aanpak voorzien.
- Inzet keurmerk veilig buitengebied.
- Aanpassing vuurwerkbeleid afronden.
- Voorbereiding jaarwisseling 2021/2022.

Subdoel Prestaties Minder ondermijnende criminaliteit.

- Bewustwordingsacties uitvoeren.
- Bibob-onderzoeken uitvoeren.
- Opleggen van bestuurlijke maatregelen, zoals het sluiten van drugspannen.
- Aanpak mensenhandel door invoering en uitvoering van het beleid.
- Aanvang implementatie resultaten weerbaarheidsscan en onderzoek mensenhandel.

Subdoel Prestaties Minder jeugdcriminaliteit.

- Inzet methode groepsaanpak.
- Inzet persoons- en huishoudengerichte aanpak.
- Nazorg na detentie.
- Pilots 'omgevingsadvies' en 'rising stars'.
- Weerbaarheid digitale criminaliteit en ondermijning dmv Pilot hackshield.

Subdoel Prestaties Minder High impact crimes.

- Best practices toepassen in samenwerking met regionale partners, zoals andere gemeenten, OM en politie.
- Toepassen mogelijkheden APV, zoals dwangsombeschikking bij aantreffen inbrekerswerktuigen.

Subdoel Prestaties Minder radicalisering en depolarisatie.

- Bijeenkomsten ter voorkoming radicalisering, deelnemen aan het duurzaam netwerk.
- Presentaties voor professionals.
- Regionaal en lokaal casusoverleg.
- Deelname aan diverse kennisnetwerken.
- Deelnemen aan landelijke taskforce.
- Verkenning instrumentarium sociale media.

Subdoel Prestatie Minder overlast personen met verward gedrag.

- Toepassen van de mogelijkheden uit de APV, de Wet Aanpak Woonoverlast en overige bestuurlijke maatregelen.
- Persoons- en huishoudengerichte aanpak personen verward gedrag.

Subdoel Prestaties Veiliger uitgaan.

- Voortzetting project KVVU (kwaliteitsmeter veilig uitgaan).
- Vereenvoudigen van evenementenvergunningproces.
- Toepassen nalevingsbeleid (drank- en horecawet en APV).
- Drankketenbeleid uitvoeren.

Subdoel Prestatie Voldoende rampen- en crisisbeheersing.

- Het op orde houden van een adequate crisisorganisatie.

Subdoel Prestaties Grotere verkeersveiligheid.

- Invloed uitoefenen op het aantal controles dat de politie uitvoert op het gebruik van alcohol, mobiele telefoons en snelheidsovertredingen.
- Bekendmaken resultaten aanhoudingen en gevolgen voor individu.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal aangetroffen hennepkwekerijen/drugspanden	10	8	11	n.v.t.	n.v.t.
Rijden onder invloed <i>Aantal.</i>	158	213	212	n.v.t.	n.v.t.
Percentage van de spoedeisende A1 ritten ambulance die binnen de normtijd van 15 minuten ter plaatse is <i>Het percentage geldt voor de hele VGGM-regio.</i>	92,5	92,5	92,2	n.v.t.	n.v.t.
Percentage ritten waarin de brandweer in spoedeisende gevallen voldoet aan de wettelijke aanrijtijden <i>De percentages betreffen het gemiddelde van alle 8 brandweerposten binnen de gemeente Ede. Deze percentages laten jaarlijks een fluctuatie zien per post. De afname van de percentages is toe te schrijven aan de posten in het buitengebied waar relatief meer uitrukken zijn geweest aan de randen van het verzorgingsgebied en ook niet alle uitrukken door de betreffende eenheid juist gelogd zijn. Zijn er relatief meer incidenten binnen het gemiddelde van het verzorgingsgebied dan stijgen deze percentages. De percentages voor Ede Stad laten geen afname zien over 2018 tot en met 2020. Wel is al duidelijk dat met de komst van de 24-uursdienst in post Ede Centrum de percentages vanaf 1-1-2021 voor Ede Stad aanzienlijk zijn verbeterd.</i>	74	69	60	n.v.t.	
Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage inwoners dat zich veilig voelt in de eigen buurt <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	82	-	82	n.v.t.
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde <i>Depla-indicator. Aantal voorvallen per 1.000 inwoners.</i>	4,7	7,3	5,7	5,0	7,8 (2020)
Percentage inwoners dat vaak overlast ervaart van omwonenden <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	5,0	-	4,5	8 (2019)
Percentage inwoners dat overlast ervaart van groepen jongeren <i>Wordt tweejaarlijks gemeten.</i>	-	7,2	-	6,0	n.v.t.
Aantal verdachten misdrijven tot 25 jaar	306	371	304	300	n.v.t.
Aantal (geregistreerde) gewelds- en seksuele misdrijven <i>Aantal per 1.000 inwoners. Depla-indicator. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).</i>	3,7	3,8	3,4	n.v.t.	5,2 (2020)
Aantal meldingen overlast jeugd	415	475	717	450	35.269 (2020)
Aantal meldingen bij de politie van overlast door verward/overspannen persoon	657	628	762	600	33.547 (2020)
Aantal (geregistreerde) diefstallen uit woningen <i>Depla-indicator. Aantal per 1.000 inwoners.</i>	3,8	2,4	2,3	2,0	2,5 (2019)
Aantal (geregistreerde) fietsdiefstallen	725	476	508	450	24.099 (2020)
Aantal aangiften geweld uitgaansgebied <i>In 2020 was sprake van verplichte sluitingen door Corona. Het geweld in uitgaansgebied is daardoor verminderd. Vanwege de inzet van het Keurmerk Veilig Uitgaan wordt verwacht dat het uitgaansgeweld vermindert ten opzichte van 2018 en 2019.</i>	74	69	30	50	n.v.t.
Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef- waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal vuurwerkvrije zones <i>In 2020 was een algeheel vuurwerkverbod van kracht.</i>	10	11	0	11	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	13.230 N	12.934 N	12.914 N	12.652 N	12.591 N	12.560 N
Baten	2.271 V	1.029 V	807 V	389 V	389 V	389 V
Storting reserve	0 N	11 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	0 N	291 V	184 V	146 V	70 V	22 V

Toelichting

De kosten van de regionale samenwerking brandweer (VGGM) nemen formeel toe met € 289.000 in 2022. Dit is een gevolg van de loon- en prijsontwikkeling alsmede de effecten van de herziening verdeelsleutel (dit is het gelijktrekken van de inwonersbijdrage deelnemende gemeenten) en de invoering van de 24/7 uurs dienst (€ 256.000). In deze begroting is € 175.000 van de € 289.000 terug te vinden. Dit komt omdat in de begroting 2021-2024 voor de 24 uursdienst € 400.000 was opgenomen. Dit valt € 144.000 lager uit. De formele kosten van € 289.000 zijn met € 144.000 gecompenseerd tot € 145.000. Daar is € 30.000 aan kosten bijgekomen voor diverse aanpassingen.

De verwachte kosten voor het opruimen van explosieven zijn gedaald met € 185.000. Dekking voor het opruimen wordt deels gevonden in de ontvangen subsidies vanuit het Rijk. In verband met de oprichting van het Kenniscentrum Conventionele Explosieven in 2021 zijn vergoedingen vanuit het Rijk gedaald naar 68% (voorheen 70%). Dit betekent een verlaging van de te ontvangen subsidie van € 142.000.

De tijdelijk ter beschikking gestelde middelen voor, onder andere de aanpak van ROMA/Sinti, en WVGZ dalen vanaf 2022 met € 200.000. Dit betekent dat er minder geld beschikbaar is voor de uitvoering. De beschikbare middelen voor de uitstapregeling prostituees worden overgeheveld naar programma 2.

Doel programma

Een leefomgeving die nu en in de toekomst schoon, heel en veilig is op een vastgesteld kwaliteitsniveau waar bewoners zich prettig in en verantwoordelijk voor voelen en een actieve rol hebben.

Ontwikkelingen programma

Vertraging uitvoering van werken door corona

In toenemende mate lopen werkzaamheden vertraging op door een tekort aan grondstoffen en/of een vertraagde levering daarvan. De oorzaak ligt grotendeels bij de coronapandemie. Gevolg is dat geplande werken en werkzaamheden (veel) later uitgevoerd worden.

Werken aan vitale wijken

Gemeenten, provincies en het Rijk bezinnen zich meer en meer op een actievere inzet op de leefbaarheid en veiligheid van kwetsbare wijken. Ook in Ede wordt dit steeds actueler. Bij steeds meer opgaven is het niveau van de wijk uitgangspunt voor uitvoering en ligt de uitdaging bij het koppelen van sociale, fysieke en veiligheidsopgaven (integraal en gebiedsgericht werken) in combinatie met het versterken van de betrokkenheid en zelfredzaamheid van bewoners. Met het beleidsprogramma Leefbaarheid 2020 - 2024: 'Verbonden met je buurt' wil provincie Gelderland de sociale verbondenheid in de dorpen, wijken en buurten van Gelderland versterken. De inhoudelijke en financiële kansen die dit provinciale programma biedt worden in overleg met de provincie onderzocht/geïnterpreteerd, waarbij de insteek is te komen tot een wijken-/dorpendeal en kennisontwikkeling en -uitwisseling.

De invloed van klimaatverandering op het beheer van de openbare ruimte

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en veiligheid. Het is van groot belang dat Nederland zich aanpast aan deze veranderingen. Door de klimaatverandering is een omslag in het denken nodig: klimaatbestendig en waterrobuust inrichten moet een vanzelfsprekend onderdeel van ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden. Naast overlast van water heeft de gemeente ook last van droogte met gevolgen voor beheer en onderhoud zoals van zandwegen (80 km), voetpaden (boomwortelopdruk), bomen in het stedelijk gebied, bossen en groenvakken. Daarnaast is een belangrijke ontwikkeling dat steeds meer invasieve soorten zorgen voor overlast en schade aan kapitaalgoederen. Na de Japanse duizendknoop en de eikenprocessierups is het belangrijk vooruit te kijken naar wat er op ons afkomt, zodat we sneller kunnen schakelen als we te maken krijgen met nieuwe invasieve soorten.

Biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit wordt steeds belangrijker in onze samenleving, maar staat sterk onder druk. In de maatschappij is het besef doorgedrongen dat gevolgen van achteruitgang van biodiversiteit enorme impact heeft op de leefomgeving die we nu kennen. Als gemeente gaan we actief aan de slag om biodiversiteit te behouden en te versterken. Onze inzet richt zich voornamelijk op de basis van biodiversiteit: de bodem, het water, de vegetatie en insecten. Daarbij gaan we meer samenwerken met bewoners en ketenpartners om de achteruitgang van biodiversiteit terug te dringen. In onze buitengebieden richten we ons op herstel van ecosystemen en duurzaam beheer voor de toekomst. Ook binnen het stedelijk gebied blijven we inzetten op het versterken van ecologisch groen en het betrekken van kinderen bij dit onderwerp. We koppelen de inzet voor biodiversiteit zoveel mogelijk aan bestaand beleid en programma's, zowel intern als extern. Natuur gaat een leidend principe in de Omgevingsvisie vormen en door de inzet voor biodiversiteit gaan we daar zichtbaar naar handelen. Zie ook Robuuste natuurversterking in programma 5.

Druk op de ondergrond

In het bestuursakkoord zijn ambities vastgelegd over de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Deze ambities leiden onder andere tot de aanleg van het warmtenet, hemelwaterbuffering en gescheiden rioolstelsels. Daarnaast leidt ook een verdere digitalisering (glasvezel) tot een toename van de aanleg van kabels en leidingen. Ook het ondergronds brengen van de hoogspanningsleidingen heeft een groot ruimtebeslag. Dit leidt tot een intensivering van het gebruik van de openbare ruimte zowel boven- als ondergronds. De hoeveelheid ruimte is erg schaars geworden en blijft afnemen.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kwaliteit leefomgeving	32.436 N	34.861 N	34.450 N	33.758 N	33.637 N	33.871 N
Lasten programma	32.436 N	34.861 N	34.450 N	33.758 N	33.637 N	33.871 N
Kwaliteit leefomgeving	14.799 V	15.292 V	14.903 V	14.877 V	15.132 V	15.437 V
Baten programma	14.799 V	15.292 V	14.903 V	14.877 V	15.132 V	15.437 V
Saldo van baten en lasten	17.637 N	19.569 N	19.547 N	18.881 N	18.505 N	18.434 N
Storting reserve	2.589 N	2.484 N	2.284 N	2.086 N	2.112 N	2.377 N
Onttrekking reserve	1.378 V	3.151 V	1.548 V	931 V	497 V	491 V
Resultaat	18.848 N	18.902 N	20.283 N	20.036 N	20.121 N	20.320 N

Productgroep KWALITEIT LEEFOMGEVING

Doel

Kwaliteit leefomgeving heeft één productgroep. Het doel van deze productgroep is gelijk aan het programmadoel: Een leefomgeving die nu en in de toekomst schoon, heel en veilig is op een vastgesteld kwaliteitsniveau waar bewoners zich prettig in en verantwoordelijk voor voelen en een actieve rol hebben.

Ketenpartners

De individuele burger; Rijkswaterstaat; Provincie Gelderland; Waterschap Vallei en Veluwe; omliggende gemeenten; terreinbeherende organisaties (zoals het Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer en Het Luntersche Buurtbosch); VNG; WUR; Stadswerk; Omgevingsdienst De Vallei; ontwikkelaars; vastgoedbeheerders; maatschappelijke organisaties; Politie; Prorail; nutsbedrijven en netbeheerders (zoals KPN, Ziggo, Vitens, Liander); ACV; woningcorporaties (zoals Woonstede); SME; buurtverenigingen; dorpsraden; klankbordgroepen met inwoners en bedrijven; welzijnsorganisaties (zoals Malkander, ouderenbond,

gehandicaptenraad, bijenvereniging, Youth For Christ, Kernhem Community); scholen; Cultura; Sportservice-Ede; buurt- en dorpshuizen; speeltuinverenigingen; kinderboerderijen en EBC (Edes Bedrijfs Contact).

Relevante beleidsnota's

- Ruimte voor Spelen (2008)
- [Nota Zandwegen](#) (2009)
- [Bosbeheerplan 2010-2022](#) (2010)
- [Bomenbeleidsplan](#) (2013)
- Groenstructuurkaart (2015) (geen link beschikbaar)
- [Visie Openbare Ruimte \(VOR\)](#) (2016)
- Exploitatieplan begraafplaatsen 2017-2021 (2016) (geen link beschikbaar)
- [Strategisch plan wegen](#) (2017)
- [Stadsvisie Ede](#) (2017)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan Ede 2018-2022, Verbindend Water](#) (2017)
- [Inkoopbeleid gemeente Ede](#) (2018)
- Hemel- en grondwaterbeleid 2019 (uitwerking van GRP) (geen link beschikbaar)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Plan van aanpak Japanse duizendknoop 2019-2021](#) (2019)
- [Programmaplan Klimaatadaptatie](#) (2020)
- [De Edese Participatie-aanpak](#) (2019)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 De Dorpen](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Veldhuizen-Kernhem](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Ede Centraal](#)
- [Gebiedsagenda's 2019-2023 Ede Zuid en Bennekom](#)
- [PVA eikenprocessierups 2020](#)
- [Bomenfonds \(nadere regel\) 2020](#)
- [Groenbeleid gemeente Ede](#) (2020)
- [Puntensysteem natuurinclusief bouwen \(2020\)](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel De openbare ruimte wordt op het afgesproken, vanaf 2021 deels lagere, kwaliteitsniveau, op een duurzame wijze onderhouden.

- Prestaties**
- Risicogestuurd en functioneel gestuurd onderhoud aan riolen.
 - Risicogestuurd beheren van verhardingen.
 - Levensduurverlengend onderhoud asfaltverhardingen door uitvoeren van preventief onderhoud.
 - Uitvoeren van het door de gemeenteraad vastgestelde scenario 'Ontmoeten, spelen en verblijven'. Dit levert een structurele bezuiniging van € 500.000 op door op onderdelen een kwaliteitsverlaging door te voeren. Hierbij worden woonwijken, centrumgebieden en parken & landgoederen zoveel mogelijk ontzien.
 - Efficiënte inzet van middelen en minimaliseren overlast voor bewoners en bedrijven door middel van zowel interne als externe (bv. nutsbedrijven) Integrale Programmering (KIP/UvP).
 - Plan van aanpak opstellen invasieve exoten waardoor bestaande en nieuwe invasieve exoten beheersbaar blijven, zoals de Amerikaanse rivierkreeft en de Eikenprocessierups.
 - Knelpunten in beeld brengen ten aanzien van grondwaterstanden.
 - Opstellen beleidsplan wegen.
 - Opstellen beleidsplan openbare verlichting.
 - Handboek DIBOR (duurzame inrichting beheer openbare ruimte) actualiseren.

Subdoel	Bewoners wonen prettig samen, voelen zich veilig en ondernemen hiervoor gezamenlijk initiatieven in hun eigen buurt, wijk of dorp.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen en faciliteren van bewonersinitiatieven onder andere via Ede Doet. • Uitvoeren van interventies (quick wins) om de leefbaarheid in delen van Veldhuizen en Ede-Zuid te verbeteren (zie ook programma 2). • Ondersteuning en doorontwikkeling van de Doe- en Leerplaats door de mEde-makers Ede Zuid (Woonstede, Malkander, Cultura, Sportservice-Ede, Werkkracht, gemeente Ede) in samenwerking en afstemming met programma 2 en 3. • Samen met bewoners vormgeven aan (het beheer van) de openbare ruimte door de Edese Participatie Aanpak toe te passen bij de uitvoering van projecten.

Subdoel	Betere kwaliteit natuur en milieu.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Opnemen duurzaamheidseisen voor verhardingen en uitvoering in bestekken en aanbesteding (EMVI criteria). • Opstellen beheerplan bermen inclusief communicatieplan bermen. • Opstellen bos- en natuurbeheerplan, als onderdeel van de opgave Robuuste Natuurversterking. • Biodiversiteit bevorderen door uitvoeren onderdelen programma biodiversiteit, in samenhang met de opgave Robuuste natuurbescherming: <ul style="list-style-type: none"> – Er is meer ecologisch groen. – Er zijn meer geschikte leefgebieden voor insecten. – De kwaliteit van de natuurgebieden Noord- en Zuid Ginkel is verbeterd. – Ruimtelijke projecten bevatten altijd een natuurinclusieve component. – Er zijn meer groene schoolpleinen en groene daken.

Indicatoren

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Oordeel Edenaren leefbaarheid in de buurt <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	7,6	-	7,2	n.v.t.
Oordeel Edenaren fysieke kwaliteit van de leefomgeving (schaalscore) <i>De schaalscore loopt van 0 tot 10. Hoe hoger de score, hoe gunstiger. De schaalscore is opgebouwd uit vijf items over onderhoud/beheer openbare ruimte en voorzieningen jeugd. Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	6,1	-	6,0	6,34 (2020)
Percentage Edenaren dat zich actief inzet om de eigen buurt te verbeteren <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	-	24	-	24	n.v.t.
Aantal initiatieven Ede doet (voldoende gespaard en/of uitgevoerd)	384	348	395	400	n.v.t.
Vervallen indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Aantal gebruikers Ede Doet <i>Indicator levert onvoldoende informatie.</i>	6.134	7.635	9.189	-	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	32.436 N	34.861 N	34.450 N	33.758 N	33.637 N	33.871 N
Baten	14.799 V	15.292 V	14.903 V	14.877 V	15.132 V	15.437 V
Storting reserve	2.589 N	2.484 N	2.284 N	2.086 N	2.112 N	2.377 N
Onttrekking reserve	1.378 V	3.151 V	1.548 V	931 V	497 V	491 V

Toelichting

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2022-2025 is besloten om de formatie van de groene BOA met ingang van 2022 met 2 fte uit te breiden. Dit leidt tot een verhoging van de lasten met ruim € 0,1 miljoen. Voor één fte is structureel budget beschikbaar gesteld en voor één fte tijdelijk voor twee jaar. Medio 2023 zal geëvalueerd worden of deze extra formatieplaats het gewenste effect oplevert.

Uitbreiding van het areaal en toekenning van prijscompensatie zorgen samen voor een verhoging van de lasten van € 0,6 miljoen.

Het eigendom en de exploitatie van de abri's en vrijstaande reclamevitruines zijn openbaar aanbesteed. Per 1 januari 2021 zijn ze overgegaan op een nieuwe eigenaar. Omdat de gemeente Ede afspraken had gemaakt met de vorige eigenaar is deze overdracht via de gemeente verlopen. Dit betekent voor 2021 een incidentele verhoging van de lasten en baten van bijna € 0,3 miljoen.

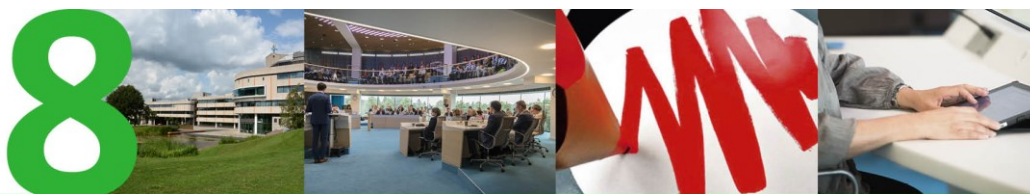
In 2022 wordt € 0,6 miljoen minder aan groot onderhoud wegen uitgevoerd dan in 2021. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de reserve 'Groot onderhoud openbare ruimte' in 2022. Door het meerjarig karakter van dit type onderhoud is het ene jaar meer onderhoud nodig dan het andere jaar. Afwijkingen ten opzichte van het meerjarig gemiddelde worden opgevangen door deze reserve.

In de begroting van 2021 zit een eenmalige subsidie aan Dierenasiel het Hof van Ede opgenomen van € 0,3 miljoen. De dekking van deze subsidie was geraamd op de reserve Overlopende verplichtingen die hierdoor ook met € 0,3 miljoen afneemt.

Per 2022 valt de bijdrage uit de reserve investeringsfonds impuls Ede voor leefbare wijken weg met als gevolg lagere lasten en een lagere onttrekking uit deze reserve van € 0,2 miljoen.

Met ingang van 2022 is er geen bijdrage meer vanuit het Investeringsfonds Impuls Ede voor biodiversiteit (€ 0,4 miljoen). Bij de Perspectiefnota 2020-2023 is er vanaf 2022 structureel € 0,4 miljoen opgenomen in de begroting voor biodiversiteit.

De kredieten 2021 voor Vervanging openbare ruimte, het Bomenbeleidsplan en het Fietsplan zorgen ervoor dat de kapitaallasten in 2022 met € 0,2 miljoen stijgen.

BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuursorganen, bestuursondersteuning, bestuurlijke samenwerking	Bestuur
Burgerzaken, verkiezingen, geo- en vastgoedinformatie	Dienstverlening
Overhead, algemene middelen, deelnemingen, beleggingen en financiering	Algemene middelen
Belastingen en heffingen	Belastingen en heffingen
Vastgoed	Vastgoed

Doel programma

Een goed functionerende organisatie zodat:

- De lokale democratie is gewaarborgd;
- De dienstverlening aan inwoners en ondernemers vlot en gemakkelijk is;
- De uitvoering van de belastingtaken rechtmatig is;
- Organisaties die het beleid van de gemeente ondersteunen over vastgoed beschikken;
- De financiële positie van de gemeente Ede wendbaar en weerbaar is.

Ontwikkelingen programma

Bestuur

Burgers worden mondiger en zelfredzamer en hebben meer behoefte om mee te praten en invloed uit te oefenen op lokale zaken. De Edese Participatie Aanpak heeft tot doel om op een goede manier burgers invloed te geven, waarbij kaders gelden en verwachtingen goed zijn afgestemd. Deze aanpak wordt al uitgerold. In 2020 wordt de Wet Toegankelijkheid van kracht; deze wet vereist dat gemeentelijke websites in 2020 toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking. Denk hierbij aan visuele, auditieve, verstandelijke of fysieke beperkingen. De centrale gemeentelijke website (www.ede.nl) scoort al hoog op de onderdelen van toegankelijkheid. We zijn in 2021 gestart met een project om de wet te implementeren. Daarnaast bereiden we ons voor op de gemeenteraadsverkiezingen 2022. Tot slot merken we dat we steeds meer interactie hebben via social media, wat voor ons bij uitstek ook het medium is om 'buiten' naar binnen te halen.

Door de inzet van de bij de perspectiefnota toegekende evenementencoördinator nemen we weer regie over de evenementen in de gemeente Ede. Deze taak was een aantal jaar bij de stichting Ede Marketing belegd en is nu terug bij de gemeente.

Dienstverlening

De afgelopen jaren is de rol van de overheid gaandeweg veranderd van uitvoeren van wettelijke, voorgeschreven kaders naar het faciliteren van de zelfredzaamheid van de inwoner, ondernemer of organisatie. Dit vraagt een nieuwe rol voor de gemeentelijke organisatie in de dienstverlening. Een integrale toegang voor de gemeentelijke dienstverlening is nodig, waardoor deze samenhangender, klantgericht en (kosten)effectiever gemaakt kan worden. De komende jaren vormen kanaalsturing, datagedreven werken, digitalisering en technologische ontwikkelingen steeds meer de basis voor ons handelen. Deze verandering voeren we door in de "Opgave Dienstverlening".

Door digitalisering is het zwaartepunt van de activiteiten van burgerzaken komen te liggen bij het vaststellen van de identiteit, het afhandelen van complexe aanvragen en het beheer van de basisregistratie van

persoonsgegevens (BRP). Landelijk is er steeds meer aandacht voor het bestrijden van identiteitsfraude. Publiekszaken heeft de poortwachtersfunctie voor het vaststellen van identiteiten en de bewaking van de Basisregistratie Personen. Vanuit deze rol zetten wij in op een hoge deskundigheid van medewerkers en op technologieën om de herkenning van fraude op een correcte en objectieve te bevorderen.

Algemene middelen

Een belangrijk deel van de algemene middelen wordt gevormd door de middelen die we ontvangen van het Rijk in de vorm van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De wijze waarop het Rijk de middelen verdeelt, wordt herzien. Een voorstel tot herziening is ter advisering voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. Daarnaast wordt het ter consultatie via de VNG voorgelegd aan de gemeenten. Besluitvorming door kabinet en Tweede Kamer is voorzien uiterlijk het voorjaar van 2022, zodat de uitkomsten kunnen worden verwerkt in de meicirculaire 2022. Uitgegaan wordt dat het herziene verdeelstelsel per 1 januari 2023 wordt ingevoerd.

Belastingen en heffingen

Inzet Artificial Intelligence (AI) en Machine Learning (ML) bij WOZ-waarderingen

In 2021 zijn de eerste voorzichtige tests/pilots uitgevoerd binnen het WOZ-waarderingsproces met behulp van AI en ML. Door middel van deze tests willen we nagaan of de inzet van AI en ML leidt tot nog meer nauwkeurigheid bij de jaarlijkse WOZ-waarderingen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het laten meewegen van diverse demografische gegevens in de WOZ-waardering. In 2022 wordt deze verkenning verder uitgevoerd en worden voorbereidingen getroffen om AI/ML al dan niet in te zetten in de nabije toekomst.

Vastgoed

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Het Klimaatakkoord bevat afspraken voor de diverse sectoren. In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af. Dat betekent isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Dit heeft ook gevolgen voor de gebouwen in onze gemeentelijke vastgoedportefeuille. Ook de mogelijkheden om de huurders van onze gebouwen aan te haken op het energie WEB (lokale inkoop duurzame energie) worden onderzocht. Deze gevolgen worden verwerkt in de Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed.

Bezetting en benutting gemeentelijk vastgoed

Door diverse maatschappelijke en technologische ontwikkelingen zal het gebruik van en daarmee de behoefte aan maatschappelijk vastgoed de komende jaren veranderen. Denk bijvoorbeeld aan de verdere digitalisering. Ook de huidige bezuinigingen maken dat het gebruik van maatschappelijk vastgoed zal veranderen. De ontwikkelingen en trends op dit gebied worden vertaald naar het vastgoedbeleid, zodat wij kunnen anticiperen en reageren.

Corona

Covid -19 zal mogelijk in de toekomst onze samenleving blijven beheersen. Voor het maatschappelijk vastgoed zou dit grote gevolgen hebben: ondernemers en organisaties worden geconfronteerd met (kostbare) maatregelen en realiseren minder omzet. De 1,5-metersamenleving heeft zijn weerslag op de bezetting en benutting van vastgoed. De wet- en regelgeving kan andere eisen gaan stellen voor onder andere ventilatie- en installatiesystemen in het maatschappelijk vastgoed.

Financieel overzicht programma

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Bestuur	8.295 N	7.161 N	7.180 N	6.570 N	6.045 N	6.045 N
Dienstverlening	3.271 N	3.597 N	3.844 N	3.923 N	3.848 N	3.850 N
Algemene Middelen	35.176 N	40.599 N	41.070 N	44.424 N	48.270 N	53.066 N
Belastingen en heffingen	2.196 N	1.887 N	1.879 N	1.879 N	1.879 N	1.879 N
Vastgoed	8.302 N	7.196 N	6.468 N	6.573 N	6.761 N	6.672 N
Lasten programma	57.240 N	60.439 N	60.442 N	63.369 N	66.804 N	71.512 N
Bestuur	-2.658 N	1.260 V	1.125 V	525 V	0 V	0 V
Dienstverlening	1.274 V	1.729 V	1.643 V	1.528 V	1.899 V	1.899 V
Algemene Middelen	224.161 V	232.446 V	220.622 V	212.013 V	214.765 V	216.837 V
Belastingen en heffingen	34.486 V	35.435 V	29.081 V	29.081 V	29.081 V	29.081 V
Vastgoed	6.773 V	6.361 V	6.622 V	6.708 V	6.755 V	6.835 V
Baten programma	264.036 V	277.230 V	259.092 V	249.853 V	252.499 V	254.651 V
Saldo van baten en lasten	206.796 V	216.791 N	198.650 V	186.484 V	185.696 V	183.139 V
Storting reserve	48.975 N	36.534 N	13.392 N	8.959 N	6.559 N	6.768 N
Onttrekking reserve	33.590 V	19.593 V	14.196 V	15.761 V	14.149 V	16.837 V
Resultaat	191.411 V	199.850 V	199.453 V	193.286 V	193.285 V	193.208 V

Productgroep BESTUUR

Doel

In de gemeente Ede functioneert de lokale democratie naar tevredenheid. Burgers hebben invloed via gemeenteraadsverkiezingen en participatie. College van burgemeester en wethouders en Gemeenteraad werken volgens hun eigen taken, rollen en posities gescheiden volgens de beginselen van dualiteit en ze worden ondersteund door professionele ambtenaren.

Ketenpartners

De gemeente Ede werkt samen op verschillende thema's en in verschillende samenstellingen. In de overige programma's van de programmabegroting is dit nader uitgewerkt.

Relevante beleidsnota's

- [Visie Ede 2025](#) (2012)
- [Gedragcode bestuurlijke integriteit](#) (2021)
- [Geheimhoudingsprotocol Ede](#) (2017)
- [De Edese participatie-aanpak](#) (2019)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Onze bestuursstijl is transparant: iedereen kan volgen hoe college van burgemeester en wethouders en gemeenteraad de gemeente besturen (college van B&W en gemeenteraad werken dual, waarbij het college ruimte krijgt om te besturen en de gemeenteraad in staat wordt gesteld haar controlerende rol uit te oefenen).

- Prestaties**
- Wij zorgen ervoor dat vergaderingen van de gemeenteraad online te volgen zijn.
 - Wij implementeren de Wet op Toegankelijkheid en de Wet Open Overheid.

Subdoel Prestaties

Onze bestuursstijl is gericht op samenwerking met de Edese samenleving

- Bij plannen en besluiten betrekken wij de kennis en belangen van betrokkenen
- Er zijn mogelijkheden voor inwoners om initiatieven te ontplooiën.
 - Wij bevorderen interactie met inwoners via bewonersavonden (ook online) en sociale media.
 - Via werkbezoeken en persoonlijke gesprekken zorgen wij ervoor direct persoonlijk geïnformeerd te worden.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	8.295 N	7.161 N	7.180 N	6.570 N	6.045 N	6.045 N
Baten	-2.658 N	1.260 V	1.125 V	525 V	0 V	0 V
Ottrekking reserve	4.649 V	4 V	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

De daling in baten en lasten in de jaren 2023 en 2024 hangt samen met de programma's Vitale Vakantieparken en de Gebiedsopgave Veluwe. Voor de algemene dienst is dit een neutrale ontwikkeling.

Productgroep DIENSTVERLENING

Doel

De gemeente Ede heeft tot doel om haar dienstverlenende en wettelijke taken zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren. Dit vraagt om een eigentijdse dienstverlening waarmee inwoners en ondernemers goed en waar gevraagd efficiënt bediend worden. Tegelijkertijd heeft is het voor Ede van cruciaal belang om de privacy en inclusiviteit van haar inwoners en ondernemers goed te borgen.

Beloften

1. Inwoners en ondernemers hebben regie over eigen data en worden in staat gesteld zoveel mogelijk zaken zelf te regelen;
2. Inwoners en ondernemers kunnen vanaf iedere plek op iedere tijd hun zaken afhandelen;
3. Inwoners en ondernemers worden geholpen, hetzij door het antwoord zelf te geven of te verwijzen naar de juiste oplossing;
4. Diensten en producten zijn duidelijk en eenvoudig aan te vragen;
5. Diensten en producten worden indien mogelijk direct geleverd;
6. Iedere inwoner en ondernemer wordt in staat gesteld mee te doen en dit wordt zo gemakkelijk mogelijk gemaakt.

We streven het doel na dat in 2025 alle producten en diensten die we leveren aan bovenstaande zes beloften voldoen.

Ketenpartners

VDP (Vereniging voor Directeuren Publiekszaken); NVVB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken); VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten).

Relevante beleidsnota's

- [Digitale overheid](#)
- [Dienstverlening](#) (2018)
- [Bestuursakkoord 2018-2022 - Ruimte voor Ede](#)
- [Rapport van de Nationale Ombudsman - Relatie burger overheid 2030 Digitale inclusie: aan de slag met gemeentelijke dienstverlening](#) (VNG Realisatie 2019)
- I-visie gemeente Ede 2018-2022 (geen link beschikbaar)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Inwoners en ondernemers hebben regie over eigen data en kunnen meer zaken zelf regelen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Een deel van de enkelvoudige aanvragen digitaliseren (bijvoorbeeld rijbewijs, uittreksel) en uitgifte van officiële documenten.• De producten en diensten van publiekszaken zo kraakhelder, snel, transparant en goed mogelijk inrichten voor inwoners en ondernemers.• Inzicht in voorkeurskanalen inwoners.

Subdoel	Inwoner en ondernemers kunnen hun digitale zaken plaatsonafhankelijk afhandelen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• 24/7 de top 10 Edese producten en diensten digitaal kunnen regelen.• De randvoorwaarden creëren voor een 1ste lijn toegang (van klantvragen) vanuit de gemeente.

Subdoel	Inwoners en ondernemers worden geholpen door het antwoord direct te geven of door te verwijzen naar de juiste oplossing.
Prestatie	<ul style="list-style-type: none">• Eerstelijnsbeantwoording op basis van content en applicaties in de front-office.

Subdoel	Diensten en producten zijn eenvoudig en duidelijk aan te vragen
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• We optimaliseren werkprocessen in de keten vanuit dienstverleningsperspectief om processen voor de inwoner eenvoudiger en duidelijker te maken.• We gebruiken eenvoudige en begrijpelijke taal naar de inwoner

Subdoel	Iedere inwoner en ondernemer wordt in staat gesteld mee te doen en dit wordt zo makkelijk mogelijk gemaakt.
Prestatie	<ul style="list-style-type: none">• We maken toegankelijke e-formulieren en werken aan optimaliseren van de toegankelijkheid van onze kanalen.

Indicatoren

We hanteren de volgende zes dienstverleningsnormen (succesfactoren) om onze dienstverlening te kunnen meten:

1. Het aantal afwijzingen van aanvragen.
2. De doorlooptijd van aanvragen van moment binnenkomst tot en met de afhandeling.
3. Aantal klantvragen naar aanleiding van uitgaande brieven en publicaties naar inwoners en ondernemers.
4. Het aantal statusvragen over een product of dienst.
5. Het behalen van de Edese servicenormen.
6. Het aantal terugbelverzoeken per product en afdeling.

Deze zes dienstverleningsnormen vertalen we per domein of afdeling naar concrete kritische prestatie indicatoren voor iedere product/dienst. Waarbij we vanuit een nulmeting een (haalbare) norm en meetmethodiek bepalen. We starten hierbij met het kwantificeren van de producten vanuit het fysieke en

sociale domein en zullen op basis van ervaringen een model voor continue verbetering toe gaan passen op alle gemeentelijke producten en diensten.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over publieke dienstverlening <i>Indicator wordt tweemaal gemeten.</i>	68	-	67	-	n.v.t.
Percentage Edenaren dat (zeer) tevreden is over gemeentelijke informatievoorziening <i>Indicator wordt tweemaal gemeten.</i>	79	-	75	-	n.v.t.
Rapportcijfer digitale dienstverlening <i>Wordt tweemaal gemeten.</i>	7,3	-	7,4	-	n.v.t.
Doorlooptijd producten en diensten; gemiddelde doorlooptijd (1)	-	26	n.n.b.	22	n.v.t.
Percentage aanvragen dat na streefdatum openstaat (servicenorm) (1)	-	4	n.n.b.	3,4	n.v.t.
Aantal terugbelverzoeken (1)	-	20.000	n.n.b.	17.500	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	3.271 N	3.597 N	3.844 N	3.923 N	3.848 N	3.850 N
Baten	1.274 V	1.729 V	1.643 V	1.528 V	1.899 V	1.899 V
Storting reserve	0 N	9 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Ottrekking reserve	10 V	18 V	58 V	58 V	58 V	58 V

Toelichting

Bij de Perspectiefnota 2022-2025 heeft uw raad budget ter beschikkingen voor het aantrekken van een coördinator kabels en leidingen deze uren worden met ingang van 2022 begroot op het product Geo en vastgoed hierdoor nemen de lasten toe met € 112.000.

Het verschil tussen de geraamde opbrengst in 2021 en 2022 voor leges burger- en bestuurszaken wordt veroorzaakt doordat er minder reisdocumenten worden uitgegeven.

Productgroep ALGEMENE MIDDELEN

Doel

Een solide financiële positie van de gemeente die weerbaar en wendbaar is.

Ketenpartners

Niet van toepassing.

Relevante beleidsnota's

[Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#), uitgewerkt in:

- [Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet](#) (2017), uitgewerkt in:
 - o [Nota Reserves en voorzieningen](#) (2016)
 - o [Nota Afschrijvingsbeleid en waardering activa](#) (2017)
 - o Nota Misbruik & oneigenlijk gebruik
 - o [Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen](#) (2017)
 - o [Nota Lokale heffingen](#)
 - o [Nota Onderhoud Kapitaalgoederen](#) (2017)

- o [Treasurystatuut](#) (2017)
- o [Verordening leningen en garanties Ede](#) (2021)
- o [Nota Grondbeleid](#)
- o Nota Verbonden partijen (2009) (geen link beschikbaar)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	Een sluitende begroting en een weerstandsratio van 0,8 en mede daardoor voldoende wendbaar en weerbaar is zodat we tegenvallers kunnen opvangen zonder beleidsaanpassingen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wij zorgen er met behulp van de P&C-instrumenten voor dat er tijdig voldoende informatie is om beleidskeuzes te maken. • Wij vertalen de ontwikkeling in de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds tijdig naar consequenties voor gemeentelijk beleid.

Subdoel	Er is een verantwoorde verhouding tussen inhuur en vast personeel.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • We zijn alert op waar we voor inhuren en zorgen voor een passende dekking. • We zijn een lerende organisatie, we investeren meer in het opleiden, ontwikkelen, begeleiden en faciliteren interne doorstroming. • We vergroten de flexibele schil van de medewerkers die bij de gemeente in dienst zijn.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Kosten ambtelijk apparaat <i>Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur per inwoner.</i>	662	634	657	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Personeelsformatie <i>De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.</i>	6,8	7,0	7,5	n.v.t.	n.v.t.
Personeelsbezetting <i>Het gaat hier om het gemiddelde van het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.</i>	6,5	6,9	7,1	n.v.t.	n.v.t.
Kosten externe inhuur <i>Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.</i>	23,0	17,4	14,2	17	n.v.t.
Overheadkosten <i>Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces als percentage van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves) op basis van de definitie die gebruikt wordt voor Vensters Voor Bedrijfsvoering.</i>	8,1	8,6	9,3	n.v.t.	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	35.176 N	40.599 N	41.070 N	44.424 N	48.270 N	53.066 N
Baten	224.161 V	232.446 V	220.622 V	212.013 V	214.765 V	216.837 V
Storting reserve	43.676 N	29.514 N	12.594 N	8.213 N	5.819 N	6.035 N
Onttrekking reserve	26.951 V	18.320 V	12.955 V	14.530 V	12.960 V	15.647 V

Toelichting

Ten opzichte van 2021 is de algemene uitkering € 10,7 miljoen lager. Dit is een combinatie van aanzienlijke taakmutaties in 2021 (onder andere € 7 miljoen Regio Deal Foodvalley, € 4 miljoen corona en € 3,5 Brede aanpak dak- en thuisloosheid) en extra middelen 2022 (onder andere accres en € 5 miljoen extra Jeugdzorg).

De reservering voor loon-, prijs- en volumeontwikkeling is € 2,7 miljoen hoger dan in 2021, omdat deze gedeeltelijk nog moet worden toegekend. De lasten voor de overhead zijn in 2021 € 0,6 miljoen hoger dan in 2022. Dit wordt onder andere veroorzaakt door versnelde afschrijvingen op activa en doordat incidentele projectbudgetten beschikbaar zijn gesteld in het jaar 2021.

Op het product financieringen hebben is er in 2022 ten opzichte van 2021 een voordeel op de rentelasten van € 1,6 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat een herfinanciering van een langlopende lening is geëffectueerd met een kortere looptijd waarvoor een rentevergoeding wordt ontvangen.

Daarnaast hanteren we sinds voorgaand jaar een lagere rekenrente. Deze zorgt dat in 2022 minder rente ad € 0,9 miljoen wordt doorberekend aan de programma's. Dit valt echter weg tegen een lagere baat op programma 8 op het product Financiering.

De stortingen reserves zijn € 17 miljoen lager. Op grond van eerdere P&C-documenten wordt € 1,8 miljoen minder gestort in de algemene reserve; in 2021 is € 7 miljoen RegioDeal gestort in de reserve overlopende verplichtingen; € 3,1 miljoen is gestort in de reserve Corona.

Een andere oorzaak van de hogere stortingen en onttrekkingen in 2021 betreft mutaties naar aanleiding van een nieuwe ordening van de bedrijfsreserves. Er wordt € 5,7 miljoen meer onttrokken en € 4,9 miljoen meer gestort aan de bedrijfsreserves. Het verschil tussen deze bedragen betreft extra incidentele uitgaven conform besluitvorming perspectiefnota. Dit betreft onder andere de Wet op Toegankelijkheid en bedrijfscontinuïteit.

Productgroep BELASTINGEN EN HEFFINGEN

Doel

Dat de belastingtaken en de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) tijdig, volledig en rechtmatig worden uitgevoerd.

Ketenpartners

Kadaster; CBS; Rijksbelastingdienst; Waterschappen.

Relevante beleidsnota's

- [Nota Lokale Heffingen](#) (2018) (Nota wordt in 2022 geactualiseerd wanneer de volgende coalitieperiode aanvangt.)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel Dat belastingplichtigen tijdig een juiste belastingaanslag ontvangen.

- Prestatie**
- Belastingaanslagen worden op een efficiënte wijze opgelegd en ingevorderd.

Subdoel Dat belastingschuldigen binnen drie maanden uitsluitel ontvangen over volledig ingediende verzoeken om kwijtschelding.

- Prestatie**
- Verzoeken om kwijtschelding worden op een efficiënte wijze afgehandeld waarbij de administratieve lasten voor de burger tot een minimum worden beperkt.

Subdoel Dat het WOZ-proces transparant en inzichtelijk is voor de gemeenteraad, de accountant, de rechterlijke macht en de burger.

Prestatie

- Hiertoe is een verantwoordingsdocument opgesteld in samenwerking met de toezichthouder (Waarderingskamer), voor iedereen toegankelijk en periodiek geactualiseerd.

Subdoel Dat de kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) beter wordt.

Prestatie

- Het gericht controleren van verdachte adressen (ICTU/LAA) wordt verder gestructureerd en uitgevoerd in de keten.

Subdoel Dat de invordering klantgerichter wordt zodat belastingplichtigen niet worden geconfronteerd met stapeling van schulden en problemen.

Prestatie

- We gaan persoonlijker en meer met één gezicht naar buiten treden, rekening houdend met andere gemeentelijke afdelingen. Het gaat dan met name om de afdelingen binnen het sociaal domein.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	2.196 N	1.887 N	1.879 N	1.879 N	1.879 N	1.879 N
Baten	34.486 V	35.435 V	29.081 V	29.081 V	29.081 V	29.081 V
Storting reserve	4.650 N	4.650 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserve	500 V	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N

Toelichting

De baten dalen met € 6,4 miljoen. Hiervan wordt € 6,5 miljoen verklaard door het wegvallen van de wettelijke mogelijkheid om precariobelasting te heffen. Daarnaast stijgen de baten met € 0,1 miljoen door het toepassen van inflatiecorrecties. Conform de afspraken in het Bestuursakkoord 2018-2022 is de OZB in 2022 niet gecorrigeerd voor inflatie.

De dotaties aan de reserves dalen met € 4,7 miljoen. Tot 2021 werden de opbrengsten van de precarioheffing gedeeltelijk gestort in de reserve Investeringsfonds Impuls Ede. Met het wegvallen van de opbrengsten precariobelasting vervalt ook de storting in de reserve.

Productgroep VASTGOED

Doel

Organisaties die met hun activiteiten het beleid van de gemeente ondersteunen beschikken over vastgoed.

Ketenpartners

Maatschappelijke organisaties (huurders zoals SportServiceEde, Akoesticum, Cultura Ede, etc.); molenaars; onderhoudspartijen (bouwbedrijf Kreeft Ede, ITN installatietechniek Ede, Nijbod Consultancy BV en Kunstwacht).

Relevante beleidsnota's

- [Vastgoednota 2017](#)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2022 doen?

Subdoel	In 2050 is onze kernvoorraad energieneutraal.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Het opstellen van een korte termijn investeringsplan (5 jaar) op basis van de Routekaart Verduurzaming. • Het plaatsen van zonnepanelen op daken van het gemeentelijk vastgoed. • Gemeentelijk vastgoed aansluiten op het warmtenet of andere aardgasvrije oplossingen. • Duurzame verlichting toepassen in gemeentelijk vastgoed.

Subdoel	De tevredenheid van onze klanten is toegenomen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Actief accountmanagement voeren door contact met huurders en gebruikers. • De huurders en gebruikers betrekken bij de verduurzamingsopgave. • Het meten van de klanttevredenheid in 2022.

Subdoel	Ons vastgoed blijft op onderhoudskwaliteitsniveau 3 (volgens NEN2767).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Verlenging van de huidige onderhoudscontracten tot 2023. • Verkenning voor de aanbesteding van het onderhoud na afloop huidige overeenkomst. • Opstellen van MJOP's van monumentale panden door Monumentenwacht.

Subdoel	Meer inzicht in de vastgoedportefeuille om strategisch te kunnen sturen.
Prestaties	Herijken Vastgoednota.

Indicatoren

Beeldindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Afstand tot een voorziening (in kilometers)					
- Onderwijs	0,5	0,5	0,4	n.v.t.	0,4*
- Cultuur	1,9	1,6	1,2	n.v.t.	1,3*
- Sport	1,5	0,8	0,6	n.v.t.	0,6*
- Welzijn	1,0	1,0	0,8	n.v.t.	0,8*
<i>* Uit benchmark Republiq.</i>					
Percentage aandeel maatschappelijk bezit in portefeuille <i>Op basis van BVO-objecten. * Uit benchmark Republiq.</i>	91,3	92,3	91,3	n.v.t.	81*
Aantal gemeentelijke monumenten <i>Objecten in portefeuille van de afdeling GZ&VG.</i>	-	9	11	n.v.t.	n.v.t.
Aantal rijksmonumenten <i>Objecten in portefeuille van de afdeling GZ&VG.</i>	-	11	18	n.v.t.	n.v.t.

Effectindicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Klanttevredenheidonderzoek afdeling vastgoed	-	6,5	n.n.b.	7	n.v.t.
Leegstandcijfer <i>Percentage. * Uit benchmark Republiq.</i>	-	2,6	n.n.b.	2-3	5,0*

Prestatie-indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
Percentage vastgoed objecten <i>Minimaal niveau 3 onderhoudskwaliteit op de totale portefeuille Maatschappelijk Vastgoed. Conform het vastgoedbeleid vindt de meting driejaarlijks plaats.</i>	99	-	-	100	n.v.t.
Kernvoorraad energie neutraal in 2030 <i>Percentage.</i>	-	-	0	10	n.v.t.
Percentage gasloze aansluitingen van onze kernvoorraad/totale BVO kernvoorraad	-	5	19	27	n.v.t.
Aantal zonnepanelen op vastgoed panden	3.239	3.783	4.228	5.800	n.v.t.
Percentage slimme meters	-	3	21	30	n.v.t.

Vervallen indicatoren	Metingen 31-12			Streef-waarde	Referentie waarde
	2018	2019	2020		
90% van onze kernvoorraad op energielabel A in 2020-2021 <i>Indicator vervalt en wordt vervangen door vorig jaar opgevoerde indicator 'Kernvoorraad energie neutraal in 2030'.</i>	73	84	86	-	n.v.t.

Wat gaat het kosten?

	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	8.302 N	7.196 N	6.468 N	6.573 N	6.761 N	6.672 N
Baten	6.773 V	6.361 V	6.622 V	6.708 V	6.755 V	6.835 V
Storting reserve	648 N	2.361 N	798 N	745 N	741 N	734 N
Onttrekking reserve	1.481 V	1.251 V	1.184 V	1.173 V	1.131 V	1.133 V

Toelichting

Binnen vastgoed dalen de lasten met € 0,7 miljoen en stijgen de baten met € 0,3 miljoen. De lastendaling wordt grotendeels veroorzaakt door een verlaging van de dotatie aan de voorziening onderhoud gemeentelijke vastgoedportefeuille met € 0,9 miljoen. In 2021 zijn eenmalige middelen toegevoegd aan de voorziening in verband met het onderhoud van het dak van het raadhuis. Het overige verschil in de lasten wordt veroorzaakt door een stijging van de kapitaallasten en aanpassing van de interne doorverdeling van kosten naar de verschillende programma's.

De stijging van de baten wordt grotendeels verklaard door indexeringen die hebben plaatsgevonden op de huren en pachtontvangsten.

De dotaties aan de reserves dalen met € 1,6 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een eenmalige dotatie in 2021 aan de egalisatiereserve kapitaallasten OHW waarbij middelen zijn toegevoegd om toekomstige kapitaallasten te dekken. Deze dotatie was eenmalig en vindt in 2022 niet meer plaats. De onttrekkingen aan de reserves dalen met € 0,1 miljoen door diverse kleine wijzigingen.

6. Financiën

6.1 Samenvatting financieel beeld

Van perspectiefnota naar begroting

Een duurzaam financieel perspectief is één van de uitgangspunten in het bestuursakkoord. Bij de Perspectiefnota 2022-2025 heeft dit zich vertaald in het vrijmaken van een combinatie van incidentele en structurele middelen om een aanzet te geven tot een volgende stap in de ontwikkeling van Ede.

Deze begroting is de uitwerking van de door u bij de perspectiefnota vastgestelde kaders.

Bedragen x € 1.000					
Overzicht renteomslagpercentage per 1 januari	2021	2022	2023	2024	2025
Vertrekpunt: Saldo Perspectiefnota 2022-2025	3.353 V	2.434 V	4.590 N	5.178 N	7.822 N
- Amendement 1 PPN - energiecluster A30 (incidenteel)	-	-	-	-	100 V
- Amendement 2 PPN - groene BOA	103 N	103 N	-	-	-
Start Programmabegroting 2022-2025	3.250 V	2.331 V	4.590 N	5.178 N	7.722 N

Een belangrijke conclusie die bij de afgelopen perspectiefnota is getrokken is dat het huidige meerjarenperspectief negatief is, waarbij de verwachting is uitgesproken dat dit zou verbeteren onder invloed van de ambities en keuzes van een nieuw kabinet. Eén van de dossiers is de bekostiging Jeugdzorg, te weten de omvang van het macrobudget. Inmiddels ligt hier een uitspraak van een arbitragecommissie, die erop neerkomt dat gemeenten grotendeels in het gelijk zijn gesteld. Bij de Perspectiefnota 2022-2025 hebben we de bedragen voor 2021 en 2022 al verwerkt. Voor de latere jaren zijn we in afwachting van de besluitvorming van het nieuwe kabinet. In lijn met de vorige begroting kiezen we er niet voor om deze middelen al in te boeken vanaf 2023. Rekening houdend met de zogenaamde '75% regel' komt dit in het laatste jaar van ons perspectief neer op ruim € 6 miljoen.

Naast verwachtingen over de inzet van het Rijk op onderwerpen als klimaat en woningbouw, voorzien we op termijn een druk op de rijksuitgaven. De coronacrisis en de wijze waarop het Rijk in financieel opzicht is bijgesprongen heeft geleid tot een forse toename van de staatsschuld. In totaal is voor ruim € 80 miljard aan noodsteun toegezegd. Op enig moment zal deze weer tot 'normale' proporties worden teruggebracht. Afhankelijk van de mate van economische groei en een keuze over het tijdspad van de afbouw kan dit leiden tot wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering.

In de Miljoenennota 2022 zien we echter dat de economische groei zich boven verwachting heeft hersteld. Als belangrijke reden wordt genoemd de ruime en snelle ondersteuning vanuit de overheid voor bedrijven en zelfstandigen die gebukt gingen onder de gevolgen van de coronacrisis.

De uitkering uit het gemeentefonds ontwikkelt zich onverwacht positief. Variërend over de jaren is sprake van een voordeel van € 4,5 miljoen in de eerste jaren, aflopend naar € 1,5 miljoen in 2025. Het demissionair zijn van het kabinet zou leiden tot een beleidsarme begroting en daarmee tot een beperkte groei van de rijksuitgaven. Dit blijkt in veel mindere mate het geval te zijn. De hoger dan verwachte economische groei leidt tot meer begrotingsruimte. Een andere meevaller is dat het Rijk de door gemeenten fel bekritiseerde opschalingskorting ook in 2022 heeft geschrapt. Alle gemeenten tezamen declareren substantieel minder btw bij het BTW compensatiefonds. De in dat fonds onbenutte ruimte valt terug aan het gemeentefonds.

Ten opzichte van de perspectiefnota zijn een paar onderwerpen concreter geworden of naar voren gekomen. Deze zijn niet financieel verwerkt in de programmaplannen van hoofdstuk 5. Het betreft structurele inzet van middelen voor Wijk aanpak delen Ede-Zuid en Veldhuizen, Verkeersmaatregelen sluiten spoorwegovergang Kerkweg en Klinkenbergerweg. Daarnaast incidentele inzet van middelen voor Food, de Winkel van Ede,

dekkend AED netwerk, preventie alcohol en middelengebruik onder jongeren, en een impuls voor datagedreven werken en Slim Ede. In paragraaf 6.3 leest u hier meer over.

De prognose voor het rekeningresultaat 2021 die in de Actualisatie (hoofdstuk 7) is opgenomen is € 0,7 miljoen voordelig. Dit saldo is opgebouwd uit meerdere voor- en nadelen. Qua omvang in het oog springend zijn het verwachte voordelig resultaat uit het grondbedrijf van € 2,5 miljoen, voordeel door verkoop vastgoed van € 0,7 miljoen, corona gerelateerde nadelen van € 1,0 miljoen en de inmiddels bekend veronderstelde stelpost onderuitputting van € 1,3 miljoen nadelig.

Ongewijzigd vaststellen van deze programmabegroting leidt tot onderstaand financieel beeld.

Bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Start Programmabegroting 2022-2025	3.250 V	2.331 V	4.590 N	5.178 N	7.722 N
Impulsen	-	1.027 N	572 N	509 N	521 N
Algemene uitkering - septembercirculaire	4.350 V	4.500 V	2.500 V	2.000 V	1.500 V
Actualisatie	702 V	111 N	9 V	9 V	9 V
Saldo Programmabegroting 2022-2025	8.302 V	5.693 V	2.653 N	3.678 N	6.734 N

Investerings

In de gepresenteerde cijfers zijn de financiële gevolgen verwerkt voor € 99 miljoen aan investeringen in 2022 voor onder meer onderwijshuisvesting (€ 13 miljoen), Spoorzone (€ 42 miljoen), Parklaan (€ 13 miljoen) en riolering (€ 8 miljoen). Een meer gedetailleerde uitwerking is opgenomen in paragraaf 6.5.

Algemene reserve

Het bovenstaande beeld van de exploitatie rekent door in de stand van de algemene reserve die in de tabel hieronder is weergegeven. In alle jaren bevindt de reserve zich ruimschoots boven de afgesproken bodem van € 10 miljoen. Ten opzichte van de gepresenteerde stand in de Perspectiefnota 2022-2025 zien we een versterking van de algemene reserve met € 20 miljoen eind 2025. Dit is ten eerste toe te schrijven aan de integratie van het resultaat grondbedrijf in de Algemene reserve (€ 5 miljoen), nu de Bestemmingsreserve Grondbedrijf per 1 januari 2021 is opgeheven. Ten tweede komt dit door de uitkomst van de doorrekening van de septembercirculaire (€ 15 miljoen).

Bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Stand 1 januari	19.837	36.894	43.689	42.331	39.895
Resultaatbestemming jaar t-1	6.618	0	0	0	0
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	26.455	36.894	43.689	42.331	39.895
Doorwerking besluitvorming t/m Perspectiefnota 2022-2025	4.563	2.613	-4.305	-4.896	-7.722
Integratie resultaten grondbedrijf	824	820	1.010	960	1.498
Impulsen (hoofdstuk 6)	0	-1.027	-572	-509	-521
Actualisatie (hoofdstuk 7)	702	-111	9	9	9
Algemene uitkering - septembercirculaire (hoofdstuk 6)	4.350	4.500	2.500	2.000	1.500
Stand per 31 december voor resultaatbestemming	36.894	43.689	42.331	39.895	34.659
Surplus ten opzichte van bodem van € 10 miljoen	26.894	33.689	32.331	29.895	24.659

Financiële positie

Onze financiële positie behoudt zijn twee gezichten. De wendbaarheid van de begroting blijft onverkort een aandachtspunt. Van jaar tot jaar vraagt het een behoorlijke inspanning om de touwtjes aan elkaar te knopen teneinde een sluitende begroting voor te leggen. De meevaller uit het gemeentefonds zorgt voor een ander beeld. Het begrotingstekort in de meerjarenraming wordt erdoor verzacht en slaat wellicht om naar een overschot wanneer de extra middelen jeugd hierbij worden betrokken.

De stand van de algemene reserve ten opzichte van de bodem in combinatie met het risicoprofiel geeft aan dat we op dit moment beschikken over een robuuste begroting op het onderdeel weerbaarheid, met een uitstekende weerstandsratio. Dit wel met de kanttekening dat we op meerdere plekken in de begroting lezen over onzekerheden die noch tot uitdrukking komen in het risicoregister noch in een kengetal. Ze stapelen zich langzaam maar zeker op. Het uitblijven van een kabinet is hier mede debet aan.

Ede staat ook begrotingstechnisch aan de vooravond van een nieuwe ontwikkelingsfase die samenhangt met de groei van de stad en de grote maatschappelijke dossiers als woningbouw, energietransitie en duurzaamheid. Wij verwachten groei van onze begroting. Inherent hieraan is dat dan ook het risicoprofiel toeneemt.

Kortom, deze begroting laat een versterking zien van de bekende situatie waarin incidentele bestedingsruimte aanwezig is maar de structurele ruimte ontbreekt. In de voorbereiding naar de nieuwe bestuursperiode wordt een overzicht opgesteld waarin onze opgaven worden afgezet tegen de incidentele en structurele ruimte.

6.2 Financiële positie

Drie begrippen staan centraal in een beschrijving van de financiële positie: structureel begrotingsevenwicht, weerbaarheid en wendbaarheid van de begroting.

Structureel begrotingsevenwicht

De belangrijkste conclusie is dat we voor 2022 een sluitende begroting hebben maar dat tegelijkertijd onze meerjarenraming structureel niet in evenwicht is. Naar verwachting wordt het structurele tekort van € 6,7 miljoen in 2025 voor een goed deel gedicht als een nieuw kabinet een besluit neemt over het structureel toekennen van de al meermaals genoemde arbitrage middelen.

Weerbaarheid van de begroting

Kengetallen	Bedragen x € 1 miljoen									
	Ratio weerstandsvermogen	R 2017	B 2019	R 2018	B 2020	R 2019	B 2021	R2020	B 2022	Norm
A. Beschikbare buffers		56	40	53	45	49	52	50	60	
B. Nodig voor opvangen risico's		28	37	26	38	33	39	31	20	
Ratio (A/B)		2	1,1	2,1	1,2	1,5	1,3	1,6	3,1	> 0,8

R = rekening, B = begroting

Algemene reserve 31-12	Bedragen x € 1 miljoen									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Programmarekening	35	24	21	20	26					
Prognose begroting 2022-2025					26	37	44	42	40	35

Norm: Bodem van € 10 miljoen in het laatste jaar van het meerjarenperspectief

De weerstandsratio scoort in 2022 met 3,1 uitstekend. De stijging ten opzichte van de rekening en de begroting van vorig jaar heeft een teller- en een noemereffect. De benodigde weerstandscapaciteit is in relatieve en absolute zin fors afgenomen. We hebben een actueel zicht op de coronarisiko's, het risico op het sociaal domein is aangepast in lijn met het geactualiseerde ombuigingenpakket en we zijn bezig met een intensieve screening van ons risicoregister in het kader van de doorontwikkeling van risicomanagement. Tegelijkertijd zijn

we ons er van bewust dat we onder de oppervlakte te maken hebben met sluimerende onzekerheden die redelijkerwijze niet gekwantificeerd kunnen worden en dus niet zijn opgenomen in het risicoregister. Hierover leest u meer in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De sprongsgewijze toename van de algemene reserve vanaf de rekening 2020 naar de begroting 2021 is bijna in zijn geheel toe te rekenen aan de integratie van het resultaat grondzaken in de algemene reserve en het voordeel in de algemene uitkering. De daling naar 2025 volgt het tekort in de meerjarenraming.

Wendbaarheid van de begroting

Kengetallen Programmabegroting 2022-2025

In %

Programmabegroting 2022-2025 Programmarekening	2020		2021	2022	2023	2024	2025	Norm	
	2019	2020							
Netto schuldquote	65	75	58	75	60	73	85	92	
Gecorrigeerde netto schuldquote	45	54	42	54	45	57	59	77	< 100
Solvabiliteitsratio	27	20	28	20	28	27	24	22	> 20
Structurele exploitatieruimte*	-2	-1	1	-1	2	-1	0	-1	> 0 in laatste jaarschijf meerjarenbeeld
Grondexploitatie	34	28	30	28	25	25	25	21	
Belastingcapaciteit	90	87	86	91	85	85	85	85	

* De berekening is exclusief het effect van de septembercirculaire, impulsen en actualisatie.

Het investeringsprogramma is fors van omvang en wordt, zie paragraaf Financieringen, betaald door het aantrekken van leningen in de toekomst. Meer leningen betekent een toename van de schuldquote. 'Normaal gesproken' leidt dit tot hogere vaste lasten in de vorm van te betalen rente en daardoor tot een minder wendbare begroting. Hoewel de ratio relatief snel oploopt, blijven we onder de met u afgesproken norm. Voor de korte en middellange termijn zijn de rentes nog zeer laag of zelfs negatief. Bovendien weten we dat planningsoptimisme een rol speelt in de meerjareninvesteringsraming waarmee het kengetal een zetje naar boven krijgt. De nuancering zien we terug in de schuldquotes op rekeningbasis die op een lager niveau liggen dan die van de begroting.

We voldoen niet aan de vereiste om in de laatste jaarschijf van ons meerjarenbeeld een structurele begrotingsruimte te presenteren die groter is dan 0. Een achterliggende reden is dat we in deze begroting geen voorschot nemen op het ramen van inkomsten uit hoofde van extra arbitragemiddelen Jeugd. Voor het aanstaande begrotingsjaar is deze indicator wel positief.

Het dalende verloop van de solvabiliteit houdt gelijke tred met de daling van de algemene reserve. Het beeld is gebaseerd op een niet sluitend meerjarig perspectief en is daarmee vertekend. Immers, gemeenten zijn verplicht een sluitende begroting te hebben of als dat niet kan, moet zicht zijn op een sluitende begroting in de meerjarenraming.

De daling van de index voor de grondexploitatie is de vertaling van het vigerende grondbeleid om lopende grondexploitaties tot een goed einde te brengen terwijl in de tussentijd terughoudend wordt omgegaan met het (actief) innemen van grondposities. Des te lager het kengetal, des te gunstiger voor de rentelasten en risico's.

De betekenis van de daling van het kengetal Belastingcapaciteit is dat de lokale lasten in Nederland gemiddeld harder stijgen dan die in Ede. De inwoner van Ede is relatief goedkoper uit dan de gemiddelde inwoner elders in het land. Omdat we niet beschikken over toekomstige cijfers, hebben we deze in de tabel gelijk gehouden.

Tot slot introduceren we het begrip latente lasten. Uit onderzoeken bij gemeenten komt naar voren dat op middellange en langere termijn onvoldoende budgetten voorhanden zijn voor vervangingsinvesteringen met daarbij een verhoogd risico op het genereren van achterstallig onderhoud bij gemeentelijke bezittingen. Dit

effect komt niet in een van de kengetallen tot uitdrukking. De consequenties voor Ede worden op het moment van opstellen van deze begroting in kaart gebracht.

6.3 Impulsen

In aanloop naar deze begroting hebben wij in aanvulling op de perspectiefnota geld vrijgemaakt voor onderstaande onderwerpen. Deze konden technisch gezien niet meer financieel verwerkt worden in de (cijfers van) de programmaplannen in hoofdstuk 5. Ze zijn wel onderdeel van besluitvorming en autorisatie van budgetten van deze begroting.

Wijkaanpak delen Ede-Zuid en Veldhuizen

De leefbaarheid in delen van Ede-Zuid en Veldhuizen is gemiddeld minder dan in andere Edese wijken. Na onrusten rond de jaarwisseling 2019/2020 is opdracht te gegeven om te onderzoeken welke acties nodig zijn om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. Hiervoor is een ontwikkelperspectief opgesteld waarin quick wins zijn benoemd die een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Om vanaf januari 2022 de quick wins uit te voeren die snel in gang kunnen worden gezet en naar verwachting het meeste effect sorteren, wordt een structureel bedrag van € 420.000 beschikbaar gesteld. We zorgen er bij de uitvoering voor dat de quick wins zo goed mogelijk aansluiten op onze reguliere inzet. Als gevolg van incidentele financiering is in het verleden wijk-specifieke inzet steeds weer verdwenen. Door nu te kiezen voor structurele financiering wordt een basis gelegd om de leefbaarheid in de wijken te stabiliseren en te voorkomen dat ze verder achteruitgaan.

Food

Voor Food is reeds een bedrag tot en met 2025 budget van € 200.000 beschikbaar voor het borgen van het programma. We signaleren een knelpunt van € 90.000, de bijdrage van Ede aan de regionale programma's Voedsel- en Eiwittransitie. Ede is hierop een verplichting aangegaan. Voor 2022 en 2023 wordt € 90.000 beschikbaar gesteld.

Verkeersmaatregelen sluiten spoorwegovergang Kerkweg

Door het sluiten van de spoorwegovergang Kerkweg verandert de verkeerscirculatie in de omgeving. Om een verkeersveilige situatie te creëren voor met name de fietsers is een aanpassing van de rijbaan op de Zanderijweg tot fietsstraat benodigd. Om dezelfde reden dient het kruispunt Zanderijweg/Kerkweg fysiek aangepast te worden en dienen aan de noord- en zuidzijde van de spoorwegovergang fietsmarkeringen verwijderd te worden zodat een herkenbare veilige fietsroute ontstaat. Deze voor de verkeersveiligheid noodzakelijke ingrepen vragen een investering van € 180.000 in 2021. De bijkomende kapitaallasten vanaf 2023 brengen wij ten laste van de algemene middelen.

Klinkenbergerweg

Met bewoners van (een deel van) de Klinkenbergerweg is gesproken over maatregelen om de verkeerssituatie voor hen meer acceptabel te maken. In november 2020 heeft het college hiervoor een intentieverklaring vastgesteld. Samen met de bewoners is een pakket aan maatregelen opgesteld, waarmee de leefbaarheid versterkt kan worden. Voor het maatregelenpakket is ongeveer € 2,6 miljoen nodig, waarbij een deel van de uitvoering in 2026 is voorzien.

De Winkel van Ede

In de visie "Ede centrum Groen en Gastvrij" is de wens tot het vestigen van 'De Winkel van Ede' opgenomen. Deze winkel wordt een centraal punt, waar Ede zich presenteert aan de bezoekers van Ede centrum. Het plan is al enkele jaren oud en krijgt nu vorm. Gemeente, SBE, Ede Marketing en Sportservice Ede werken samen aan realisatie. In 2022 wordt gewerkt aan de oprichting van een Binnenstadsplatform met ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente. Deze kernpartijen brengen structureel middelen in voor uitvoering van de

agenda. Dit gebeurt op basis van ongeveer 1/3, 1/3, 1/3. Er moet nog een BedrijfsInvesteringsZone (BIZ) worden opgericht van waaruit de vastgoedpartijen financieel bijdragen aan het platform. De winkel wordt vanaf 2023 gefinancierd vanuit het Binnenstadsplatform. De partijen vragen nu aan de gemeente om het eenmalige tekort van € 68.000 te dekken. Daarmee kan de Winkel van Ede worden opgestart en de bedrijfsvoering in 2022 worden gevoerd. Wij stellen u voor € 68.000 beschikbaar te stellen

Dekkend AED netwerk

Om mensen, die getroffen worden door een hartstilstand een zo groot mogelijke kans te bieden om te overleven, is snelle en doeltreffende hulp letterlijk van levensbelang. De eerste zes minuten zijn daarbij cruciaal. Een AED kan hierbij helpen. In het Bestuursakkoord Ede 2018-2022 is opgenomen te willen zorgen voor een dekkend netwerk van AED's in de gemeente, door samen met bestaande organisaties te kijken hoe het aantal publiek toegankelijke AED's kan worden uitgebreid, inclusief het opleiden van de benodigde (burger)hulpverleners.

Voor een dekkend netwerk, inclusief gedeeltelijke vervanging van bestaande AED's, stellen we u voor een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen. Hierbij is rekening gehouden met de kosten voor opleiden en trainen van onze inwoners.

Preventie alcohol en middelengebruik onder jongeren

De gegevens van onze inwonerspeilingen en ook landelijke data tonen aan dat het gebruik van alcohol onder jongeren de afgelopen jaren is gestegen. Daarbij neemt vooral het bingedrinken (het drinken van minstens 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol tijdens 1 enkele gelegenheid.) toe. Ook in onze gemeente worden regelmatig jongeren in het ziekenhuis opgenomen met een alcoholvergiftiging. Overmatig gebruik van alcohol is zeer schadelijk voor de gezondheid en ontwikkeling van de hersenen van jongeren. Daarbij merken we dat de landelijke campagnes en maatregelen die we als landelijke overheid tot nu toe inzetten onvoldoende resultaat bieden in onze gemeente.

Het is daarom hoog tijd voor een andere aanpak die aansluit op de leefwereld van Edese jongeren en jong volwassenen. Daarbij komt uit de literatuur naar voren dat een preventie aanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien meer en langduriger effect heeft dan een campagne waarin alleen maar ingezoomd wordt op de gevaren van alcohol en verdovende middelen. Bij die aanpak is de samenwerking met ouders, scholen, en andere lokale partijen in het netwerk van jongeren van groot belang. In 2019 is door de gemeenteraad een motie ingediend om met een evaluatie en aanpak op deze preventie op alcohol gebruik onder jongeren te komen.

Om deze motie, breder dan nu omschreven, uit te voeren stellen wij u voor om incidenteel € 95.000 beschikbaar te stellen.

Impuls voor datagedreven werken en Slim Ede

Als gemeente hebben we veel data in huis. Deze informatie is vaak verspreid over verschillende afdelingen en systemen. Door een goede koppeling ontstaat overzicht en inzicht. Datagedreven werken helpt bij betere beleidsontwikkeling en snellere besluitvorming. In 2022 geven we het datagedreven werken een eenmalige impuls. Binnen een eerste spoor gaat de Monitor Woningbouwplanning ons in 2022 helpen om slimmer te werken. Het gaat sneller en preciezer een beeld geven in de gerealiseerde en geplande woningbouw. De efficiencyslag die we hiermee maken, benutten we voor het gerichter programmeren en bijsturen van de woningbouwplanning. Een tweede maatregel moet leiden tot een meer effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit. Op dit moment is het verkrijgen van een ondermijningsbeeld nog vooral handwerk. De Monitor Ondermijning geeft ons straks een sneller beeld van mogelijke hotspots van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente. Binnen een tweede spoor werken we een visie uit op Ede als Slimme gemeente. Daarmee krijgen we zicht op kansen en mogelijkheden om technologie bij te laten dragen aan betere dienstverlening voor onze inwoners. Denk hierbij aan het plaatsen van slimme lantaarnpalen die zich aanpassen aan

lichtomstandigheden of die worden uitgerust als oplaadpunt voor elektrische auto's. Wij stellen u voor om voor 2022 € 300.000 beschikbaar te stellen.

Samenvatting financiële gevolgen		Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	
Wijkaanpak delen Ede-Zuid en Veldhuizen	420 N	420 N	420 N	420 N	
Verkeersmaatregelen sluiten spoorwegovergang Kerkweg	-	9 N	9 N	9 N	
Food	90 N	90 N	-	-	
Klinkenbergerweg	5 N	53 N	80 N	92 N	
De winkel van Ede	68 N	-	-	-	
Dekkend AED netwerk	49 N	-	-	-	
Preventie alcohol en middelengebruik onder jongeren	95 N	-	-	-	
Impuls voor datagedreven werken en Slim Ede	300 N	-	-	-	
Totaal impulsen	1.027 N	572 N	509 N	521 N	

6.4 Algemene uitkering

Inleiding

In besprekingen over perspectiefnota en programmabegroting wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering met meer dan gemiddelde aandacht gevolgd. In relatie tot het onze verhouding met het Rijk spelen een aantal omvangrijke dossiers die nog niet tot afrondende besluitvorming hebben geleid.

- De financiële positie van gemeenten is zeker de laatste jaren vrij dramatisch verslechterd. Stelselmatig zijn deze signalen door het Rijk genegeerd dan wel vooruitgeschoven. Zeker in relatie tot grote dossiers als klimaat, woningbouw e.d. is steun en leiding van het Rijk onontbeerlijk.
- De arbitragecommissie Jeugd heeft een uitspraak gedaan over het benodigde structurele budget jeugd. Voor de jaren 2021 en 2022 is hier door het Rijk in tegemoet gekomen. Voor de volgende jaren is dit de verantwoordelijkheid van het (nieuwe) kabinet.
- De wijze van verdelen over de gemeenten van de middelen gemeentefonds verandert ('herijking', waarbij de omvang van de middelen gelijk blijft). Dit leidt tot forse herverdeeffecten en daarmee tot grote onrust. Op dit moment liggen de voorstellen ter advisering en consultatie bij de Raad voor het Openbaar Bestuur en de VNG. Besluitvorming over de invoering, voorzien per 2023, is aan het nieuwe kabinet.
- De trap-op-trap-af systematiek van Rijk naar gemeenten is als gevolg van de coronacrisis voor de jaren 2020 en 2021 buiten werking gesteld. Bij de herstart zal een nieuw instapniveau moeten worden bepaald. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt en dit wordt zo goed als zeker overgelaten aan het nieuwe kabinet.
- De aanpak van de coronacrisis heeft geleid tot een fors opgelopen staatsschuld (echter nog altijd binnen de grenzen van de Europese afspraken). Op enig moment wordt dit weer afgebouwd met mogelijke gevolgen voor het gemeentefonds.

Algemene uitkering		Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	
Accres	5.000 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V	
Opschalingskorting		1.500 V				
Reservering loon-, prijs- en volumeontwikkeling			500 N	1.000 N	1.500 N	
Jeugdzorg	1.000 N					
Jeugdzorg	350 V					
<i>Septemercirculaire 2021 - corona:</i>						

Lokale cultuur	327 V				
Buurt- en dorpsuizen	60 V				
TONK	1.150 V				
Schuldenbeleid		176 V			
Bijzondere bijstand		88 V			
Re-integratie dienstverlening		50 V			
Re-integratie tijdelijke impuls		146 V			
Reserveren corona	1.537 N	460 N			
<i>Taakmutaties septembercirculaire:</i>					
Uitvoeringskosten SVB PGB - Jeugd		49 N			
Reserveren taakmutatie		49 V			
Uitvoeringskosten SVB PGB - Wmo		123 N			
Reserveren taakmutatie		123 V			
Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	96 N	83 N	75 N	69 N	69 N
Reserveren taakmutatie	96 V	83 V	75 V	69 V	69 V
Breed offensief	72 V				
Reserveren taakmutatie	72 N				
Landelijke structuur interventieteams		11 V	11 V	11 V	11 V
Reserveren taakmutatie		11 N	11 N	11 N	11 N
BTW afval	40 V				
Reserveren taakmutatie	40 N				
Toezicht en handhaving gastouderopvang		37 V	37 V	37 V	37 V
Reserveren taakmutatie		37 N	37 N	37 N	37 N
Rijksvaccinatieprogramma		22 V	22 V	22 V	22 V
Reserveren taakmutatie		22 N	22 N	22 N	22 N
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen	12 V				
Reserveren taakmutatie	12 N				
Gezond in de stad		116 V			
Reserveren taakmutatie		116 N			
Aanpak laaggeletterdheid		7 V	21 V	35 V	
Reserveren taakmutatie		7 N	21 N	35 N	
Beschermd wonen	896 N	2.736 N	2.815 N	2.820 N	2.812 N
Reserveren taakmutatie	896 V	2.736 V	2.815 V	2.820 V	2.812 V
Participatie	46 N	45 N	70 N	94 N	121 N
Reserveren taakmutatie	46 V	45 V	70 V	94 V	121 V
Vrouwenopvang	7 V	8 V	8 V	8 V	8 V
Reserveren taakmutatie	7 N	8 N	8 N	8 N	8 N
Maatschappelijke opvang	4 N	20 V	20 V	20 V	20 V
Reserveren taakmutatie	4 V	20 N	20 N	20 N	20 N
Totaal	4.350 V	4.500 V	2.500 V	2.000 V	1.500 V

In dit hoofdstuk worden de effecten van de septembercirculaire 2021 toegelicht.

Accres

De uitkering uit het gemeentefonds ontwikkelt zich onverwacht positief. Het demissionair zijn van het kabinet zou leiden tot een beleidsarme begroting en daarmee tot een beperkte groei van de rijksuitgaven. Dit blijkt in veel mindere mate het geval te zijn. De hoger dan verwachte economische groei leidt tot meer begrotingsruimte.

Tegelijkertijd was een groei van het accres te verwachten als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling. In de Perspectiefnota 2022-2025 werd een nadelig verschil zichtbaar tussen de gemeentelijke kostenontwikkeling en de door het Rijk gehanteerde uitzettingen. Het nadeel uit de perspectiefnota is nu grotendeels ingelopen.

De achterliggende oorzaak van de positieve uitschieter in 2021 wordt in de circulaire vooral in algemene zin toegelicht. Ontwikkeling van onderliggende aantallen, waardeontwikkeling onroerend goed e.d. Daarnaast is sprake van een toevoeging van € 1,3 miljoen vanuit het BTW-compensatiefonds (BCF). Gemeenten kunnen de betaalde BTW declareren bij het BCF. Het Rijk houdt rekening met een totaalbedrag van € 3,25 miljard. Op het moment dat gemeenten minder declareren dan wordt het verschil gestort in het gemeentefonds en andersom.

Opschalingskorting

Het vorige kabinet stuurde aan op de vorming van grotere gemeenten. Verondersteld werd dat dit in 2025 te bereiken eindperspectief zou leiden tot besparingen in de vorm van schaalvoordelen, vereenvoudiging regelgeving, minder dubbeling in taken etc. Deze voordelen zijn in de vorm van een korting op het gemeentefonds verwerkt. In 2025 leidt dit voor Ede tot een uiteindelijke korting van ruim € 5 miljoen. Om de gemeenten tegemoet te komen in het kader van de financiële zorgen heeft het kabinet in de vorige septembercirculaire deze korting geschrapt voor de jaren 2020 en 2021. In deze circulaire wordt de korting 2022 eveneens geschrapt.

Accres - indexering

In bovengenoemde ontwikkeling van het accres wordt rekening gehouden met de toekomstige loon- en prijsontwikkeling. Conform de gebruikelijke systematiek wordt dit gereserveerd.

Jeugdzorg

In de Perspectiefnota 2022-2025 is de extra uitkering Jeugd als gevolg van arbitrage vooruitlopend op de besluitvorming voor het jaar 2021 in z'n geheel ingeboekt. Dit valt binnen de algemene uitkering lager uit omdat een deel wordt toegekend via een specifieke uitkering.

Corona gerelateerde mutaties

Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor de kosten en/of derving van inkomsten als gevolg van corona. Middels de septembercirculaire ontvangen we een bedrag van € 2 miljoen. De middelen komen bovenop de gelden die zijn genoemd in de tabellen van de Paragraaf Gevolgen coronacrisis. We voegen dit toe aan de Reserve Steun en Herstel Corona.

- *Cultuurmiddelen*

Als onderdeel van het steunpakket voor de culturele en creatieve sector ontvangen we middelen ter ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur.

- *Buurt- en dorpshuizen*

Als onderdeel van het steunpakket voor de culturele en creatieve sector ontvangen we ter ondersteuning van de buurt- en dorpshuizen middelen ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis

- *Bijzondere bijstand (TONK)*

Voor de uitvoering van de Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) ontvangen we middelen. De TONK is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Dat geldt bijvoorbeeld voor werknemers die hun baan verliezen en geen recht (meer) hebben op een uitkering, of voor zelfstandigen die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zien verdwijnen maar geen aanspraak op de Tozo kunnen maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, Bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar waarvoor de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, komen in aanmerking voor de TONK.

- *Schuldenbeleid en bijzondere bijstand*

Gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek als gevolg van corona zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor zowel schuldenbeleid als de bijzondere bijstand.

- *Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden*

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet extra middelen beschikbaar voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Dit betreft zowel het op peil houden als het zo nodig intensiveren van de dienstverlening.

Uitvoeringskosten Sociale Verzekeringsbank Jeugd en Wmo

De Sociale Verzekeringsbank faciliteert in opdracht van onder meer gemeenten bij de uitvoering van het persoonsgebonden budget (PGB) in de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Doel is om budgethouders zo effectief en efficiënt mogelijk te ondersteunen bij de invulling van hun zorgbehoefte, waarbij zij zoveel mogelijk zelf de regie kunnen behouden.

Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz

Op 1 januari 2020 is de hulpmiddelenzorg aan cliënten die in een Wlz-instelling wonen vereenvoudigd. Vanaf deze datum worden mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en een scootmobiel) voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo 2015. Hiervoor zijn al eerder middelen overgeheveld naar de Wlz. Daarbij zijn het ministerie van VWS en de VNG overeengekomen dat op basis van realisatiegegevens nacalculatie plaatsvindt. Deze mutatie betreft de nacalculatie vanaf 2021.

Breed offensief

Het wetsontwerp Breed offensief beoogt processen te stroomlijnen en te harmoniseren om op die manier meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Dit wetsontwerp is vanwege de demissionaire status van het kabinet controversieel verklaard. Een deel van de activiteiten is echter niet afhankelijk van een wetswijziging en kan toch worden uitgevoerd.

Het gaat onder andere om het stroomlijnen van de administratieve werkprocessen rondom loonkostensubsidie, het uniformeren van de loonwaardebepaling en werkgeversdienstverlening.

Landelijke structuur interventieteams

In de Landelijke Structuur Interventieteams (LSI) werken gemeenten samen met andere overheidsorganisaties ter voorkoming en terugdringing van belasting- en premiefraude, toeslagenfraude, uitkeringsfraude, overtredingen van arbeidswetgeving en daarmee samenhangende misstanden zoals door de LSI aangeduid.

BTW-afval

Over de Nedvang opbrengsten (plastic, metaal en drankkartons) dragen we btw af. Via het BTW Compensatiefonds ontvangen wij die terug.

Toezicht en handhaving gastouderopvang

Voor onze handhavingstaak in kinderopvang en gastouderopvang ontvangen wij middelen.

Rijksvaccinatieprogramma

Met ingang van 1 januari 2022 worden naast meisjes ook jongens gevaccineerd tegen het Humaan Papillomavirus. De benodigde middelen zijn overgedragen aan de gemeenten.

Europese richtlijn energieprestatie gebouwen

De Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III) heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving.

Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in het jaar 2022.

Aanpak laaggeletterdheid

Als gemeente ontvangen we middelen om laaggeletterden te bereiken en van een passend aanbod te voorzien.

Beschermd wonen

Het centrumgemeentelijke budget Beschermd wonen is verlaagd omdat meer cliënten dan oorspronkelijk geraamd zijn overgegaan van de Wmo Beschermd wonen naar de Wlz.

Participatie

Het UWV voert structureel de no-riskpolis uit voor de gehele gemeentelijke doelgroep banenafpraak en nieuw beschut werk. Om dit te financieren zijn middelen verschoven van het gemeentefonds naar het UWV.

Vrouwenopvang

Geactualiseerde aantallen in de maatstaven leiden tot een beperkte bijstelling.

Maatschappelijke opvang

Geactualiseerde aantallen in de maatstaven leiden tot een beperkte bijstelling.

6.5 Investerings

Onderstaand betreft een overzicht van voorgenomen investeringen voor de periode 2022-2025.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	Investerings 2022	Investerings 2023	Investerings 2024	Investerings 2025
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	12.837	26.000	0	0
Sportaccommodaties	2.844	242	2.299	0
Multifunctionele accommodaties	1.885	1.885	0	0
Programma Maatschappelijke voorzieningen	17.566	28.127	2.299	0
Grondzaken - Wonen	6.900	9.300	2.800	3.100
Spoorzone	41.500	16.400	11.200	5.000
Parklaan	12.900	10.400	1.800	2.200
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	61.300	36.100	15.800	10.300
Economie	700	0	0	0
Verkeersveiligheid	400	400	400	400
Grondzaken - Werken	4.100	4.200	4.100	2.600
Levendig centrum	553	0	0	0
Programma Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit	5.753	4.600	4.500	3.000
Fietsplan	3.044	926	1.671	5.856
Openbare ruimte (wegen, openbare verlichting, groen, etc.)	3.000	3.000	3.000	3.000
Bomen	600	600	600	600
Riolering	7.749	7.072	7.166	8.392
Programma Kwaliteit leefomgeving	14.393	11.598	12.437	17.848
Totaal	99.012	80.425	35.036	31.148

Toelichting

Huisvestingsvoorzieningen onderwijs

De nieuwbouw van SmdB Ruitenbeek staat voor 2022 gepland. Daarnaast staat voor 2022 ook de afronding van de Koning David school, De Vuurvogel en de Beatrix school. De nieuwbouw van Het Streek is in voorbereiding en wordt in 2023 afgerond.

Sportaccommodaties

Voor het jaar 2022 staat er voor € 2,9 miljoen aan investeringen gepland. Dit zijn investeringen die voortkomen

uit de accommodatieplannen binnen- en buitensport waarvoor de gemeenteraad budget beschikbaar heeft gesteld.

Het betreft de renovatie van het gymnastieklokaal Platanenweg Bennekom en het gymnastieklokaal Kerkhoflaan Lunteren, die na 40 jaar een levensduurverlengde renovatie krijgen. Het betreft ook de nieuwbouw van gymnastieklokaal Kazerne (nog geen officiële naam). Voor de buitensport gaat het om vervanging van de top laag korfbalveld Bennekom, top laag voetbalveld Hoekelum, top laag voetbalveld Allemanskamp Ederveen en renovatie van een aantal voetbalkleedkamers.

Bedragen x € 1.000	
Investeringsplan sportaccommodaties 2022	
Binnensportaccommodaties	1.825
Renovatie Gymnastieklokaal Kerkhoflaan	250
Renovatie Gymnastieklokaal Platanenweg Bennekom	275
Gymnastieklokaal Kazerne	1.300
Buitensportaccommodaties	1.019
Toplaag Korfbal Bennekom	200
Toplaag Voetbal Hoekelum	242
Toplaag Voetbal Allemanskamp Ederveen	242
Renovatie Kleedkamers	335
* Peppelensteeg B-Geel	
* Wekerom/De beek	
* Inschoten DTS	
* Bennekom	
* Ederveen	
* Harskamp	
Totaal	2.844

Multifunctionele accommodaties

Voor het jaar 2022 staat voor € 1,9 miljoen aan investeringen gepland voor de realisatie van een multifunctionele accommodatie (dorpshuis en sportzaal) in Otterlo. Het restant (€ 1,9 miljoen) staat voor 2023 gepland.

Economie

In overleg met de omgeving wordt het Spindopplein en de aangrenzende Parkweg aangepakt met als doel vergroening, klimaatadaptatie, het verbeteren van het bedrijfsklimaat (veiligheidsbeleving), het vergroten van de interactie tussen winkels en het plein en vergroting van de binding van de wijk met het gebied. De investering bedraagt € 0,75 miljoen. In 2021 is met de besteding aangevangen maar het grootste deel wordt uitgegeven in 2022.

Grondzaken - Wonen en Werken

De voorgenomen investeringen van Grondzaken - Wonen en Werken zijn conform de MPG 2021 die is vastgesteld bij de Programmarekening 2020. De MPG Lite 2021 die onderdeel is van deze programmabegroting wordt niet verwerkt in de cijfers maar geven wel een voortgang weer van de grondzakenportefeuille en het bijbehorende resultaat ten opzichte van de prognose uit de MPG 2021. Zie hiervoor hoofdstuk 9 Bijlagen - "Bijlage 11 - MPG lite 2021".

Spoorzone

In 2020 is gestart met de uitvoering van het contract met betrekking tot de conditionering van het gebied. Op wat restpuntjes na is dit afgerond. De in gang gezette aanbestedingsprocedure van het grootste (spoorse)

contract is in december 2018 voortijdig beëindigd. De nieuwe aanbesteding is gestart in het eerste kwartaal 2020. De gunning van het contract is geweest en start van de uitvoering vindt in de tweede helft van 2021 plaats. De bouw van de P&R en taxi en bus plein en de inrichting van de openbare ruimte is afgestemd op de uitvoering van het spoorse contract.

De financiële effecten van de heraanbesteding zijn in kaart gebracht. De planning van de uitgaven is in voorliggende Programmabegroting 2022-2025 geactualiseerd op basis het op dit moment geldende kredietbesluit en de voorliggende planning. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grote projecten.

Parklaan

De totale investeringsraming is in overeenstemming met het kredietbesluit Parklaan. De planning van de uitgaven is in voorliggende Programmabegroting 2022-2025 geactualiseerd. Er zijn geen grote wijzigingen ten opzichte van de ramingen in de Perspectiefnota 2022-2025. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grote projecten.

Verkeersveiligheid

Door structureel te investeren in mobiliteitsprojecten wordt de bereikbaarheid verbeterd. Daarnaast vergoot het de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente. Hiervoor voorzien wij jaarlijks een investering.

Levendig centrum

Naar verwachting worden in 2021 meerdere projecten afgerond. De uitvoering van de Brouwerstraat en het Stadspark worden in 2022 afgerond. Voor het Museumplein is in 2020 een voorbereidingskrediet geopend. De middelen zijn reeds gealloceerd (Perspectiefnota 2020-2023). De investeringen passen bij de ambities van de gemeente om de openbare ruimte in het centrum te verbeteren.

Een levendig centrum is één van de speerpunten van het gemeentelijk beleid en weergegeven in de nota van Integrale Projecten Verkeer & Ruimte Levendig Centrum 2018-2023. Hierin zijn nog projecten voorzien, zoals het Maanderplein, de Marktstraat, Bevrijdingsplein en het Museumplein, die nog door ter goedkeuring voorgelegd zullen worden.

Fietsplan

Het Fietsplan is geactualiseerd. De verwachte investeringen zijn opgenomen in de tabel.

Openbare ruimte

Jaarlijks is een krediet van € 3 miljoen beschikbaar voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Dit krediet wordt ingezet voor onder andere wegen, herinrichting van de openbare ruimte, vervangen van plantvakken, vervangen van speelvoorzieningen en verlichting. De KIP (Kaart Integrale Programmering) combineert de plannings van verschillende interne disciplines en externe partijen. Zo is zichtbaar welke en waar slimme combinaties gemaakt kunnen worden, zodat werk met werk gecombineerd kan worden en inwoners één keer met werkzaamheden te maken krijgen. Alle werken worden langs het afwegingskader gelegd. Hiermee wordt geborgd dat de projecten met de hoogste prioriteit uitgevoerd worden.

Bomen

Door structureel te investeren middels het bomenbeleidsplan zorgen we voor een toekomstbestendig, vitaal en gezond bomenbestand. Voor een deel wordt dit krediet besteed aan mono-projecten en deels loopt het mee met de KIP (zie 'Openbare ruimte').

Riolering

In 2017 is het GRP Ede 2018-2022 opgesteld met daarbij behorend investeringsprogramma. Jaarlijks wordt dit investeringsprogramma geactualiseerd. Het huidige beeld van lopende projecten, de aansluiting bij de integrale

aanpak van de KIP en voorbereiding op projecten voor komende jaren resulteert in een geactualiseerd beeld van de investeringsopgave voor 2022.

6.6 Kredietaanvragen

Wij vragen een aantal kredieten beschikbaar te stellen. Het betreft kredieten waarvoor de raad bij een eerder P&C-document de kapitaallasten al beschikbaar heeft gesteld. Gezien het moment van uitvoering is de afspraak dat de kredieten afzonderlijk worden voorgelegd.

Kredietaanvraag Levend Landschap

Het project Levend Landschap Ede is goed op dreef. In alle 6 dorpen en in Ede stad zijn bewoners, vrijwilligersgroepen en dorpsverenigingen aan de slag voor hun eigen buitengebied en dorp. Er zijn in totaal 7 Levend Landschap werkgroepen actief. In elk dorp begon het project vanuit de dorpsbelangenorganisatie. Allerlei projectideeën zijn verzameld rondom vier thema's: recreatie, erfgoed, ecologie en landschap. Veel ideeën zijn uitgewerkt tot concrete plannen en in uitvoering gegaan. Het enthousiasme werkt aanstekelijk. Bewoners leren de waarde van hun landschap (nog) beter kennen en willen zich inzetten voor behoud en herstel. In ieder dorp ontstaan vanuit de uitvoeringsagenda's voor Levend Landschap succesvolle projecten. Enkele voorbeelden: Uilen onder de pannen, Dorpen in het groen en Levende landgoederen. De provincie Gelderland verstrekt voor de uitvoering van de bovengenoemde projecten subsidies vanuit de zogenaamde Regeling Landschap en biodiversiteit. De totale kosten worden geraamd op € 400.000. Hiervoor vragen wij uw raad om in 2021 een krediet beschikbaar te stellen.

De project bijdrage van de provincie is 50%. De dekking voor de kapitaallasten van de overige € 200.000 ter hoogte van € 13.500 is voorzien in de begroting binnen de middelen voor landschapsbeheer.

Kredietaanvraag Levendig Centrum

Levendig Centrum kent een uitvoeringsprogramma van herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte. Voor diverse projecten zijn de middelen gealloceerd in de Perspectiefnota 2020-2023.

Voor project Museumplein is € 700.000 gereserveerd, waarvan al € 50.000 is geactiveerd voor de voorbereidingsfase. Wij verzoeken u nu een uitvoeringskrediet van € 650.000 in 2021 beschikbaar te stellen. Kapitaallasten zijn gedekt.

Het krediet Grotestraat kan verlaagd worden met € 150.000 als gevolg van een aanbestedingsvoordeel en omdat de risicoreserveringen voor onder andere bodemverontreiniging niet nodig zijn geweest.

Wij verzoeken u het krediet Telefoonweg met € 150.000 te verhogen. De middelen voor Telefoonweg zijn vanwege kostenstijgingen en aanpak van de schoolzone van de Veenderweg onvoldoende.

Verkeersmaatregelen sluiten spoorwegovergang Kerkweg (zie ook paragraaf 6.3)

Het nemen van verkeersmaatregelen in de omgeving spoorwegovergang Kerkweg is noodzakelijk en urgent voor een verkeersveilige situatie. Hiervoor is een investering nodig van € 180.000, waarvoor een krediet in 2021 wordt aangevraagd. De bijkomende kapitaallasten vanaf 2023 brengen wij ten laste van de algemene middelen.

Klinkenbergerweg (zie ook paragraaf 6.3)

Met bewoners van (een deel van) de Klinkenbergerweg is gesproken over maatregelen om de verkeerssituatie voor hen meer acceptabel te maken. In november 2020 heeft het college hiervoor een intentieverklaring vastgesteld. Samen met de bewoners is een pakket aan maatregelen opgesteld, waarmee de leefbaarheid versterkt kan worden. Het werk wordt uitgevoerd in drie fasen en kost in totaal € 2,6 miljoen. Voor de uitvoering van de eerste twee fasen vragen wij een krediet aan van respectievelijk € 270.000 (2021) en € 1.630.000 (2022). De bijbehorende kapitaallasten zijn gedekt in deze begroting. Voor fase die aanvangt in 2025 vragen wij u een krediet te oormerken van € 655.000. De kapitaallasten hiervan vallen buiten het meerjarenperspectief.

7. Actualisatie

Totaalbeeld

De Actualisatie is de tweede bestuurlijke voortgangsrapportage over 2021. De rapportage is een afwijkingenrapportage en bevat een prognose van het resultaat over 2021, afgezet tegen de actuele begroting 2021. In de actuele begroting zijn de afwijkingen die genoemd zijn in de eerste Actualisatie via een begrotingswijziging geëlimineerd.

De nu gepresenteerde afwijkingen zijn dus nieuwe afwijkingen. Anders dan bij de eerste Actualisatie worden ze niet vertaald in een begrotingswijziging. Ze komen zodoende goeddeels weer terug als onderdeel van het jaarresultaat. Om een beter inzicht te geven in het te verwachten resultaat wordt met ingang van deze programmabegroting ook het resultaat Grondbedrijf op basis van de MPG lite meegenomen.

Vrijwel voor alle onderwerpen waar door uw raad bij de Programmabegroting 2021-2024 of in Perspectiefnota 2022-2025 voor het jaar 2021 middelen ter beschikking zijn ligt de uitvoering op schema. Dit is een positieve ontwikkeling ten opzichte van eerdere jaren.

In onderstaande tabel zijn de afwijkingen per begrotingsprogramma weergegeven. Per programma is vervolgens een toelichting gegeven bij deze posten.

	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1 Maatschappelijke Voorzieningen	120 V	120 N	-	-	-
Programma 2 en 3 Preventieve- en individuele Ondersteuning	357 V	-	-	-	-
Programma 4 Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit	5 V	-	-	-	-
Programma 5 Ruimtelijke Ontwikkeling	2.200 V	-	-	-	-
Programma 6 Veiligheid	250 V	-	-	-	-
Programma 7 Kwaliteit Leefomgeving	280 N	-	-	-	-
Programma 8 Bestuur en Organisatie	1.950 N	9 V	9 V	9 V	9 V
Totaal	702 V	111 N	9 V	9 V	9 V

Programma 1 - Maatschappelijke voorzieningen

	Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Sport	120 V	120 N	-	-	-
Totaal	120 V	120 N	-	-	-

Sport

2021: € 120.000 V

2022: € 120.000 N

Het uitvoeringsbudget van € 250.000 voor de Sportvisie is bedoeld voor een periode van 2 jaar. Het budget is echter in z'n geheel begroot in 2021. Daarom stellen we voor om een gedeelte van het uitvoeringsbudget, namelijk € 120.000, over te hevelen naar 2022.

Programma 2 en 3 - Preventieve- en individuele ondersteuning

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Transformatieopgave sociaal domein	500 V	-	-	-	-
Veilig Thuis	90 V	-	-	-	-
Onderwijsachterstanden	167 V	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd - meerkosten Corona	185 V	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd - toevoegen aan Reserve Corona	185 N	-	-	-	-
Mobiliteitshulpmiddelen	-	-	-	-	-
Woonvoorzieningen	100 N	-	-	-	-
Maatschappelijke opvang - Brede aanpak dak- en thuisloosheid - begeleiding	2.000 V	-	-	-	-
Maatschappelijke opvang - dotatie aan de reserve	2.000 N	-	-	-	-
Maatschappelijke opvang - Tijdelijke opvang buitenslapers	-	-	-	-	-
Beschermd wonen	-	-	-	-	-
Vraagafhankelijk vervoer	250 V	-	-	-	-
Inkomensvoorziening	550 N	-	-	-	-
Totaal	357 V	-	-	-	-

Transformatieopgave decentralisaties sociaal domein

€ 0,5 miljoen V

In de perspectiefnota zijn we uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen in het sociaal domein en het perspectief op de toekomst. Onder invloed van externe én interne ontwikkelingen komt de transformatie op stoom. We zien samenhang en beweging tussen de producten en diensten die we aanbieden. Preventie en actiever doorverwijzen naar de sociale basis of over de domeinen heen, voorkomt uitgaven voor dure zorg maar vraagt tegelijkertijd om investeringen in de sociale basis. Middels het versterken van regie en het uitvoeringsplan transformatie maken we mogelijk om deze opgave in te vullen.

Bij de perspectiefnota is toegelicht dat het knippen van resultaten en toewijzen aan de diverse ombuigingstaakstellingen niet in alle gevallen mogelijk is. In het totaalbeeld zijn en worden financiële effecten van de ingezette wegen zichtbaar. Hieronder staan een aantal producten die we bezien in relatie tot de openstaande financiële opgave in 2021 van € 1 miljoen. Per saldo een voordeel van € 0,5 miljoen.

- Domein-overstijgende samenwerking

Zowel het landelijke als het Edese beleid is erop gericht om ouderen zo lang als mogelijk zelfstandig te laten wonen. Het (blijven) wonen in hun vertrouwde omgeving draagt bij aan hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie en is over de domeinen (Wmo, Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg) heen goedkoper. De financiële besparing landt voornamelijk in de Wet langdurige zorg, terwijl met name de Wmo te maken krijgt met stijgende kosten. Op 7 december 2017 hebben we in dit kader de samenwerkingsovereenkomst domein-overstijgend werken ondertekend. De pilot is in de loop van 2018 van gestart gegaan onder de titel 'Thuis Geven'. In de pilot wordt één arrangeur verantwoordelijk voor het organiseren van het gehele zorgarrangement, over de domeinen heen. Het ministerie van VWS heeft de pilot omarmd en afgelopen augustus is er voor drie gemeenten (Ede, Dongen en Hoogeveen) een specifieke uitkering voor de gehele periode 2018-2022 beschikbaar gesteld, waarbij deze gemeenten een vergoeding kunnen vragen voor deze meerkosten in de Wmo.

Op dit moment wordt de definitieve aanvraag Ede uitgewerkt en de huidige inschatting is dat het hier gaat om circa 250 cliënten en een maximale vergoeding van € 2.725 per cliënt. Een percentage van 62,5% wordt dan ontvangen in het kalenderjaar 2021 en een percentage van 37,5% in het kalenderjaar 2022. De vaststelling gaat op basis van werkelijk aantal cliënten. Aangezien de kosten tot en met 2021 betrokken zijn uit de reguliere budgetten betreft dit voor nu een incidentele bate van € 0,43 miljoen.

- Thuisondersteuning mantelzorgers (programma 2)
De algemene voorziening thuisondersteuning bestaat alleen voor mantelzorgers. Steeds meer mantelzorgers ontvangen (na maximaal 1,5 jaar) een maatwerkvoorziening. Het verhuizen van de toegang naar de gemeente resulteert in een lagere instroom en kortere indicatieduur. In bedrag € 0,25 miljoen voordelig.
Thuisondersteuning cliënten (programma 3)
Vorig jaar zagen we al voordelen van een verbeterde toegang en regie en passend indiceren. Ook zien we een lager effect op de invoering van het abonnementstarief. Het aantal cliënten dat gebruik maakt van thuisondersteuning stijgt nog steeds en in 2021 met circa 3%. Een deel hiervan betreft de omzetting van mantelzorgers naar een maatwerkvoorziening, maar ook het abonnementstarief en vergrijzing mogen genoemd worden. Het structurele voordeel wordt betrokken bij de financiële merites van de transformatieopgave sociaal domein. In bedrag € 0,2 miljoen voordelig.
- Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf (programma 3)
Ondanks een door ombuigingen verlaagd budget, zien we nog geen significante financiële effecten. De ontwikkelingen binnen deze maatwerkvoorzieningen zijn verschillend van aard. Naast groei zien we ook verschuivingen met jeugd (18-/18+), beschermd wonen of de Wlz. Ook zoeken we naar andere ondersteuningsmogelijkheden, minder inzet van specialistische hulp en versterken van de regie. Door passend indiceren en strakke opdrachtverstrekking richting aanbieders kunnen we richting onze inwoners goede begeleiding en ondersteuning blijven bieden tegen afnemende kosten. Het blijft een uitdaging om met aanbieders te zoeken naar een juiste balans in de reguliere en specialistische begeleiding.
Bovenstaande is in lijn met de doelstellingen vanuit de decentralisatie en transformatie en heeft niet geleid tot een toename van klachten en/of bezwaren.
Bij begeleiding en dagbesteding zien we in 2021 het aantal cliënten stabiliseren. Onduidelijk is of dit een gevolg is van de corona-pandemie. Door bijvoorbeeld beeld/telefonisch contact hebben aanbieders meer tijd beschikbaar. Door gedeeltelijke sluiting van dagbesteding heeft extra inzet plaatsgevonden. Tenslotte lijkt ook de uitstroom door corona verminderd te zijn.
- Jeugdhulp (programma 3)
Door onder meer temporisering van de ombuigingen conform besluitvorming Perspectiefnota 2022-2025 is het jeugdhulpbudget opwaarts bijgesteld. Een afname van de uitgaven is in 2021 bereikt door de transformatie van jeugdhulp en het realiseren van ombuigingen.
Ombuigingen worden gerealiseerd maar hier is meer tijd voor nodig door bijvoorbeeld de samenwerking met scholen en huisartsen. De gevolgen van COVID-2019 zijn ook zichtbaar binnen jeugdhulp. Belangrijke ontwikkelingen als gevolg van COVID-19 zijn een toegenomen instroom van jeugdigen in ambulante GGZ, substitutie van groepsbehandeling naar individuele behandeling en complexiteit rondom het afronden van bestaande hulptrajecten.
Bij verblijf zien we een daling van € 0,8 miljoen. Dit is deels het effect van de sluiting van enkele locaties ten behoeve van verblijfszorg in de gemeente Ede. De verblijfsuitgaven zijn afgelopen jaren fors gedaald. De complexiteit van de zorgbehoefte zorgt ervoor dat deze daling afvlakt.
De uitgaven voor ambulante zorg lijken stabiel maar blijven voor een deel stijgen. De daling op Groepsbegeleiding zet wel verder door. Dit is nog steeds het effect van de maatregel op BSO-plus. Ook het effect van de maatregel om jeugdigen van Jeugdwet naar de Wlz te begeleiden is zeer succesvol.
De besparingen worden echter merendeels tenietgedaan door de stijging in kosten van Begeleiding (€ 0,5 miljoen) en Behandeling (€ 0,6 miljoen).
Het Rijk heeft voor Veiligheid binnen jeugdhulp extra middelen van € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld aan de gemeente voor onder meer crisiscapaciteit en complexe problematiek.
Alles bij elkaar komt de prognose voor jeugdhulp op € 0,6 miljoen voordelig. We moeten dit voordeel in 2021 wel zien in de context van het opwaarts bijgestelde budget, de zorgelijke geschetste ontwikkeling in het programmaplan van Programma 3 en het totaalbeeld van het sociaal domein met de nog openstaande financiële opgave. Adequate en constante monitoring blijft noodzakelijk.

Veilig Thuis 2020 (programma 2) € 90.000 V

Veilig Thuis Gelderland Midden heeft het jaar 2020 met een positief resultaat van € 0,7 miljoen afgesloten. In het bestuurlijk overleg VT van 27 november 2020 is het besluit genomen om € 350.000 hiervan te reserveren als bedrijfsreserve. Het resterende bedrag wordt, na rato, terugbetaald aan de gemeenten. Voor onze gemeente betreft dit een bedrag van afgerond € 90.000 en hoeft daarmee niet in de centrumgemeentelijke reserve VO gestort te worden.

Onderwijsachterstanden (programma 2) € 167.000 V

Net als in 2020 heeft de Corona-uitbraak ook in 2021 nog effect op het onderwijsachterstandenbeleid. Dit heeft geleid tot een stagnering van het aantal aanmeldingen van nieuwe peuters voor VVE- en Peuteropvang, maar ook de realisatie van bijvoorbeeld schoolpilots konden vanwege de veiligheidsvoorschriften tijdelijk niet worden uitgevoerd. Hierdoor zijn minder subsidie aanvragen ingediend.

Maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd - meerkosten Corona (programma 3) € 185.000 V

Toevoegen aan Reserve Steun en Herstel Corona € 185.000 N

Uit de afwikkeling van de meerkosten Corona 2020 met de aanbieders van maatwerkvoorzieningen blijken minder kosten vergoed te zijn, dan het landelijk verkregen budget. Bij de toekenning van compensatie aan aanbieders zijn de landelijke richtlijnen toegepast.

Ook voor het jaar 2021 volgen we deze landelijke lijn om de compensatieregeling meerkosten te continueren. Het streven is dat voor alle gemeenten de definitieve hoogte van de compensatiebedragen in het najaar bekend is om deze bedragen vervolgens in december 2021 aan gemeenten uit te keren.

Mobiliteitshulpmiddelen (programma 3) -

In de Programmarekening 2020 hebben we een neerwaartse bijstelling (€ 108.000 N) vermeld op ons budget hulpmiddelen als gevolg van een uitname ten behoeve van de Wlz. In de meicirculaire 2021 is de structurele extra uitname vanaf 2021 nog niet verwerkt, maar doorgeschoven naar het einde van het jaar. Het structurele nadeel is in de perspectiefnota betrokken bij de financiële opgave van de ombuigingen Sociaal Domein. Van onze leverancier zijn daarnaast signalen ontvangen dat de Covid-19 pandemie, maar ook de recente afsluiting van het Suezkanaal, grote gevolgen heeft voor de goederenketen. De verminderde beschikbaarheid van materialen, grondstoffen (staal, aluminium) en componenten zoals elektronica en chips heeft al geleid tot kostenstijgingen. De voorspelbaarheid van productie, vervoer en levering is lastig. We blijven dit monitoren.

Woonvoorzieningen (programma 3) € 100.000 N

De vraag naar woningaanpassingen fluctueert jaarlijks. De situatie op de woningmarkt leidt ertoe dat we meer moeten aanpassen. Verhuizen is vaak geen optie is omdat geschikte woningen ontbreken. Ook het groeiend aantal ouderen zorgt voor een stijgende behoefte aan woningaanpassingen en scootmobielstallingen, deze zijn samen met Woonstede gerealiseerd. Tenslotte loopt de kostenstijging bij woonvoorzieningen niet parallel met de jaarlijkse volumecompensatie.

Maatschappelijke opvang - Brede aanpak dak- en thuisloosheid - begeleiding (p3) € 2.000.000 V

Maatschappelijke opvang - dotatie aan de reserve (p3) € 2.000.000 N

In 2020 hebben we al een bedrag van € 1,0 miljoen vanuit het ministerie van BZK ontvangen voor de transformatie van leegstaand vastgoed naar sociale huur. Vanuit het plan van aanpak 'Iedereen een eigen passende woonplek' hebben we in 2021 een bedrag van € 3,5 miljoen vanuit het ministerie van VWS ontvangen. Hiervan is € 2,0 miljoen bestemd voor begeleiding aan cliënten die op deze locaties komen te wonen. Aangezien de locaties niet in 2021 open gaan, worden de begeleidingskosten niet in 2021 gemaakt. De verkregen middelen vloeien zodoende naar de reserve. De overige € 1,5 miljoen wordt ingezet voor de renovatie van de opvang en het continueren van Housing First.

Maatschappelijke opvang - Tijdelijke opvang buitenslapers (programma 3) -

Het college heeft besloten om de nachtopvang voor daklozen in Ede open te houden, en dus de pilot

Buitenslapers te verlengen tot en met 31 maart 2022. Dit ook om te handelen conform de landelijke maatregelen rondom Corona. De extra kosten van de tijdelijke opvang buitenslapers komen ten laste van de reserve maatschappelijke opvang en de hierin opgenomen ontvangen middelen Corona. Voor het jaar 2021 zijn de kosten geraamd op circa € 0,7 miljoen. Voor het eerste kwartaal 2022 betreft dit € 0,14 miljoen.

Beschermd wonen (programma 3) -

De te verstrekken subsidie voor de onrendabele top van de transformatie van vastgoed heeft nog niet plaatsgevonden. Inzet vraagt een zorgvuldige interne afweging en goede afspraken met de mogelijke marktpartijen. De uitname van € 6,1 miljoen budget ten behoeve de Wet langdurige zorg (Wlz) heeft in 2021 plaatsgevonden. De daadwerkelijke verschuiving van cliënten kent echter vertraging door de hernieuwde indicatiestelling, waardoor cliënten langer in beschermd wonen zitten dan bedacht. Op landelijk niveau vindt compensatie plaats voor de hierdoor hogere kosten van gemeenten. Nog onduidelijk is hoe dit voor ons uitpakt. Eventuele effecten worden betrokken bij de reserve Beschermd wonen.

Vraagafhankelijk vervoer (programma 3) € 250.000 V

Als gevolg van de coronacrisis zien we een afname in het aantal ritten. Gevolg is derhalve ook minder kosten resulterend in een te verwachten voordeel voor 2021 van € 250.000.

Inkomensvoorziening (programma 3) € 550.000 N

De budgetten voor bijstandsuitkeringen ramen we in onze begroting op basis van de voorlopige schattingen van het Rijk. Deze worden twee keer per jaar bijgesteld. Aan de hand van laatste berichtgeving van het Rijk (oktober 2021) dat het macrobudget naar beneden wordt bijgesteld, zien we een neerwaartse bijstelling van ons budget. Tegelijkertijd blijkt dat we meer vorderingen van onterecht verstrekte uitkeringen af moeten boeken. Naast deze nadelen zien we een voordeel omdat een daling van het aantal mensen met een uitkering is ingezet.

Programma 4 - Economie, Arbeidsmarkt en Mobiliteit

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Parkeren	120 N	-	-	-	-
Investeringsfonds - Kennishart Foodvalley	125 V	-	-	-	-
Totaal	5 V	-	-	-	-

Parkeren € 120.000 N

Als gevolg van de ontwikkelingen rondom COVID-19 is het centrumbezoek sterk afgenomen in het eerste halfjaar 2021. Hierdoor zijn parkeerinkomsten afgenomen. Voor heel 2021 wordt een tekort verwacht van € 120.000. Het verwachte tekort is afhankelijk van de verdere ontwikkelingen rondom COVID-19 en kan fluctueren.

Vrijval middelen investeringsfonds impuls Ede-onderdeel kennishart Foodvalley € 125.000 V

Binnen het investeringsfonds worden minder uitgaven verwacht voor het onderdeel kennishart Foodvalley. Deze middelen kunnen aan het eind van het jaar vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Programma 5 - Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Actualisatie Grondbedrijf op basis van MPG lite (prog. 4 en 5)	2.500 V	-	-	-	-
Facilitaire plannen	300 N	-	-	-	-
Afvalinzameling	100 N	-	-	-	-
Afvalinzameling - mutatie Voorziening Afval	100 V	-	-	-	-
Totaal	2.200 V	-	-	-	-

Actualisatie Grondbedrijf - MPG lite (programma 4 en 5) € 2.500.000 V

We verwachten op dit moment een positief resultaat op de activiteiten in het grondbedrijf. De toelichting vindt u op hoofdlijnen in de paragraaf grondbeleid en meer in detail in het MPG lite. Ten opzichte van de begroting verwachten we op dit moment een voordeel van ca. € 2.500.000.

Facilitaire plannen € 300.000 N

Ook in 2021 voeren we werkzaamheden uit voor ruimtelijke plannen van particuliere initiatiefnemers. De kosten die we maken, verhalen we op deze initiatiefnemers. We verwachten dit jaar dat het totaal aan opbrengsten lager is dan het totaal aan kosten. Het verwachte nadeel bedraagt € 300.000.

We constateren dat we doordat we de laatste jaren steviger hebben ingezet op de opbrengstenkant, ureninzet en proces strakker hebben neergezet dat de tekorten op nieuwe projecten fors minder zijn, dan wel kostenneutraal worden. Maatregelen die we hebben genomen zijn: urenregistratie aanpassen, contracten aanpassen, kostenverhaal middels plankostenscan besproken en aangepast op ons proces. De komende jaren blijven we dit monitoren en evalueren om het op die manier steeds strakker te krijgen en het tekort steeds kleiner te maken.

Het gemelde nadeel bestaat grotendeels uit tekorten op de facilitaire plannen met contracten uit het verleden. Dit betreft onder andere het ENKA-terrein, de Stroet, Bellestein, KNA-terrein Lunteren en de Hoofdweg in Ederveen. Deze projecten moeten we met een forse inspanning afronden, terwijl daar niet de juiste opbrengsten tegenover staan. Deze projecten zijn samen verantwoordelijk voor circa € 250.000 nadeel.

Ook bij nieuwe plannen blijven werkzaamheden (en dus uren) die voortkomen uit de omgevingsdialog, bezwaarprocedures met betrekking tot bestemmingsplannen e.d. niet te verhalen op de ontwikkelaars. Hier zullen we als gemeente een verantwoordelijkheid (en dus risico) in houden.

Afvalinzameling € 100.000 N

Mutatie Voorziening Afval € 100.000 V

De aandeelhoudersvergadering (AvA) van de ACV heeft besloten om over 2020 geen dividend betaalbaar te stellen. Dit levert een nadeel op van € 100.000. Dit nadeel wordt opgevangen door een overeenkomstige mutatie op de Voorziening Afval.

Programma 6 - Veiligheid

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
VGGM	250 V	-	-	-	-
Totaal	250 V	-	-	-	-

VGGM

€ 250.000 V

Rekening houdend met de uitkering door de VGGM van het voordelig saldo 2020 en een geringe onderuitputting op het budget 2021 verwachten wij 2021 af te kunnen sluiten met een voordelig resultaat van € 250.000. Onzekere factor hierbij zijn de kosten voor het functioneel leeftijdsontslag (FLO) brandweermedewerkers. Afhankelijk van het inzetten door medewerkers van de door hen gespaarde middelen in het kader van de levensloopregeling fluctueren de uitgaven voor FLO. Bij de programmarekening kan deze duidelijkheid wel worden gegeven.

Programma 7 - Kwaliteit leefomgeving

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Gladheidsbestrijding	250 N	-	-	-	-
Hondenbeleid	50 V	-	-	-	-
Inkomsten openbare ruimte	80 N	-	-	-	-
Begraven	170 V	-	-	-	-
Begraven - storting reserve	170 N	-	-	-	-
Natuur-en landschap	328 V	-	-	-	-
Voorstel tot resultaatbestemming bij programmareke-ning	328 N	-	-	-	-
Totaal	280 N	-	-	-	-

Gladheidsbestrijding

€ 250.000 N

Gladheidsbestrijding is een 'open einde regeling'. Dit betekent dat er een basisbedrag in de begroting staat en dat het afwachten is in hoeverre dit budget voldoende is. In januari en februari 2021 (sneeuwstorm) was het regelmatig nodig om materieel in te zetten om de wegen begaanbaar te houden. Gezien het aantal strooibeurten tot nu toe verwachten we een overschrijding van € 250.000 op het basisbedrag.

Hondenbeleid

€ 50.000 V

Het beheerplan van hondentoiletten en hondenlosloopgebieden staat al geruime tijd op de planning. Door capaciteitsproblemen is het nog niet gelukt deze te maken. We verwachten deze in het eerste kwartaal van 2022 af te ronden. Op korte termijn worden er operationeel een aantal quick wins doorgevoerd in het op orde brengen en het extra reinigen van probleemgebieden. Verder onderzoeken we welke hondenlosloopgebieden dit najaar alsnog beter gaan inrichten. Hiermee verwachten we voor 2021 een onderschrijding van € 50.000.

Inkomsten openbare ruimte

€ 80.000 N

Voor de billboards is een nieuwe concessiehouder gecontracteerd. De overeenkomst is op 17 mei 2021 ingegaan. De inkomstenderving tot 17 mei 2021 bedraagt € 45.000.

De exploitant van A0-reclames heeft aangegeven financiële problemen te ondervinden als gevolg van corona. Inkomsten worden vooral gemist door het niet doorgaan van lokale evenementen en voorstellingen. We zijn in overleg over een betalingsregeling voor 2020 en 2021. Op dit moment is nog niet aan te geven wat de uitkomst hiervan zal zijn.

In 2017 is gestart met het verhuren van de openbare ruimte voor tijdelijke opslag. Dit met als doel om de overlast die deze tijdelijke opslag kan veroorzaken te verminderen. De opslag van materialen bij bouwprojecten wordt steeds vaker gevonden binnen de bouwplaats/het projectgebied. Dat heeft als voordeel dat de overlast als gevolg van bouwprojecten terug is gelopen, de maatregel heeft het gewenste effect. Het nadeel is dat de opbrengsten met € 35.000 teruglopen. Wij onderzoeken de mogelijkheden om dit tekort te verminderen. Vertraging, onder andere door personele wijzigingen, maakt dat in het voorjaar van 2022 dit onderzoek wordt afgerond.

Begraven € 170.000 V
Storting in reserve begraven € 170.000 N

Naar verwachting zijn de opbrengsten in 2021 € 170.000 hoger dan begroot. De kosten zullen conform begroot zijn, derhalve wordt het verschil in de reserve afgewikkeld. De hogere opbrengsten komen voort uit meer ter aarde bestellingen dan begroot. Daarnaast is een deel van de verlengingen van grafrechten in 2020 afgesloten, echter zijn deze in het boekjaar 2021 in rekening gebracht wat resulteert in een verschuiving van inkomsten van 2020 naar 2021.

Natuur en landschap € 328.000 V
Voorstel tot resultaatbestemming bij de programmarekening € 328.000 N

Dit betreft de subsidie voor de nieuwbouw van het Dierenasiel de Hof van Ede. Het College heeft op 24 augustus 2021 de nieuwe erfpachtovereenkomst ondertekend, zodat de nieuwbouw nu daadwerkelijk kan gaan plaatsvinden. Het dierenasiel heeft aangegeven pas bij oplevering de subsidie te willen ontvangen. De oplevering is medio 2022.

Programma 8 - Bestuur en Organisatie

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Stelpost onderuitputting	1.250 N	-	-	-	-
Onvoorzien	53 V	-	-	-	-
Loonontwikkeling	-	-	-	-	-
Verkopen commerciële vastgoedportefeuille	730 V	-	-	-	-
Verkopen commerciële vastgoedportefeuille	28 N	28 N	28 N	28 N	28 N
Huurderving	140 N	-	-	-	-
Personeelskosten vastgoed	-	-	-	-	-
Huurkorting commerciële vastgoedportefeuille	37 N	-	-	-	-
Huurkorting commerciële vastgoedportefeuille - verrekening reserve corona	37 V	-	-	-	-
Brandstofverkooppunten	42 N	-	-	-	-
Proceskostenvergoeding bezwaren WOZ	290 N	-	-	-	-
OZB - areaaluitbreiding	150 V	150 V	150 V	150 V	150 V
OZB - vereffening areaaluitbreiding	113 N	113 N	113 N	113 N	113 N
Deelneming - dividend	520 N	-	-	-	-
Corona - bedrijfsvoeringskosten	500 N	-	-	-	-
Totaal	1.950 N	9 V	9 V	9 V	9 V

Stelpost onderuitputting € 1.250.000 N

De stelpost onderuitputting is in het verleden opgenomen omdat vrijwel elke jaarrekening met een positief resultaat werd afgesloten. We gaven dus minder uit dan we beschikbaar hadden, dit werd als onwenselijk ervaren. Om dit op te vangen heeft de gemeenteraad voorgesteld om jaarlijks € 1,25 miljoen meer uit te geven dan dat er opbrengsten tegenover stonden. De achterliggende gedachte hierbij is dat lopende het jaar op diverse posten minder wordt uitgegeven (onderuitputting). Deze stelpost staat dus voor de te verwachte onderuitputting/voordelen op de verschillende programma's.

Het mooiste zou zijn wanneer in de begroting per programma de onderuitputting wordt opgenomen. Helaas is dit niet mogelijk, aangezien dit per jaar kan verschillen. Vandaar deze stelpost op programma 8. In de actualisatie komt dit als volgt tot uiting:

- De voordelen als gevolg van onderuitputting worden conform de regelgeving verantwoord op de diverse programma's.
- Gezien deze verantwoording per programma wordt het verwachte voordeel van € 1,25 miljoen op programma 8 niet gerealiseerd en is derhalve een nadeel.

Onvoorzien € 53.000 V

Ten laste van het budget Onvoorzien zijn gebracht de initiële kosten van de gemeente Ede ten behoeve van de huisvesting van in totaal 542 arbeidsmigranten en asielzoekers op de Kop van Deelen. We gaan ervan uit dat het restant van het budget van € 100.000 vrijvalt.

Loonontwikkeling -

De CAO Gemeenten liep per 1 januari 2021 af. Gesprekken over een nieuwe CAO zijn in februari van dit jaar opgeschort, onder meer door verschil van inzicht over de hoogte van het loonbod.

Wij verwachten dat de komende maanden alsnog een CAO wordt afgesloten. In de programmabegroting hebben wij een reservering voor de CAO-ontwikkeling 2021 opgenomen. Bij de programmarekening maken wij op basis van de dan geldende CAO-afspraken inzichtelijk in welke mate deze reservering nodig is geweest.

Verkopen commerciële vastgoedportefeuille € 730.000 V

Verkopen commerciële vastgoedportefeuille € 28.000 N

Conform het vastgestelde beleid in de Vastgoednota 2017 wordt vastgoed dat wordt verhuurd ten behoeve van niet-beleidsondersteunende activiteiten, zoals commercieel vastgoed, indien mogelijk verkocht. Dit jaar zijn vier panden verkocht voor € 830.000. Dit resulteert in een in een meeroopbrengst van € 730.000 ten opzichte van de hiervoor begrote taakstelling van € 100.000.

Door de verkoop van deze panden vervallen ook de jaarlijkse lasten en baten, zoals onderhoudskosten en huuroopbrengsten. Dit heeft een structureel nadelig gevolg van € 28.000.

Huurderving € 140.000 N

Ons kantoorpand 'De Vleugel' in het centrum van Ede staat grotendeels leeg. In verband met corona is dit pand sinds vorig jaar ingericht en ingezet als overleglocatie. Normaliter wordt huur intern doorbelast voor panden die gebruikt worden voor ambtelijke huisvesting, maar dat wordt voor dit object niet gedaan. Dit zorgt voor een nadeel in de baten van € 140.000.

Naast de huidige inzet van het pand wordt bekeken hoe het pand in de toekomst ingezet kan worden, waarbij verkoop van het pand en eventuele transformatie naar sociale woningbouw ook tot de mogelijkheden behoort. Wij verwachten hier in de loop van 2022 meer duidelijkheid over te hebben.

Personeelskosten vastgoed -

In verband met uitval van een aantal medewerkers op de afdeling vastgoed is extra personeel ingehuurd en daarnaast vindt er meer ureninzet plaats op een aantal vastgoedportefeuilles. Hierdoor ontstaat een nadeel. De omvang hiervan is moeilijk in te schatten.

Corona

Huurkorting commerciële vastgoedportefeuille € 37.000 N

Huurkorting commerciële vastgoedportefeuille - verrekening reserve corona € 37.000 V

Vorig jaar is de steunmaatregel voor huurders van commercieel overig vastgoed door het college vastgesteld. Deze maatregel heeft tot zeven aanvragen geleid waarvan er zes zijn gehonoreerd voor een totaalbedrag van afgerond € 37.000. Het gaat in alle gevallen over huurkorting voor het jaar 2020 waarvan de vaststelling dit jaar heeft plaatsgevonden. De huurkorting wordt gedekt uit de Reserve steun en herstel corona waardoor het effect binnen vastgoed neutraal is.

Brandstofverkooppunten € 42.000 N

In de commerciële vastgoedportefeuille zitten een aantal brandstofverkooppunten. In de huurovereenkomsten is overeengekomen dat de huur gedeeltelijk afhankelijk is van de hoeveelheid verkochte brandstof. Vanwege de coronapandemie en het daarmee samenhangende thuiswerken is ook de vraag naar brandstof afgenomen. Dit resulteert in lagere huuroopbrengsten van € 42.000.

Proceskostenvergoeding bezwaren WOZ € 290.000 N

Tussen 2016 en 2021 heeft een opmars plaatsgevonden van de zogenaamde No-cure-no-pay bureaus (NCNP) die 'kosteloos' bezwaar maken voor burgers tegen de beschikte WOZ-waarde. Het verdienmodel voor deze bureaus zit in de uit te keren proceskostenvergoedingen door gemeenten bij gegrond verklaarde bezwaren en procedures bij de Rechtbank en Gerechtshof. De forse toename van dergelijke bureaus heeft ertoe geleid dat:

- Tussen 2016 en 2020 het aantal NCNP bezwaren met 350% is toegenomen en tussen 2020 en 2021 is zelfs een toename van 54% te zien. Het gaat hierbij om een landelijke trend;
- De forfaitaire bedragen die uitgekeerd worden, worden jaarlijks geïndexeerd.

Dit leidt voor 2021 tot een stijging van de uit te keren proceskosten met € 290.000. Hierbij is uitgegaan van het percentage gegrond verklaarde bezwaren in 2020 en het gemiddeld uitgekeerde bedrag aan proceskostenvergoedingen in 2020. Daarnaast proberen we de bezwaren terug te brengen door in te zetten op informele bezwaarafhandeling, pro-actiever communiceren met burgers om bezwaren te voorkomen en strakke sturing op termijnen.

OZB - areaaluitbreiding 150.000 V

OZB - vereffening areaaluitbreiding 113.000 N

Door areaaluitbreiding stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelasting met € 150.000. De toegenomen waarde vertaalt zich in een vereffening van de algemene uitkering. Dit zorgt voor een nadelig effect van € 113.000 in de algemene uitkering. Het netto-effect van de areaaluitbreiding wordt hierdoor € 37.000.

Deelneming - dividend € 520.000 N

Als gevolg van de coronapandemie staan de financiële posities van onze deelnemingen onder druk. Dit nadeel ontstaat doordat twee van onze deelnemingen besloten hebben om niet het (volledige) dividend uit te keren.

Met betrekking tot de ACV heeft de aandeelhoudersvergadering (AvA) besloten om over de jaren 2019 en 2020 geen dividend betaalbaar te stellen. Gezien de liquiditeitspositie van de ACV zou het onverstandig zijn om dividend uit te keren, dit zou de continuïteit van de onderneming negatief beïnvloeden. Daarnaast is het wettelijk niet toegestaan doordat er binnen de groep gebruik gemaakt is van de coronasteunmaatregelen. Dit levert een nadeel op van € 419.000.

Ten aanzien van de BNG Bank heeft de AvA op 22 april 2021 ingestemd om 50% van de beschikbare winst uit te keren. De BNG Bank geeft hiermee invulling aan de aanbevelingen welke gedaan zijn door de Europese Centrale Bank in september 2020. Dit betekent een nadelig effect op van € 101.000.

Corona - bedrijfsvoeringskosten € 500.000 N

Net als in 2020 worden we ook in 2021 geconfronteerd met extra kosten in onze bedrijfsvoering als gevolg van de nog voortdurende coronacrisis. Denk hierbij aan extra inzet van personeel op veiligheid, toezicht, communicatie, ICT. Daartegenover is ook sprake van enige voordelen zoals de reiskosten woon werk, terwijl wij voortdurend blijven bijsturen waar mogelijk door strakke prioritering. Het uiteindelijke resultaat wordt in lijn met de besluitvorming van de vorige programmarekening verwerkt in de Programmarekening 2021. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij een nadeel van € 500.000.

8. Paragrafen

8.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente Ede in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen. Actuele cijfers bevorderen de kwaliteit van de informatie. In tegenstelling tot andere onderdelen van de programmabegroting worden de actuele cijfers van deze paragraaf vergeleken met de cijfers uit het meest recente P&C product, te weten de Programmarekening 2020.

De wijze waarop we risico's binnen de gemeente inventariseren bevindt zich op dit moment in een doorontwikkeling. Hiervoor is in februari 2020 in een raadsbijeenkomst de start gemarkeerd. In de voorgestane werkwijze van risico-inventarisatie komt de nadruk te liggen op het 'goede gesprek'. Hierin bespreken we de oorzaken, ontwikkelingen en maatregelen rondom risico's. Voor de meeste afdelingen binnen de gemeente hebben we de afgelopen periode dit 'goede gesprek' gevoerd. De komende periode zetten we dit voort. Hierbij zijn we ook voornemens om in het najaar risico workshops te houden.

Kaderstelling

- [Het Besluit Begroting & Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen \(2017\)](#)

Beleid

Op basis van de Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen stuurt de gemeente Ede in het kader van weerstandsvermogen en risicobeheersing op een aantal criteria.

De ratio voor het weerstandsvermogen (beschikbaar/benodigd) dient een minimale waarde van 0,8 te hebben. Hierbij wordt het integrale cijfer, algemene dienst plus negatieve grondexploitaties, als uitgangspunt genomen. De ratio wordt als matig beoordeeld bij een waarde tussen 0,8 en 1, als voldoende bij een waarde tussen 1 en 2 en als uitstekend bij een waarde groter dan 2. Een tweede criterium is de bodem in de algemene reserve. De algemene reserve dient in het laatste jaar van het meerjarenperspectief minimaal € 10 miljoen te bedragen. Daarnaast is het kengetal voor de netto gecorrigeerde schuldquote maximaal 100% en het kengetal solvabiliteit is minimaal 20%.

Ontwikkelingen

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is haar risico's af te dekken.

Ratio weerstandsvermogen in 2022				Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Integraal	Ratio	Algemene dienst	Ratio	Grondexploitaties	Ratio
Beschikbare weerstandscapaciteit	60.070		60.070		0	
Benodigde weerstandscapaciteit	19.572	= 3,1	12.107	= 5,0	10.175	= 0
Score waardering	Uitstekend		Uitstekend		Onvoldoende	

* De beschikbare weerstandscapaciteit is berekend op basis van de startpositie van de begroting. In het geval dat rekening wordt gehouden met actualisatie, septembercirculaire en impulsen dan wordt de ratio 3,3.

Met 3,1 (was 1,6) is de integrale ratio weerstandsvermogen gestegen ten opzichte van de programmarekening 2020. Deze stijging heeft twee oorzaken. Enerzijds is de beschikbare weerstandscapaciteit toegenomen. Hierbij

is het goed om op te merken dat de stand van de algemene reserve hoger is dan gebruikelijk. Dit heeft verschillende oorzaken. Dit wordt toegelicht in hoofdstuk 6 van deze Programmabegroting. Anderzijds is de benodigde weerstandscapaciteit afgenomen, zowel voor de algemene dienst als voor de grondexploitaties. Doordat er geen beschikbare weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties geormerkt is, blijft deze ratio altijd 0.

Vorig jaar, mede door de corona pandemie, lag de focus op het zo volledig mogelijk in kaart brengen van alle relevante risico's. Hierdoor nam de benodigde weerstandscapaciteit toe. Nu zien we juist een afname. Voor deze afname zijn vier hoofdredenen aan te wijzen:

- Het risico rondom maatregelenpakket en de hiermee gepaarde opgave binnen het sociaal domein is afgenomen (zie ook het onderdeel risico's van deze paragraaf). Door de omvang van dit risico heeft dit een relatief groot effect op de benodigde weerstandscapaciteit.
- De voortgang van de grondexploitaties leidt tot een afname van de risico's en daarmee tot een lagere benodigde weerstandscapaciteit.
- We zien een verdere afname van de aan corona gerelateerde risico's. We zijn ons bewust dat deze financiële vertaling niet het volledige verhaal vertelt. Onder de oppervlakte sluimeren meer risico's, die niet alleen impact hebben op ons als organisatie maar ook op onze inwoners en ondernemers. Waar risico's concreet worden en kwantificeerbaar zijn, nemen we deze risico's op in de onderbouwing van deze paragraaf. Op het integrale beeld van de effecten van de coronapandemie wordt nader ingegaan in de paragraaf Gevolgen coronacrisis.
- Door de doorontwikkeling van het risicomanagement worden we beter in het inschatten van de risico's. We kijken we steeds integraler naar het risicomanagement. Daarnaast kijken we kritischer in hoeverre geregistreerde risico's actueel zijn en in hoeverre dezelfde risico's terugkomen bij verschillende organisatieonderdelen.

Voor de ratio weerstandsvermogen van de grondexploitaties wordt enkel gekeken naar de negatieve plannen binnen de grondexploitatie, dit zijn plannen waarop geen winst wordt behaald. Voor positieve plannen is dekking voor risico's binnen de plannen zelf aanwezig. Voor meer informatie over de risico's rondom de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Ontwikkeling ratio's

Omschrijving	Programmarekening	Programmabegroting	Programmarekening	Programmabegroting
	2019	2021-2024	2020	2022-2025
Integraal	1,5	1,3	1,6	3,1
Algemene dienst	1,9	1,9	2,8	5,0
Grondexploitaties	0	0	0	0

Risico's

De top 10 risico's laat een aantal wijzigingen zien ten opzichte van de Programmarekening 2020. Het risico rondom maatregelenpakket en de hiermee gepaarde opgave binnen het sociaal domein is gezakt naar de tweede plaats. Dit komt doordat een groter deel van de ombuigingen is gerealiseerd.

Het risico op meer woningbouw door druk vanuit het Rijk en de Provincie voert op dit moment de top 10 aan. Het gaat hierbij om een negatief risico, dit betekent dit in financiële zin een kans is. Daarnaast valt op dat de (deels) aan corona gerelateerde risico's uit de top 10 zijn verdwenen. Verder valt op dat de meeste risico's in de top 10 onderdeel uitmaken van de grondexploitaties. Dit laat zien dat met name de grondexploitaties zorgen voor de in financiële zin grootste risico's, ook al is de absolute hoogte van de risico's binnen de algemene dienst hoger.

Voor de samenstelling van de top 10 risico's nemen we zowel de risico's in niet-winstgevende plannen als de risico's in winstgevende plannen mee. Dit wijkt af van het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit

waar alleen de risico's in niet-winstgevende plannen worden meegenomen. Op deze manier geeft de top 10 ook daadwerkelijk de 10 grootste risico's weer.

Top 10 risico's **Bedragen x € 1.000**

	Omschrijving	Gevolgen	Kans	Maximaal financieel gevolg	Invloed
1	Meer woningbouw door druk van Rijk en provincie.	50 extra woningen in het Ontspannen Stedelijk deel	75%	-5.000	8%
2	Door Rijkskorting en volumeontwikkelingen zijn de zorguitgaven voor Jeugd en Wmo ondanks transformatie hoger dan het zorgbudget.	Overschrijden van budget.	50%	5.000	5%
3	Herijking gemeentefonds.	Door de herijking van het gemeentefonds nemen de beschikbare middelen toe.	50%	-4.400	5%
4	Gebiedsontwikkeling WFC: risico's op vertraging bij de bestemmingsplanprocedure (PAS, bezwaar en beroep, F&F).	Hogere plankosten en extra rentekosten.	50%	4.000	4%
5	Gebiedsontwikkeling WFC: Plankosten niet toereikend voor complex project.	Extra kosten proces.	50%	4.000	4%
6	Voor alle particulier te ontwikkelen kavels wordt een omgevingsvergunning aangevraagd waarmee de volledige exploitatiebijdrage kan worden verkregen.	Ontvangen van de volledige exploitatiebijdrage.	50%	-3.438	4%
7	Afzetvertraging Food Innovation District.	Het project krijgt een langere looptijd.	50%	3.000	3%
8	De opbrengststijging voor bouwgrond voor bedrijven blijft achter op de geplande stijging.	Opbrengststijgingen blijken lager dan momenteel geraamd.	50%	2.961	3%
9	In praktijk blijkt kostenontwikkeling Spoorzone hoger te zijn (bij de aanbestedingen) dan we hebben voorzien in de huidige businesscase.	Het resultaat van het project Spoorzone verslechtert	50%	2.625	3%
10	Gebiedsontwikkeling WFC: Ontbreken stikstofonderbouw voor deel van het WFC programma	Voor deel van het programma is er geen stikstofonderbouw beschikbaar. Daarnaast kan de verdichting van bouwvelden tot meer woningen leiden.	50%	2.600	3%

- = negatief risico (kans)

Voor een toelichting op de systematiek van kansinschatting van de risico's wordt verwezen naar de bijlage Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle geïdentificeerde risico's zullen zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Het gevolg hiervan is dat de benodigde weerstandscapaciteit lager is dan het totaal van alle risico's. Door middel van een statistische toets wordt berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is bij een, door gemeente Ede gekozen, zekerheidspercentage van 90%.

Risicobedrag en benodigde weerstandscapaciteit			Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Integraal	Algemene dienst	Grondexploitaties	
Totaal risicobedrag	92.822	50.412	42.409	
Benodigde weerstandscapaciteit (90% zekerheid)	19.572	12.107	10.175	

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)

De eenmalig vrij in te zetten middelen, die gebruikt kunnen worden om eventueel optredende risico's af te dekken, noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt de stand van de reserves na resultaatbestemming gebruikt. De omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in de volgende tabel:

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (totaal)		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Programmarekening 2020	Programmabegroting 2022-2025	
Onvoorzien	100	100	
Algemene reserve	19.837	32.092	
Overige algemene reserves	16.277	16.277	
Bedrijfsmiddelen (inclusief P) reserve	13.506	11.601	
Stille reserves	p.m.	p.m.	
Totale weerstandscapaciteit	49.720	60.070	

Ontwikkeling weerstandscapaciteit en totaal risicobedrag				Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Programma-rekening 2019	Programma-begroting 2021-2024	Programma-rekening 2020	Programma-begroting 2022-2025	
Beschikbare weerstandscapaciteit	48.970	51.787	49.720	60.070	
Benodigde weerstandscapaciteit	32.672	38.630	30.596	19.572	
Totaal risicobedrag	122.187	136.171	121.382	92.822	

Kengetallen

Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. In de bijlage Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de definities van de kengetallen opgenomen.

Kengetallen Programmabegroting 2022-2025

Omschrijving	Verloop van de kengetallen					
	PB 2021	PR 2020	PB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025
Netto schuldquote	75%	58%	60%	73%	85%	92%
Gecorrigeerde netto schuldquote	54%	42%	45%	57%	59%	77%
Solvabiliteitsratio	20%	28%	28%	27%	24%	22%
Structurele exploitatieruimte	-1%	1%	2%	-1%	0%	-1%
Grondexploitatie	28%	30%	25%	25%	25%	21%
Belastingcapaciteit	91%	86%	85%	85%	85%	85%

De schuldquotes zijn gestegen ten opzichte van de programmarekening 2020. De schommelingen in de nettoschuldquotes worden voornamelijk veroorzaakt door een toename van de schuldenlast welke benodigd is om uitgaven te financieren.

Voor begrotingsjaar 2022 bedraagt de solvabiliteitsratio 28% en deze daalt daarna naar de 22%. Dit betekent dat de solvabiliteit hoger is dan de norm van 20%.

In 2022 bedraagt de structurele exploitatieruimte 2% en zakt in de opvolgende jaren naar -1%. Op de achterliggende oorzaken van het verloop van de structurele exploitatieruimte, solvabiliteitsratio en schuldquotes wordt nader ingegaan in het hoofdstuk Financiën van deze begroting.

Het kengetal grondexploitatie blijft tot stabiel op de 25%, in het laatste jaar daalt het kengetal naar 21%. Een lager kengetal betekent dat de grondpositie afneemt ten opzichte van de geraamde totale baten. In de paragraaf Grondbeleid en de bijlage MPG Lite 2021 wordt nader hierop ingegaan.

Het kengetal voor belastingcapaciteit is gedaald ten opzichte van de jaarrekening. Doordat de landelijke woonlasten harder stijgen dan die van Ede, daalt het kengetal voor de belastingcapaciteit in Ede. Dit betekent dat de belastingdruk in Ede lager is dan het landelijke gemiddelde.

8.2 Lokale heffingen

Inleiding

De gemeente Ede legt heffingen op. Deze heffingen zijn onder te verdelen in algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies. Bij algemene belastingen is sprake van een gedwongen bijdrage, waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente tegenover hoeft te staan. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel en dragen hiermee bij aan de inkomsten van de gemeente. De belastingen die hieronder vallen zijn de onroerende zaakbelastingen, parkeergelden, reclamebelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting.

Ondanks dat het hierbij gaat om algemene belastingen kunnen deze belastingen een aanvullend doel hebben. Indien er sprake is van een aanvullend doel dan kan er ook sprake zijn van mogelijke optredende averechtse effecten, oftewel risico's. Daarnaast kunnen algemene belastingen ook door de raad bestemd worden. Voor onderstaande belastingen geldt het volgende:

- De parkeergelden hebben als doel het parkeergedrag van automobilisten te beïnvloeden en het parkeren te reguleren. Het risico hiervan is dat automobilisten parkeeroverlast veroorzaken in gebieden waar geen parkeergelden van toepassing zijn.
- De reclamebelasting heeft als doel om de gebieden waar deze belasting wordt geïnd in samenspraak met als doel de ondernemersvereniging te promoten. Hierbij onderkennen we geen specifiek risico.
- De hondenbelasting wordt niet ingezet als algemeen dekkingsmiddel maar dient als dekking van de kosten aan hondenbeleid gerelateerde zaken zoals onderhoud uitlaatvelden.

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Deze belastingsoort mag maximaal kostendekkend zijn. Het gaat hierbij om de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De afvalstoffenheffing heeft als doel de bekostiging van het ophalen en verwerken van het huishoudelijke afval. De keuze voor de Diftar systematiek (gedifferentieerde tarieven) heeft als doel bewoners te stimuleren hun afval te scheiden. Een specifiek risico van deze systematiek is dat mensen ontwijkgedrag gaan vertonen en afval op niet daarvoor bedoelde plekken achterlaten.

De rioolheffing heeft als doel de bekostiging van afvoer van afvalwater en regenwater, onderhoud aan het riool en het beheer van het grondwaterpeil.

Retributies worden geheven wanneer een specifieke dienst een individueel voordeel. De belangrijkste retributies zijn de leges. Dit zijn vergoedingen voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Begraafrechten vallen ook onder de noemer retributies. Retributies worden geheven met als doel de kosten voor de uitgevoerde dienstverlening te dekken en mogen net als bestemmingsbelastingen maximaal kostendekkend zijn.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Lokale Heffingen \(2018\)](#)

Beleid

De uitgangspunten van ons belastingbeleid zijn vastgelegd in de Nota lokale heffingen. Onderdeel van dit beleid is dat de opbrengst van de meeste heffingen gecorrigeerd wordt voor inflatie. Voor 2022 betreft dit een inflatiecorrectie van 2,5%. Afwijkend ten opzichte van eerdere jaren wordt de inflatiecorrectie voor 2022 niet toegepast op de onroerende zaakbelasting. Dit is afgesproken in het Bestuursakkoord 2018-2022.

Conform het 'Gemeentelijk Rioleringsplan Ede 2018-2022' wordt de rioolheffing gedurende deze planperiode op een gelijk niveau gehouden. De tarieven voor de rioolheffing worden in 2022 niet gecorrigeerd voor inflatie.

Gezien de stand van de reserve afval is geen inflatiecorrectie toegepast op de afvalstoffenheffing. De invoering van het oud voor nieuw beleid 'afvalstoffenheffing kostendekkend maken' leidt in 2022 niet tot een verhoging van de afvalstoffenheffing.

De berekeningen van de leges omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen is gebaseerd op de huidige legesverordening. Per 1 juli 2022 staat de implementatie van de omgevingswet voorzien. De legesverordening wijzigt hierdoor. Vóór de definitieve invoering komen we bij uw Raad terug met een aangepaste verordening. Hierbij worden ook de financiële consequenties in kaart gebracht.

Ontwikkelingen

Verloop opbrengst heffingen op hoofdlijnen

Door areaaluitbreiding stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelasting met € 150.000. Zoals overeengekomen in het Bestuursakkoord 2018-2022 vindt er voor het belastingjaar 2022 geen tariefstijging in verband met inflatie plaats. De tarieven voor 2022 worden wel naar beneden bijgesteld in verband met de waardestijging van de onroerende zaken.

De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is in 2022 met € 102.000 verhoogd door de toename van het areaal, oftewel het aantal aansluitingen in Ede. Ditzelfde geldt voor de rioolheffing, waardoor ook deze opbrengst met € 116.000 stijgt.

Met ingang van 2022 is er geen wettelijke grondslag meer voor het heffen van precariobelasting. De geraamde opbrengsten verdwijnen daarmee uit de begroting.

Bij de Perspectiefnota 2020-2023 is aangegeven meer uren ten behoeve van bestemmingsplannen te laten betalen. Dit heeft geresulteerd in een stijging in de begrote opbrengst in 2022 ten opzichte van 2021 van € 20.000.

De geraamde opbrengst parkeergelden is in 2022 verhoogd met € 70.000 gezien de verwachte toename van parkerende bezoekers in het centrum van Ede.

De geraamde opbrengst van de leges Burger- en bestuurszaken zijn naar beneden bijgesteld. Momenteel bevinden we ons in een periode waarin sprake is van een verminderde vraag naar reisdocumenten (identiteitskaarten en paspoorten). De geldigheidsduur van deze documenten kent een periodieke cyclus van 10 jaar en de verwachting is dat de vraag in 2024 zal toenemen.

De reclamebelasting is verhoogd met € 100.000 tot het niveau van de reguliere, geraamde opbrengsten voor 2022. Het jaar 2021 is afwijkend gezien de incidentele verlaging van de reclamebelasting als gevolg van de coronapandemie.

Een overzicht van de opbrengst van de heffingen op hoofdlijnen

Bedragen x € 1.000

Opbrengst omschrijving	Geraamde opbrengst 2021	Mutatie 2022 anders dan inflatie	Opbrengst tariefstijgingen 2,5 % inflatie	Geraamde opbrengst 2022
Onroerendezaakbelastingen	26.126	150	0	26.276
Afvalstoffenheffing	10.914	102	0	11.016
Rioolheffing	10.951	116	0	11.067
Rioolaansluitrecht	260	-24	0	236
Precariobelasting	6.470	-6.470	0	0
Leges omgevingsvergunningen	3.468	0	87	3.555
Leges bestemmingsplannen	751	20	19	790
Parkeergelden	907	70	23	1.000
Leges Burger- en Bestuurszaken	907	-85	0	822
Reclamebelasting	186	100	0	286
Hondenbelasting	368	0	9	377
Toeristenbelasting	1.145	0	29	1.174
Forensenbelasting	766	40	19	825
Begraafrechten	1.263	0	0	1.263

Lokale belastingdruk en kwijtscheldingsbeleid

De belangrijkste heffingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Heffing	2022	2021
OZB		
Woningen (eigenaren)	0,0897%*	0,0988%
OZB bij gemiddelde woningwaarde	304,10	303,12
Niet woningen (eigenaren)	0,2215%*	0,2231%
Niet woningen (gebruikers)	0,1767%*	0,1780%
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht	180,54	180,54
Variabel recht gemiddeld huishouden**	48,76	48,76
Rioolheffing		
Eigenaar pand	103,20	103,20
Gebruiker pand	51,48	51,48

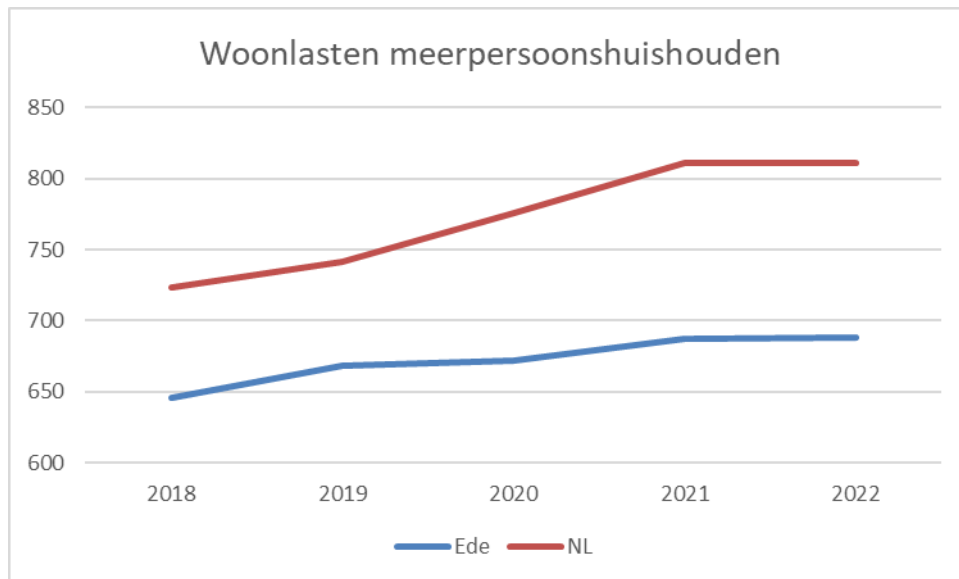
* Gebaseerd op de voorlopige tarieven voor de OZB op basis van de op dit moment verwachte waardeontwikkeling. De definitieve tarieven worden vastgesteld in de verordening onroerende zaakbelasting 2022.

** Gebaseerd op het aanbodgedrag van een gemiddeld huishouden.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) meet jaarlijks de lokale lastendruk van de Nederlandse gemeenten. De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishoudens' geeft inzicht in de ontwikkeling van de Edese woonlasten in relatie tot die van de overige gemeenten. De indicator bestaat uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Op basis van de gegevens van het COELO over 2021 staat Ede op 25^e plaats van gemeenten met de laagste woonlasten voor meerpersoonshuishoudens. Binnen de 40 grootste gemeenten (G40) staat Ede op de 4^e plaats van gemeenten met de laagste woonlasten voor meerpersoonshuishoudens.

In algemene zin zien we dat de woonlasten landelijk gemiddeld hoger zijn dan de woonlasten voor de inwoner van Ede. De afgelopen jaren stegen de landelijke lasten met een hoger percentage dan in Ede. Voor het jaar 2022 is de landelijke trend nog niet bekend en is daarom de lijn van 2021 doorgetrokken. Aannemelijk is dat de gemiddelde landelijke lasten zullen stijgen.

De woonlasten voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in Ede stijgen in 2022 met 0,1%. Dit wordt veroorzaakt door een correctie vanwege het verschil tussen de geprognosticeerde waardeinstijging WOZ waarmee voor belastingjaar 2021 rekening is gehouden en de daadwerkelijke waardeinstijging WOZ in 2021. Conform het Bestuursakkoord 2018-2022 wordt er geen inflatiecorrectie toegepast voor belastingjaar 2022.

Inwoners van Ede komen in aanmerking voor kwijtschelding wanneer zij een inkomen en/of vermogen hebben dat niet hoger is dan de (landelijk) vastgestelde norm die de gemeente hiervoor mag hanteren. De hoogte van de inkomensnorm is afhankelijk van de samenstelling van het huishouden en gelijk aan de bijstandsnorm. De vermogensnorm voor de kwijtschelding is anders dan de bedragen in de bijstandswetgeving. Deze normen worden vanuit het Rijk in november 2021 bekend gemaakt.

In de begroting houden we rekening met een bedrag van € 536.000 aan kwijtscheldingen. Dit is € 1.000 meer dan in 2021.

Kostendekkendheid tarieven

De gemeente Ede heeft binnen haar instrumentarium van lokale lasten een aantal heffingen die als gemene deler hebben dat het wettelijk niet is toegestaan dat de opbrengsten hiervan hoger zijn dan de kosten die hiervoor gemaakt worden (artikel 229b, lid 1 gemeentewet). Dit betekent dat de kostendekkendheid van de heffing maximaal 100% mag zijn. De opbrengsten zijn slechts bedoeld ter dekking van de gemaakte kosten.

Wanneer sprake is van verschillende diensten en producten in een verordening, dan hoeft de maximale kostendekkendheid niet per onderdeel te gelden. Van belang is dat er sprake is van maximaal 100% kostendekkendheid op de gehele verordening. Door kruissubsidiëring is het mogelijk om bijvoorbeeld de 'winst' van het product leges omgevingsvergunningen te gebruiken om het 'verlies' op het product bestemmingsplannen te dekken.

Voor de berekening van de overhead is een extra-comptabele berekening gemaakt van een opslagtarief per uur. Dit opslagtarief overhead bedraagt in 2022 € 37,17.

In onderstaande tabel staat de kostendekkendheid van een aantal leges en heffingen. In bijlage 5 treft u een berekening van de kostendekkendheid van deze tarieven aan.

Tarief/heffing	Percentage kostendekkendheid
1. Afvalstoffenheffing	93%
2. Rioolheffing	95%
3. Rioolaansluitrecht	100%
4. Leges omgevingsvergunningen	99%
5. Leges bestemmingsplannen	56%
6. Leges burger- en bestuurszaken	45%*
7. Begraafrechten	91%

* Bij een deel van de leges burgerzaken zijn we gebonden aan door het Rijk aangegeven maximumtarieven.

Op de website www.ede.nl worden eind november 2021 de tarieven van de leges en heffingen voor 2022 gepubliceerd.

8.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente heeft miljarden geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, technische installaties, groen en bomen, bos en natuur, speelvoorzieningen, riolering, oppervlaktewater, openbare verlichting, civiele kunstwerken, gemeentelijk wagenpark, begraafplaatsen en vastgoed. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen. In deze paragraaf wordt ingegaan op relevante ontwikkelingen voor de begroting 2022.

Zoals ieder jaar voert een externe partij voor ons een beleidsschouw uit. Deze kwaliteitsmeting is gebaseerd op de beeldsystematiek ontwikkeld door CROW (landelijk kennisplatform voor Infrastructuur, Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer). Het meest actuele overzicht van de technische staat van onderhoud (2020) wordt in het figuur hieronder weergegeven, waarbij:

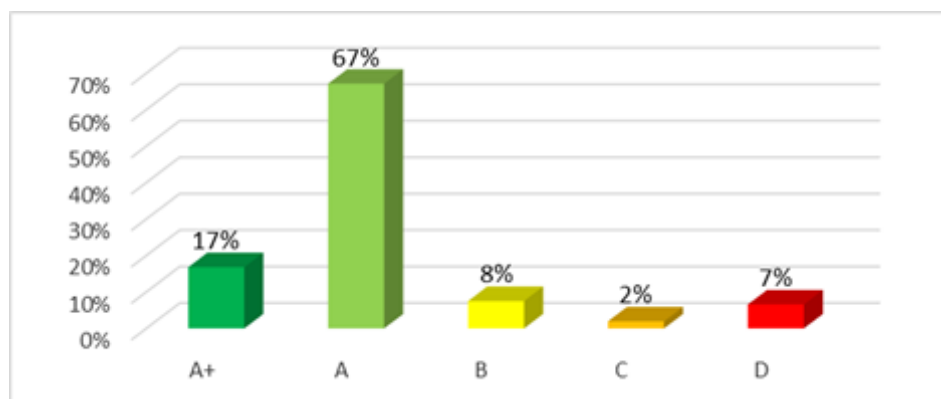
A+ = Zeer goed

A = Goed

B = Voldoende

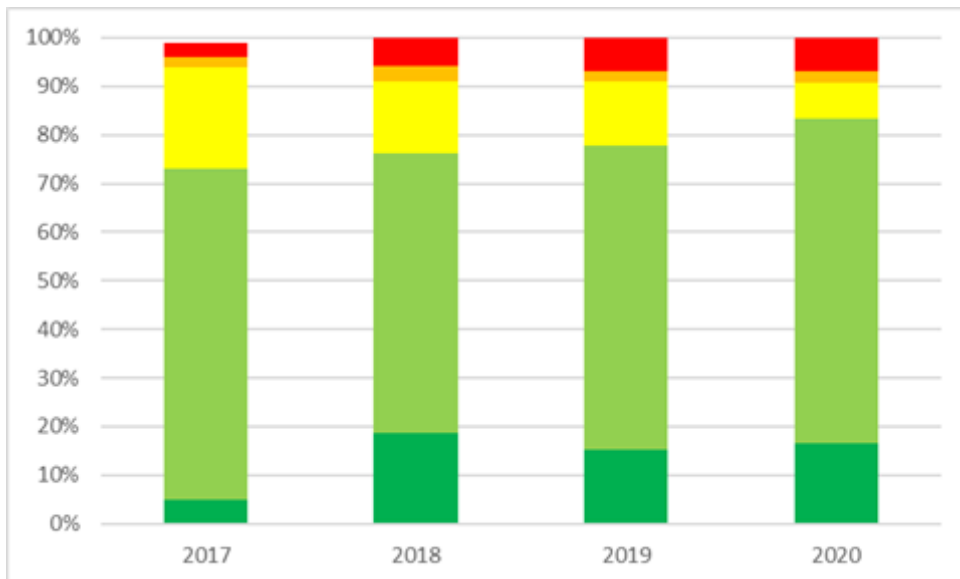
C = Matig

D = Slecht

Figuur: Procentuele verdeling kwaliteiten openbare ruimte 2020

De kwaliteitscijfers van 2017 t/m 2020 jaar staan in het volgende figuur. Wat opvalt is dat de neergaande trend in 2020 lijkt te stagneren. De verwachting is echter dat er zich, naar aanleiding van de doorgevoerde bezuinigingen in 2021, weer een daling van kwaliteit gaat manifesteren. Deze cijfers komen begin 2022 beschikbaar.

Figuur: Kwaliteiten openbare ruimte 2017-2020

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- Ruimte voor Spelen (2008) (geen link beschikbaar)
- [Nota Zandwegen](#) (2009)
- [Bosbeheerplan 2010-2022](#) (2010)
- [Bomenbeleidsplan](#) (2013)
- [Visie Openbare Ruimte](#) (2016)
- Exploitatieplan begraafplaatsen 2017-2021 (2016) (geen link beschikbaar)
- [Financiële beheersverordening](#) (2017)
- [Nota Onderhoud en vervanging Kapitaalgoederen 2017](#)
- [Vastgoednota](#) (2017)
- [Strategisch plan wegen](#) (2017)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan Ede 2018-2022, Verbindend Water](#) (2017)
- Hemel- en grondwaterbeleid 2019 (uitwerking van GRP) (geen link beschikbaar)
- [Programma Biodiversiteit](#) (2019)
- [Plan van aanpak Japanse duizendknoop 2019-2021](#) (2019)
- [Groenbeleid gemeente Ede](#) (2020)
- [PVA eikenprocessierups 2020](#)

Beleid

De algemene beleidslijn ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen, is dat dit van voldoende tot goed niveau moet zijn. In onderliggende beleids- en beheerplannen zijn zowel de beleidsintenties (zoals spreiding van voorzieningen), als het onderhoudsniveau nader uitgewerkt.

Met het vaststellen van de Perspectiefnota 2020-2023 is besloten tot een differentiatie van het onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Uitgangspunt is dat op gebiedsniveau afgeweken wordt van het tot dan gehanteerde kwaliteitsniveau. Daarbij wordt de directe woon-/leefomgeving van de burger zoveel mogelijk ontzien. Centraal staat: Spelen, Ontmoeten en Verblijven. In de praktijk betekent dat op onderdelen wordt gedifferentieerd in kwaliteitsniveau B en C. Hierbij worden het centrum, dorpskernen, woonwijken, parken en landgoederen zoveel mogelijk ontzien.

Naar aanleiding van de veranderde kwaliteitseisen worden relevante beleids- en beheerplannen geactualiseerd, waarbij de nieuwe ambities (kwaliteitscijfers) en de daarop aangepaste financiën worden meegenomen.

Ontwikkelingen

Omgevingswet

De Omgevingswet gaat op termijn veel wet- en regelgeving vervangen. Dit kan gevolgen hebben voor ons beleid op het gebied van de kapitaalgoederen, denk bijvoorbeeld aan de Wegenwet, de Natuurbeschermingswet, de kapregels voor bomen en het Gemeentelijk RioleringsPlan.

Vertraging uitvoering van werken door corona

In toenemende mate lopen werkzaamheden vertraging op door een tekort aan grondstoffen en/of een vertraagde levering daarvan. De oorzaak ligt grotendeels bij de coronapandemie. Gevolg is dat geplande werken en werkzaamheden (veel) later uitgevoerd worden.

Klimaatverandering

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en veiligheid. Het is van groot belang dat Nederland zich aanpast aan deze veranderingen. Door de klimaatverandering is een omslag in het denken nodig: klimaatbestendig en waterrobuust inrichten moet een vanzelfsprekend onderdeel van ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden. Naast overlast van water heeft de gemeente ook last van droogte met gevolgen voor beheer en onderhoud zoals van bomen, groenvakken stedelijk gebied en bossen, zandwegen (80 km), voetpaden (boomwortelopdruk). Daarnaast is een belangrijke ontwikkeling dat steeds meer invasieve soorten zorgen voor overlast en schade aan kapitaalgoederen. Na de Japanse duizendknoop en de eikenprocessierups is het belangrijk vooruit te kijken naar wat er op ons afkomt, zodat we sneller kunnen schakelen als we te maken krijgen met nieuwe invasieve soorten.

Biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit wordt steeds belangrijker in onze samenleving, maar staat sterk onder druk. In de maatschappij is het besef doorgedrongen dat gevolgen van achteruitgang van biodiversiteit enorme impact heeft op de leefomgeving die we nu kennen. Als gemeente gaan we actief aan de slag om biodiversiteit te behouden en te versterken. Onze inzet richt zich voornamelijk op de basis van biodiversiteit: de bodem, het water, de vegetatie en insecten. Daarbij gaan we meer samenwerken met bewoners en ketenpartners om de achteruitgang van biodiversiteit terug te dringen. In onze buitengebieden richten we ons op herstel van ecosystemen en duurzaam beheer voor de toekomst. Ook binnen het stedelijk gebied blijven we inzetten op het versterken van ecologisch groen en het betrekken van kinderen bij dit onderwerp. We koppelen de inzet voor biodiversiteit zoveel mogelijk aan bestaand beleid en programma's, zowel intern als extern. Natuur gaat een leidend principe in de Omgevingsvisie vormen en door de inzet voor biodiversiteit gaan we daar zichtbaar naar handelen. Zie ook Robuuste natuurversterking in programma 5.

Druk op de ondergrond

In het bestuursakkoord zijn ambities vastgelegd over de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Deze ambities leiden onder andere tot de aanleg van het warmtenet, hemelwaterbuffering en gescheiden rioolstelsels. Daarnaast leidt ook een verdere digitalisering (glasvezel) tot een toename van de aanleg van kabels en leidingen. Ook het ondergronds brengen van de hoogspanningsleidingen heeft een groot ruimtebeslag. Dit leidt tot een intensivering van het gebruik van de openbare ruimte zowel boven- als ondergronds. De hoeveelheid ruimte is erg schaars geworden en blijft afnemen.

Impuls opgaven landbouwtransitie en robuuste natuurversterking

Het Rijk heeft besloten om de komende tien jaar € 5 miljard te besteden aan de aanpak van de stikstofproblematiek, voor zowel natuurherstel als bronmaatregelen ter vermindering van de uitstoot. Door naast de landbouwtransitie te investeren in gemeentelijke regie robuuste natuurversterking zorgen we ervoor dat we een serieuze samenwerkingspartner zijn en de kansen optimaal benutten. In de Opgave Robuuste Natuurversterking zet de gemeente Ede de komende periode organisatiebreed in op het landelijke thema natuur en de versterking van de natuur. Dit doen we door in de gemeentelijke organisatie de krachten te bundelen op het gebied van natuur, biodiversiteit, groen, landschap en klimaatadaptatie en daarmee stevige allianties aan te gaan gekoppeld aan een investeringsagenda. Voor een nadere toelichting zie programma 5.

Wat gaan we doen?

Gebiedsgerichte projecten

- **Zeeheldenbuurt en Bloemenbuurt**
In de Zeeheldenbuurt en Bloemenbuurt liggen beheer- en vervangingsopgaven voor riolering, wegen en bomen. In 2020 en 2021 is breder gekeken welke opgaven er liggen en welke ambities er zijn (onder andere e-transitie, biodiversiteit en klimaatadaptatie) maar ook welke wensen er in de buurt leven. Dit onderzoek resulteert in een Startnotitie Zeeheldenbuurt en een Startnotitie Bloemenbuurt die de basis vormen voor de verder uitwerking, de aanbesteding en het vormen van een bouwteam met de aannemer voor de uitvoering. Het bouwteam gaat de verdere uitwerking van de Startnotitie uitvoeren in samenwerking met de buurt. De buurten zijn voor de nadere uitwerking verdeeld in clusters. Eind 2021 start het eerste bouwteam voor cluster 1 in de Zeeheldenbuurt. Daarna wordt de aanbesteding en uitvoering van de andere clusters in beide buurten opgepakt. De eerste uitvoeringswerkzaamheden in de Zeeheldenbuurt starten naar verwachting in de loop van 2022 en in de Bloemenbuurt start de eerste fase in 2023.
- **Reehorsterweg/Diedenweg/Baron van Wassenaerlaan**
Het project is een aanvullend project op de nieuwbouwwijk Park Reehorst. Met dit project wordt het gebied afgemaakt door de vervanging van de riolering, wegen en bomen. De werkzaamheden starten in het najaar 2021 en lopen door tot begin 2022.
- **Kolkakkerbuurt**
Woonstede gaat in de Kolkakkerbuurt vervangende nieuwbouw plegen. De beheeropgaven van riolering, wegen, bomen en verkeer zijn in overleg met Woonstede aangepast aan de nieuwe situatie. Het bouwrijp maken wordt afgerond in 2021. In 2022 wordt de Kolkakkerbuurt woonrijp gemaakt (bomen, wegen, verkeer). Een deel van de asfaltwerkzaamheden voor de Verlengde Maanderweg maakt nu ook onderdeel uit van het project Kolkakkerbuurt. Naar verwachting wordt hier eind 2022 mee gestart en worden deze werkzaamheden medio 2023 afgerond.
- **Ederveen - Oost (in voorbereiding)**
Gebiedsgerichte aanpak van het vervangen van de asfaltverharding en trottoirs. In een aantal straten staat rioolrenovatie op de planning (2023). Dit kan omgezet worden naar vervanging als er integraal wordt gewerkt. Die mogelijkheid is er. Vervangen van bomen aan de Hoofdweg kan meegenomen worden. Opgaven gebiedsgericht aanpakken en onderzoeken of er voor riolering nog aanvullende werkzaamheden zijn nu in meerdere straten de rijbaan wordt vervangen.
- **Vogelbuurt**
In de Vogelbuurt liggen beheer- en vervangingsopgaven voor riolering, wegen en bomen. Voorafgaand aan realisatie van de opgave wordt een verkenning uitgevoerd om, in participatie met bewoners en belanghebbenden, in beeld te brengen welke opgaven er spelen, welke ambities er zijn en of een integrale wijkgerichte aanpak meerwaarde heeft en (financieel) haalbaar is.
- **Blokkenweg e.o.**
De Blokkenweg e.o. is een project dat op dit moment in voorbereiding is. In 2022 wordt de Blokkenweg, een deel van de Parkweg, Anton Mauvestraat, en de Johannes Bosboomlaan heringericht. Het is een integraal project waarbij het riool, de wegen en het groen wordt vervangen.

Overige projecten

De volgende projecten staan op de nominatie om in 2022 te worden opgestart. Ofwel met de voorbereiding of met de uitvoering.

Wegen

Het uitvoeren van het groot onderhoud aan wegen vindt zoveel mogelijk integraal plaats. De investeringsprojecten waarin wegen participeert zijn hierboven beschreven. De wegen die voor 2022 gepland zijn voor groot onderhoud zijn:

- Edeseweg Wekerom, deels vervangen deklaag van de rijbaan.
- Achterstraat Bennekom, vervangen deklaag van de rijbaan en de rode fietssuggestiestroken.
- Industrierrein Kievitsmeent Ede, vervangen deklaag van de rijbanen.
- Frankeneng, Ede, vervagen deklaag van de rijbaan.
- Dorpstraat Lunteren (tussen rotonde Meulunterseweg-Molenpol), vervangen deklaag.
- Postweg Lunteren (tussen Westzoom en A30), vervangen deklaag.
- Langesteeg Bennekom, vervangen deklaag van de rijbaan en de rode fietssuggestiestroken.

Daarnaast wordt er preventief onderhoud aan diverse wegen uitgevoerd om de levensduur te verlengen. Dit om de vervangingspiek in de nabije toekomst zoveel mogelijk af te vlakken.

Groen

Het vervangen van cultureel en natuurlijk groen vindt plaats vanuit een integrale afweging in projecten. Hierbij wordt rekening gehouden met het beoogde wensbeeld, de technische kwaliteit van een plantvak en de afstemming op de beleidsambities zoals onder andere biodiversiteit en klimaatrobust.

De plantvakken die voor 2022 op de planning staan om te vervangen zijn:

- Klingelbeek Ede, vervangen groen.
- Koelhorst Ede, vervanging groen.
- Huygenspark Ede, vervanging groen.
- Nobelstraat Ede, vervanging groen.

Bomen

Voor het uitvoeren van grootschalige boomvervangingsprojecten is krediet beschikbaar gesteld vanuit het bomenbeleidsplan. Deze boomvervangingen vinden zoveel als mogelijk integraal plaats. De integrale projecten waarin *bomen* participeert zijn in deze paragraaf hierboven terug te vinden.

Overig omvangrijk project voor boomvervangings in 2022 is:

- Wethoudersbuurt ; vervanging van bomen, riool en wegen

Naast het participeren in integrale projecten wordt het areaal bomen 1 keer in de 3 jaar volgens de VTA richtlijnen gecontroleerd en gesnoeid. Door de verandering van het klimaat en toenemende ziekten- en plaagdruk worden er meer individuele bomen vervangen en door de gehele gemeente worden groeiplaatsen verbeterd.

- Huygenspark, groeiplaats verbetering.
- Ederveen Oost, meerdere bomen vervangen.
- Asakkerweg, vele individuele bomen.

Technische installaties

Voor de technische installaties (verkeersregelinstallaties) betreft het onderhoud onder andere het vervangen van de automaat, de programmatuur en indien nodig de detectielussen.

In het VRI-vervangingsplan zijn voor 2022 de volgende locaties opgenomen:

- Kruispunt Dreeslaan/Galvanistraat/Willy Brandtlaan (groene Golf).

- Kruispunt Klinkenbergerweg/Akkulaan (bijdrage aan vervanging VRI ten behoeve van Parklaan).

Bos en natuur

Onze natuurgebieden hebben vrijwel allemaal de Natura 2000-status. In samenwerking met de provincie Gelderland werken we komend jaar aan het herstel van de biodiversiteit, het klimaatrobuuster maken van onze bossen en dragen we zorg voor voldoende rust voor de verstoringsgevoelige soorten. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat onze natuurgebieden goed ontsloten blijven voor de recreanten en herstellen we waar nodig de cultuurhistorische elementen zoals de oude lanen. Onze inzet voor het instandhouden en/of het verbeteren van onze natuur beschrijven we in een nieuw bos en natuurbeheerplan. Werkzaamheden die in 2022 gepland zijn:

- Revitaliseren bos in het kader van klimaatadaptatie (aanplant nieuwe soorten)
- Toevoegen ontbrekende ecologische elementen ten behoeve van biodiversiteit herstel (poelen, open zandige plekken, etc.).
- Onderhoud en herstel laanstructuren.
- Uitvoeren maatregelen ten behoeve van recreatiezonering.

Spelen

Speeltoestellen worden een paar keer per jaar geïnspecteerd op veiligheid volgens het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (W.A.S.). Als speeltoestellen niet meer veilig zijn of te repareren (afgeschreven) zijn worden ze vervangen. In afwachting van het nieuwe speelbeleidsplan (beleidsplan *buiten bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in de gemeente Ede*) wordt nader bekeken naar de verdeling van de speeltoestellen en de noodzakelijke investering voor de vervanging van de speeltoestellen. In 2022 worden op de volgende locaties de speeltoestellen vervangen:

- Heyendaal (Ede)
- Liebeek (Ede)
- Echobos (Ede)
- Hilverbeek (Ede)
- Middelbeek (Ede)
- Sprengenbergh (Ede)
- Zilverberg (Ede)
- Paul Gabrielstraat (Ede)
- Hilverbeek (Ede)

Oppervlaktewater

Regulier onderhoud zoals het verwijderen van waterplanten in kleine waterpartijen en vijvers en het onderhouden van pompen, fonteinen en kunstwerken met waterelementen. In het buitengebied worden op diverse locaties duikers en beschoeiingen vervangen. Watergangen in het buitengebied worden onderhouden conform de wettelijk verplichting voor onderhoud watergangen en eisen van het waterschap.

Openbare verlichting

Door halvering van de vervangingskredieten in 2020 en 2021 en het vroegtijdig moeten vervangen van armaturen in de wijk Kernhem is achterstand ontstaan in de vervangingsplanning voor het verduurzamen van de openbare verlichting. Om toenemende onderhoudskosten en uitval te minimaliseren wordt de komende jaren extra geïnvesteerd in vervanging van armaturen. De belangrijkste projecten uit het vervangingsplan voor 2022 zijn:

- Harskamp.
- Ede: de wijken Rietkampen, Maandereng en Ede Centrum.

Civiele kunstwerken

Eens in de vijf jaar worden de kunstwerken geïnspecteerd, hieruit volgen de onderhoudsmaatregelen voor de korte termijn en een theoretische restlevensduur. Voor kunstwerken met een theoretische levensduur van 0-10 jaar wordt met behulp van Life Cycle Costing (LCC) en nader onderzoek het noodzakelijk onderhoud bepaald. De werkzaamheden die voor 2022 gepland zijn:

- Onderdoorgang de Klomp (Spoor viaduct), onderhoud aan betonconstructie.
- Vervangen vlonder Kreelseplas.

Riolering

Onderstaand staan de rioleringsprojecten die in stedelijk en buitengebied uitgevoerd worden. Naast dit overzicht worden op straatniveau voor verschillende projecten gestart maar is de uitvoering pas in 2023 te verwachten. In 2022 gaan de volgende projecten in uitvoering:

- Aanpakken wateroverlast Pakhuisweg (Ede).
- Riolvervanging Vincent van Goghstraat e.o. (Ede).
- Riolvervanging Van Irhovenlaan (Ede).
- Riolvervanging Arthur van Schendellaan, als onderdeel van project Vossenakker (Ede).
- Riolvervanging Boslaan (Lunteren).

Voor mechanische riolering wordt in 2022 het volgende uitgevoerd:

- Telemetrie buitengebied.
- Renovatie derde ronde stedelijke gemalen.
- Vervanging pompen drukriolering.

Wagenpark

In 2022 is de vervanging van 5 voertuigen voorzien. We zetten ons in om binnen ons budget een zo duurzaam mogelijk gemeentelijk wagenpark te realiseren. Waar mogelijk worden er voertuigen vervangen door een duurzame(re) variant van aandrijving: elektrisch of met Compressed Natural Gas (CNG). Dit is afhankelijk van het doel waarvoor de voertuigen gebruikt worden. Voor transport van goederen en massa is, binnen het huidige budget, elektrische aandrijving nog niet haalbaar (kracht en actieradius) en CNG in beperkte mate. De ontwikkelingen gaan snel en we blijven monitoren wat de mogelijkheden zijn. In 2022 worden 2 wagens op diesel vervangen door 2 wagens op CNG.

Begraven

De Visie Begraven wordt momenteel opgesteld en zal na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de nieuwe gemeenteraad.

Vastgoed

In 2022 voeren onze onderhoudspartners conform het afgesloten prestatiecontract het technisch onderhoud uit. Hierbij is het MJOP leidend, maar er wordt kritisch gekeken of het geplande onderhoud ook daadwerkelijk noodzakelijk is. Bij vervanging wordt gekeken naar duurzame oplossingen. De impact van de corona pandemie is hierbij merkbaar in de aanvoer en prijs van materialen. De budgetten en planning staan mede hierdoor onder druk.

In 2022 zal de Routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed verder geconcretiseerd worden, waarmee verdere stappen gezet kunnen worden naar een energieneutrale vastgoedportefeuille.

De Europese Commissie heeft in juli 2021 bepaald dat rubber infill voor kunstgrasvelden vanaf augustus 2022 aan nieuwe Europese normen moet voldoen. Voor reeds gebruikte rubber infill op bestaande kunstgrasvelden heeft deze uitspraak geen gevolgen, maar wel voor de vervanging vanaf augustus 2022. De komende periode

onderzoeken we welke gevolgen deze uitspraak heeft op onderhoud aan en vervanging van onze kunstgrasvelden.

Wat gaat het kosten?

Voor het onderhoud en beheer van kapitaalgoederen zijn de volgende middelen beschikbaar.

		Bedragen x € 1.000			
Onderhoud in exploitatie		2022	2023	2024	2025
Wegen		5.360	5.016	4.582	4.563
Dotatie c.q. onttrekking reserve groot onderhoud		-726	-400	-	-
Groen en bomen		3.933	3.299	3.221	3.208
Technische installaties		182	182	182	182
Bos en natuur		325	325	325	325
Speelvoorzieningen		264	264	294	294
Oppervlaktewater		260	260	260	260
Openbare verlichting		165	165	165	165
Civiele kunstwerken		23	23	23	23
Riolering		2.945	2.604	2.632	2.619
Dotatie voorziening Riolering (t.b.v. vervanging)		4.500	5.000	5.000	5.000
Gemeentelijk wagenpark		51	51	49	49
Begraafplaatsen (alle onderhoud zit in exploitatie)		240	240	240	240
Gemeentelijk vastgoed		1.444	1.444	1.444	1.444
Jaarlijkse dotatie voorziening gem. vastgoed t.b.v. groot onderhoud		1.459	1.459	1.459	1.459
Totaal in de exploitatie voor onderhoud kapitaalgoederen		20.425	19.932	19.876	19.831

De onderstaande reserves en voorzieningen zijn beschikbaar.

		Bedragen x € 1.000				
Stand per 31-12		2021	2022	2023	2024	2025
V147	Voorziening onderhoud gem. vastgoedportefeuille	4.131	1.820	1.599	2.256	2.486
V162	Voorziening vervangingsinvesteringen riolering	31.634	28.563	26.946	25.403	22.621
R416	Reserve begraven	614	487	348	239	131
R417	Reserve groot onderhoud openbare ruimte	1.778	969	589	609	639
	Totaal	38.157	31.839	29.482	28.507	25.877

Toelichting op de reserves en voorzieningen

Voorziening onderhoud gemeentelijke vastgoedportefeuille

In deze voorziening zijn middelen gereserveerd voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille. In 2018 zijn conditiemetingen uitgevoerd. Dit heeft geleid tot meerjarenonderhoudsplannen, deze zijn de basis voor de gemiddelde dotatie aan de voorziening en de geraamde onttrekkingen. Eind 2021 worden nieuwe conditiemetingen uitgevoerd en hier volgen nieuwe meerjarenonderhoudsplannen uit. De financiële verwerking hiervan vindt plaats bij Meerjarenbeleidsvisie 2023-2026.

Voorziening vervangingsinvesteringen riolering

In deze voorziening zijn middelen gereserveerd voor de vervanging van riolering. Tevens worden, om het tarief van de rioolheffing te egaliseren, de jaarlijkse voor- en nadelen op de exploitatie van riolering via deze voorziening verrekend.

Reserve begraven

Deze reserve wordt gebruikt om de jaarlijkse voor- en nadelen op het product begraven te verrekenen

(egalisatie). Zo worden incidentele onderhoudskosten die voortkomen uit het geactualiseerde exploitatieplan gedekt uit deze reserve.

Reserve groot onderhoud openbare ruimte

Deze reserve wordt gebruikt voor het uitvoeren van groot onderhoud van de producten Wegen en Openbare verlichting. Voor dit onderhoud zijn structurele budgetten in de exploitatie opgenomen. Als in enig jaar meer of minder groot onderhoud wordt uitgevoerd, wordt het verschil met het structureel beschikbare budget verrekend met deze reserve. Conform raadsbesluit 37562 d.d. 12 november 2015 wordt de toekomstige vrijval kapitaallasten van het krediet van € 3 miljoen inzake "Vervanging openbare ruimte" toegevoegd aan deze reserve.

8.4 Financieringen (Treasuryparagraaf)

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, zorgen voor voldoende liquide middelen, goed beleggen van tijdelijke overschotten en het daarbij afdekken van rente- en kredietrisico's.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Wet Financiering Decentrale Overheden \(FIDO\)](#)
- [Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken \(2019\) \(Commissie BBV\)](#)
- [Notitie Rente 2017 van de Commissie BBV](#)
- [Nota treasury, Ede 2017](#)

Beleid

Het Treasurystatuut bevat de vastlegging van de structuur, inrichting en het beleid van het risicobeheer. Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Hierdoor is Ede verplicht banktegoeden boven € 9,02 miljoen te storten bij het Rijk. De ontvangen vergoeding hiervoor is momenteel nihil.

Ontwikkelingen

Rentevisie

Ruim een jaar na de uitbraak van de pandemie zien we dat er nog steeds werk aan de winkel is voor wat betreft herstel van de wereldeconomie. Herstel wordt vooral gedreven door het vaccinatiebeleid in combinatie met fiscale stimulering en monetaire steun van de centrale banken. De monetaire steun voorziet in 'lage rentes' en ruime beschikbaarheid van kapitaal op de financiële markten.

Vooralsnog wordt verwacht dat deze rente nog steeds laag blijft. Allereerst loopt het opkoopprogramma van de Europese Centrale Bank nog door welke als doel heeft de kapitaalmarktrentes zo laag mogelijk te houden om het economisch herstel een duw in de rug te geven via goedkope leningen en het vergroten van de geldhoeveelheid in de economie. Daarnaast hebben de centrale banken 2% inflatie als doel. De verwachting is dat deze in het huidige jaar uitkomt op 2,1% en de komende jaren zal afzakken.

In het geval dat de inflatiecijfers verder stijgen is er in ieder geval vanuit de centrale banken aangegeven dat de stimuleringsmaatregelen door zullen blijven lopen en de rente niet direct zal stijgen. Derhalve verwachten we voor de komende jaren nog een lage rente.

Omschrijving	Rekening 2019 (mrt. 2020)	Rekening 2020 (mrt. 2021)	Begroting 2021 (okt. 2020)	Begroting 2022 (okt. 2021)
Korte rente (geldmarkt: financiering tot 1 jaar)	-0,36 %	-0,41 %	-0,00 %	0,00 %
Lange rente (kapitaalmarkt: financiering ≥ 1 jaar)	0,52 %	0,24 %	1,00 %	0,45 %

Financieringsbehoefte

Bepalen financieringstekort/-overschotbedragen

Bedragen x € 1.000

Financieringstekort/-overschot per 1 januari	2022	2023	2024	2025
Te financieren (rest)boekwaarden investeringen	377.223	401.395	410.703	435.727
Te financieren vlottende activa	148.564	139.114	137.074	124.229
Totaal te financieren	525.787	540.509	547.776	559.956
-/- Reserves en voorzieningen	220.018	214.918	188.987	177.016
-/- Aangetrokken geldleningen	162.634	154.632	116.369	77.835
-/- Door derden belegde gelden + waarborgsommen	920	920	920	920
-/- Voorfinanciering Veluwe Poort	23.139	0	0	0
-/- Overige vlottende passiva	59.464	59.464	59.464	59.464
Financieringstekort	54.173	107.321	182.847	246.986

Het financieringstekort loopt de komende jaren op. Dit komt enerzijds door investeringen in projecten Spoorzone en Parklaan maar anderzijds ook doordat de beschikbare middelen teruglopen.

Voor Spoorzone vindt in de tweede helft van 2021 de start van de uitvoering plaats. De financiële effecten van de heraanbesteding zijn in kaart gebracht. De piek van de investeringen vindt conform de planningen van Spoorzone en Parklaan plaats in 2022 en 2023. Naar verwachting is de oplevering van deze projecten in 2023 (Parklaan) en in 2024 (Spoorzone). De reeds vooruitontvangen subsidies ten behoeve van deze projecten raken in 2022 uitgeput, dit zien we in de post voorfinanciering Veluwe Poort. Indien nodig kan in 2022 sprake zijn van een aanvullende financiering.

De terugloop van de leningenportefeuille wordt veroorzaakt doordat er grote leningen worden afgelost in 2023 en 2024. In de treasurycommissie zal besproken worden of deze leningen, indien nodig, in aanmerking komen voor herfinanciering.

De ontwikkeling van de portefeuille van de grondexploitaties loopt iets terug. De effecten worden grotendeels veroorzaakt door afronding van de projecten van de kazerneterreinen en de verkoop van kavels van het bedrijventerrein langs de A12.

Renteomslag

Het financieren van investeringen vergt financieringsmiddelen. Dit brengt rentekosten met zich mee. Deze financieringsmiddelen bestaan uit interne middelen (reserves en voorzieningen) en externe middelen (leningen). Bij externe financieringsmiddelen is sprake van verschillende rentepercentages, omdat de rentestand fluctueert.

Gemeenten passen totaalfinanciering toe, waardoor rentekosten niet direct gelinkt worden aan een individuele investering. Totaalfinanciering houdt in, dat tegenover het totaal van alle investeringen, de totaal beschikbare financieringsmiddelen staan.

Renteomslagpercentage

Om de rente te kunnen toerekenen aan programma's en projecten wordt gewerkt met het renteomslagpercentage. Momenteel hanteren we een genormeerd renteomslagpercentage van 1,75%. Dit percentage zetten we af tegen het werkelijke renteomslagpercentage om tot het renteresultaat te komen.

Conform de richtlijnen van de BBV mag het begrote rentepercentage niet meer dan 0,5% punt afwijken van het werkelijke omslagpercentage. In onderstaande tabel staat het verloop van het werkelijke ten opzichte van het genormeerde renteomslagpercentage. Voor de komende jaren lijkt een werkelijk renteomslagpercentage dat lager is dan het genormeerde renteomslagpercentage, met als gevolg dat de afwijking groter is dan 0,5%. Voor 2021 is de keuze gemaakt om de renteomslag niet aan te passen. De verwachting was dat het werkelijke renteomslagpercentage binnen de afwijking zou blijven, wat voor 2021 nog steeds mogelijk is.

De eventuele aanpassing in 2022 bekijken we in samenhang met de rentevisie/-ontwikkeling, leningportefeuille e.d.. Dit vraagt nog om een geactualiseerde investeringsplanningen in relatie tot de komende herfinancieringsmomenten. In het vierde kwartaal 2021 wordt dit besproken in de treasurycommissie.

Overzicht renteomslagpercentage per 1 januari	2021	2022	2023	2024	2025
Genormeerde renteomslagpercentage	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Werkelijk renteomslagpercentage	1,18%	1,00%	0,92%	0,84%	0,80%
Verschil (mag niet > 0,5%)	0,57%	0,75%	0,83%	0,91%	0,95%

In onderstaande tabel is de berekening van het renteresultaat op de renteomslag opgenomen. Uit deze berekening blijkt dat wij een positief renteresultaat voor 2021 van € 1,6 miljoen verwachten. Geheel in lijn met de rentepercentages zien we dit renteresultaat stijgen naar 2025. Echter de begroting van het product financiering in programma 8 is meeromvattend dan alleen de rente.

Renteschema	Bedragen x € 1.000.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
a. De externe rentelasten	4,7	4,2	3,8	3,9	3,8
b. De externe rentebaten	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7
A. Totaal door te rekenen externe rente	2,6	2,2	1,9	2,1	2,1
c. Rente grondexploitatie (2,77%)	2,0	1,6	1,5	1,4	1,2
c. De rente van de projectfinanciering	0	0	0	0	0
B. Rente Grondzaken en projectfinanciering	2,0	1,6	1,5	1,4	1,2
C. Saldo door te rekenen externe rente (A-B)	0,6	0,6	0,4	0,7	1,0
d1. Rente over het eigen vermogen	1,0	1,0	0,9	0,8	0,7
d2. Rente over de voorzieningen	1,6	1,4	1,4	1,0	0,9
D. rente over eigen financieringsmiddelen	2,6	2,4	2,3	1,8	1,6
De toegerekende rente (1,75%)	4,8	5,3	5,3	5,3	5,7
Aan de taakvelden toe te rekenen rente (C+D)	3,2	3,0	2,7	2,5	2,6
Renteresultaat taakveld Treasury	1,6	2,3	2,6	2,8	3,1

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een hulpmiddel bij het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (langer dan één jaar), door de tijdstippen van renteherzieningen te spreiden. De norm is dat maximaal 20% van het begrotingstotaal voor renteherziening in aanmerking mag komen. Het verschil tussen deze 20% van de vaste schuld en het werkelijke bedrag is de 'ruimte' die beschikbaar is.

Bedragen x € 1.000.000

Overzicht renterisico's vaste schuld	2022	2023	2024	2025
1. Renteherzieningen	5	0	0	0
2. Aflossingen	8	38	39	8
3. Renterisico (1+2)	13	38	39	8
4. Renterisico (20% begrotingstotaal)	80	73	71	71
5. Ruimte onder de renterisiconorm	67	35	32	63

In 2023 en 2024 worden twee leningen afgelost ad € 30 miljoen. In de treasurycommissie zal worden beoordeeld of deze leningen moeten worden geherfinancierd en op welke wijze deze worden geherfinancierd. De ruimte onder de renterisiconorm geeft weer dat gemeente Ede weinig risico loopt op haar portefeuille.

Leningen UG en OG

Hieronder vindt u de tabel met de uitgezette leningen aan derden:

Bedragen x € 1.000.000

Leningen UG	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021	Prognose 2022
Woningcorporaties met garantie WSW	12	8	7	7
Woningcorporaties zonder garantie WSW	39	34	32	31
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	10	9	9	8
Ambtenarenhypotheken met hypothecaire zekerheid	2	1	1	1
Totaal verstrekte geldleningen	63	52	49	47
Waarvan:				
- reguliere aflossingen	3	3	3	2
- vervroegde aflossingen	0	5	0	0
- bedrag waarover rente wordt herzien	5	1	1	4

Hieronder vindt u de tabel met opgenomen leningen, waarbij geen rekening is gehouden met eventuele nieuwe leningen om te voorzien in de financieringsbehoefte zodra deze de kasgeldlimiet overstijgt.

Bedragen x € 1.000.000

Leningen OG	Begroting 2020	Rekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Stand per 1 januari	182	181	170	162
Nieuwe leningen	0	0	60	0
Reguliere aflossingen	-8	-8	-68	-8
Vervroegde (extra) aflossingen	0	3	0	0
Stand per 31 december	174	170	162	154
Bedrag waarover rente wordt herzien	3	0	2	3

In 2021 heeft herfinanciering inmiddels plaatsgevonden.

8.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering toegelicht.

Kaderstelling

Het wettelijke kader voor deze paragraaf is te vinden in artikel 212 van de Gemeentewet. Op basis hiervan is in Ede de [Financiële Beheersverordening](#) opgesteld.

Ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling - Ede in Beweging

Met organisatieontwikkeling werken we aan een organisatie die is toegerust om de huidige en toekomstige vraagstukken van Ede te realiseren. Ontwikkeling is nodig omdat de context waarin de Edese organisatie opereert sterk verandert. Ede maakt een schaa sprong door de groei van het aantal inwoners én door de, in toenemende mate complexe, opgaven waar Ede voor staat. Denk aan het realiseren van woningbouw, de energie- en landbouwtransitie, natuurversterking en de uitdagingen in het sociaal domein. Deze opgaven vragen om profilering op landelijk niveau. Aangevuld met de ambities van Ede en de invulling aan haar regionale centrumrol vraagt deze schaa sprong een verandering in het denken en handelen van de Edese ambtenaren. En aanpassing van de manier waarop we met elkaar werken: in processen, samenwerking, organiseren en sturing.

Om deze veranderingen te realiseren heeft de directie het programma Ede in Beweging opgezet. Drie sporen vormen de hoofdlijn: inhoud, proces en gedrag. Belangrijke leidende principes zijn een samenhangende aanpak en het gebruiken van de dagelijkse praktijk als leerschool voor de benodigde aanpassingen (in plaats van vanuit een blauwdruk werken). We ontwikkelen stap voor stap, met een heldere koers en concrete doelen. Per stap bepalen we wat nodig is om de volgende stap te maken. In 2022 werken we onder andere aan de volgende resultaten:

- Aanbrengen van focus in de ambities (prioriteren).
- Verbeteren van opgavegerichte sturing (samenwerken over afdelingsgrenzen heen).
- Professionaliseren van opdrachtgever en opdrachtnemerschap.
- Verbeteren van ketenprocessen.
- Ontwikkeling van iedere medewerker om anders te werken (zie medewerkers- en leiderschapontwikkeling).

Naast deze kwalitatieve ontwikkeling is mogelijk ook een kwantitatieve ontwikkeling van de organisatie nodig. De capaciteit/ formatie lijkt niet toereikend te zijn voor de groeifase waarin Ede zich bevindt. Om objectief in kaart te brengen wat een passende formatie is voor de organisatie, wordt in de tweede helft van 2021 een benchmark uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn in januari 2022 beschikbaar. Op basis hiervan worden keuzes ten aanzien van formatie aan het volgende bestuur voorgelegd.

Nieuwe WERKelijkheid

Om snel en goed in te kunnen spelen op de veranderende samenleving gaan wij ons werk ook op een andere manier organiseren. De Nieuwe WERKelijkheid helpt hierbij. Medewerkers van de gemeente Ede werken gedeeltelijk op kantoor, gedeeltelijk vanuit huis of elders. Dat hangt af van de aard van de werkzaamheden en kan dus per afdeling of medewerker verschillen. Individueel werk doe je vooral thuis.

Bijeenkomsten, overleggen en ontmoetingen met collega's zijn mogelijk op de gemeentelijke werkplekken. Bij groepsafspraken en vergaderingen wordt rekening gehouden met zowel fysieke als virtuele deelname. Digitale hulpmiddelen voorzien in communicatie en samenwerking op afstand. Daarom zorgen we voor de middelen die nodig zijn voor een goede werkplek thuis. Dus ook de digitale hulpmiddelen die nodig zijn om efficiënt, effectief en creatief met collega's, partners en inwoners in verbinding te blijven. Alle benodigde informatie, dossiers en software zijn beschikbaar om onafhankelijk van plaats je werk te kunnen doen. Daar waar nodig (bijvoorbeeld inclusie) creëren we maatwerk. Leidinggevend organiseren, motiveren en creëren een gezonde werkomgeving, zodat collega's zich goed voelen en uitstekend kunnen functioneren. De arbeidsvoorwaarden gaan we op deze situatie toespitsen.

Overhead

Omschrijving	Bedragen x € 1			
	2022	2023	2024	2025
Totaal geraamde overhead	35.965.822	34.598.082	33.982.114	33.921.927
Doorbelasting aan grondexploitaties en investeringswerken	-4.093.010	-3.943.447	-3.959.447	-3.991.447
Netto overhead	31.872.812	30.654.635	30.022.667	29.930.480

Omschrijving	Bedragen x € 1
	2022
Loonkosten	69.287.134
Automatiseringskosten	4.910.224
Huisvestingskosten	4.908.145

De stijging van de loonkosten ten opzichte van 2021 wordt veroorzaakt door een toename in formatie. De toegenomen formatie vertaalt zich ook naar hogere automatiserings- en huisvestingskosten. Daarnaast is extra budget beschikbaar om de reguliere prijsstijging door inflatie te kunnen betalen.

Personeel en organisatie

Formatie

In de Programmabegroting 2021-2024 is een formatie van 856,0 fte in 2022 voorzien. Op peildatum 1 januari 2021 bedroeg de bezetting 860,3 fte. Op peildatum 31 augustus 2021 is de bezetting 848 fte.

In de Programmabegroting 2022-2025 is een formatie van 879,9 fte voorzien. De toename van bezetting is budgettair gedekt door college- en raadsbesluiten. Een aanzienlijk deel van de stijging vindt plaats in het ruimtelijk domein als gevolg van de ruimtelijke opgaven. Voor de komende jaren zien wij een dalende formatie in de begroting als gevolg van het aflopen van tijdelijk toegekende gelden. De begrote formatie laat een daling zien naar 874,9 in 2023; 873,9 in 2024 en 871,9 voor de jaren 2025 en volgende.

Ede voert een formatie-benchmark Gemeenten uit. Deze benchmark geeft inzicht in de formatieve ontwikkelingen (kwantitatief) in Ede ten opzichte van vergelijkbare gemeenten en dient tezamen met politieke ambities en keuzes als basis voor de doorontwikkeling van de formatiebehoefte.

Inhuur

Ede streeft ernaar om de inhuur als aandeel in personele kosten laag te houden en daar waar kan te laten afnemen. Inzet van inhuur wordt uitsluitend daar waar nodig ingezet. Inhuur kan nodig zijn in geval van 'piek en ziek' of voor de inzet van specialistisch werk dat niet duurzaam intern benodigd is. Corona heeft in de afgelopen periode gezorgd voor extra inhuur op afdelingen die door corona-werkzaamheden zwaar belast werden. Hierin verwachten wij in de komende tijd nog geen verandering. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het daarnaast voor een aantal functies onvermijdelijk dat hierop tijdelijk wordt ingehuurd om de langere wervingsperiode te overbruggen. Deze trend zien wij in het komend jaar doorzetten.

Ontwikkelingen inhuur in cijfers

De inhuur bedroeg in 2018 € 17,0 miljoen; in 2019 zakte dit naar € 12,5 miljoen. In 2020 zette deze dalende trend afvlakkend door en bedroeg de inhuur € 11,3 miljoen. De dalende ontwikkeling van de inhuur zal zich, naar wij verwachten, in 2021 niet verder doorzetten. De dekking voor de inhuur wordt gevonden in de management ruimte op de formatie, projecten en tijdelijke coronagelden.

Doorstroom

Ede vindt de interne mobiliteit van medewerkers belangrijk. Door de vacatures intern meer onder de aandacht te brengen en de succesverhalen te delen, stimuleren wij de doorstroom. Ook beijvert Ede zich medewerkers

die hun eigen werkzaamheden niet meer kunnen uitvoeren intern te herplaatsen.

In 2022 wordt een vernieuwde gesprekscyclus ingevoerd, die uitgaat van het 'goede gesprek' tussen leidinggevende en medewerker. Mobiliteit en duurzame inzetbaarheid zijn hier een belangrijk gespreksonderwerp.

Instroom

De arbeidsmarkt in Nederland is overspannen. Wij zien dit ook in Ede terug. Alhoewel wij er tot nu nog betrekkelijk goed in slagen vacatures (tijdig) te vervullen, zien wij ook hier de schaarste op de arbeidsmarkt terug. Voor 2022 zien wij dit beeld niet veranderen. Mogelijk kan dit beeld zich vertalen in extra inhuur/inzet externe bureaus als vacatures onaanvaardbaar lang niet zouden kunnen worden vervuld. Ede heeft een nieuwe arbeidsmarkt strategie en -campagne klaar staan om deze uitdaging het hoofd te bieden.

Ontwikkeling medewerkers

De duurzame inzetbaarheid van medewerkers blijft een voortdurend focuspunt. Met behulp van strategische personeelsplanning wordt eind 2021 /begin 2022 bepaald welke ontwikkel-interventies nodig zijn op vaardigheden, houding en gedrag van onze medewerkers om de prioritaire opgaven van Ede (de Omgevingswet, de transformatie sociaal domein, de opgave dienstverlening en wijkgericht werken) optimaal te helpen realiseren. Aansluitend worden de benodigde vaardigheden en competenties nader vertaald naar plannen en worden deze in uitvoering genomen. Het leiderschapstraject is in 2021 steviger verbonden met Ede in Beweging. In 2022 komt de uitvoering van de verschillende leerlijnen vol tot uitvoering en wordt het traject om de leidinggevendenden in Ede te versterken in hun rol afgerond.

Duurzame inzetbaarheid wordt geënt op de Nieuwe WERKelijkheid, het hybride werken. Het aanbod aan individuele en collectieve interventies wordt hierop afgestemd. Het behouden en stimuleren van de vitaliteit krijgt, ook in afstemming met OR en bonden extra aandacht, mede vanuit de te verwachten focus op vitaliteit vanuit de CAO. Aandacht gaat uit naar de medewerkers die ouder zijn en in zware beroepen werken. De insteek hierbij is maatwerk. Het Sociaal Convenant tussen bonden en organisatie zal vanaf 2022 meerjarig worden overeengekomen wat de werkzaamheid en continuïteit ten goede zal komen.

Verzuim

In lijn met de ontwikkelingen in Nederland zien wij nu ook bij Ede het verzuim licht stijgen, met name door langdurig verzuim. Alhoewel het percentage nu nog geen reden is voor ernstige zorg, is gerichte aandacht nodig. Ondersteuning vanuit de arbodienst is ingezet om het verzuimpercentage terug te brengen naar het eerdere lage niveau. Het reduceren van het verzuim vraagt continue management aandacht. De focus op verzuim zal ook in 2022 moeten blijven, ondersteund door het nieuwe management dashboard en interventies in samenwerking met de arbodienst. Daarnaast wordt ingezet op vroegtijdig/preventief ingrijpen met behulp van PMO (preventief medisch onderzoek) en zogenaamde pulse-metingen (korte, gerichte vragenlijsten in het kader van medewerkersonderzoek).

Ede is sinds 2020 eigen risicodragers voor de WGA en ZW. De kosten van de instroom WGA zullen vanaf 2022 voor het eerst aan ons worden gefactureerd. Gerichte aandacht op het voorkómen van instroom is ingezet met de arbodienst. Voor de begeleiding van medewerkers in de WGA loopt nu de aanbesteding, zodat deze vanaf 2022 (indien nodig) kan worden ingezet. De instroom ZW is 0. Bij gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid wordt altijd gestreefd naar interne herplaatsing.

Verzuimcijfers t/m eerste helft 2021

Jaar	0 -7 dagen	8 - 42 dagen	43 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
juli 2020 - juni 2021	0,3	0,5	2,7	1,3	4,8
2020	0,6	0,7	2,3	0,8	4,4
2019	0,8	0,7	2,5	0,5	4,5
2018	0,8	0,6	2,0	1,0	4,4
2020 landelijk1	0,6	0,7	2,7	1,2	5,2

Landelijk = 100.000+ gemeenten excl. G4 (bron: A&O fonds)

Ondersteuning van het hybride werken

Met de Ondernemingsraad is de regeling thuiswerkfaciliteiten overeengekomen. In 2022 onderzoeken wij de (arbeidsvoorwaardelijke) regelingen van Ede of zij in lijn zijn met hybride werken. Zo niet, dan passen wij deze, in afstemming met de ondernemingsraad, aan.

Integriteit

De betrouwbaarheid en integriteit van de ambtenaren van Ede (en ingehuurde krachten) is van het grootste belang. Vanuit de in 2020 vastgestelde gedragscode is in 2021 gestart met bewustzijnsvergroting met behulp van workshops. In 2022 houden wij gedurende het hele jaar de focus op integriteit door een waaier aan interventies en acties.

Inclusie

Ede wil een inclusief werkgever zijn waar de waarde van het verschil tussen mensen wordt herkend en gewaardeerd, juist ook omdat met verschillende invalshoeken onze besluitvorming beter wordt.

Vanuit het charter diversiteit is gewerkt aan een samenhangend plan dat in 2022 doorgevoerd wordt.

Ede voldoet (uiteraard) aan de eisen die gesteld worden in de Banenwet. Het aantal medewerkers met een achterstand tot de arbeidsmarkt is stabiel. Corona heeft de inzet van deze medewerkers niet gemakkelijk gemaakt. Begeleiding op afstand is lastig.

Wij blijven ook in 2022 inzetten op inclusie met gerichte aandacht, bijvoorbeeld door het project jobcarving bij Belastingen. Het plan ter bevordering van de diversiteit wordt in de komende tijd uitgerold.

Het leveren van maatwerk in de uitrol van de Nieuwe WERKelijkheid (hoe werken we op kantoor en thuis) is er voor bedoeld om ieder met speciale behoeften de mogelijkheid te geven het werk optimaal te kunnen uitvoeren.

Digitalisering en informatievoorziening

Informatisering en digitalisering zijn volop in ontwikkeling. De ontwikkeling van nieuwe technologieën heeft invloed op onze gehele maatschappij. En daarmee dus ook op de verantwoordelijkheden en verwachtingen van de gemeente. We reageren op veranderende behoeften en omstandigheden. Zo heeft COVID-19 geleid tot aanpassing van de prioriteiten. Er zijn nu betere mogelijkheden om thuis te werken. Ook participatieactiviteiten vinden steeds vaker online of hybride plaats. Digitalisering van de dienstverlening voor onze inwoners krijgt blijvende aandacht. Steeds meer producten en diensten worden digitaal aangeboden. De ICT-organisatie heeft bewezen nieuwe maatregelen als gevolg van COVID-19 digitaal adequaat te kunnen ondersteunen. We werken daarbij ook steeds vaker "in de cloud". Bestanden maar ook software staan niet meer op lokale apparaten maar buitenshuis. Hierdoor zijn deze, via het internet, altijd en overal beschikbaar. De verschuiving van ICT-voorzieningen (applicaties) naar de cloud brengt een aanpassing van rollen en taken met zich mee.

Informatieveiligheid, IT-security en privacy van gegevens vraagt daarbij extra aandacht. Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te garanderen zullen de noodzakelijke veranderingen worden doorgevoerd. Niet in de laatste plaats streven we een hogere informatiewaarde na door middel van datagedreven sturing. Begin 2021 is gestart met DataLab Ede. DataLab draagt met een gestructureerde aanpak bij aan meer inzicht en overzicht. Via data-analyse worden de Edese hoofdpogaven ondersteund bij beleids- en besluitvorming.

Auditing, privacy en security

Informatieveiligheid en privacy

De grijstinten die de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) met zich meebrachten worden door richtlijnen van de Autoriteit persoonsgegevens (AP) steeds meer ingekleurd. Maar ook de gemeente Ede heeft een heldere lijn in privacybeleid neergelegd, waarmee invulling wordt gegeven aan de manier waarop de gemeente Ede met de persoonsgegevens van haar burgers en medewerkers omgaat. Dit beleid is begin 2021 geactualiseerd en vastgesteld.

Ook in 2022 zal de Functionaris voor gegevensbescherming een FG-meting uitvoeren. Hiermee wordt de toezichthoudende rol van deze functionaris steeds meer vormgegeven en daarmee invulling gegeven aan de verantwoording aan het college van burgemeester en wethouders. In de voorgaande FG-metingen worden aanbevelingen gegeven waarmee de ambtelijke organisatie de komende periode risico gebaseerde keuzes gaat maken om te komen tot een passend gegevensbeschermingsniveau. Aan de hand van een actieplan is de organisatie aan de slag met de nodige maatregelen. In de periodiek uit te voeren FG metingen wordt de opvolging daarvan getoetst.

Ten aanzien van informatieveiligheid moet de gemeente voldoen aan de BaselineInformatiebeveiliging Overheid (BIO). ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) is onderdeel van wat de wet BIO beoogt en heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen.

Investerings en aandacht (bewustzijn) blijven ook in 2021 nodig. Hoewel in de afgelopen jaren diverse projecten gerealiseerd zijn die ervoor hebben gezorgd dat wij op een bovengemiddeld niveau voldoen aan de wetgeving, moeten we alle zeilen onverminderd bij blijven zetten. Zeker ook nu (deels) thuiswerken een blijvend fenomeen wordt is aandacht nodig. Dus dit niveau willen we vasthouden met periodieke veiligheidsupdates, alertheid op nieuwe bedreigingen, het nemen van adequate maatregelen en het bewust omgaan van medewerkers met onze systemen en gegevens.

De goede samenwerking met Wageningen en Rhenen voor de FG functie zetten we ook in 2022 voort.

Auditing

Het verder professionaliseren van het systeem van auditing (toezien op de doelmatigheid, kwaliteit, doeltreffendheid en rechtmatigheid van beleid en bedrijfsvoering) is een continu proces om in de pas te blijven met de toenemende eisen en behoeftes op dit terrein. Het gaat daarbij om de samenhang op het terrein van administratieve organisatie en interne controle, de bevindingen van de accountant vanuit zijn controle, het (laten) uitvoeren van audits, artikel 213a onderzoeken en risicomanagement met bijbehorend (jaarlijks op te stellen) auditplan. Maar ook de afstemming met onderzoek dat plaatsvindt door de rekenkamercommissie. Het aantal eigen onderzoeken in 2022 zal gezien de beschikbare middelen overigens beperkt zijn.

Aandacht voor de kwaliteit van de auditfunctie blijft onverminderd in 2022. Herziening van het auditplan is gepland in 2022 en wordt met behulp van input van het bestuur opgesteld.

Rechtmatigheidsverklaring

Tevens vraagt vanaf de tweede helft 2021 en ook in 2022 onze volle aandacht de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De aanvankelijke ingangsdatum is bij uitblijven van tijdige Kamerbehandeling verschoven van 2021 naar 2022. Via deze verantwoording zal het college van burgemeester en wethouders de rechtmatigheid verantwoorden aan de gemeenteraad, dus als eerste nu bij de Programmarekening 2022. Tot en met 2021 verstrekt de accountant een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid én de rechtmatigheid bij de jaarrekening. Vanaf 2022 geeft de accountant alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Wij moeten als college de

rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Onze accountant dient vervolgens vast te stellen of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Wij gebruiken hiervoor een gefaseerde aanpak om deze wijziging te implementeren en gaan hiervoor extra capaciteit inzetten. Zoals met uw raad gedeeld is onze ambitie dit te verbreden richting een In Control Statement.

Huisvesting

Het jaar 2021 heeft vooral in het teken gestaan van het faciliteren van coronaproof werken op kantoor en werkplekken elders, waaronder de thuiswerkplek. Er is nagedacht over een nieuwe werkelijkheid en hoe we die in de praktijk kunnen vertalen in een kantoor- en facilitair concept dat iedereen past. 2022 wordt een jaar om de 'lessons learned' van de crisis in de praktijk te brengen en te toetsen wat wel en niet bij ons past.

In het najaar van 2021 starten enkele experimenten met werkomgevingen zodat we in 2022 kunnen starten met de uitrol van de nieuwe inrichtingsconcepten. Deze concepten zijn, meer dan voorheen, gebaseerd op het faciliteren van de ontmoeting, maar er blijft ook ruimte voor het verrichten van bureauwerk. De impact die dit heeft op het ruimtegebruik zal na afloop van de experimenten blijken en dan zullen ook strategische keuzes worden gemaakt ten aanzien van de huisvesting. Voor overige facilitaire concepten (onder andere het bedrijfsrestaurant) wordt een strategische visie ontwikkeld die past bij De Nieuwe Werkelijkheid.

In 2022 vindt een grootschalige dakrenovatie van het Raadhuis plaats. Er is door uw raad gelukkig gekozen voor de meest duurzame variant voor het renoveren van het dak. Dit biedt mogelijkheden om na deze renovatie het gebruikerscomfort en de klimaatinstallatie te optimaliseren, zodat de warmte- en koudeklachten tot een minimum worden beperkt en de sturing op energieverbruik maximaal kan worden benut. Een plan inclusief financiële onderbouwing wordt hiervoor eind 2021 opgesteld omdat hier extra middelen voor nodig zijn die niet (volledig) passen binnen de huidige budgettering.

8.6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Ede is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en financieel betrokken. In dat geval is er sprake van een 'verbonden partij'. Verbonden partijen kunnen zowel voor de realisatie van het beleid van de deelnemende partijen als voor de financiële gevolgen daarvan van grote betekenis zijn. In deze paragraaf wordt ingegaan op de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen. Wanneer sprake is van uitsluitend een financieel of bestuurlijk belang, valt dit niet onder de definitie van verbonden partij en zijn eventuele risico's betrokken bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstelling

Kadernota Verbonden Partijen
Handreiking Netwerkrelaties Gemeente Ede 2016

Beleid

Ter bepaling van de mate van toezicht is de netwerkmonitor het instrument. Voor de netwerkmonitor wordt voor de meest significante netwerkrelaties de risicoscore en bijdrage aan de strategische doelen bepaald. De laatste actualisatie van de netwerkmonitor heeft medio 2021 plaats gevonden.

Toezicht op doelrealisatie door een netwerkrelatie is verscherpt, indien uit de netwerkmonitor blijkt dat een relatie zowel een hoge risicoscore heeft én een belangrijke bijdrage levert aan strategische doelen. In 2021 worden interventiestrategieën doorontwikkeld. Aangezien sprake is van een doorlopend proces, waarbij kaders van governance en toezicht op externe partijen dienen aan te sluiten bij de gewenste manier van werken,

vinden werksessies met accounthouders periodiek plaats. Actualisatie van de 'Handreiking netwerkrelaties Gemeente Ede 2016' is voorzien eind 2021.

Verbonden partijen

Hieronder zijn de verbonden partijen beschreven. De indeling is conform voorschrift BBV gemaakt naar gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen.

Verbonden partijen zijn organisaties waar sprake is van een bestuurlijk en financieel belang voor de gemeente Ede.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden

De prioriteiten 2022 liggen als volgt:

- Binnen de brandweer ligt de nadruk op effectief optreden bij brand en andere incidenten. Komt mede tot uiting in ondersteuning van de vakbekwaamheid van de brandweer en de informatievoorziening aan vrijwilligers van de brandweer, zodat sprake is van een toekomstbestendige en slagvaardige organisatie. Onderzocht worden de mogelijkheden om gefaseerd over te gaan op een duurzaam wagenpark.
- Bij de GGD ligt de nadruk op het investeren in de vier pijlers van de publieke gezondheid
 - Versterken informatiepositie.
 - Zicht en sturing op ontwikkelingen rond personen met verward gedrag, vluchtelingen en extramuralisering.
 - Een fundamentele transformatie in de aanpak van jeugd- en gezinsproblematiek, zodanig dat de organisatie goed aansluit op het lokale jeugdstelsel om daarmee een optimale bijdrage te leveren aan hulpverlening binnen de jeugdketen.
 - Toenemende investeringen in de proactieve taken als preventie, surveillance, monitoring en regionale netwerkvorming op het gebied van infectieziekten.

De coronacrisis heeft laten zien dat acute zorg niet onuitputtelijk flexibel en beschikbaar is. Op basis van de verhoogde vraag naar deze zorg en een steeds ouder wordende groep ouderen verwachten wij een toename in ernst en frequentie. Dit onderstreept het belang om continu zicht te hebben op de beschikbaarheid van acute zorg.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	
Openbaar belang	Goede en tijdige brandweezorg. Uitvoering geven aan de Wet Publieke Gezondheid (inclusief Jeugdgezondheidszorg), dit voor zover het aan de gemeente opgedragen taken bevat. VGGM levert een bijdrage aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen op programma 2 voor de gezondheidszorg en programma 6 voor de brandweezorg.
Financieel belang	Ede betaalt € 10.291.000 als inwonersbijdrage (17,1% van de inbreng van gemeenten). De gemeente is aansprakelijk voor een nader te bepalen aandeel in het liquidatieplan voor het geval de Gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven, failliet zou gaan of haar verplichtingen niet nakomt.
Bestuurlijk belang	In het algemene bestuur van de VGGM (het regionale College), wordt de gemeente Ede vertegenwoordigd door burgemeester Verhulst en wethouder Meijer (op basis van zijn portefeuille Gezondheidszorg). De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen (één stem per gemeente, totaal 15 gemeenten). Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Besluiten betreffende de (meerjaren-) begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende (meerjaren-) beleidsplannen worden

Financiële gegevens	genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft (Ede 14% van het totaal aantal stemmen).		
		01-01-2022*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 5.551.000	€ 4.492.000
	Vreemd vermogen	€ 40.771.000	€ 39.106.000
Risico's	Prognose resultaat		€ 0 (begroting 2022)
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede.		

* Cijfers ontleend aan Begroting 2022

Omgevingsdienst de Vallei

De Omgevingsdienst de Vallei (OddV) is een uitvoeringsdienst. Opgericht op 1 april 2013 met vijf partnergemeenten. Gelderland heeft zeven OD's die samenwerken in het Gelders Stelsel. De OddV draagt in hoge mate bij aan de strategische doelen van de gemeente Ede, namelijk het waarborgen van een veilige en leefbare fysieke leefomgeving. Daarvoor voert OddV de taken uit op het gebied van vergunningverlening (bouwen en milieu), toezicht en handhaving (VTH) in de fysieke leefomgeving.

Omgevingsdienst de Vallei			
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht met als doel een veilige en leefbare fysieke leefomgeving te kunnen waarborgen. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de verschillende omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).		
Financieel belang	€ 5.666.000		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Verhulst vertegenwoordigt de gemeente Ede in het algemeen bestuur van de Oddv en is tevens voorzitter.		
Financiële gegevens		01-01-2022*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 506.000	€ 506.000
	Vreemd vermogen	-	-
	Prognose resultaat	€ 0	
Risico's	De risico's zijn beperkt. Het weerstandsvermogen van de Oddv wordt voldoende geacht om de risico's af te dekken.		

* Cijfers ontleend aan de Programmabegroting Oddv 2021-2024

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley	
Openbaar belang	<p>De Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen.</p> <p>De gemeenschappelijke regeling heeft als doel om de FoodValley regio een Europese topregio te maken op het gebied van kennis, ontwikkeling en innovatie in de agro-foodsector door versterking van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de omgeving. De Regio Foodvalley werkt daartoe samen met ondernemers en onderwijs/onderzoek.</p> <p>Regio Foodvalley levert een bijdrage aan het behalen van de gemeenschappelijke doelstellingen op programma 4 voor economie, werkgelegenheid en mobiliteit en programma 8 voor ruimtelijke ontwikkeling en wonen.</p>

Financieel belang	De gemeenten dragen bij op basis van het inwoneraantal. Voor de begroting 2022 is dat voor Ede 32,51% van de totale kosten.		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Verhulst is voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur en wethouder Meijer vertegenwoordigt de gemeente Ede in het algemeen bestuur. Besluiten worden genomen met volstreekte meerderheid van stemmen. Elk lid in het algemeen bestuur heeft twee stemmen met uitzondering van beide leden van de gemeente Ede, zij hebben elk één stem.		
Financiële gegevens		01-01-2022*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 2.940.758	€ 3.309.759
	Vreemd vermogen		
	Prognose resultaat	€ 0 (begroting 2022-2025)	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede		

* Gepronostiseerde balans van de begroting 2022-2025

Regio de Vallei

Regio de Vallei			
Openbaar belang	De Regio de Vallei is een regionale samenwerking tussen de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Het doel van dit samenwerkingsverband is het huishoudelijk afval van de regiogemeenten op een zo milieuvriendelijke manier en tegen een zo laag mogelijk tarief verbranden. Regio de Vallei levert een bijdrage aan het behalen van de gemeenschappelijke doelstellingen op programma 5 voor Afvalstoffenverwijdering.		
Financieel belang	Voor 2022 zijn de baten begroot op € 43.088 en de lasten op € 56.000. De gemeente Ede draagt op basis van inwoneraantal 52% (€ 22.339) bij aan de lasten.		
Bestuurlijk belang	Conform de gemeenschappelijke regeling, die per 1 januari 2020 is aangepast, is er per gemeente een lid van het college van B & W lid van het Algemeen Bestuur van de regio. In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat het algemeen bestuur bevoegd is tot vaststellen van de begroting en de jaarrekening en het instellen van commissies voor advies en overleg. Het algemeen bestuur bestaat uit vijf leden, elk lid heeft 1 stem. Besluiten worden genomen met volstreekte meerderheid van stemmen. Burgemeester Verhulst is voorzitter en wethouder Ritsema vertegenwoordigt de gemeente Ede in het dagelijkse en algemeen bestuur.		
Financiële gegevens		01-01-2020	31-12-2020*
	Eigen vermogen	€ 67.488	€ 60.154
	Vreemd vermogen	€ 15.184	€ 36.050
	Prognose resultaat	Het verwachte resultaat in de begroting 2022 bedraagt € 12.912 N. Dit negatieve resultaat wordt verrekend met de Algemene Reserve	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van Ede		

* Gebaseerd op de jaarrekening 2020 van Regio De Vallei

Vennootschappen en coöperaties

ACV-groep

ACV is een naamloze vennootschap met verschillende dochterondernemingen. De aandelen zijn in het bezit van de gemeente Ede, Wageningen, Renkum, Veenendaal en Renswoude. ACV Gemeenten voert de opdrachten van de deelnemende gemeenten uit en ACV Bedrijven verzorgt de commerciële activiteiten van de groep. Restore Kringloop met winkels in Ede en Veenendaal maakt onderdeel uit van ACV. In totaal biedt ACV werk aan meer dan 200 medewerkers en vrijwilligers. Naast de focus op de kernactiviteit afvalinzameling, is er grote aandacht voor duurzaamheid (onder andere hergebruik) en maatschappelijk verantwoord ondernemen (Restore, Road2Work en dergelijke). Taakverbreding heeft plaatsgevonden richting beheer openbare ruimte.

ACV-groep			
Openbaar belang	Het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval in stromen, die op een milieuhygiënisch en economisch verantwoorde wijze kunnen worden hergebruikt, of verwerkt tegen een voor de burgers zo laag mogelijk tarieven.		
Financieel belang	€ 2.698.000		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer vertegenwoordigt Ede bij de vergadering van aandeelhouders.		
Financiële gegevens		01-01-2020*	31-12-2020*
	Eigen vermogen	€ 11.082.000	€ 11.567.000
	Vreemd vermogen	€ 21.897.000	€ 21.794.000
	Prognose resultaat	Conform de begroting 2021 is het verwachte nettoresultaat € 386.000.	
Risico's	De risico's voor de gemeente zijn: <ul style="list-style-type: none">• Het ingebrachte aandelenkapitaal (€ 2.698.000)*.• De gemeente heeft de verplichting een eventueel negatief bedrijfsresultaat aan te vullen.• Verplichting tot garantieverstrekking aan derden in verband met verplichtingen ACV Gemeente B.V. ten opzichte van die derden.• Beëindiging contract met ACV kan alleen met toestemming van alle aandeelhouders.		

*Cijfers ontleend aan de Jaarrekening 2020

Werkkracht Ede BV

Werkkracht Ede BV	
Openbaar belang	Werkkracht Ede BV is per 1 januari 2018 opgericht voor de dienstverlening voor de brede doelgroep van de Participatiewet, inclusief Wsw-medewerkers. De activiteiten van Werkkracht Ede B.V. bestaan voornamelijk uit: <ul style="list-style-type: none">• het in het kader van de Participatiewet (doen) initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de (toegang tot de) arbeidsmarkt voor diegenen die in de toegang tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dit in aansluiting op de ook op deze doelstelling gerichte activiteiten van de gemeente Ede;• het in het kader van de Participatiewet (doen) initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werkzaamheden terzake van alsmede het ontplooiën van activiteiten gericht op de re-integratie van (langdurig) werklozen, alsmede de re-integratie van arbeidsgehandicapten, dit in aansluiting op de ook op deze doelstelling gerichte activiteiten van de gemeente Ede;• het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Financieel belang	De gemeente Ede geeft Werkkracht in 2022 opdracht voor de uitvoering van de

Bestuurlijk belang	Participatiewet (inclusief de WSW medewerkers) voor een bedrag van € 13,9 miljoen. Deze middelen zijn opgenomen binnen Programma 3.		
	Gemeente Ede is 100% aandeelhouder. Wethouder Meijer vertegenwoordigt Ede bij de aandeelhoudersvergadering. Het aandelenkapitaal bedraagt € 1,-. De raad van commissarissen bestaat uit 4 personen.		
Financiële gegevens		01-01-2020*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 541.323	€ 322.803
	Vreemd vermogen	€ 2.058.186	€ 1.964.623
	Prognose resultaat	Verwachte resultaat conform begroting 2021 bedraagt € 0	
Risico's	We signaleren geen risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van Ede.		

* Jaarrekening 2020

Bank Nederlandse Gemeenten

Bank Nederlandse Gemeenten			
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Financieel belang	€ 271.050		
Bestuurlijk belang	-		
Financiële gegevens		01-01-2020*	31-12-2020*
	Eigen vermogen	€ 4.887.000.000	€ 5.097.000.000
	Vreemd vermogen	€ 144.802.000.000	€ 155.262.000.000
	Prognose resultaat	De prognose voor 2021 is onbekend, echter over het 1e half jaar van 2021 is een nettowinst behaald van € 187.000.000.	
Risico's			

*Cijfers zijn ontleed aan de jaarrekening 2020

Ontwikkelmaatschappij vitale vakantieparken

In februari 2019 is Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V. opgericht.

Ontwikkelmaatschappij vitale vakantieparken			
Openbaar belang	Samenwerkingsverband van tien Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland voor het verbeteren van de kwaliteit van de vakantieparken en hiermee bij te dragen aan een sterkere positie van de Veluwe als toeristisch recreatieve bestemming.		
Financieel belang	€ 4.049 Bij oprichting worden 45.000 aandelen geplaatst: elk aandeel is nominaal een euro waard. Dit betekent op basis van de verdeelsleutel een aandeel van 9% die een waarde vertegenwoordigt van € 4.049.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer vertegenwoordigt Ede bij de vergadering van aandeelhouders.		
Financiële gegevens		01-01-2022*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 7.136.000	€ 11.690.000
	Vreemd vermogen	-	-

Risico's	Prognose resultaat	€ 446.000 N
	<p>De risico's voor de gemeente zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekorten of overschotten bij concrete projecten komen terecht bij de risicodragende partijen. Dat zijn de partijen die mede-investeren. Ze delen dus in winst of verlies. <p>Als er bij verlies of eventuele opheffing van de ontwikkelingsmaatschappij sprake is van een tekort op het kapitaal van € 4 miljoen, moeten de aandeelhouders op grond van hun aandeel in de ontwikkelingsmaatschappij het tekort dekken</p>	

* Cijfers ontleend aan Meerjarenprogramma en begroting 2021-2024

Leisurelands B.V.

Leisurelands B.V.			
Openbaar belang	Leisurelands B.V. is een onderneming die zich richt op duurzaam recreëren op en rondom recreatiegebieden in met name Oost-Nederland. Ruim 30 gemeenten zijn aandeelhouder van Leisurelands B.V., waaronder ook Ede.		
Financieel belang	Ede heeft 11% van de aandelen.		
Bestuurlijk belang	Wethouder De Pater vertegenwoordigd Ede in de aandeelhoudersvergadering.		
Financiële gegevens		01-01-2022*	31-12-2022*
	Eigen vermogen	€ 73.105.000	€ 73.105.000
	Vreemd vermogen	€ 15.288.000	€ 15.288.000
	Prognose resultaat	n.n.b.	
Risico's	Geen. Als gemeente Ede hebben wij geen enkele voorziening gelieerd aan Leisurelands B.V. op ons grondgebied. Destijds zat het belang in een eventuele komst van een recreatieplas en een aantal jaren hebben zij de recreatieve fietspaden in onderhoud gehad. Dit onderhoud is een aantal jaren geleden weer overgedragen aan de betreffende gemeenten. De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen Wij onderzoeken in hoeverre verkoop van onze aandelen een optie zou kunnen zijn.		

* Gebaseerd op jaarrekening 2020

Stichtingen en verenigingen

Stichting Parkeren Ede Centrum

Stichting Parkeren Ede Centrum is een samenwerking tussen gemeente Ede en Q-Park om beleidsbeslissingen en uitvoerende beslissingen over de bereikbaarheid van het parkeren in het centrum vroegtijdig af te stemmen. Ook heeft de stichting als doel om parkeervoorzieningen in stand te houden. De stichting wordt via de Klankbordgroep Parkeren actief betrokken bij de nieuwste parkeerontwikkelingen in Ede Centrum.

Stichting Parkeren Ede Centrum			
Openbaar belang	Instandhouding/uitbreiding van parkeervoorzieningen in het centrum van Ede ten behoeve van de bereikbaarheid. Hierover tevens adviseren en communiceren met belanghebbenden.		
Financieel belang	De financiële bijdrage bedraagt € 2.900 per jaar. Dit is een belang van 50%. Het bestuur van de stichting heeft besloten de financiële bijdrage van € 2.900 per jaar op te schorten.		
Bestuurlijk belang	Wethouder De Pater vertegenwoordigt de gemeente Ede in het bestuur van Stichting Parkeren Ede Centrum.		
Financiële gegevens		01-01-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	niet voorhanden	niet voorhanden
	Vreemd vermogen	niet voorhanden	niet voorhanden
	Prognose resultaat	€ 0	
Risico's	minimaal		

8.7 Grondbeleid

Inleiding

De gemeente Ede beschikte op basis van een actief aankoopbeleid in het verleden over een ruime hoeveelheid bouwgrond voor bedrijven en woningen. De aandacht is erop gericht deze bouwgrond op de markt te brengen zodanig dat ontwikkelingen daarop bijdragen aan beleidsdoelstellingen op het gebied van onder andere wonen en werken. De laatste jaren is de grondvoorraad en de boekwaarde flink teruggelopen. We werken aan nieuw grondbeleid en kijken daarbij ook naar de mogelijkheden om actief te verwerven.

Kaderstelling

- [Nota Grondbeleid](#)
- [Notitie Grondexploitaties BBV](#)
- [Interim Grondbeleid - Naar een maatschappelijk ondernemend grondbeleid](#)

Beleid

Grondbeleid is geen doel op zich, maar faciliteert de behoefte van particulieren en bedrijven om in Ede prettig en aantrekkelijk te wonen, te werken en te recreëren. De kwalitatieve uitwerkingen van de woonvisie geven de uitgangspunten voor de behoefte aan woningen in de grondbedrijfsprojecten. Op basis van onafhankelijke taxaties zijn de waarden van de uit te geven gronden bepaald. Gezien de boekwaarde van de gronden in het grondbedrijf en de impact op de gemeentelijk financiën, is het van belang te sturen op de resultaten en risico's van het grondbedrijf.

Recente ontwikkelingen, zoals nieuwe ruimtevragers en verdergaande regionalisering van de markt, vragen om meer aandacht voor de wijze waarop grond kan worden ingezet om publieke doelstellingen te realiseren. Zowel op landelijk niveau, regionaal en lokaal neemt de ruimtelijke inrichting van ons land weer sterkt toe. Wonen, werken, landbouw, energie en natuur zijn de vijf grote ruimtevragers in Ede. Tegelijkertijd stellen we ook eisen aan de kwaliteit: het moet duurzaam, met aandacht voor biodiversiteit, klimaat-adaptief en inpasbaar in de bestaande gebouwde omgeving en onze landschappen.

We passen ons beleid aan op deze ontwikkelingen. In het vierde kwartaal van 2021 bespreken we het nieuwe grondbeleid met de raad.

Ontwikkelingen

Marktontwikkeling

We zien dat de Corona-crisis geen grip heeft gekregen op de productie van bouwgrond. De economische teruggang heeft zich in 2020 en het eerste halfjaar van 2021 beperkt tot andere sectoren. De vraag naar bouwgrond is hoog gebleven. We constateren zelfs een grote prijsstijging op de woningmarkt.

Woningmarkt

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties is uitgegaan van de levering van bouwgrond voor 459 woningen. De eerste helft van dit jaar is voor de realisatie van 180 woningen grond geleverd. Actueel wordt verwacht dat dit jaar bouwrijpe grond voor 380 woningen kan worden geleverd. Het achterblijven van de verkopen wordt veroorzaakt door een langere doorlooptijd van de tender voor Elias Beeckmankazerne. Hierdoor vindt de verwachte levering van grond pas begin 2022 plaats. Op het WFC is juist eerder grond geleverd dan verwacht.

Bedrijventerreinen

In het MPG 2021 rekenden we op de levering van 5,9 hectare bedrijfskavels. De eerste helft van dit jaar is voor 3,4 hectare grond geleverd. De verwachting is dat in het tweede halfjaar 9,6 hectare aan bedrijfsterreinen wordt verkocht en geleverd. In totaal verwachten we dat 13 ha aan bedrijfsgrond wordt geleverd, ruim een verdubbeling van de begroting. De keerzijde van de goede verkopen is dat de voorraad van bedrijfsgronden eerder op raakt.

Gevolgen Corona

Zoals in de inleiding gesteld zijn de gevolgen van Corona niet negatief voor de bouwgrondproductie. De verkopen van zowel bedrijfsgrond als grond voor woningbouw lopen goed door. De vraag vanuit de markt blijft hoog en lijkt zelfs te zijn gestegen. Het prijsniveau van de verkopen van woningen is sterk gestegen. Corona heeft er wel direct of indirect voor gezorgd dat de kosten voor grondstoffen zijn gestegen. Tot nu toe wordt aangenomen dat de kostenstijging binnen de projectbegrotingen kan worden opgevangen. Het risico dat was opgenomen als gevolg van de coronacrisis vervalt. We hadden verwacht dat de coronacrisis direct of indirect invloed zou hebben en de vraag naar goedkopere woningen zou versterken. In de praktijk zien we dit effect niet.

Boekwaarde en voorziening negatieve plannen

De boekwaarde van alle lopende grondexploitaties bedraagt per 1 januari 2021 € 117 miljoen. De voortgang van de plannen loopt voor ten opzichte van het verwachte tempo. De boekwaarde bedraagt medio 2021 € 100,2 miljoen. Verwacht wordt dat in de tweede helft van dit jaar binnen de grondexploitaties de boekwaarde verder zal dalen met circa € 22 miljoen naar een boekwaarde van € 78 miljoen eind 2021. Voor heel 2021 was een daling begroot van € 24 miljoen. De grootste reden van de snellere daling is de aanzienlijke verkoop van bedrijfsgronden.

Ontwikkelingen binnen de plannen

De ontwikkeling van de verwachte planresultaten verloopt in hoofdlijnen nog conform de ramingen uit het MPG 2021. Voor de volgende plannen worden afwijkingen verwacht:

- BTA12 en Food en Businesspark de Klomp: verbetering van € 819.000 omdat de afzet van kavels versneld is ten opzichte van de begroting.
- Bij de grondexploitatie WFC loopt het woningbouwdeel voortvarend. In het eerste half jaar is grond voor 59 appartementen geleverd.

Winst projecten 2021

In 2020 leidden goede projectresultaten en de dalende rekenrente tot een winst gemeld van € 5,4 miljoen. Voor 2021 werd in het MPG 2021 een resultaat verwacht van € 0,6 miljoen positief na afdrachten. Bij de

perspectiefnota is besloten tot een verlaging van de afdrachten door niet langer aan de reserve BTW-compensatiefonds te storten. Daarnaast zijn er in de projecten enkele mee- en tegenvallers die het resultaat zullen beïnvloeden. De grootste invloed op de te verwachte winst is het hogere verkooptempo op BTA-12.

		Bedragen x € 1	
Ontwikkeling bedrijfsresultaat Grondbedrijf		MPG 2021	MPG 2021 lite
Afsluiting plannen per 31.12			
G10900 Kraatsweg Ede		190.000	
G22900 Reehorsterweg - Noord			-
G70800 Wekerom - West			56.600
Actualisatie MPG 2021 lite			
Vrijval VNP			629.000
Exploitatiekosten MVA		-408.000	-487.600
Tussentijdse winstneming		1.273.300	1.438.000
Reguliere kosten en afdrachten			
Product- en beleidsontwikkeling		-130.000	-130.000
Vaste afdrachten		-350.000	-100.000
Stand 31 december		575.300	1.406.000

Naast het in de tabel getoonde resultaat zal naar verwachting ook de rekenrente dalen. Deze renteverlaging is nog niet verwerkt in de cijfers aangezien er nog geen definitief besluit over is en wordt daarom apart getoond.

Op basis van de concept-doorrekeningen van de renteverlaging zou de rente voor 2021 uitkomen op 1,7% aflopend naar 1,6% in 2025. In het MPG2021 is gerekend met 2,25% voor 2021 aflopend naar 2% in 2023. De invloed van de renteverlaging heeft voornamelijk invloed op projecten met een hoge boekwaarde en een lange doorlooptijd zoals het WFC. De invloed van de rentedaling wordt geschat tussen de € 1,7 en € 2 miljoen. Het resultaat van het grondbedrijf zou hiermee in 2021 kunnen oplopen naar een bedrag tussen de € 3,1 en € 3,4 miljoen.

Bij de besluitvorming over de Uitgangspunten MPG 2022 (december 2021) zal voorgesteld worden om over te gaan tot de renteverlaging waarna dit verwerkt zal worden in het MPG 2022.

Risico's

In het MPG 2021 is een berekening opgenomen van de risico's (en kansen) die gepaard gaan met de ontwikkeling van de projecten. Het saldo tussen de gewogen risico's en kansen was bepaald op € 23,5 miljoen. Op basis van de ontwikkelingen in de eerste helft van dit jaar zijn de risicoanalyses geactualiseerd. Op basis van de actuele berekening bedraagt het saldo van gewogen risico's en kansen nu € 12,8 miljoen.

De daling van het risicobedrag wordt veroorzaakt door twee zaken. De eerste is dat de invloed van Corona minder blijkt dan eerder voorzien, waardoor dit risicobedrag kan komen te vervallen. De tweede reden van de daling is de voortgang in de projecten. We zien dat de boekwaarde van de projecten afneemt en meerdere projecten in afrondende fases zitten waardoor het risicoprofiel daalt.

U vindt meer informatie over de ontwikkeling van het grondbedrijf in de bijlage bij het MPG Lite 2021.

8.8 Grote projecten

Inleiding

Naast de verplichte paragrafen die in de financiële beheersverordening worden voorgeschreven, kan de gemeenteraad besluiten dat in de programmabegroting en -rekening ook niet verplichte paragrafen worden

opgenomen. Een voorbeeld van een niet verplichte paragraaf is de paragraaf grote projecten. In deze paragraaf wordt ingegaan op de stand van zaken van de nieuwe en de lopende meerjarige projecten met een financiële omvang van meer dan € 5 miljoen.

Veluwe Poort

Project Parklaan

Doel

De Parklaan is nodig voor een goede ontsluiting van de nieuwe ontwikkelingen op de Kazerneterreinen, de Spoorzone, World Food Center en het ENKA-terrein. De Parklaan biedt een oplossing voor verkeerskundige problemen aan de oostkant van Ede en is tevens onderdeel van de KennisAs Ede-Wageningen.

Stand van zaken

Het bestemmingsplan voor de Parklaan is sinds februari 2019 onherroepelijk. Ook beschikt het project Parklaan over een onherroepelijke vergunning wet Natuurbescherming. Om onderdelen het tracé Noord en Zuid aan te leggen heeft de gemeenteraad in 2020 twee bestemmingsplanwijzigingen en één wijzigingsplan vastgesteld. De procedures zijn in 2021 afgerond.

De Parklaan kent verschillende onderdelen met hun eigen dynamiek voor ontwerp en uitvoering:

1. Noord en Zuid; rotonde N224 tot ontsluiting Mauritskazerne - Klinkenbergerweg en ontsluiting Mauritskazerne tot de Poortwachter bij de Dr. W. Dreeslaan.
2. Kruispunt ontsluiting Mauritskazerne - Klinkenbergerweg.
3. Kruispunt de Poortwachter, aansluiting Dr. W. Dreeslaan op de A12.
4. Carpoolplek Maanderdijk.
5. Theehuis Hoekelum.

Ad 1 - Het Voorlopig Ontwerp Inrichtingsplan plus (VOIP+) is in november 2020, vastgesteld en gepresenteerd aan de inwoners van Ede. Een belangrijk punt in het ontwerp is de groencompensatie. Die is bij de vaststelling van het VOIP+ vastgesteld. Het VOIP+ was basis voor de aanvraag omgevingsvergunning voor het kappen van bomen. De doorlopen aanbestedingsprocedure is in juli 2021 succesvol afgerond met de definitieve gunning van de werkzaamheden.

Ad 2 - Het kruispunt is opgeleverd.

Ad 3 - Het kruispunt is opgeleverd.

Ad 4 - De nieuw aangelegde en uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen tot bijna 80 stuks is begin 2021 in gebruik genomen. De subsidie van de provincie Gelderland is in 2021 afgewikkeld.

Ad 5 - Theehuis Hoekelum: College heeft in 2020 besloten om het theehuis te verwerven, verplaatsen, renoveren en verkopen. In het derde kwartaal 2021 is de aanbesteding van de verplaatsing succesvol afgerond.

Mijlpalen

1. Noord en Zuid: In Q4 2021 levert de opdrachtnemer de detailplanning. Op basis van de bij de inschrijving geleverde planning zien de mijlpalen er als volgt uit:
 - a. De procedures voor de noodzakelijke omgevingsvergunningen lopen in Q1 2022.
 - b. Voor de start van het broedseizoen 2022 worden de noodzakelijke bomen gekapt. Aansluitend vinden de onderzoeken NGCE en archeologie plaats.
 - c. De start van de werkzaamheden buiten is voorzien begin 2022 en vinden in geheel 2022 plaats. De oplevering van beide tracés staat gepland in het voorjaar van 2023 (incl. het groen (waarvan een deel wordt gepland voor de start van de werkzaamheden), reconstructie Nieuwe Kazernelaan e.d.).
2. Theehuis Hoekelum; de verplaatsing is voorzien in het eerste halfjaar 2022 en zal verplaatst zijn als de opdrachtnemer Noord en Zuid op dit deel van het tracé aan de slag gaat. De renovatie en verkoop staat gepland voor respectievelijk najaar 2022 en voorjaar 2023.

Financiën

De gemeenteraad in totaal € 66,970 miljoen beschikbaar gesteld. Dat is inclusief het krediet om de maatregelen uit het handboek KennisAs uit te voeren. Er is sprake van een sluitende businesscase. Punt van aandacht blijven mogelijke prijsstijgingen in de markt. De vertragingskosten zijn vooralsnog taakstellend opgenomen in de businesscase.

Nominale bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerde boekwaarde	30,8	Provincie Gelderland (GSO-4 en MIAM)	6,5
Nog te maken kosten	37,1	Provincie Gelderland (NSL, luchtkwaliteit)	0,6
		Bijdrage algemene dienst gemeente Ede	59,3
		Bijdragen derden ten behoeve van realisatie	3,1
		Poortwachter	
		Dotatie naar Spoorzone	-3,6
		KennisAs	2
Totaal	67,9		67,9
Resultaat (reëel)	0		

Risico's

Binnen het beschikbare krediet is geen risicoreserve begroot. Het risicodossier wordt periodiek geactualiseerd. Het voordoen van de risico's leidt mogelijk tot onvoldoende budget voor de realisatie van de Parklaan. De risico's worden meegenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. Om sturing te houden op de risico's zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met een nieuw risico, de waardering en het benoemen, actualiseren en monitoren van beheersmaatregelen.

Project Spoorzone

Doel

Het doel van het project is het realiseren van een nieuw station en het aanpassen van aansluitende (spoor)infrastructuur om de volgende doelen te verwezenlijken:

1. De barrièrewerking die ontstaat door de fysieke spoorinfrastructuur ter plaatse van het station Ede-Wageningen, de SOMA- en ENKA-terrein, en die indirect ontstaat door de geluidsschermen, te verminderen.
2. De voorzieningen voor de verschillende vervoersmodaliteiten, de toegankelijkheid daarvan en de kwaliteit van de overstap tussen de verschillende modaliteiten te verbeteren.
3. Het station plus de directe omgeving als visitekaartje voor Ede op te waarderen en het daarmee creëren van een aantrekkelijke vestigingsplaats voor wonen en bedrijvigheid.
4. Een station te realiseren dat een logisch en duidelijk centrum is in het stedenbouwkundige en infrastructurele plan voor de bredere omgeving van Ede-Oost, waardoor de genoemde kwadranten rondom het station beter met elkaar worden verbonden.
5. Het project te realiseren binnen de vastgelegde Kaders: doelstellingen, subsidiecondities, scope, budget, planning en samenwerking.

Stand van zaken

Voor het project Spoorzone Ede is een gemeenschappelijke projectorganisatie ingericht met medewerkers van de gemeente Ede, NS en ProRail. Deze organisatie werkt volgens afspraken over samenwerking die in de subsidies en overeenkomsten zijn vastgelegd. Vooral de inpassing van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) medio 2013 en de voortijdig beëindigde aanbesteding van het stationscontract eind 2018, leidden tot vertraging van de oorspronkelijke planning.

Afgeronde delen

Het inpassen van PHS en de voortijdig beëindigde aanbesteding leidde er ook toe dat andere onderdelen afzonderlijk en/of vooruitlopend zijn uitgevoerd. Het gaat dan om:

- In 2015 is een tijdelijke P&R voorziening op WFC gerealiseerd en is de halteplaats van de Valleilijn verplaatst van de zuid- naar de noordzijde van het station;
- De Westelijke Spoorzone, is, met de oplevering van twee tunnels en openbare ruimte, in 2016 al afgerond.
- De conditionering is uit het stationscontract gehaald en separaat in 2020 en 2021 uitgevoerd. Dit betrof de verlegging van kabels en leidingen, wegverleggingen, alsmede de ontgraving voor de Frisokazerne en de parkeerplaats Badweg.

OV-Knoop en Oostelijke Spoorzone

De realisatie van de OV-knoop is verdeeld over verschillende contracten. Na het voortijdig beëindigen eind 2018 van de eerste aanbestedingsprocedure voor het spoorse contract (Contract 1) heeft het *Bestuurlijk Overleg Spoorzone Ede* besloten tot een nieuwe aanbestedingsprocedure. In het besluit is aangegeven de significante financiële effecten, voortvloeiende uit de vergraving als gevolg van het afbreken, zo veel mogelijk te willen beperken. Het projectmanagementteam is aan de slag en op zoek gegaan naar een aanpak om de kans op een geslaagde aanbesteding te optimaliseren en naar (besparing)mogelijkheden om de gevolgschade zoveel mogelijk te beperken. Dat heeft geleid tot een aantal aanpassingen in het ontwerp en een andere aanbestedingsaanpak.

Het spoorse contract - Contract 1

In 2019 werd ook duidelijk dat de PHS-dienstregeling uit 2013, waar het infra-ontwerp van het station op gebaseerd was, niet uit te voeren was op de beoogde spoorinfrastructuur. Het vigerend ontwerp voor de OV-knoop Ede sloot niet goed aan bij de twee resterende mogelijke dienstregelings-alternatieven. De opdrachtgever voor het PHS heeft verzocht ook hier alternatieven te onderzoeken, waarbij eveneens zoveel mogelijk gezocht is naar kostenreductie. Dankzij intensieve samenwerking tussen betrokken partijen is het gelukt om in april 2019 een alternatief te ontwikkelen dat begin 2020 goedgekeurd was (het Functioneel Integraal Systeemontwerp/Railverkeertechisch Ontwerp). Hiermee is ook een keuze gemaakt voor één van eerdergenoemde dienstregelingsmodellen, i.c. alternatief "6/4" zonder sprinter Utrecht – Ede v.v.

2020 en begin 2021 heeft vooral in het teken gestaan met de hernieuwde aanbesteding van spoorse contract. De procedure is in april 2021 succesvol afgerond met een geslaagde gunning. Vervolgens is de opdrachtnemer aan de slag gegaan met de inhoudelijke voorbereidingen en aansluitend de uitvoering, waaronder in het derde kwartaal 2021 het verwijderen van de spoorwegovergang Kerkweg en het afsluiten voor auto's van de spoorwegovergang Sysselt.

Vorbereidende werkzaamheden - Contract 5

Na de voortijdig beëindigen van de aanbesteding van het spoorse contract (Contract 1) is in juni 2019 besloten tot het naar voren halen van de voorbereidende werkzaamheden van dat contract, waaronder kabels en leidingen en het ontgronden Frisopark en Badweg en deze ook uit de scope van Contract 1 te halen. Hiermee werd het risicoprofiel van Contract 1 verlaagd en is zichtbare voortgang geboekt. Tegelijk werd het dan ook mogelijk om beter in te spelen op de actualiteit van de (vele) raakvlakken. De werkzaamheden voor Contract 5 zijn afgerond per september 2021.

Busplein + P&R-garage en openbare ruimte - Contracten 3 en 4

De afronding van het ontwerp en de start voorbereiding van de aanbesteding is uitgesteld vanwege de prioriteit bij Contract 1 en Contract 5. Afronding ontwerpen (inclusief restpunten) is nu voorzien in augustus 2021, aansluitend wordt gestart met het proces aanbesteding. De uiteindelijke afronding van beide onderdelen loopt naar verwachting geen vergraving op.

Mijlpalen

- Met ingang van de dienstregeling 2022 (december 2021) wordt gestart met de zogenaamde 10 minuten dienstregeling.
- Het spoorse contract: 2022 zal grotendeels in het teken staan van de bouw van het nieuwe station. De bouw start in Q1 2022, de 'omklap', en daarmee het in gebruik nemen, staat gepland voor het najaar 2023, de oplevering voor Q2 2024. Gedurende de periode zullen diverse Trein Vrije Periodes (TVP's) van kracht zijn waarin gebruik wordt gemaakt van bus vervangend vervoer. De eerste grote TVP staat gepland voor augustus 2022.
- P&R garage, bus en taxiplein en overige openbare infrastructuur; na gunning van de werkzaamheden in Q1 2022 volgt de realisatie. De oplevering is voorzien gelijktijdig met de ingebruikname van het nieuwe station.
- Groenvoorzieningen openbare ruimte: na gunning van de werkzaamheden in Q2 2023 volgt de realisatie. De oplevering is voorzien gelijktijdig met de oplevering van het project in Q2 2024.

Financiën

Nominale bedragen x € 1 miljoen			
Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	42,1	Ministerie I&W	42,1
Nog te maken kosten	84,3	Provincie Gelderland (inclusief GSO-4 gelden)	35,2
		Gemeente Ede (reserve)	40,5
		Overige bijdragen	5,0
		Storting vanuit Parklaan	3,6
Totaal	126,4		126,4
Resultaat (reel)	0		

Projectbudget en dekking

Het projectbudget Spoorzone Ede (Westelijke Spoorzone en OV-knoop) wordt gedekt door bijdragen van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat, provincie Gelderland en de gemeente Ede. Het Bestuurlijk Overleg Spoorzone Ede heeft in april 2021 het projectbudget OV-knoop verhoogd en vastgesteld.

In het bestuurlijk overleg van januari 2020 zijn afspraken gemaakt over het deel van het projectbudget waarvan de dekking nog niet is vastgesteld. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat staat tot circa 40% (PHS-deel) garant voor de eventuele kosten van marktwerking. In Q1 2021 is hiervoor door ProRail een aanvullende beschikkings-aanvraag ingediend. De gemeenteraad heeft het noodzakelijk bedrag beschikbaar gesteld in de Perspectiefnota 2022- 2025. De provincie Gelderland heeft eerder de intentie uitgesproken om de bijdrage van de gemeente Ede tot maximaal 50% te financieren. De provinciale heeft in zijn Mid Term Review in juni/juli 2021 besloten van de gevraagde € 6,4 miljoen, € 4,0 miljoen te honoreren. Daarnaast heeft de provincie toegezegd zich bijzonder in te zullen spannen om het bedrag vanuit de provinciale HUB-gelden, aan te vullen met € 1,0 miljoen. Er resteert dan nog een bedrag € 1,4 miljoen. Op dit moment is hiervoor geen alternatieve dekking. Hierover vindt het komende jaar nader overleg plaats met de provincie of een bijdrage uit de mobiliteitsgelden mogelijk is.

Risico's

Het risicodossier wordt periodiek geactualiseerd. Om sturing te krijgen op de risico's zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met een nieuw risico, de waardering en benoemen en actualiseren van de beheersmaatregelen. De beheersmaatregelen zijn gedefinieerd en worden uitgevoerd. Het effect hiervan wordt frequent besproken. Binnen het projectbudget is ook een bedrag gereserveerd voor de risico's in het risicodossier.

Project Kazerneterreinen

Doel

Een duurzame gebiedsontwikkeling en herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed ten oosten van de bestaande stad Ede op de voormalige kazerneterreinen. Het betreft de kazernes Maurits Noord, Elias Beeckman en Simon Stevin. De kazerne Maurits Zuid betreft het project World Food Center (WFC) en valt buiten de scope van het project Kazerneterreinen.

Stand van zaken

Op 1 januari 2011 heeft de gemeente Ede de vier voormalige kazerneterreinen in eigendom en beheer gekregen. Dit op basis van de koopovereenkomst uit 2007 en onderbouwd door het Masterplan Ede Oost uit 2005. Vervolgens is in 2011 door de gemeenteraad het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen vastgesteld. Dit ontwikkelingsplan vormde in 2013 de basis voor het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan Kazerneterreinen. Het uitwerkings- en beeldkwaliteitsplan Simon Stevin is in 2016 geactualiseerd.

In 2014 zijn de eerste koopovereenkomsten voor woningbouw op Maurits Noord met projectontwikkelaars ondertekend. In 2015-2021 gevolgd door koopovereenkomsten met projectontwikkelaars en particulieren voor meerdere woningbouwlocaties, vrije kavels en gebouwen op zowel Maurits Noord, Elias Beeckman als Simon Stevin.

De verkoop van woningbouwgrond vindt plaats in fases. Tot 2021 is voor circa 750 van de in totaal 950 nieuwbouwwoningen grond verkocht. De 5^e fase van gronduitgifte, bestaande uit een deelproject op de Simon Stevinkazerne en een deelproject op de Elias Beeckmankazerne, is in 2020 los van elkaar ter hand genomen. Dit vanwege de verschillende te nemen stappen per deelproject (zo is voor het deel op de Elias Beeckmankazerne een nieuw bestemmingsplan nodig dat in 2020 in procedure is gebracht). Beide trajecten hebben tot overeenkomsten geleid in 2021. Uiteindelijk komen op de drie kazerneterreinen ongeveer 1.250 woningen. In de gebouwen die worden gehandhaafd worden de overige 300 woningen gerealiseerd. Veel van deze gebouwen zijn monumentaal, wat extra tijd en aandacht in het ontwikkelproces vereist.

De verkoop van het eerste monumentale pand, de Frisokazerne, heeft in 2014 plaatsgevonden. Vervolgens zijn in de afgelopen zes jaar voor het gehele Beeckmancomplex (13 gebouwen), op Maurits Noord voor 13 gebouwen en voor de twee legeringsgebouwen op Simon Stevin koopovereenkomsten gesloten. Daarvan zijn de meeste gebouwen inmiddels ook getransformeerd. Er resteren nog 3 te transformeren gebouwen op Maurits Noord (Van Essenkazerne, gebouw 3 en het KMAR-gebouw), waarbij voor de Van Essenkazerne en het KMAR-gebouw in 2021 resp. eind 2020 koopovereenkomsten zijn getekend. Uitvoering is voorzien vanaf eind 2021/begin 2022. Daarnaast is bij een aantal gebouwen de realisatie nog niet (of nog niet volledig) uitgevoerd per medio 2021. Dit betreft zes gebouwen op de Elias Beeckmankazerne (noordelijk deel monumentaal cluster) en twee gebouwen op Maurits Noord.

Besluitvorming over de realisatie van een nieuwe basisschool op de Elias Beeckmankazerne, zoals opgenomen in het ontwikkelingsplan, heeft eind 2020 deels plaatsgevonden door reservering van voldoende krediet. Het proces is in 2021 verder ter hand genomen, waarbij onder andere met het beoogde schoolbestuur is gesproken over bouwheerschap. De vervolplanning vormt een aandachtspunt voor de verdere planuitwerking (en daarmee de afronding van de gebiedsontwikkeling Elias Beeckmankazerne). Zodra de planinhoudelijke voorbereiding gestart wordt, is communicatie met de buurt belangrijk.

Tot slot is in 2020 en begin 2021 de Elias Beeckmankazerne grotendeels woonrijp gemaakt en is in 2020 en 2021 in fasen een groot deel van Maurits Noord eveneens woonrijp gemaakt. Deze werkzaamheden worden de komende jaren, gekoppeld aan de resterende bouw- en ontwikkelingswerkzaamheden, verder uitgevoerd en afgerond.

Mijlpalen 2021 - 2022

Op de Simon Stevin is de verwachting voor 2021 dat SSK 10a zuid volledig wordt afgenomen. SSK 4b en 7 zijn geleverd. Voor het laatste bouwveld SSK 5b lag er in 2020 een keuze voor omtrent de wijze van ontwikkeling (projectmatig of vrije kavels). In de eerste helft van 2021 is het besluit genomen dat deels projectmatig en deels met vrije kavels gebouwd gaat worden (7 stuks). De koopovereenkomst van het projectmatige deel 5b wordt waarschijnlijk in september 2021 ondertekend, het streven is om de grond voor het einde van het jaar te leveren. De vrije kavels gaan eind van het jaar in de verkoop. Het streven hier is dat deze alle 7 voor het einde van 2022 geleverd zijn.

Daarnaast is het woonrijpmaken in 2020 gestart en zal dat in 2021 intensief voortgezet worden met onder andere de realisatie van het Heidepark en het Bospark.

Voor Maurits Noord is de nieuwbouwopgave grotendeels gereed en is enkel nog sprake van een (beperkte) toevoeging van nieuwbouw in combinatie met transformatie van gebouw 3 evenals sloop/nieuwbouw van het PMT-gebouw (waar voorheen Pizza & Pizza gevestigd was).

Ten aanzien van de Elias Beeckmankazerne worden naar verwachting in 2022 de gronden geleverd en de bouwplannen in uitvoering genomen voor realisatie van 129 appartementen (waarvan 42 sociale huur) op de voormalige sintelbaan.

<i>Businesscase</i>		Nominale bedragen x € 1 miljoen	
Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	99,1	Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	78,8
Nog te maken kosten	23,3	Nog te realiseren opbrengsten	31,0
Totaal	122,5		109,7
Resultaat (Netto Contante Waarde)	-12,7		

Risico's

Afzettingen kavels en gebouwen.

Project World Food Center

Doel

Het doel van het World Food Center is om bij te dragen aan de verdere economische ontwikkeling van het kennishart Ede-Wageningen. In het bestuursakkoord is het WFC onderdeel van één van de twee hoofdthema's: Food, landbouw en WFC. Met het WFC creëren we dé food-ontmoetingsplek voor consumenten, bedrijven, kennisinstellingen en overheden voor bewustwording, kennisdeling en inspiratie. In een levendig gebied creëert het WFC een voedselbeleving en een broedplaats voor innovatie.

Gebiedsontwikkeling

De basis voor de gebiedsontwikkeling WFC vormt de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Ede en WFCD, de grondexploitatie WFC en de structuurvisie WFC die begin 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2021 is gestart met de ontwikkeling van het Food Innovation District door de verbouw van het voorgebouw van de Mauritskazerne tot bedrijfsverzamelgebouw voor foodbedrijven. Opening staat gepland begin 2022. Medio 2022 is de planning dat ook de bouw start van de houten kantoorgebouwen op bouwveld C, gelegen achter de Frisokazerne. Het bestemmingsplan voor bouwveld E, dat ruimte biedt aan kantoren en bedrijven, zal in 2022 aan de raad worden aangeboden ter vaststelling.

In 2021 is de verkoop gestart van de eerste woningen op bouwveld N, is de grond voor de eerste woningbouwfase geleverd en de bouw gestart. De planning is dat in 2022 ook de bouw start van de woningen gelegen op bouwveld K. Voor bouwveld G wordt een bouwplan en bestemmingsplan opgesteld voor de realisatie van appartementen. Voor de flexibele zone wordt een ontwikkelplan opgesteld, dat in 2022 ter vaststelling zal worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Via halfjaarlijkse voortgangsberichten zal de gemeenteraad over de voortgang van de WFC gebiedsontwikkeling worden geïnformeerd.

Incidenteel budget WFC

Om de ambities ten aanzien van het WFC, zoals geformuleerd in Bestuursakkoord, te kunnen realiseren, is ook na het beëindigen van het Investeringsfonds Impuls Ede in 2022 en 2023 nog incidenteel budget beschikbaar voor het WFC. Met deze middelen wordt in 2022 de realisatie van de Experience door de Stichting WFC Experience ondersteund en wordt ingezet op communicatie, placemaking en acquisitie van bedrijven voor het WFC-gebied. Deze activiteiten zijn daarmee ondersteunend aan de gebiedsontwikkeling WFC. De Raadswerkgroep WFC wordt regelmatig bijgepraat over deze activiteiten.

WFC Experience

De gemeenteraad heeft in 2019 € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de WFC Experience. Dit budget wordt in de vorm van een subsidie in twee tranches aan de Stichting WFC Experience uitgekeerd. Naast gemeente hebben ook Provincie (€ 17 miljoen) en Rijk (€ 5 miljoen) middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de WFC Experience. In 2021 heeft de gemeenteraad een definitief besluit genomen over de realisatie van de WFC Experience. In 2022 en 2023 wordt het resterende deel van de subsidie uitgekeerd aan de stichting. De stichting zal hiermee het ontwerp van de Experience realiseren.

Risico's gebiedsontwikkeling & grondexploitatie WFC

- Risico's op vertraging planologisch traject
- Voor een deel van het WFC programma is nog geen stikstofonderbouwing.
- Afzettingo gronden commercieel vastgoed.
- Kwalitatief extra wensen aan parkeren.
- Marktomstandigheden kunnen tot hogere maar ook lagere grondopbrengsten leiden dan nu geraamd.
- Plankosten niet toereikend voor complex project.
- Onvoorziene effecten Covid-19 op het ontwikkeltempo van de gebiedsontwikkeling.

Sociaal Domein

De winst van het sociaal domein

Na zes jaar ervaring weten gemeenten goed wat werkt in het sociaal domein en wat verbetering behoeft. Inwoners zijn tevreden én de kosten stijgen minder hard dan elders in het zorgstelsel. Mensen in een kwetsbare positie kunnen rekenen op gemeenten, de samenleving wordt gezonder dan ze nu is. Het doel is om mensen zich vitaal en van waarde te laten voelen in de samenleving. Hiervan afgeleid staat Nederland voor drie maatschappelijke kernopgaven om maatschappelijke winst te ontketenen. Een belangrijk inzicht is om het sociaal domein te zien als een investeringsmogelijkheid en niet langer als een kostenpost, door zorg te voorkomen en de totale kosten van zorg en ondersteuning terug te brengen. De investeringen die hiervoor nodig zijn, verdienen zich terug in andere domeinen: een gezondere samenleving, een sterkere arbeidsmarkt, een aantrekkelijke economie. De hefboomwerking van het sociaal domein.

De beschrijving van deze winst van het sociaal domein is de kern van de boodschap die gemeenten in een propositie eerder dit jaar hebben afgegeven aan het nieuwe kabinet, samen met de uitnodiging om hier samen als overheden aan te blijven werken. De kernopgaven die de gemeenten hebben benoemd laten duidelijk zien dat het sociaal domein zich niet verengt tot de bekende decentralisaties maar onderdeel is van een groter geheel:

- Het herstellen van bestaanszekerheid. Het voorkomen van geldzorgen, mee kunnen doen in de samenleving en zekerheid van een geschikte en betaalbare woning reduceert stress en maakt mensen gezonder.

- Het makkelijker maken van gezond leven. Dit vermindert tweedeling in de samenleving op basis van sociaaleconomische gezondheidsverschillen, ook met het oog op de groeiende groep ouderen.
- Het verbeteren van kansgelijkheid. Een doorlopende aanpak van onderwijs en ontwikkeling richting arbeidsmarkt bevordert de bestaanszekerheid.

Het hebben van werk (en scholing) vormt hiervoor een belangrijke basis.

Deze manier van denken over het sociaal domein gaat de komende jaren steeds belangrijker worden. De decentralisaties, transitie en de transformatie komen steeds verder achter ons te liggen. Vanuit dit gedachtegoed draagt de titel van dit onderdeel van de Paragraaf grote projecten niet langer de naam *Herstructurering sociaal domein* maar *Sociaal domein*. Het sociaal domein is geen eigenstandig project of programma met een einddatum. Het sociaal domein is een 'gewoon' onderdeel van onze begroting.

Versterken sociale basis en ontschotting

In de Perspectiefnota 2022-2025 is uitgebreid ingegaan op de grotere ontwikkelingen voor Ede die naadloos aansluiten op de genoemde kernopgaven. Ondertussen blijven we werken aan het Versterken van de Sociale Basis en aan de verdere ontschotting tussen de sociale basis, de wmo, jeugd, participatie en werk.

De eerste komt tot uitdrukking in de leidende principes *normaliseren* en *informeel is duurzaam*, waarbij we de beweging naar de voorkant, naar preventie, versterken. De beweging krijgt onder andere vorm in de uitvoering van het Actieprogramma Versterken Sociale Basis. We moeten ons wel bewust zijn dat deze beweging uithoudingsvermogen vraagt en niet van de een op de andere dag gerealiseerd is. Transformeren en veranderen kosten tijd. Investeren in preventie betekent ook dat kosten veelal voor de baat uit gaan en dat het lastig is om smart geformuleerde relaties aan te wijzen tussen enerzijds de middelen die met een investering gemoeid zijn en anderzijds de besparing die dit oplevert door minder uit te geven aan zorgproducten. De doorontwikkeling vraagt om innovatieve aanpakken die mogelijk een pilotachtig karakter hebben. We streven ernaar om zoveel mogelijk te werken met een zogenaamde evidence-based aanpak waarbij de effecten goed in beeld worden gebracht zodat meerwaarde en effectiviteit van een vernieuwende aanpak kan worden bepaald.

Langs de lijn van de leidende principes werken we steeds meer met 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.

Op landelijk niveau heeft Ede meegedaan aan de pilot *Domein Overstijgend Samenwerken*. Gekeken is naar de totale kosten en opbrengsten van zorgtrajecten, waarbij financiële belemmeringen zijn weggenomen tussen verschillende financieringsstromen (Zvw, Wlz, Wmo). De klant centraal in plaats van proberen de klant te verschuiven naar een ander loket omdat dat voor je eigen organisatie het goedkoopst is. De resultaten zijn positief en inmiddels heeft de gemeente hiervoor als een van drie gemeenten geld ontvangen van het Rijk. Ede is ook partner van zorgverzekeraars en diverse instellingen in de regio om via de lijn van gezondheid een soortgelijk gedachtegoed na te streven. We onderzoeken nu of we in 2022 een vervolg aan het initiatief kunnen geven.

Extra middelen jeugdzorg en hervormingsagenda

Kort voor het zomerreces hebben gemeenten € 1,3 miljard extra van het Rijk voor 2022 ontvangen als uitvloeisel van een langlopende discussie over de tekorten in de jeugdzorg. Voor Ede komt dit neer op € 9 miljoen, wat in de tijd onder invloed van diverse maatregelen afneemt naar € 5,4 miljoen. Voor de jaren 2023 en verder laat het demissionaire kabinet een besluit aan een volgende regering. Ede maakt geen gebruik van de mogelijkheid om dit geld voor 75% voor de latere jaren in te boeken.

Het toegekende geld is niet vrijblijvend en het dossier is daarmee nog niet gesloten. Met het extra geld zijn de structurele problemen in de jeugdzorg, die op blijven lopen, niet opgelost. Gemeenten en Rijk zijn aan zet om

samen een ontwikkelagenda te realiseren die moeten leiden tot afspraken die leiden tot een beter jeugdinstel. Andere vormen van inkomen, bekostigen en verantwoorden van jeugdhulp zijn nodig. Veel vragen over de ontwikkelagenda zijn nog onbeantwoord, (financiële) onzekerheden op dit terreinen blijven de komende tijd. Zowel aan de uitgavenkant, de ontwikkeling van de werkelijke kosten als aan de inkomstenkant.

Ombuigingen

In de perspectiefnota hebben wij uitgebreid verslag gedaan van voortgang van de ombuigingen in het sociaal domein. We houden vast aan de koers die we hebben ingezet. De conclusie van toen is ongewijzigd. In meerjarig perspectief hebben we voor € 14,3 aan bezuinigingen gerealiseerd of lopen we op schema om deze te gaan realiseren. Daarmee rest nog een opgave van € 2 miljoen om in te vullen.

Risico's en onzekerheden

Het risicoprofiel van het sociaal domein is voor deze programmabegroting naar beneden bijgesteld. De risico's in voorgaande planning & controldocumenten waren gebaseerd op het niet realiseren van de omvang van de totale taakstelling. Op basis van de voortgang waarover we gerapporteerd hebben in de perspectiefnota, is een overkoepelend risico sociaal domein vastgezet op de resterende opgave.

Naast risico's hebben we te maken met tal van onzekerheden en kansen die we redelijkerwijze niet terug kunnen rekenen naar financiële gevolgen, zoals bijvoorbeeld de in programma 3 genoemde ontwikkeling van jeugdzorg. Dit soort niet te kwantificeren onzekerheden is niet opgenomen in het risicoregister.

Monitoring en sturing

Beschikbaarheid van betrouwbare informatie is van essentieel belang om tijdig te kunnen reageren op wat in onze leefwereld gebeurt. Deze wereld is complex en continu in beweging. Data-analyse helpt ons (grotere) verbanden te zien. De kracht van datagedreven sturing is evident. Hoewel we op dit terrein al het nodige hebben neergezet, verslapt onze aandacht niet om ons hierin te blijven ontwikkelen.

Hetzelfde geldt voor het 'runnen' van het veelal ingewikkelde samenspel met tal van partners in het veld. Met het hiervoor in 2021 en 2022 beschikbaar gestelde budget geven wij aan laatstgenoemde thans invulling.

8.9 Gevolgen coronacrisis

Inleiding

De coronamaatregelen zijn grotendeels opgeheven en de economie draait weer. Het steunpakket gaat economisch herstel in de weg zitten en stopt daarom per 1 oktober 2021. Enkele aanvullende financiële regelingen lopen door. We bevinden ons in een periode waarin de herstelfase is gestart. De Herstelagenda Corona gemeente Ede is gelijktijdig met de Perspectiefnota 2022-2025 vastgesteld en we zijn gestart met de uitwerking van de vijf actielijnen die de contouren van de herstelagenda vormen en wel:

1. Veilige opstart
2. Levendige gemeente
3. Sociaal verbonden
4. Brede talentontwikkeling jongeren
5. Veerkrachtige en ondernemende gemeente

In hoofdstuk 4 Corona zijn wij over de stand van zaken hiervan al uitgebreider ingegaan.

In deze paragraaf beperken we ons tot het geven van een overzicht van het verloop van de gelden in de Reserve Steun- en herstel Corona. In de voorziene middelen voor de uitvoering van de Herstelagenda wordt ook rekening gehouden met een deel van de aanwezige middelen in deze reserve.

Stand van zaken

De niet bestede coronamiddelen zijn zoveel mogelijk toegevoegd aan de Reserve Steun- en Herstel Corona. Na de perspectiefnota heeft het kabinet het economisch steun- en herstellpakket uitgebreid, maar stopt per 1 oktober 2021. Onderstaand geven we de budgettaire effecten uit deze documenten weer. Omwille van het overzicht en financiële beheersing voegen we deze middelen direct toe aan onze reserve.

Wij hebben tot nu toe de coronamaatregelen onderverdeeld in een 3-tal categorieën, waarvan wij de stand van zaken hierna aangeven.

Categorie 1 Compensaties waarvan de omvang nog nader vastgesteld wordt

Dit betreft de TOZO en TONK regelingen. Deze lopen in 2021 nog door en zijn verlengd tot en met 30 september 2021. Gemeenten worden door het Rijk volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten in het kader van de Tozo. Het beroep dat op deze regelingen gedaan wordt, was redelijkerwijze niet te schatten en is niet opgenomen in de begroting van 2021. We zien het daadwerkelijke beroep op deze regelingen wel terug in de Programmarekening, zowel bij de baten als de lasten.

Categorie 2 compensatie gericht op interne thema's en bedrijfsvoering

Deze categorie bestaat uit inkomstenderving belastingen en extra kosten verkiezingen. De verkiezingen zijn inmiddels afgerond en de voorlopige compensatieberekening voor gedeerde belastingen is binnen. Het resterende saldo hiervan moet in principe worden terugbetaald aan het Rijk. De definitieve afrekening zal in het laatste kwartaal 2021 volgen.

Bedragen x € 1.000							
CATEGORIE 2	Beschikbaar op 1-1-2021	Decembercirc. 2020	Maartbrief 2021	Meicirc. 2021	Totaal	Besteed/verplicht	Beschikbaarheid peil-datum PB
Voorschot inkomstenderving belastingen	463				463		463
Organisatie verkiezingen	174	147			321	321	0
Totaal	637	147			784	321	463

Categorie 3 (Lumpsum)compensatie gericht op externe thema's

Het betreft hier thema's waarover het college op grond van een inhoudelijke onderbouwing over kan besluiten. De per thema ontvangen compensatie is daarbij slechts richtinggevend. Het in de Financiële Barometer beschreven afwegingskader is hierop van toepassing. Van deze categorie is afgesproken dat deze middelen worden toegevoegd aan de Reserve Steun- en Herstel Corona.

Bedragen x € 1.000							
CATEGORIE 3	Beschikbaar op 1-1-2021	Decembercirc. 2020	Maartbrief 2021	Meicirc. 2021	Totaal	Besteed/verplicht	Beschikbaarheid peil-datum PB
Lokale culturele voorzieningen, bwd huizen, vrijwilligersorganisaties	223	813			1.036	1.010	26
Noodopvang kinderen, peuters, jeugd en jongeren	199		416	10	625	227	398
Eenzame ouderen en kwetsbare doelgroepen			455		455		455
Overige sociaal maatschappelijke regelingen, zelfstandigen			47	47	94		94
Crisisdienstverlening-arbeidsmarktregio		890			890		890
Re-integratie dienstverlening bijstandsgerechtigden	121	427			548	548	0
Schuldenbeleid en bijzondere bijstand (incl. TONK)	107	240	376		723	117	606
Afvalverwerking			181		181		181
Totaal	650	2.370	1.475	57	4.552	1.902	2.650

Reserve steun- en herstel

Het verloop van deze reserve geeft het volgende beeld:

Bestemmingsreserve steun en herstel corona	Beschikbaar op 1-1-2021	Bij	Af	Beschikbaar peildatum PB	Bedragen x € 1.000	
					Hiervan beklemd	Hiervan 'vrij'
Categorie 1	0	0	0	0	0	0
Categorie 2	637	147	-321	463	463	0
Categorie 3	650	3.902	-1.902	2.650	1.300	1.350
Vrij besteedbaar	325	0	-230	95		95
Totaal	1.612	4.049	-2.453	3.208	1.763	1.445

Daarnaast is sprake van corona gerelateerde uitgaven en inkomsten. Deze treft u toegelicht in hoofdstuk 7 Actualisatie. Dit geldt ook de corona gerelateerde risico's die in de paragraaf 8.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn opgenomen.

9. Bijlagen

Bijlage 1A - Overzicht meerjarenperspectief

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Start Programmabegroting 2022-2025	3.250 V	2.331 V	4.590 N	5.178 N	7.722 N
Impulsen	-	1.027 N	572 N	509 N	521 N
Algemene uitkering - septembercirculaire	4.350 V	4.500 V	2.500 V	2.000 V	1.500 V
Actualisatie	702 V	111 N	9 V	9 V	9 V
Saldo Programmabegroting 2022-2025	8.302 V	5.693 V	2.653 N	3.678 N	6.734 N

Impulsen

Samenvatting financiële gevolgen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Wijkaanpak delen Ede-Zuid en Veldhuizen	420 N	420 N	420 N	420 N
Verkeersmaatregelen sluiten spoorwegovergang Kerkweg	-	9 N	9 N	9 N
Food	90 N	90 N	-	-
Klinkenbergerweg	5 N	53 N	80 N	92 N
De winkel van Ede	68 N	-	-	-
Dekkend AED netwerk	49 N	-	-	-
Preventie alcohol en middelengebruik onder jongeren	95 N	-	-	-
Impuls voor datagedreven werken en Slim Ede	300 N	-	-	-
Totaal impulsen	1.027 N	572 N	509 N	521 N

Algemene uitkering

Algemene uitkering

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Accres	5.000 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V	3.000 V
Opschalingskorting		1.500 V			
Reservering loon-, prijs- en volumeontwikkeling			500 N	1.000 N	1.500 N
Jeugdzorg	1.000 N				
Jeugdzorg	350 V				
<i>Septemercirculaire 2021 - corona:</i>					
Lokale cultuur	327 V				
Buurt- en dorpshuizen	60 V				
TONK	1.150 V				
Schuldenbeleid		176 V			
Bijzondere bijstand		88 V			
Re-integratie dienstverlening		50 V			
Re-integratie tijdelijke impuls		146 V			
Reserveren corona	1.537 N	460 N			
<i>Taakmutaties septemercirculaire:</i>					
Uitvoeringskosten SVB PGB - Jeugd		49 N			
Reserveren taakmutatie		49 V			
Uitvoeringskosten SVB PGB - Wmo		123 N			

Reserveren taakmutatie		123 V			
Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	96 N	83 N	75 N	69 N	69 N
Reserveren taakmutatie	96 V	83 V	75 V	69 V	69 V
Breed offensief	72 V				
Reserveren taakmutatie	72 N				
Landelijke structuur interventieteams		11 V	11 V	11 V	11 V
Reserveren taakmutatie		11 N	11 N	11 N	11 N
BTW afval	40 V				
Reserveren taakmutatie	40 N				
Toezicht en handhaving gastouderopvang		37 V	37 V	37 V	37 V
Reserveren taakmutatie		37 N	37 N	37 N	37 N
Rijksvaccinatieprogramma		22 V	22 V	22 V	22 V
Reserveren taakmutatie		22 N	22 N	22 N	22 N
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen	12 V				
Reserveren taakmutatie	12 N				
Gezond in de stad		116 V			
Reserveren taakmutatie		116 N			
Aanpak laaggeletterdheid		7 V	21 V	35 V	
Reserveren taakmutatie		7 N	21 N	35 N	
Beschermd wonen	896 N	2.736 N	2.815 N	2.820 N	2.812 N
Reserveren taakmutatie	896 V	2.736 V	2.815 V	2.820 V	2.812 V
Participatie	46 N	45 N	70 N	94 N	121 N
Reserveren taakmutatie	46 V	45 V	70 V	94 V	121 V
Vrouwenopvang	7 V	8 V	8 V	8 V	8 V
Reserveren taakmutatie	7 N	8 N	8 N	8 N	8 N
Maatschappelijke opvang	4 N	20 V	20 V	20 V	20 V
Reserveren taakmutatie	4 V	20 N	20 N	20 N	20 N
Totaal	4.350 V	4.500 V	2.500 V	2.000 V	1.500 V

Actualisatie

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Sport	120 V	120 N			
Transformatieopgave sociaal domein	500 V				
Veilig Thuis	90 V				
Onderwijsachterstanden	167 V				
Maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd - meerkosten Corona	185 V				
Maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd - toevoegen aan Reserve Corona	185 N				
Woonvoorzieningen	100 N				
Maatschappelijke opvang - Brede aanpak dak- en thuisloosheid - begeleiding	2.000 V				
Maatschappelijke opvang - dotatie aan de reserve	2.000 N				
Vraagafhankelijk vervoer	250 V				
Inkomensvoorziening	550 N				

Parkeren	120 N				
Investeringsfonds - Kennishart Foodvalley	125 V				
Actualisatie Grondbedrijf op basis van MPG lite (progr. 4 en 5)	2.500 V				
Facilitaire plannen	300 N				
Afvalinzameling	100 N				
Afvalinzameling - mutatie Voorziening Afval	100 V				
VGGM	250 V				
Gladheidsbestrijding	250 N				
Hondenbeleid	50 V				
Inkomsten openbare ruimte	80 N				
Begraven	170 V				
Begraven - storting reserve	170 N				
Natuur- en landschap	328 V				
Voorstel tot resultaatbestemming bij programmarekening	328 N				
Stelpost onderuitputting	1.250 N				
Onvoorzien	53 V				
Verkopen commerciële vastgoedportefeuille	730 V				
Verkopen commerciële vastgoedportefeuille	28 N	28 N	28 N	28 N	28 N
Huurderving	140 N				
Huurlkorting commerciële vastgoedportefeuille	37 N				
Huurlkorting - verrekening reserve corona	37 V				
Brandstofverkooppunten	42 N				
Proceskostenvergoeding bezwaren WOZ	290 N				
OZB - areaaluitbreiding	150 V	150 V	150 V	150 V	150 V
OZB - vereffening areaaluitbreiding	113 N	113 N	113 N	113 N	113 N
Deelneming - dividend	520 N				
Corona - bedrijfsvoeringskosten	500 N				
Totaal	702 V	111 N	9 V	9 V	9 V

Bijlage 1B - Totaaloverzicht programmaplannen

De cijfers in deze tabel komen overeen met de cijferblokjes van de derde W-vragen uit de programma's die in hoofdstuk 5 zijn behandeld. De raad stelt op dit niveau per programma de budgetten vast met uitzondering van programma 1 en 3. In de financiële verordening is vastgelegd dat voor die programma's de budgetten worden geautoriseerd op productgroep. Gemakshalve wordt voor die programma's verwezen naar de onderverdeling in hoofdstuk 5.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting		Meerjarenraming	
	2022	2023	2024	2025
01 Maatschappelijke voorzieningen				
Lasten	23.298 N	23.624 N	24.220 N	24.307 N
Baten	231 V	192 V	192 V	192 V
Saldo	23.067 N	23.432 N	24.028 N	24.115 N
Storting reserves	247 N	247 N	246 N	245 N
Onttrekking reserves	509 V	648 V	293 V	245 V
Resultaat	22.806 N	23.031 N	23.981 N	24.116 N
02 Preventieve ondersteuning				
Lasten	28.984 N	28.667 N	28.751 N	28.735 N
Baten	4.116 V	4.116 V	4.116 V	4.116 V
Saldo	24.869 N	24.551 N	24.635 N	24.619 N
Storting reserves	49 N	49 N	49 N	49 N
Onttrekking reserves	69 V	2 N	2 N	2 N
Resultaat	24.848 N	24.602 N	24.686 N	24.670 N
03 Individuele ondersteuning				
Lasten	131.359 N	127.927 N	126.933 N	126.891 N
Baten	28.537 V	28.461 V	28.356 V	28.356 V
Saldo	102.821 N	99.466 N	98.578 N	98.536 N
Storting reserves	1.278 N	1.418 N	1.429 N	1.429 N
Onttrekking reserves	276 V	2.186 V	136 V	136 V
Resultaat	103.824 N	98.699 N	99.871 N	99.829 N
04 Economie en Mobiliteit				
Lasten	25.335 N	20.924 N	19.086 N	15.959 N
Baten	21.503 V	17.108 V	14.815 V	12.914 V
Saldo	3.832 N	3.816 N	4.270 N	3.045 N
Storting reserves	127 N	126 N	126 N	1.223 N
Onttrekking reserves	430 V	367 V	311 V	188 V
Resultaat	3.528 N	3.575 N	4.085 N	4.080 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling				
Lasten	79.658 N	53.231 N	39.824 N	39.978 N
Baten	65.126 V	36.516 V	32.134 V	31.277 V
Saldo	14.533 N	16.714 N	7.690 N	8.701 N
Storting reserves	36.962 N	11.029 N	6.050 N	6.609 N
Onttrekking reserves	39.253 V	16.516 V	5.330 V	7.265 V
Resultaat	12.242 N	11.228 N	8.410 N	8.045 N

06 Veiligheid				
Lasten	12.914 N	12.652 N	12.591 N	12.560 N
Baten	807 V	389 V	389 V	389 V
Saldo	12.107 N	12.262 N	12.201 N	12.171 N
Storting reserves	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekking reserves	184 V	146 V	70 V	22 V
Resultaat	11.922 N	12.117 N	12.132 N	12.149 N
07 Kwaliteit leefomgeving				
Lasten	34.450 N	33.758 N	33.637 N	33.871 N
Baten	14.903 V	14.877 V	15.132 V	15.437 V
Saldo	19.547 N	18.881 N	18.505 N	18.434 N
Storting reserves	2.284 N	2.086 N	2.112 N	2.377 N
Onttrekking reserves	1.548 V	931 V	497 V	491 V
Resultaat	20.283 N	20.036 N	20.121 N	20.320 N
08 Bestuur en Organisatie				
Lasten	60.442 N	63.369 N	66.804 N	71.512 N
Baten	259.092 V	249.853 V	252.499 V	254.651 V
Saldo	198.650 V	186.484 V	185.696 V	183.139 V
Storting reserves	13.392 N	8.959 N	6.559 N	6.768 N
Onttrekking reserves	14.196 V	15.761 V	14.149 V	16.837 V
Resultaat	199.453 V	193.286 V	193.285 V	193.208 V
Totaal				
Lasten	396.440 N	364.151 N	351.845 N	353.813 N
Baten	394.314 V	351.512 V	347.633 V	347.332 V
Saldo	2.126 N	12.639 N	4.212 N	6.482 N
Storting reserves	54.339 N	23.913 N	16.571 N	18.701 N
Onttrekking reserves	56.465 V	36.552 V	20.783 V	25.182 V
Resultaat	0 N	0 N	0 N	0 N

Bijlage 1C - Historisch overzicht actuele begroting 2021

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2021	Actuele begroting 2021
01 Maatschappelijke voorzieningen		
Lasten	23.634 N	22.913 N
Baten	187 V	192 V
Saldo	23.447 N	22.721 N
Storting reserves	248 N	412 N
Onttrekking reserves	569 V	3.163 V
Saldo resultaat	23.126 N	19.970 N
02 Preventieve ondersteuning		
Lasten	28.473 N	29.985 N
Baten	4.372 V	4.066 V
Saldo	24.101 N	25.920 N
Storting reserves	720 N	49 N
Onttrekking reserves	685 V	1.253 V
Saldo resultaat	24.136 N	24.716 N
03 Individuele ondersteuning		
Lasten	129.285 N	142.437 N
Baten	27.449 V	29.334 V
Saldo	101.836 N	113.103 N
Storting reserves	184 N	3.064 N
Onttrekking reserves	2.068 V	5.855 V
Saldo resultaat	99.952 N	110.312 N
04 Economie en Mobiliteit		
Lasten	13.909 N	19.745 N
Baten	9.443 V	15.574 V
Saldo	4.466 N	4.170 N
Storting reserves	5 N	145 N
Onttrekking reserves	1.760 V	1.989 V
Saldo resultaat	2.711 N	2.326 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling		
Lasten	72.891 N	70.246 N
Baten	63.332 V	58.097 V
Saldo	9.559 N	12.148 N
Storting reserves	10.373 N	13.982 N
Onttrekking reserves	10.718 V	14.130 V
Saldo resultaat	9.213 N	11.999 N
06 Veiligheid		
Lasten	12.525 N	12.934 N
Baten	949 V	1.029 V
Saldo	11.576 N	11.905 N

Storting reserves	0 N	11 N
Onttrekking reserves	241 V	291 V
Saldo resultaat	11.335 N	11.626 N
07 Kwaliteit leefomgeving		
Lasten	31.883 N	34.861 N
Baten	14.375 V	15.292 V
Saldo	17.509 N	19.569 N
Storting reserves	2.113 N	2.484 N
Onttrekking reserves	1.150 V	3.151 V
Saldo resultaat	18.471 N	18.902 N
08 Bestuur en Organisatie		
Lasten	65.729 N	60.439 N
Baten	260.639 V	277.230 V
Saldo	194.910 V	216.791 V
Storting reserves	18.485 N	36.534 N
Onttrekking reserves	12.522 V	19.593 V
Saldo resultaat	188.946 V	199.850 V
Totaal		
Lasten	378.331 N	393.560 N
Baten	380.746 V	400.815 V
Saldo	2.415 V	7.255 V
Storting reserves	32.128 N	56.680 N
Onttrekking reserves	29.713 V	49.425 V
Saldo resultaat	0 N	0 N

Wijzigingen tussen de primitieve begroting 2021 en actuele begroting 2021 worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de verwerking van de mutaties Perspectiefnota 2022-2025. Daarnaast heeft de actualisatie van de reserves eveneens tot mutaties geleid. Ook zijn gedurende het jaar diverse corona gerelateerde uitkeringen (zoals bijvoorbeeld TOZO) geweest vanuit het Rijk.

Bijlage 1D - Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Conform artikel 8 lid 5 van de BBV dient een overzicht algemene dekkingsmiddelen te worden opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

Algemene dekkingsmiddelen		Bedragen x € 1.000
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 2022		Begroting
Algemene uitkering		212.719
Bespaarde rente		2.473
Onvoorzien		100
Dividend BNG		299
Dividend ACV		260
OZB		26.276
Hondenbelasting		377
Toeristenbelasting		1.174
Forensenbelasting		825
Totaal		244.503

Overzicht incidentele baten en lasten

Het overzicht van incidentele baten en lasten helpt de gebruiker in zijn oordeelsvorming over de wettelijke vereiste van structureel en reëel evenwicht van de begroting. Ede omarmt het principe dat structurele lasten door structurele baten moeten worden gedekt. Incidentele lasten mogen wel door structurele baten worden gedekt maar niet andersom.

Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze financiële informatie is de aard van baten en lasten. Vanuit het uitgangspunt dat de uitvoering van de taakvelden zich over de lengte van jaren uitstrekt, volgt de conclusie dat alle baten en lasten in principe structureel van aard zijn. In de praktijk komen echter zowel in de begroting als in de rekening incidentele baten en lasten voor. Veelal wordt dit veroorzaakt door eenmalige gebeurtenissen/besluiten die zowel onverwacht als voorzien kunnen zijn. Voor de begroting definieert Ede incidentele posten indien deze niet stelselmatig zijn en een onvoorwaardelijke einddatum hebben met een ondergrens van € 500.000. Deze beïnvloeden het structureel en reëel begrotingsevenwicht. Pas na het elimineren van deze posten ontstaat het structurele begrotingsaldo.

Overzicht van incidentele baten en lasten	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
Saldo lasten -/- baten - startpunt begroting	-6.225	2.633	3.658	6.714
Af: Incidentele lasten - programma's	-4.310	-1.157	-123	0
Bij: Incidentele baten - programma's	0	0	0	0
	-10.535	1.476	3.535	6.714
Af: Incidentele toevoeging aan reserves	-41.615	-15.400	-9.517	-10.909
Bij: Incidentele onttrekking aan reserves	44.365	23.201	8.801	10.588
Structureel saldo van de begroting	-7.785	9.276	2.819	6.393

Een min in de telling geeft aan dat er meer structurele baten zijn dan structurele lasten: structureel begrotingsevenwicht. We zien dat we voor de begroting aan deze vereiste voldoen. De boekhoudregels zeggen dat reserves in de basis een incidenteel karakter hebben. In de meerjarenraming van 2023 en 2024 zien we de invloed van de besteding van de reserve Spoorzone voor afgerond € 8 miljoen respectievelijk € 1 miljoen in het saldo van de reservemutaties. De bestedingen die hiertegenover staan, worden verondersteld onderdeel te zijn

van het startsaldo van baten en lasten. Overigens wijzen wij u er op dat het negatieve saldo waarmee de begroting start, gezien moet worden in relatie tot de verwachte extra middelen jeugdzorg. Zie hoofdstuk 6.

Incidentele baten en lasten - programma's

Uit een beoordeling van de baten op productniveau is naar voren gekomen dat alle baten berusten op structureel bestaand beleid. Een overzicht van de incidentele lasten per programma wordt hieronder weergegeven. Lasten die lager zijn dan de ondergrens van € 500.000 worden per programma samengebundeld onder "overige lasten".

Bedragen x € 1.000						
Incidentele lasten	Programma	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Overige lasten	2. Preventieve ondersteuning	100	0	0	0	Eenmalige kosten voor onderzoek BWD-huizen de Kolk en Commanderie
Overige lasten	3. Individuele ondersteuning	265	0	0	0	Eenmalige kosten voor inbedding transformatie
Overige lasten	4. Economie, arbeidsmarkt en mobiliteit	545	178	123	0	Lasten Regiodeal Foodvalley worden gedekt uit het investeringsfonds tot 2024 en eenmalige overbrugging voor levendig centrum in 2022
Bestedingen investeringsfonds	5. Ruimtelijke ontwikkeling	3.400	979	0	0	Lasten WFC en verkabeling hoogspanningslijnen worden gedekt uit het investeringsfonds tot 2024
Incidentele lasten		4.310	1.157	123	0	

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De basisgedachte is dat alle mutaties in de reserve een incidenteel karakter hebben. Uit de telling van de reservestortingen en de onttrekkingen in de acht programma's zijn de mutaties geëlimineerd van de reserves die een structureel karakter hebben. Het gaat om onderstaande groepen van reserves:

- Reserves die we aanhouden ter egalisatie van kapitaallasten in de begroting.
- Bedrijfsmiddelenreserves, die gedeeltelijk kenmerkt van egalisatie van kapitaallasten bezitten.
- Reserves die we als bron in stand houden en waarvan we de rentebaten inzetten in de begroting.

Voor een overzicht van de incidentele en structurele reserves wordt verwezen naar bijlage 2 Meerjarenoverzicht reserves.

Bijlage 1E - Overzicht kosten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakveld - programma	2022		2023		2024		2025	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
01 Bestuur	5.838	-1.125	5.128	-525	4.603	0	4.603	0
08 Bestuur en Organisatie	5.838	-1.125	5.128	-525	4.603	0	4.603	0
010 Mutaties reserves	53.066	-56.483	22.450	-36.575	15.158	-20.810	16.749	-25.215
01 Maatschappelijke voorzieningen	247	-509	247	-648	246	-293	245	-245
02 Preventieve ondersteuning	49	-69	49	2	49	2	49	2
03 Individuele ondersteuning	1.278	-276	1.418	-2.186	1.429	-136	1.429	-136
04 Economie en Mobiliteit	127	-430	126	-367	126	-311	125	-188
05 Ruimtelijke ontwikkeling	35.688	-39.270	9.566	-16.538	4.636	-5.357	5.755	-7.297
06 Veiligheid	0	-184	0	-146	0	-70	0	-22
07 Kwaliteit leefomgeving	2.284	-1.548	2.086	-931	2.112	-497	2.377	-491
08 Bestuur en Organisatie	13.392	-14.196	8.959	-15.761	6.559	-14.149	6.768	-16.837
02 Burgerzaken	2.758	-1.641	2.834	-1.526	2.758	-1.897	2.758	-1.897
08 Bestuur en Organisatie	2.758	-1.641	2.834	-1.526	2.758	-1.897	2.758	-1.897
03 Beheer overige gebouwen en grond	1.856	-2.957	1.937	-3.040	2.108	-3.034	1.934	-3.034
08 Bestuur en Organisatie	1.856	-2.957	1.937	-3.040	2.108	-3.034	1.934	-3.034
04 Overhead	37.174	-5.302	35.956	-5.302	35.324	-5.302	35.232	-5.302
08 Bestuur en Organisatie	37.174	-5.302	35.956	-5.302	35.324	-5.302	35.232	-5.302
05 Treasury	-323	-2.755	-675	-2.142	-988	-1.295	-1.150	-653
08 Bestuur en Organisatie	-323	-2.755	-675	-2.142	-988	-1.295	-1.150	-653
061 OZB woningen	1.358	-15.134	1.358	-15.134	1.358	-15.134	1.358	-15.134
08 Bestuur en Organisatie	1.358	-15.134	1.358	-15.134	1.358	-15.134	1.358	-15.134
062 OZB niet- woningen	475	-11.571	475	-11.571	475	-11.571	475	-11.571
08 Bestuur en Organisatie	475	-11.571	475	-11.571	475	-11.571	475	-11.571
063 Parkeerbelasting	0	-1.622	0	-1.622	0	-1.622	0	-1.622
04 Economie en Mobiliteit	0	-1.622	0	-1.622	0	-1.622	0	-1.622
064 Belastingen overig	5	-377	5	-377	5	-377	5	-377
08 Bestuur en Organisatie	5	-377	5	-377	5	-377	5	-377
07 Alg. uitkering en ov. uitkeringen gemeentefonds	0	-213.137	0	-204.473	0	-207.822	0	-210.286
06 Veiligheid	0	-418	0	0	0	0	0	0
08 Bestuur en Organisatie	0	-212.719	0	-204.473	0	-207.822	0	-210.286
08 Overige baten en lasten	4.485	154	9.453	-96	14.245	-346	19.294	-596
08 Bestuur en Organisatie	4.485	154	9.453	-96	14.245	-346	19.294	-596
11 Crisisbeheersing en brandweer	8.057	-6	8.213	-6	8.150	-6	8.115	-6
06 Veiligheid	8.056	-6	8.213	-6	8.150	-6	8.114	-6
08 Bestuur en Organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0
12 Openbare orde en veiligheid	4.764	-383	4.423	-383	4.425	-383	4.430	-383
06 Veiligheid	4.764	-383	4.423	-383	4.425	-383	4.430	-383
21 Verkeer en vervoer	13.636	-1.663	13.897	-1.663	14.196	-1.663	14.391	-1.663
04 Economie en Mobiliteit	2.121	-5	2.368	-5	2.686	-5	2.683	-5
07 Kwaliteit leefomgeving	11.514	-1.658	11.530	-1.658	11.511	-1.658	11.709	-1.658
22 Parkeren	788	-12	886	-12	863	-12	863	-12
04 Economie en Mobiliteit	785	-10	884	-10	861	-10	860	-10
08 Bestuur en Organisatie	2	-2	2	-2	2	-2	2	-2

31 Economische ontwikkeling	1.905	0	1.811	0	1.830	0	1.706	0
04 Economie en Mobiliteit	1.456	0	1.351	0	1.375	0	1.253	0
05 Ruimtelijke ontwikkeling	449	0	460	0	455	0	454	0
32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	20.367	-19.479	15.629	-15.084	13.472	-12.792	11.569	-10.891
04 Economie en Mobiliteit	20.289	-19.479	15.629	-15.084	13.472	-12.792	11.569	-10.891
06 Veiligheid	78	0	0	0	0	0	0	0
33 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	127	-23	127	-23	127	-23	127	-23
04 Economie en Mobiliteit	127	-23	127	-23	127	-23	127	-23
34 Economische promotie	873	-2.310	882	-2.310	882	-2.310	882	-2.310
04 Economie en Mobiliteit	473	-311	482	-311	482	-311	482	-311
08 Bestuur en Organisatie	399	-1.999	399	-1.999	399	-1.999	399	-1.999
42 Onderwijshuisvesting	6.908	-282	7.144	-282	8.116	-282	8.047	-282
01 Maatschappelijke voorzieningen	6.354	-30	6.588	-30	7.558	-30	7.487	-30
08 Bestuur en Organisatie	554	-252	556	-252	559	-252	561	-252
43 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	8.090	-4.351	8.090	-4.351	8.090	-4.351	8.090	-4.351
02 Preventieve ondersteuning	4.847	-3.487	4.847	-3.487	4.847	-3.487	4.847	-3.487
03 Individuele ondersteuning	3.203	-863	3.203	-863	3.203	-863	3.203	-863
05 Ruimtelijke ontwikkeling	39	0	39	0	39	0	39	0
51 Sportbeleid en activering	7.301	0	7.342	0	7.323	0	7.529	0
01 Maatschappelijke voorzieningen	7.301	0	7.342	0	7.323	0	7.529	0
52 Sportaccommodaties	2.695	-1.748	2.675	-1.752	2.688	-1.805	2.771	-1.885
08 Bestuur en Organisatie	2.695	-1.748	2.675	-1.752	2.688	-1.805	2.771	-1.885
53 Cultuurpresentatie, productie en participatie	5.383	-879	5.706	-879	5.351	-879	5.303	-879
01 Maatschappelijke voorzieningen	3.992	0	4.215	0	3.860	0	3.812	0
08 Bestuur en Organisatie	1.391	-879	1.491	-879	1.491	-879	1.491	-879
54 Musea	1.775	-73	1.758	-73	1.758	-73	1.758	-73
01 Maatschappelijke voorzieningen	1.775	-73	1.758	-73	1.758	-73	1.758	-73
55 Cultureel erfgoed	697	-137	542	-98	542	-98	542	-98
01 Maatschappelijke voorzieningen	688	-128	532	-89	532	-89	532	-89
08 Bestuur en Organisatie	9	-9	9	-9	9	-9	9	-9
56 Media	3.189	0	3.189	0	3.189	0	3.189	0
01 Maatschappelijke voorzieningen	3.189	0	3.189	0	3.189	0	3.189	0
57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.541	-391	10.914	-391	10.652	-391	10.674	-391
05 Ruimtelijke ontwikkeling	329	-116	330	-116	332	-116	330	-116
07 Kwaliteit leefomgeving	11.205	-262	10.576	-262	10.313	-262	10.337	-262
08 Bestuur en Organisatie	7	-12	7	-12	7	-12	7	-12
61 Samenkracht en burgerparticipatie	11.155	-670	10.894	-670	10.979	-670	10.963	-670
02 Preventieve ondersteuning	10.681	-84	10.421	-84	10.505	-84	10.489	-84
08 Bestuur en Organisatie	475	-587	473	-587	474	-587	474	-587
62 Wijkteams	6.241	-51	6.196	-51	6.196	-51	6.196	-51
02 Preventieve ondersteuning	6.234	-51	6.189	-51	6.189	-51	6.189	-51
08 Bestuur en Organisatie	7	0	7	0	7	0	7	0
63 Inkomensregelingen	36.264	-25.814	36.130	-25.814	35.818	-25.814	35.822	-25.814
03 Individuele ondersteuning	35.728	-25.814	35.592	-25.814	35.278	-25.814	35.279	-25.814
05 Ruimtelijke ontwikkeling	425	0	425	0	425	0	425	0
07 Kwaliteit leefomgeving	96	0	98	0	100	0	103	0
08 Bestuur en Organisatie	15	0	15	0	15	0	15	0

64 Begeleide participatie	8.837	0	8.538	0	8.265	0	7.808	0
03 Individuele ondersteuning	8.837	0	8.538	0	8.265	0	7.808	0
65 Arbeidsparticipatie	6.154	-26	6.214	-26	6.318	-26	6.732	-26
03 Individuele ondersteuning	6.154	-26	6.214	-26	6.318	-26	6.732	-26
66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.668	0	2.663	0	2.663	0	2.663	0
03 Individuele ondersteuning	2.668	0	2.663	0	2.663	0	2.663	0
671 Maatwerkdienstverlening 18+	21.777	-885	21.030	-899	21.720	-914	21.720	-914
03 Individuele ondersteuning	21.777	-885	21.030	-899	21.720	-914	21.720	-914
672 Maatwerkdienstverlening 18-	26.086	0	25.472	0	25.472	0	25.472	0
03 Individuele ondersteuning	26.086	0	25.472	0	25.472	0	25.472	0
681 Geëscaleerde zorg 18+	26.936	-1.617	25.746	-1.527	24.546	-1.407	24.546	-1.407
02 Preventieve ondersteuning	2.686	-493	2.686	-493	2.686	-493	2.686	-493
03 Individuele ondersteuning	24.059	-949	22.869	-858	21.669	-738	21.669	-738
06 Veiligheid	15	0	15	0	15	0	15	0
08 Bestuur en Organisatie	175	-175	175	-175	175	-175	175	-175
682 Geëscaleerde zorg 18-	2.845	0	2.345	0	2.345	0	2.345	0
03 Individuele ondersteuning	2.845	0	2.345	0	2.345	0	2.345	0
71 Volksgezondheid	4.537	0	4.524	0	4.524	0	4.524	0
02 Preventieve ondersteuning	4.537	0	4.524	0	4.524	0	4.524	0
72 Riolering	10.287	-11.679	10.194	-11.653	10.383	-11.908	10.393	-12.213
07 Kwaliteit leefomgeving	10.287	-11.679	10.194	-11.653	10.383	-11.908	10.393	-12.213
73 Afval	11.431	-12.767	12.226	-13.562	12.421	-13.757	12.421	-13.757
05 Ruimtelijke ontwikkeling	11.294	-12.725	12.089	-13.520	12.284	-13.715	12.284	-13.715
07 Kwaliteit leefomgeving	137	-41	137	-41	137	-41	137	-41
74 Milieubeheer	3.499	-40	2.488	-40	1.598	-40	1.598	-140
05 Ruimtelijke ontwikkeling	3.499	-40	2.488	-40	1.598	-40	1.598	-140
75 Begraafplaatsen en crematoria	1.176	-1.263	1.189	-1.263	1.159	-1.263	1.158	-1.263
07 Kwaliteit leefomgeving	1.178	-1.263	1.191	-1.263	1.161	-1.263	1.160	-1.263
08 Bestuur en Organisatie	-2	0	-2	0	-2	0	-2	0
81 Ruimtelijke ordening	43.038	-34.794	20.614	-8.760	8.505	-4.546	10.446	-5.513
04 Economie en Mobiliteit	83	-53	83	-53	83	-53	83	-53
05 Ruimtelijke ontwikkeling	42.923	-34.741	20.498	-8.707	8.390	-4.493	10.331	-5.460
07 Kwaliteit leefomgeving	32	0	32	0	32	0	32	0
82 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	14.963	-13.833	11.625	-10.477	10.976	-10.129	8.912	-8.220
05 Ruimtelijke ontwikkeling	14.963	-13.833	11.625	-10.477	10.976	-10.129	8.912	-8.220
83 Wonen en bouwen	8.097	-3.654	7.827	-3.634	7.830	-3.614	7.551	-3.594
05 Ruimtelijke ontwikkeling	7.011	-3.653	6.739	-3.633	6.740	-3.613	6.459	-3.593
08 Bestuur en Organisatie	1.086	-1	1.089	-1	1.090	-1	1.092	-1
Totaal	450.779	-450.779	388.065	-388.065	368.416	-368.416	372.514	-372.514

Bijlage 1F - Geprognosticeerde balans 2022-2025

Bedragen x € 1.000

	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
	Boekwaarde	Boekwaarde	Boekwaarde	Boekwaarde	Boekwaarde	Boekwaarde
	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024	01-01-2025	01-01-2026
Immateriële vaste activa	1.767	1.835	1.645	1.724	1.635	1.544
Materiële vaste activa economisch nut	182.205	211.676	229.462	231.074	224.028	223.391
Materiële vaste activa economisch nut, met mogelijke heffing ter bestrijding van de kosten	11.355	7.401	7.401	7.401	7.401	7.401
Materiële vaste activa maatschappelijk nut	75.311	92.537	101.423	111.613	146.240	144.122
Financiële vaste activa	66.551	63.774	61.464	58.890	56.422	53.633
Totaal vaste activa	337.190	377.223	401.395	410.703	435.727	430.092
Vorraden	68.077	54.185	43.860	56.884	51.815	51.815
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	26.341	18.733	18.733	18.733	18.733	18.733
Liquide middelen	4.368	3.422	3.422	3.422	3.422	3.422
Overlopende activa	26.769	28.486	28.486	28.486	28.486	28.486
Totaal vlottende activa	125.555	104.826	94.501	107.525	102.457	102.457
Totaal Activa	462.745	482.049	495.897	518.227	538.183	532.548
Eigen vermogen	130.055	137.280	135.124	122.450	118.199	111.672
Voorzieningen	48.289	44.656	38.653	36.394	34.996	31.931
Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar	171.189	184.127	231.972	270.236	295.740	299.697
Totaal vaste passiva	349.533	366.063	405.749	429.080	448.935	443.301
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jr.	10.714	43.094	40.394	39.394	39.494	39.494
Overlopende passiva	37.948	23.139	0	0	0	0
Overige overlopende passiva	64.551	49.754	49.754	49.754	49.754	49.754
Totaal vlottende passiva	113.212	115.986	90.147	89.147	89.247	89.247
Totaal Passiva	462.745	482.049	495.897	518.227	538.183	532.548

Deze staat toont jaarrekening 2020 en vijf jaarschijven vanuit de geprognosticeerde balans PB2022-2025 (kolommen C t/m G).

Let op: jaarrekening 2020 eindbalans 31-12-2020 is aangepast t.b.v. beginbalans 01-01-2021.

Zie de toelichting in de begroting PB2022-2025 bij de staat van reserves (reserve/voorz. afval € 1 ton en reserve WGA € 433.000).

Bijlage 2 - Meerjarenoverzicht reserves

											Bedragen x € 1					
Progr.	Res.	I/S	Nr.	Naam reserve	Boekwaarde 01-01-2021	Resultaat- bestemming vorig jaar	Boekwaarde 01-01 na resultaat- bestemming	Rente	Bij	Af	Afschrij- vings- bijdrage	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
1	OBR	I	R430	Onderwijs - Huisvesting	1.644.003	0	1.644.003	0	164.000	-1.335.000	0	473.003	473.003	473.003	473.003	473.003
1	OBR	I	R440	Cultuur	376.605	0	376.605	0	56.887	-173.000	0	260.492	229.379	158.266	127.153	144.040
1	OBR	I	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	145.836	0	145.836	2.552	3.205	-20.000	0	131.593	127.101	122.530	117.879	113.147
1	OBR	I	R442	Kunstaankopen	446.368	0	446.368	0	50.000	-113.620	0	382.748	315.248	37.748	75.248	112.748
1	OBR	I	R443	Monumenten	137.523	0	137.523	0	120.000	-115.000	0	142.523	97.523	98.623	99.723	100.823
1	ERK	S	R647	Sporthof Ut Sporthuus	826.991	0	826.991	14.472	0	0	-41.017	800.446	773.435	745.953	717.989	689.536
1	ERK	S	R660	Museum Oud Luntenen	32.578	0	32.578	570	0	0	-1.370	31.778	30.964	30.135	29.292	28.435
1	ERK	S	R661	Kijk- en Luistermuseum	20.032	0	20.032	351	0	0	-1.866	18.517	16.976	15.408	13.811	12.186
2	OBR	I	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	1.862.819	0	1.862.819	0	0	0	0	1.862.819	1.862.819	1.862.819	1.862.819	1.862.819
3	OBR	S	R439	Legaat van Lagen	405.892	0	405.892	7.103	0	-7.103	0	405.892	405.892	405.892	405.892	405.892
3	OBR	I	R453	Inburgering	0	349.000	349.000	0	0	-349.000	0	0	0	0	0	0
3	OBR	I	R456	Arbeidsmarkt Regio Foodvalley	1.043.444	393.000	1.436.444	0	1.890.000	-2.916.445	0	409.999	409.999	409.999	409.999	409.999
3	OBR	I	R460	Maatschappelijke opvang	2.638.703	0	2.638.703	0	105.000	-743.160	0	2.000.543	1.703.006	1.545.470	1.387.933	1.230.396
3	OBR	I	R461	Vrouwenopvang/aanpak ouderenmishandeling	623.400	0	623.400	0	119.700	7.000	0	750.100	814.800	879.500	944.200	1.008.900
3	OBR	I	R462	Beschermd Wonen	3.037.526	0	3.037.526	0	991.000	0	0	4.028.526	5.312.526	4.686.526	6.121.526	7.556.526
3	OBR	I	R463	Fonds impuls Sociaal Domein	965.898	0	965.898	0	0	-894.648	0	71.250	0	0	0	0
4	OBR	I	R411	Parkeren	204.603	0	204.603	0	0	-50.000	0	154.603	274.000	393.397	512.794	632.191
4	ERK	S	R681	Kapitaallasten Verkeer	224.030	0	224.030	3.921	0	0	-10.077	217.874	211.718	205.562	199.406	193.250
4	ERK	S	R682	Kapitaallasten Parkeren	141.599	0	141.599	2.478	151.400	0	-8.040	287.437	271.556	241.659	211.301	180.473
5	BR	I	R300	Afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	OBR	I	R470	Veluwe Poort - Spoorzone Ede*	9.485.119	0	9.485.119	165.990	8.086.326	-7.384.633	0	10.352.802	8.853.006	812.692	16.726	39.186
5	OBR	I	R471	Veluwe Poort - Parklaan	0	0	0	0	2.114.179	-1.285.941	0	828.238	1.514.342	2.830.620	2.300.156	140.409
5	OBR	I	R475	Landschapsfonds	63.228	0	63.228	0	80.000	-50.000	0	93.228	158.228	223.228	288.228	353.228
5	OBR	I	R477	Starters- en doorstromers	2.208.733	0	2.208.733	38.653	120.000	-1.110.000	0	1.257.386	1.284.390	1.306.867	1.324.737	1.337.920
5	OBR	I	R479	Fonds Koopgarant Gemeente Ede	0	0	0	0	1.000.000	-30.000	0	970.000	956.975	938.722	915.150	886.165

5	OBR	I	R480	Bodemsanering	300.058	0	300.058	0	26.000	-5.000	0	321.058	342.058	363.058	389.058	415.058
5	ERK	S	R680	Structuurvisie Buitengebied	340.572	0	340.572	5.960	0	0	0	346.532	334.485	322.462	310.463	298.489
5	ERK	S	R683	R&T route structuren	217.291	0	217.291	3.803	0	-20.008	0	201.086	174.019	135.188	96.313	57.391
6	OBR	I	R400	Overgangsrecht FLO	1.182.385	0	1.182.385	0	0	-255.573	0	926.812	742.660	596.790	527.193	505.096
7	OBR	I	R416	Begraven	715.748	0	715.748	0	0	-101.387	0	614.361	487.820	348.801	239.228	131.028
7	OBR	I	R417	Groot onderhoud openbare ruimte	3.056.486	0	3.056.486	0	231.164	-1.509.198	0	1.778.452	969.380	588.895	608.982	638.687
7	OBR	I	R418	Bomenfonds	6.000	0	6.000	0	0	0	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
7	ERK	S	R605	Riolering buitengebied	6.279.943	0	6.279.943	109.899	0	0	-603.827	5.786.015	5.292.088	5.009.844	4.727.600	4.445.356
8	AR	I	R100	Algemene reserve	19.837.064	6.618.000	26.455.064	0	13.350.267	-7.713.275	0	32.092.056	35.688.306	32.457.334	28.711.506	22.958.839
8	OAR	S	R200	Algemene reserve - Begroting***	6.620.841	0	6.620.841	115.865	0	-115.865	0	6.620.841	6.619.392	6.616.495	6.612.150	6.606.357
8	OAR	S	R201	Algemene reserve - Rente begroting***	9.656.273	0	9.656.273	168.985	0	-168.985	0	9.656.273	9.654.160	9.649.935	9.643.598	9.635.148
8	OBR	I	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	56.705	0	56.705	0	102.000	-102.000	0	56.705	56.705	56.705	56.705	56.705
8	OBR	I	R492	BTW - Compensatiefonds	1.520.564	0	1.520.564	0	3.018.615	-2.421.241	0	2.117.938	2.809.636	3.292.028	3.805.115	4.578.549
8	OBR	I	R493	Cofinanciering Edese Opgaven	7.500.000	0	7.500.000	0	1.000.000	0	0	8.500.000	9.200.000	9.900.000	9.900.000	9.900.000
8	OBR	I	R495	Overlopende verplichtingen	2.314.327	366.000	2.680.327	0	7.000.000	-2.648.001	0	7.032.326	7.032.326	7.152.326	7.152.326	7.152.326
8	OBR	I	R498	Reserve steun en herstel Corona	857.864	754.000	1.611.864	0	3.159.000	-2.036.745	0	2.734.119	2.734.119	2.734.119	2.734.119	2.734.119
8	OBR	I	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	5.840.836	0	5.840.836	0	4.650.000	-5.520.690	0	4.970.146	1.298.873	141.830	19.124	19.124
8	PBR	S	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel*	2.540.078	0	2.540.078	0	0	-1.032.068	0	1.508.010	1.047.010	690.010	690.010	690.010
8	PBR	S	R501	Reserve algemene bedrijfskosten	123.597	0	123.597	0	4.095.866	-1.664.000	0	2.555.463	1.955.774	1.789.774	1.623.774	1.623.774
8	PBR	S	R502	Reserve bedrijfsauto's	4.530.218	0	4.530.218	9.279	7.216	-4.000.000	0	546.713	547.074	517.023	461.576	370.787
8	PBR	S	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	3.171.411	0	3.171.411	55.500	613.448	-314.921	-607.479	2.917.959	2.731.981	2.792.797	2.861.214	2.943.645
8	ERK	S	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	2.645.445	0	2.645.445	46.295	808.925	-809.953	0	2.690.712	2.086.465	1.839.918	1.663.159	1.482.014
8	PBR	S	R506	Bedrijfsmiddelen - WGA en ZW**	927.768	0	927.768	0	454.000	0	0	1.381.768	1.601.899	1.758.161	1.850.554	1.879.078
8	ERK	S	R621	Egalisatiereserve Kapitaallasten gemeentelijk vastgoed	13.189.317	0	13.189.317	230.814	0	0	-763.575	12.656.556	12.128.330	11.619.543	11.126.839	10.625.512
8	ERK	S	R622	Egalisatiereserve Kapitaallasten OHW	1.165.001	0	1.165.001	20.388	1.685.000	-20.388	0	2.850.001	2.814.488	2.825.273	2.836.246	2.847.411
8	OBR	I	R623	Reserve exploitatie vastgoed	444.541	0	444.541	0	424.364	-81.722	-306.664	480.519	672.307	821.383	990.854	1.160.321
				Totaal	121.575.263	8.480.000	130.055.263	1.002.878	55.677.562	-47.111.570	-2.343.915	137.280.218	135.124.241	122.450.311	118.198.671	111.672.096

* Het beginsaldo van R500 sluit niet aan bij de stand 31-12-2020. Bij de Perspectiefnota 2022-2025 is besloten om € 495.000 over te hevelen naar de nieuwe bedrijfsmiddelen reserve WGA en ZW. Dit is verwerkt in het beginsaldo van 2021.

** De reserve R506 Bedrijfsmiddelen WGA en ZW is ingesteld per 1 juni 2021. In verband met de technische verwerking is deze in bovenstaand overzicht gepresenteerd per 1-1-2021. Derhalve sluit de stand per 1-1-2021 niet aan met de stand van de reserves in de balans per 31-12-2020.

*** In het meerjarig verloop van de reserves R200 en R201 is een wijziging in de renteaanpassing nog niet zichtbaar. Door deze wijziging blijven de reserves stabiel. Bij een volgend P&C-instrument wordt dit aangepast.

Reservetype	Omschrijving Reservetype
AR	Algemene reserve
BR	Bestemmingsreserve
BRG	Bestemmingsreserve grondbedrijf
ERK	Egalisatiereserve kapitaallasten
OAR	Overige algemene reserve
OBR	Overige bestemmingsreserve
PBR	Personeel- en bedrijfsreserve

Bijlage 3 - Meerjarenoverzicht voorzieningen

																	Bedragen x € 1.000			
Nr.	Cat.	Progr.	Naam voorziening	Boekwaarde Rente			Boekwaarde			Boekwaarde			Boekwaarde			Boekwaarde				
				1-1-2021	Bij	Af	31-12-2021	Bij	Af	31-12-2022	Bij	Af	31-12-2023	Bij	Af	31-12-2024	Bij	Af	31-12-2025	
V105	1	8	Wachtgeldverplichtingen	319	0	0	190	129	0	129	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
V166	1	3	Voorziening Liquidatie Permar	129	0	0	0	129	0	0	129	0	0	129	0	0	129	0	129	
V101	1	8	Wethouderspansioenen en uitkeringen	6.449	0	0	0	6.449	0	0	6.449	0	0	6.449	0	0	6.449	0	6.449	
V147	2	8	Onderhoud gemeentelijke vastgoedportefeuille	4.441	0	2.345	2.655	4.131	1.459	3.770	1.820	1.459	1.680	1.599	1.459	802	2.256	1.459	1.229	2.486
V162	4	7	Rioolaanleg en -beheer	34.462	603	5.000	8.432	31.633	5.054	8.125	28.562	5.500	7.117	26.945	5.624	7.166	25.402	5.610	8.392	22.620
V167	4	5	Voorziening Afval*	2.486	0	0	301	2.185	0	492	1.693	0	420	1.273	0	513	760	0	513	247
			Totaal	48.289	603	7.345	11.578	44.656	6.512	12.516	38.653	6.959	9.217	36.394	7.082	8.481	34.996	7.068	10.134	31.931

* De stand per 1-1-2021 van de Voorziening Afval is gecorrigeerd met -100 als gevolg van de resultaatbestemming Programmarekening 2020.

Categorie 1 - Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Categorie 2 - Voorziening ter egalisering van kosten

Categorie 3 - Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Categorie 4 - Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

Categorie 5 - Correctie op balanspost debiteuren

Categorie 6 - Correctie op balanspost voorraden

Bijlage 4 - Definities kengetallen paragraaf Weerstandsvermogen

Toelichting werkwijze systematiek risico's

In iedere programmabegroting en -rekening wordt een inventarisatie gedaan van de bestaande risico's. Dit gebeurt op basis van de risico's in de database van ons risicomanagementpakket Naris. De risicoprofielen worden bij elk P&C instrument geactualiseerd.

Om wildgroei te voorkomen worden alleen risico's met een financieel impact groter dan € 100.000 meegenomen in het risicoprofiel. Op dit moment kent het profiel circa 260 risico's.

De kansinschatting van de risico's gebeurt op basis van onderstaande tabel. De kansklasse-indeling in deze tabel is opgesteld in overleg met adviseurs van Naris. Gekeken wordt hoe vaak een gebeurtenis zich naar verwachting voordoet, dit wordt gekoppeld aan het bijbehorende percentage.

Voorbeeld 1:

Een risico komt naar verwachting 1 keer per 2 jaar voor. Dit betekent dat de kans dat dit risico zich voordoet 50% is.

Voorbeeld 2:

Een risico komt naar verwachting 1 keer per 5 jaar voor. Dit betekent dat de kans dat dit risico zich voordoet 30% is.

Klasse nummer	Minimaal	Maximaal	Omschrijving
1	0%	10%	< 1 keer per 10 jaar
2	10%	30%	1 keer per 5 - 10 jaar
3	30%	50%	1 keer per 2 - 5 jaar
4	50%	70%	1 keer per 1 - 2 jaar
5	70%	100%	> 1 keer per jaar

Nadat alle risico's zijn geactualiseerd en de database compleet is voert Naris een statistische toets uit (de Monte Carlo simulatie) om, met een zekerheidspercentage van 90%, tot de benodigde weerstandscapaciteit te komen.

Definities kengetallen

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast.

De VNG heeft richtlijnen aangegeven voor dit kengetal; als de schulden van de gemeenten lager zijn dan het eigen vermogen (schuldquote is minder dan 100%) dan wordt dit als voldoende beschouwd, is de schuldquote hoger dan 130% dan wordt dit als onvoldoende gezien. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio laat de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen zien en geeft daarmee aan of de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG heeft aangegeven dat een solvabiliteitsratio van minder dan 20% als onvoldoende wordt beschouwd, en een percentage van meer dan 30% als voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal structurele exploitatieruimte toont welke structurele ruimte de gemeente heeft om haar eigen lasten te dragen. Het is een maatstaf voor het verschil tussen de structurele baten en structurele lasten van de

gemeente. De bepaling gebeurt door het saldo van de structurele baten en lasten te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage. Een negatieve waarde van dit kengetal geeft dat er meer structurele lasten dan baten zijn, vice versa voor een positieve waarde. In de begroting van de gemeente Ede wordt als streefwaarde een neutrale waarde van dit kengetal nagestreefd (exclusief reservemutaties).

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten van de gemeente. Hoe lager deze ratio is hoe minder risico de gemeente loopt omtrent negatieve waardeontwikkeling van de grondpositie.

Deze boekwaarde van gronden in bezit zegt nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod. Dit vraagt dan ook om meer uitleg dan naar voren komt uit een kengetal. Zie hiervoor de paragraaf Grondbeleid en het MPG.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van deze gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als deze ratio zich onder de 100% bevindt is de belastingdruk lager dan gemiddeld, ligt deze erboven dan is de belastingdruk hoger dan gemiddeld.

Het bestaande beleid ziet belastingcapaciteit niet als sturingsmechanisme. Met uitzondering van inflatiecorrectie kan deze niet worden aangepast binnen de huidige afspraken. In extreme gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt. In het geval van een daling van het weerstandsvermogen onder de norm mag het college verhoging van de lokale lasten opnemen in zijn verbeterplan. Conform de uitgangspunten in de nota Lokale Heffingen gaat een verhoging van de OZB gepaard met vooraf een discussie 'oud voor nieuw' en kostendekkendheid van de tarieven.

Bijlage 5 - Berekening kostendekkendheid tarieven

Tarief AFVALSTOFFENHEFFING	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente en btw	€ 12.595.968
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€ -1.696.924
Netto kosten taakveld	€ 10.899.044
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 116.956
BTW	€ 877.266
Totale kosten	€ 11.893.266
Opbrengst heffingen	€ 11.016.000
Dekkingspercentage	93%

Tarief RIOOLHEFFING	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente en btw	€ 11.523.693
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€ -375.980
Netto kosten taakveld	€ 11.147.713
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	514.470
Totale kosten	€ 11.662.183
Opbrengst heffingen	€ 11.067.000
Dekkingspercentage	95%

Verdeling dekkingspercentage RIOOLHEFFING			
	Baten verordening rioolheffing	Lasten verordening rioolheffing	Dekkings- percentage
Rioolheffing eigenaar woning	€ 5.480.000	€ 5.774.714	95%
Rioolheffing gebruik woning	€ 2.523.000	€ 2.658.687	95%
Rioolheffing gebruik niet-woning	€ 3.064.000	€ 3.228.782	95%
Totaal	€ 11.067.000	€ 11.662.183	95%

Tarief RIOOLAANSLUITRECHT	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente en btw	€ 213.698
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Netto kosten taakveld	€ 213.698
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 22.302
Totale kosten	€ 236.000
Opbrengst heffingen	€ 236.000
Dekkingspercentage	100%

Tarief LEGES BURGERZAKEN	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	€ 736.562
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Netto kosten taakveld	€ 736.562
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 985.403
BTW	€ 93.136
Totale kosten	€ 1.815.101
Opbrengst heffingen	€ 821.771
Dekkingspercentage	45%

Tarief LEGES OMGEVINGSVERGUNNINGEN	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	€ 2.804.075
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Netto kosten taakveld	€ 2.804.075
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 270.298
BTW	€ 520.203
Totale kosten	€ 3.594.575
Opbrengst heffingen	€ 3.554.700
Dekkingspercentage	99%

Tarief LEGES BESTEMMINGSPANNEN	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	€ 898.813
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Netto kosten taakveld	€ 898.813
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 502.744
BTW	€ 14.117
Totale kosten	€ 1.415.674
Opbrengst heffingen	€ 789.825
Dekkingspercentage	56%

Tarief BEGRAAFRECHTEN	
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	€ 1.178.258
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Netto kosten taakveld	€ 1.178.258
Toe te rekenen kosten:	
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 211.294
BTW	
Totale kosten	€ 1.389.552
Opbrengst heffingen	€ 1.263.011
Dekkingspercentage	91%

Bijlage 6 - Overzicht (Depla)beleidsindicatoren

Indicator	Einheid	Periode	Waarde Ede	Waarde gemeenten 100.000 - 300.000 inwoners	Bron
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2020	7,5		Eigen gegevens
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2020	7,1		Eigen gegevens
Apparaatskosten	kosten per inwoner	2020	657		Eigen begroting
Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2020	14,2		Eigen begroting
Overhead	% van totale lasten	2020	9,3		Eigen begroting
Veiligheid					
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	9	13	Stichting Halt
Misdrijven - Gewelddismisdrijven	per 1.000 inwoners	2020	3,4	5,2	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2020	5,2	7,3	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2020	x	x	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2020	x	x	CBS - Diefstallen
Economie					
Functiemenging	%	2019	54,9	56,3	CBS BAG/LISA
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2020	155,6	147,4	LISA
Onderwijs					
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0,5	2,8	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	25	24	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2019	1,9	2,3	DUO/Ingrado
Sport, cultuur en recreatie					
Niet-sporters	%	2016	47,6	46,6	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Volksgezondheid en Milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	89	161	CBS statistiek Huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	10,1	10,2	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2020	284	261	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2020	16,7	10,1	Basisregistraties adressen en gebouwen
Demografische druk	%	2021	75,7	63,6	CBS Statistiek Bevolking
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2021	662	723	COELO, Groningen

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2021	688	796	COELO, Groningen
Sociaal domein					
Banen	per 1.000 inw. van 15-64 jaar	2020	786,4	877,1	CBS Bevolkingsstatistiek/LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2019	1	1	CBS Jeugd
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	4	7	CBS Jeugd
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2019	2	2	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	%	2020	70,2	68,1	CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2020	296,7	540,4	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw. van 15-64 jaar	2020	214,5	174	CBS - Participatiewet
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	10,3	12,4	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	%	2020	1,0	1,3	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	2020	0,3	0,4	CBS Jeugd
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2020	630	734	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

maandag 2 augustus 2021

www.waarstaatjegemeente.nl

Bijlage 7 - Kerngegevens

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2021	Verwacht 01-01-2022
Aantal inwoners	118.515	119.850
<i>Aantal op 1-1-2022 is een voorlopig aantal. Het aantal op 1-1-2021 is bijgesteld naar definitief.</i>		
van 0 - 3 jaar	5.630	5.700
<i>Aantal op 1-1-2022 is een voorlopig aantal.</i>		
van 4 - 16 jaar	18.430	18.640
<i>Aantal op 1-1-2022 is een voorlopig aantal. Het aantal op 1-1-2021 is bijgesteld naar definitief.</i>		
van 17 - 64 jaar	72.280	73.100
<i>Aantal op 1-1-2022 is een voorlopig aantal. Het aantal op 1-1-2021 is bijgesteld naar definitief.</i>		
van 65 jaar en ouder	22.170	22.410
<i>Aantal op 1-1-2022 is een voorlopig aantal. Het aantal op 1-1-2021 is bijgesteld naar definitief.</i>		
Aantal uitkeringsgerechtigden WWB/IOAW/IOAZ/BBZ	1.812	1.790
Aantal gerealiseerde WSW-plaatsen in arbeidsjaren	275,79	250,0

Omschrijving	Werkelijk 01-01-2021	Verwacht 01-01-2022
Oppervlakte gemeente	31.868	31.868
<i>In ha.</i>		
Aantal adressen	59.289	60.600
<i>Gegevens afkomstig uit BAG.</i>		
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	51.419	52.500
<i>Gegevens afkomstig uit BAG.</i>		
Verblijfsobject gevormd	1.645	2.325
<i>Uit een vergunningverlening ontstaat een adres met de status gevormd. Dit zal pas wijzigen als de bouw wordt gestart of is gereedgemeld.</i>		
Verblijfsobject in gebruik	56.126	56.850
<i>Een adres is actief</i>		
Verblijfsobject in gebruik (niet ingemeten)	1.301	1.050
<i>Op een bestaand adres is een verbouwingsvergunning verleend of de gereedmelding van een nieuwbouw is gedaan. Het adres is actief.</i>		
Verbouwing verblijfsobject	217	375
<i>Status verbouwing: op een bestaand adres is een verbouwingsvergunning verleend. Het adres is actief.</i>		
Aantal m2 wegen: asfalt en beton	3.311.029	3.097.152
<i>Aantal m2 verharde oppervlakten die in beheer en onderhoud van de gemeente Ede zijn.</i>		
Aantal m2 wegen: elementen	2.791.698	2.860.817
Aantal m2 wegen: onverhard	648.917	648.917
Aantal bomen	63.700	63.951*
<i>* Stand op 1 juli 2021.</i>		
Aantal m2 gazon	630.811	493.753*
<i>* Stand op 1 juli 2021. Een groot aantal gazons is, onder andere in het kader van de biodiversiteit, omgevormd naar bermen.</i>		
Aantal m2 bermen	2.326.187	2.646.201*
<i>Binnenstedelijk en buitengebied. * Stand op 1 juli 2021.</i>		
Aantal hectare bos en natuurgebied	2.467	2.467

Aantal m2 cultuurlijke beplantingen	446.710	422.279*
<i>* Stand op 1 juli 2021.</i>		
Aantal m2 natuurlijke beplantingen	1.039.821	1.030.694*
<i>* Stand op 1 juli 2021.</i>		
Aantal speelplekken (exclusief trapveldjes)	257	263
Aantal trapveldjes	27	27
Lengte (km) vrijvervalriolering	685	693
<i>Hiervan is 20 km vrijverval in het buitengebied.</i>		
Lengte (km) mechanische riolering	371	372
Aantal lichtmasten	19.884	20.286
Aantal verkeersregelinstantaties	25	26

Bijlage 8 - EMU saldo

Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	18.542	10.515	390
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	33.842	41.049	20.288
3. Mutatie voorzieningen	-8.186	-5.026	-17.220
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-4.814	-9.450	-2.040
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-18.672	-26.110	-35.077

Bijlage 9 - Begrotingssubsidies

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van subsidies die worden verstrekt op basis van de gemeentelijke begroting. Dit is een van de grondslagen voor het verstrekken van een subsidie op basis van de Algemene wet bestuursrecht. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de instellingen en het (maximale) subsidiebedrag.

Ontvanger subsidie	Subsidiebedrag
Woonadviescommissie (WAC)	5.500
Huurdersbond Ede e.o.	5.000
Stichting Heideweek	45.000
Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe	130.000
Stichting Edese Schaapskudde	50.000
Stichting Moviera	1.332.185
Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden	2.020.100
Stichting Sportservice Ede	1.509.677
De Instap	12.000
Taalhuis Ede (Cultura)	100.000
Voedselbank	14.500

Nadere toelichting voor opgenomen subsidies:

Woonadviescommissie (WAC)

De Woonadviescommissie krijgt een subsidie voor het geven van adviezen over woningbouwprojecten.

Huurdersbond Ede e.o.

Deze organisatie ontvangt een begrotingssubsidie voor de behartiging van de belangen van alle huidige - en daar waar mogelijk ook toekomstige huurders – van Woonstede en is daarmee een van de partijen in het driepartijenoverleg rondom de jaarlijkse prestatieafspraken.

Stichting Heideweek, Stichting Edese Schaapskudde

Deze subsidieontvangers kregen voorheen subsidie op basis van de Subsidieregeling Recreatie. Gezien de aard van deze subsidies is, bij actualisering van de subsidieregeling, beoordeeld dat een subsidie op basis van de begroting het meest passend is.

Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe

Met enkele Veluwse gemeenten zijn specifieke afspraken gemaakt over bekostiging en kostenverdeling van VisitVeluwe. Daarom is een subsidie op grond van de begroting het meest passend.

Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden

Deze stichting is door de vijftien gemeenten in Gelderland Midden opgericht om specifiek de wettelijke taken van advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit te voeren.

Stichting Moviera

Ede werkt voor vrouwenopvang in Gelders verband samen met de centrumgemeenten Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen. Er is sprake van gezamenlijk opdrachtgeverschap en er zijn met deze gemeenten en Moviera afspraken over bekostiging en kostenverdeling gemaakt met een looptijd t/m 2023.

Stichting Sportservice Ede

De gemeenteraad heeft in het najaar van 2019 ingestemd met de structuurwijziging van SSE. Vanaf 1 januari 2020 is er een nieuwe structuur rondom SSE geëffectueerd en is de gemeente Ede 100% aandeelhouder van Sportservice De Vallei waar SSE onderdeel van is. Wij maken met SSE afspraken over het uitvoeren van sportactiviteiten en daarvoor ontvangen zij een subsidie op basis van de begroting.

De Instap

Deze organisatie voert specifieke activiteiten uit op het terrein van nazorg aan ex-gedetineerden. De gemeente Ede draagt voor een gedeelte bij aan de kosten van De Instap.

Taalhuis Ede (Cultura)

Taalhuis Ede ontvangt een subsidie voor activiteiten omtrent non-formele volwasseneducatie. Door middel van deze begrotingssubsidie kunnen de activiteiten in het kader van non-formele volwasseneducatie worden samengevoegd met de deels overlappende opdrachten vanuit landelijke en provinciale subsidies.

De Voedselbank

De Voedselbank Ede helpt mensen die onder het bestaansminimum leven middels een voedselpakket. Gezien de aard van de activiteiten en de aansluiting bij Voedselbank Nederland is een begrotingssubsidie het meest passend.

Bijlage 10 - Aanbevelingen Rekenkamercommissie

Onderzoek	Aanbeveling	Stand van zaken		Verwachte afronding
2017 - ICT met beleid	Stuur op het verbeteren van de sturings- en verantwoordingsinformatie voor het gehele sociaal domein. Geef daartoe vervolg aan het project sturings- en verantwoordingsinformatie sociaal domein (bestuursopdracht) en borg daarbij de betrokkenheid van het college, bijvoorbeeld in de vorm van een stuurgroep.	In de huidige bestuursperiode is gericht geïnvesteerd in het versterken van de informatiepositie in het sociaal domein. Datagedreven werken stelt ons in staat om tijdig(er) in te spelen op trends en ontwikkelingen in relatie tot onze opgaven in het sociaal domein. Inzichten uit verdiepende analyses zijn gebundeld in de Sociale Monitor en ieder kwartaal is de gemeenteraad via de themabijeenkomsten 'Grip op het sociaal domein' meegenomen in de belangrijkste ontwikkelingen.		4e kwartaal 2021
2017 - ICT met beleid	Heb met betrekking tot de gemeentebrede ICT en ICT-ondersteuning expliciete aandacht voor de realisatie van de doelen op dit vlak. Dit kan door als raad aan te geven wat bereikt moet worden (kaderstelling). Op dit moment is op organisatieniveau als doel geformuleerd dat een situatie bereikt moet worden die 'op een gemiddeld niveau' is voor lokale overheden en 100.000+ gemeenten. Doelstelling op raadsniveau heeft nog niet expliciet plaatsgevonden en zou concreter kunnen worden geformuleerd.	Op 27-5-2021 is er een sessie met de raad geweest over de digitalisering van de maatschappij en overheid.		27-5-2021
2017 - ICT met beleid	Zet met betrekking tot de sociale monitor de ingezette ontwikkeling door zodat de sociale monitor meer zicht geeft op de stand van zaken van de transformatie in het sociaal domein. (Formuleer daarbij zo nodig ook als college zelf aanvullende informatievragen die voortvloeien uit de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de realisatie van de transformatie in het sociaal domein. De raad formuleert vragen vanuit zijn kaderstellende en controlerende rol. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering en kan daardoor ook andere, aanvullende informatievragen hebben.)	Data en informatie helpen ons om steeds beter te anticiperen op ontwikkelingen en te komen tot gerichte (beleids)afwegingen, bijsturing en borging. Sinds de start van het instrument in 2015 is de Sociale Monitor jaarlijks doorontwikkeld. Vanaf 2018 is in er de Sociale Monitor zowel aandacht voor inhoudelijke als financiële resultaten. Door nieuwe databronnen en wijzigingen in beleid zal ook komende periode de Sociale Monitor worden aangescherpt.		4e kwartaal 2021
2019 - Duurzaamheid gemeente Ede	Voer het gesprek met raad en college over de rol die je als gemeente op het gebied van duurzaamheid wilt en kunt innemen. Zoals dit onderzoek laat zien verschilt de rol van de gemeente per deelterrein. Het is van belang hier als raad en college een bewuste keuze in te maken en daar ook naar te handelen. Hierbij kunnen de goede elementen van de uitvoering van het beleid als een continue personeelsinzet, het instellen van een fonds en communicatie behouden blijven en versterkt worden. Daarnaast is het ook goed om met elkaar te kijken waar verbeteringen mogelijk en gewenst zijn.	De raad moet in 2021 de transitievisie warmte vaststellen. Hiervoor heeft de raad op 18 maart 2021 een startnotitie m.b.t. de participatie vastgesteld. Met betrekking tot duurzame opwek op restgronden is de raad geïnformeerd via een memo van het college d.d. 10 maart 2020 over het "Actieplan zon op restgronden en dubbel ruimtegebruik"		december 2021
2019 - Duurzaamheid gemeente	Houd als gemeenteraad de bredere blik op duurzaamheid in het oog.	Fracties nemen dit mee in hun algemene beschouwingen.		29-10-2021

Ede	Duurzaamheid bevat meerdere thema's dan alleen de energietransitie (bijvoorbeeld biodiversiteit, klimaatadaptatie en luchtkwaliteit) en meerdere dimensies (planet, people en profit). Het onderzoek van Telos (2019) geeft weer hoe de gemeente Ede presteert op alle dimensies van duurzaamheid: sociale, milieukundige en economische duurzaamheid.			
2019 - Uitvoering jeugdhulp op koers?	Verplaats de focus naar de 0-de lijn en naar preventie.	Afgerond.		is afgerond
2019 - Uitvoering jeugdhulp op koers?	Zorg dat de kosten van de jeugdzorg beter beheerst worden.	Afgerond.		Afgerond
2020 - De status van de integratie	Stel tijdig een integraal beleidskader op dat voldoet aan de nieuwe inburgeringswet.			
2020 - De status van de integratie	Verbeter de uitvoeringsorganisatie en de uitvoering van het integratiebeleid voor statushouders (de thema's arbeidsmarktparticipatie en taalonderwijs).			
2020 - De status van de integratie	Zorg dat de gemeenteraad voortaan tijdig en volledig over de uitvoering van het integratiebeleid voor statushouders wordt geïnformeerd.			
2020 - Doelgericht participeren	Verbeter de informatievoorziening aan de raad.	Wordt aan gewerkt sociaal domein breed en in het kader van verbetering begrotingscyclus en prestatie indicatoren		Af te ronden in Q2 2022.
2020 - Doelgericht participeren	Stel een geactualiseerd participatiebeleid vast met concrete doelstellingen.	De raad gaat een geactualiseerd visiedocument ontvangen dat (ook) aanhaakt op de transformatie. In het visiedocument worden actieplannen aangekondigd, die door het college zullen gaan worden vastgesteld. Op deze manier past het beleidsdocument bij het in november 2020 vastgestelde beleidskader Sociaal Domein.		november 2021
2020 - Doelgericht participeren	Zorg voor samenhang tussen doelstellingen, prestatieafspraken en de monitoring hierop.	De voortgangsrapportage transformatie sociaal domein is uitgebracht op 29 juni 2021.		29-6-2021
2020 - Doelgericht participeren	Stuur op een toekomstbestendige meerjarenbegroting voor Werkkracht.	Er wordt gewerkt aan de sturingsinformatie welke mede als basis zal dienen om de begrotingen van Werkkracht toekomstbestendig in te richten. In de begroting 2022 wordt dit zichtbaar.		november 2021
2020 - Doelgericht participeren	Zorg voor meer integrale samenwerking tussen de verschillende	Integrale afstemming tussen uitvoerende partijen en afdelingen is een		Q1 2022

	uitvoerende partijen en afdelingen.	continue verbetering die mede door de handelingskaders van de transformatie sociaal domein wordt ondervangen en opgepakt. Het gaat om verbetering van afstemming binnen het werkveld zowel tussen de interne afdelingen, als met aanbieders en andere partijen in de volle breedte van het sociaal domein. De handelingskaders in het kader van de transformatie sociaal domein zullen in Q1 2022 worden ingevoerd. Samen met de WMO en Werkkracht is een nieuw product ontwikkeld, OpMaat naar werk, deze samenwerking draagt bij aan het integraal kijken naar de ondersteuningsvraag van een inwoner.	
2020 - Doelgericht participeren	Stel een duidelijk kader op voor de samenwerking met het WSP.	Wel gesignaleerd. Zal worden meegenomen in een breder kader waarin samenwerking met partijen op gebied van Werk, Participatie en Inkomen wordt bekeken.	 Start in eerste kwartaal 2022.
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Verbeter de toegankelijkheid (leesbaarheid) van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.	De aan de raads werkgroep gepresenteerde doorontwikkeling heeft als gevolg van corona vertraging opgelopen. Op onderdelen is uitwerking gegeven aan de doorontwikkeling. De komende periode willen we de ervaringen laten landen in een aangepast kader. Waarbij ook een relatie ligt met de in 2022 in te voeren Rechtmatigheidsverklaring (en ambitie op weg naar een In Control Statement).	 4e kwartaal 2021/1e kwartaal 2022
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Zorg dat de gemeenteraad inzicht krijgt, in de voor de raad, relevante aspecten van het risicomanagementbeleid en pas hiervoor het huidige beleid aan.	De aan de raads werkgroep gepresenteerde doorontwikkeling heeft als gevolg van corona vertraging opgelopen. Wel is op onderdelen, waaronder de coronarisiko's, uitwerking gegeven aan de doorontwikkeling. Voor de meeste afdelingen binnen de gemeente hebben we de afgelopen periode sessies belegd en het "goede gesprek" daarover gevoerd. De komende periode willen we dit voortzetten in risicoworkshops. Dit willen we laten landen in een aangepast kader. Waarbij ook een relatie ligt met de in 2022 in te voeren Rechtmatigheidsverklaring (en ambitie op weg naar een In Control Statement).	 4e kwartaal 2021/1e kwartaal 2022
2020 - Een onderzoek naar het risicomanagement van de gemeente Ede	Overweeg de huidige ondergrens (norm) van de weerstandsratio.	Is onderdeel van het traject Optimalisering risicomanagement wat loopt en periodiek met raads werkgroep wordt gedeeld. Door corona vertraagd. Overigens is in de PDE van 21 januari 2021 in kader van voorstel Beleid rondom Algemene Reserve besloten: "in hoofdstuk 6 'Kaderstellende elementen' van de nota 'Risicomanagement en Weerstandsvermogen' de zin 'Een weerstandsratio van 0,8 of hoger' te vervangen door 'Een integrale weerstandsratio van 0,8 of hoger' (zaaknummer 188337). Wel wordt een eventuele wijziging van de ratio betrokken bij het genoemde totale voorstel rondom risicomanagement.	 4e kwartaal 2021
2020 - Een onderzoek naar het	Bepaal aan de hand van enkele duidelijke criteria welke risico's wel en	De aan de raads werkgroep gepresenteerde doorontwikkeling heeft als	 4e kwartaal 2021/1e

risicomanagement van de gemeente Ede	welke niet in het risicoregister moeten worden vastgelegd.	gevolg van corona vertraging opgelopen. Op onderdelen, waaronder de coronarisico's, is uitwerking gegeven aan de doorontwikkeling. De komende periode willen we de ervaringen laten landen in een aangepast kader. Waarbij ook een relatie ligt met de in 2022 in te voeren Rechtmatigheidsverklaring (en ambitie op weg naar een In Control Statement).	kwartaal 2022
--------------------------------------	--	--	---------------

Index

Loopt

Niet voldaan

Nog niet gestart

Gedeeltelijk voldaan

Afgerond

Bijlage 11 - MPG Lite 2021

Bekijk de MPG Lite 2021 [hier](#).